

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПАРКА ПРИРОДЕ „ПОЊАВИЦА“**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ПАРКА ПРИРОДЕ „ПОЊАВИЦА“

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

Е - 2607

ОДГОВОРНИ ПЛАНЕР
Лjубишa Прoтић
дипл.инж.арх.
Број лиценце 100 0045 03
мр Лjубишa Прoтић Еремич, дипл.инж.хорт.
Број лиценце 100 0045 03

Лана Исаков
маст.инж.арх.
Број лиценце 100 0272 16

ДИРЕКТОР

Предраг Кнежевић, дипл.правник

Нови Сад, март 2019. година

СИНТЕЗА И КООРДИНАЦИЈА:

мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.
Лана Исаков, маст.инж.арх.

ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА:

мр Драгана Дунчић, дипл.пр.планер

СТРУЧНИ ТИМ:

Основна и посебна намена простора:

мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.
Лана Исаков, маст.инж.арх.
Јелена Јовић, дипл.инж.арх.

Природни услови:

Марина Митровић, маст.проф.географ.

Заштита природе:

мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.

Заштита предела:

мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.

Заштита непокретних
културних добара:

Лана Исаков, маст.инж.арх.
Јелена Јовић, дипл.инж.арх.

Становништво и привреда:

Љиљана Јовичић Малешевић, дипл.екон.

Мрежа насеља, јавне службе
и регионални аспекти:

Лана Исаков, маст.инж.арх.
Јелена Јовић, дипл.инж.арх.
мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.

Шумско земљиште и шумарство:

Славица Пивнички, дипл.инж.пејз.арх.

Пољопривредно земљиште и
пољопривреда:

Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.

Туризам:

Марина Митровић, маст.проф.географ.

Водно земљиште и
водопривредна инфраструктура:

Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.

Саобраћајна инфраструктура:

Зоран Кордић, дипл.инж.саобр.

Електроенергетска и
електронска комуникациона
инфраструктура:

Зорица Санадер, дипл.инж.електр.

Енергетска инфраструктура и
минералне сировине:

Милан Жижич, дипл.инж.маш.

Заштита животне средине:

мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.

Заштита од елементарних
непогода и акцидентних ситуација:

Марина Митровић, маст.проф.географ.
мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.

Заштита од интереса
за одбрану земље:

Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.

Правна регулатива:

Бранка Митровић, дипл.правник
Теодора Томин Рутар, дипл.правник

Геодетско документациона и
аналитичко информациона
основа:

Далибор Јурица, дипл.инж.геодез
Милко Бошњачић, маст.инж.геодез.
Оливера Његомир, дипл.мат.
Дејан Илић, грађ.техн.
Ђорђе Кљаић, геод.техн.
Драгана Матовић, оператер
Драгана Митић, админ.тех.секретар
Душко Ђоковић, копирант

**Покрајински секретаријат за
урбанизам и заштиту животне
средине:**

Светлана Килибарда, дипл.правник
Софија Шумаруна, дипл.инж.арх.
др Сања Симеунчевић Радуловић
Јелена Вујасиновић Гркинић, дипл.инж.арх. -мастер

5000146168775

**ИЗВОД О
РЕГИСТРАЦИЈИ
ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА**Република Српска
Агенција за привредно регистро**ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК**

Матични / Регистарски број 08068313

СТАТУС

Статус привредног субјекта Активан

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма Јавно предузеће

ПОСЛОВНО ИМЕ

Пословно име

JAVNO PREDUZEĆE ZA PROSTORNO I URBANISTIČKO
PLANIRANJE I PROJEKTOVANJE ZAVOD ZA URBANIZAM
VOJVODINE NOVI SAD

Скраћено пословно име

JP ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА

Адреса седишта

Општина

Нови Сад - град

Место

Нови Сад, Нови Сад - град

Улица

Железничка

Број и слово

6/III

Спрат, број стана и слово

/ /

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ

Подаци оснивања

Датум оснивања

16.02.1959

Време трајања

Време трајања привредног субјекта

Неограничено

Претежна делатност

Шифра делатности

7111

Назив делатности

Архитектонска делатност

Остали идентификациони подаци

Порески Идентификациони Број (ПИБ)

100482355

Подаци од значаја за правни промет
Текући рачуни

160-000000416883-48
355-0003200229149-07
160-0050370002379-64
355-0003200607844-83
355-0003200607846-77
840-0000000714743-84
355-0003200314850-51
355-0003200222069-04

Подаци о статусу / оснивачком акту

Датум важећег статута

20.10.2017

Датум важећег оснивачког акта

18.09.2018

Законски (статутарни) заступници

Физичка лица

1. Име Презиме
ЈМБГ
Функција
Ограничење супотписом

Надзорни одбор

Председник надзорног одбора

Име Презиме
ЈМБГ

Чланови надзорног одбора

1. Име Презиме
ЈМБГ
2. Име Презиме
ЈМБГ

Чланови / Сувласници

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

30.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА СЕНТА

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

11.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА СРЕБРАН

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

05.05.2017

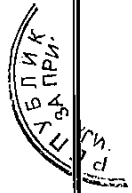
износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

08.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ТИТЕЛ

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

04.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ЧОКА

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум
Уписан: 80.042,71 RSD

износ датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD

износ(%)
Сувласништво удела од

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум
Уписан: 80.042,71 RSD

износ датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD

износ(%)
Сувласништво удела од

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум
Уписан: 80.042,71 RSD

износ датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD

износ(%)
Сувласништво удела од

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)
Сувласништво удела од

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)
Сувласништво удела од

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ЖАБАЉ

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

03.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ЖИТИШТЕ

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ИНЂИЈА

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)

Сувласништво удела од

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)

Сувласништво удела од

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

02.06.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив ОПШТИНА НОВА ЦРЊА

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

16.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив ОПШТИНА НОВИ КНЕЖЕВАЦ

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

10.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив ОПШТИНА ПЛАНДИШТЕ

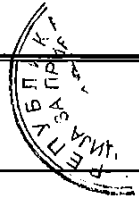
Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	23.05.2017
износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану	
Назив	ОПШТИНА АПАТИН
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	06.09.2017
износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану	
Назив	ОПШТИНА АДА
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	31.08.2017
износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану	
Пословно име	ГРАД КИКИНДА
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум

Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	21.08.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Пословно име **АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА**

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

Уписан: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD

износ датум

Уплаћен: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD 30.06.2002

износ(%)

Сувласништво удела од **95,0000000000**

Подаци о члану

Назив **ОПШТИНА ОЦАЦИ**

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD 18.09.2018

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Основни капитал друштва

Новчани

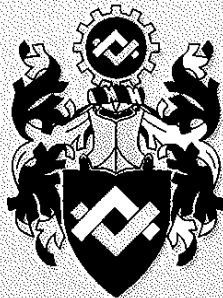
износ датум

Уписан: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	
износ	датум
Уписан: 1.680.896,91 RSD	
износ	датум
Уписан: 240.128,13 RSD	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 1.680.896,91 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 240.128,13 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	30.06.2002
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	18.09.2018

Забележбе	
1	Тип
	-
	Датум
	21.09.2005
	Текст
	На основу Одлуке Скупштине АП Војводине од 27.06.2002. године овај субјект уписа променио је облик и организује се као Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINA, NOVI SAD.

Регистратор, Миладин Маглов

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Љубица Д. Протић Еремић

дипломирани инжењер пејсажне архитектуре

JMB 0510956805048

одговорни планер

Број лиценце

100 0045 03

У Београду,
02. октобра 2003. године

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Милош Лазовић
Проф. др Милош Лазовић
дипл. грађ. инж.

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Лана Л. Исаков

дипломирани инжењер архитектуре

ЛИБ 04583065124

одговорни планер

Број лиценце

100 0272 16

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Проф. др Милосав Дамњановић
дипл. инж. арх.

У Београду,
28. јануара 2016. године

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ГРАНИЦА ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	2
1.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
1.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	5
1.3. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНИХ ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	7
1.3.1. Опис граница просторних целина подручја посебне намене	7
1.3.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене	10
2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА	11
2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА	12
2.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године	12
2.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине	15
2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	19
2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII)	19
2.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш)	19
3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	20
3.1. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	20
3.1.1. Природни услови	20
3.1.2. Природне вредности	23
3.1.2.1. Природна добра	23
3.1.2.2. Природни ресурси	23
3.1.3. Карактер предела	25
3.1.4. Непокретна културна добра	26
3.1.4.1. Непокретна културна добра у оквиру границе подручја посебне намене	26
3.1.4.2. Непокретна културна добра изван границе подручја посебне намене	28
3.1.5. Становништво	31
3.1.6. Мрежа и функције насеља	32
3.1.7. Јавне службе	33
3.1.8. Привреда	33
3.1.9. Инфраструктура	34
3.1.9.1. Саобраћајна инфраструктура	34
3.1.9.2. Водна инфраструктура	35
3.1.9.3. Енергетска инфраструктура	36
3.1.9.4. Електронска комуникациона инфраструктура	37
3.1.10. Стање животне средине	37
3.1.11. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације	38
3.2. SWOT АНАЛИЗА	39
II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	40
1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	40
2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	40
2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ	40
2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ	40
2.2.1. Заштита и коришћење природних вредности	40
2.2.2. Заштита и коришћење природних ресурса	40
2.2.3. Заштита предела	41
2.2.4. Заштита културних добара	41
2.2.5. Становништво	42
2.2.6. Насеља и јавне службе	42
2.2.7. Привреда	42
2.2.8. Инфраструктурни системи	42
2.2.9. Заштита животне средине	43

3. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЂУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ.....	44
4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	44
III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СА УТИЦАЈЕМ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА РАЗВОЈ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ	47
1. ЗАШТИТА ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА И ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	47
1.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	47
1.1.1. Заштићена подручја	47
1.1.2. Станиште заштићених и строго заштићених врста	47
1.1.3. Еколошки коридори	47
1.2. ЗАШТИТА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА	48
1.3. ЗАШТИТА ВРЕДНОСТИ КАРАКТЕРА ПРЕДЕЛА	48
2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	48
2.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	48
2.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	49
2.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ	50
2.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ	50
3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСКЕ И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ	51
3.1. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ	51
3.2. РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ МРЕЖЕ НАСЕЉА И РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА	51
3.3. РАЗВОЈ И ОРГАНИЗАЦИЈА ЈАВНИХ СЛУЖБИ	52
4. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ	52
4.1. ТУРИЗАМ	52
4.2. ПОЉОПРИВРЕДА	54
4.3. ШУМАРСТВО И ЛОВ	55
5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ПОВЕЗИВАЊЕ СА ДРУГИМ МРЕЖАМА.....	55
5.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	55
5.2. ВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА	56
5.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА	60
5.3.1. Електроенергетска инфраструктура	60
5.3.2. Термоенергетска инфраструктура	60
5.3.3. Обновљиви извори енергије	60
5.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА	60
6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	62
6.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	62
6.2. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА	63
6.3. КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ	64
7. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	65
IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	66
1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА (СА ЗОНАМА ЗАШТИТЕ) У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	66
1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПО ЦЕЛИНАМА И ПОДЦЕЛИНАМА	66
1.1.1. Правила уређења у просторној целини Парка природе „Поњавица“, као и у оквиру просторних подцелина Парка природе „Поњавица“	66
1.1.2. Просторна целина заштитне зоне Парка природе „Поњавица“	69
1.1.3. Просторна целина од утицаја на природно добро (Споменик природе „Ивановачка ада“ са заштитном зоном, станиште PAN09 и делови еколошких коридора са заштитном зоном)	70
1.2. ОПИС ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА НАСЕЉА, У ПОСЕБНОЈ НАМЕНИ, ЗА ДИРЕКТНУ ПРИМЕНУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	71
1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	72
1.3.1. Саобраћајна инфраструктура	72
1.3.2. Водна инфраструктура	74
1.3.3. Енергетска инфраструктура	75
1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура.....	75
1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура	77

1.3.3.3. Коришћење обновљивих извора енергије	81
1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура	81
1.3.5. Правила за подизање заштитних појасева зеленила	82
1.4. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ	83
1.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ	84
1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара	84
1.5.1.1. Заштићена подручја	84
1.5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста	88
1.5.1.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта	88
1.5.2. Услови и мере заштите и уређења непокретних културних добара	93
1.5.3. Услови и мере заштите и уређења предела	96
1.5.4. Мере заштите живота и здравља људи	97
1.5.5. Услови и мере заштите животне средине	97
1.5.6. Услови и мере заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација	97
1.5.7. Уређење простора од интереса за одбрану земље	98
1.5.8. Услови и мере којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом	98
1.5.9. Услови и мере енергетске ефикасности изградње	98
2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	100
2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ	100
2.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини Парка природе „Поњавица“	100
2.1.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 1 Парка природе „Поњавица“ - режиму I степена заштите	100
2.1.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 2 Парка природе „Поњавица“ - режим II степена заштите	100
2.1.1.3. Правила грађења на пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 3 Парка природе „Поњавица“ - режиму III степена заштите	101
2.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини заштитне зоне Парка природе „Поњавица“	101
2.1.2.1. Правила грађења за објекте у функцији пољопривреде	101
2.1.2.2. Правила грађења за објекте чија је намена у функцији очувања и промоције површина посебне намене	105
2.1.3. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини од утицаја на природно добро (Споменик природе „Ивановачка ада“ са заштитном зоном, станиште PAN09 и делови еколошких коридора са заштитном зоном)	107
2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ШУМСКОМ ЗЕМЉИШТУ	108
2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ	108
2.4. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ	109
2.4.1. Правила грађења за зоне кућа за одмор и рекреацију	109
2.4.1.1. Правила грађења за зоне кућа за одмор и рекреацију у заштитној зони Парка природе „Поњавица“	109
2.4.1.2. Правила грађења за део зоне кућа за одмор и рекреацију у заштитној зони еколошког коридора Надел	110
2.5. КРИТЕРИЈУМИ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЗАБРАНА ГРАЂЕЊА НА ОДРЕЂЕНОМ ПРОСТОРУ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ОБЈЕКТА	111
2.5.1. Заштитни појас јавних путева	111
2.5.2. Зоне заштите изворишта водоснабдевања	111
2.5.3. Зоне заштите око водних објеката	112
2.5.4. Зона заштите електроенергетских објеката	113
2.5.5. Зона заштите коридора електронских комуникационих система веза	114
2.5.6. Зона заштите термоенергетске инфраструктуре	114
2.5.7. Зона заштите око противградних станица	114
V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА	114
1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ	114
2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	116
2.1. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ГРАДА ПАНЧЕВА	116
2.2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА	117
2.2.1. Смернице за израду/усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Омољца	117
2.2.2. Смернице за усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац	118

2.2.3. Смернице за усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Иваново ..	119
2.2.4. Смернице за израду Плана детаљне регулације за утврђивање површине јавне намене око Поњавице (мултифункционални појас око Поњавице)	119
2.2.5. Смернице за израду Плана детаљне регулације за едукативно-туристичко-рекреативни комплекс у КО Банатски Брестовац	119
3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ	120
4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ	121

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Р. бр.	Прегледна карта	Размера
1.	Обухват Просторног плана са просторним целинама и подцелинама посебне намене простора	1: 25 000
Р. бр.	Рефералне карте	Размера
1.	Посебна намена простора	1: 25 000
2.	Мрежа насеља и инфраструктурни системи	1: 25 000
3.	Природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара	1: 25 000
4.	Карта спровођења	1: 25 000

В) ПРИЛОГ

- Списак закона од значаја за израду Просторног плана

Г) АНАЛИТИЧКО-ДОКУМЕНТАЦИОНА ОСНОВА

1. Покрајинска скупштинска одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Поњавица“ („Службени лист АПВ“, број 18/17) и Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Поњавица“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 18/17)
2. Списак коришћене документације за израду планског документа
3. Прибављени подаци и услови за израду планског документа
4. Прибављене и коришћене подлоге и карте
5. Извештај о обављеном раном јавном увиду у материјал за израду Просторног плана, Извештај о извршеној стручној контроли Нацрта Просторног плана и Извештај о обављеном јавном увиду у Нацрт Просторног плана и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину
6. Мишљења надлежних органа и институција
7. Друга документација и подаци од значаја за израду и контролу планског документа

СПИСАК СЛИКА И ТАБЕЛА У ТЕКСТУ:

Слике

Слика 1.	Карактеристични попречни пресек Поњавице, профил корита непосредно уз лесну терасу са знатно вишом левом обалом	21
Слика 2.	Карактеристични попречни пресек Поњавице, профил деонице са скоро уједначеним висинама обала, на местима где се Поњавица одваја од лесне терасе и усечена је у алувијалну раван	21
Слика 3.	Хидрографска карта са приказом садашње Поњавице као саставног дела каналске мреже дуж некадашњег плавног подручја Дунава	35
Слика 4.	Препорука за формирање зеленог појаса.....	82
Слика 5.	Шематски приказ локалног еколошког коридора Надел са заштитним зонама	92

Табеле

Табела 1.	Укупан број становника и домаћинстава.....	31
Табела 2.	Старосна структура становништва	31
Табела 3.	Неписмени и становништво старије од 15 година према школској спреми	32
Табела 4.	Подручје обухваћено Просторним планом према категоријама коришћења земљишта	65
Табела 5.	Намена простора и биланс површина у обухвату Просторног плана	65
Табела 6.	Површине просторних целина и подцелина подручја посебне намене	65
Табела 7.	Минимална дозвољена хоризонтална растојања подземних гасовода од стамбених објеката, објеката у којима стално или повремено борави већи број људи (од ближе ивице цеви до темеља објекта)	78
Табела 8.	Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних гасовода $10 \text{ bar} < \text{MOP} \leq 16 \text{ bar}$ и челичних и ПЕ гасовода $4 \text{ bar} < \text{MOP} \leq 10 \text{ bar}$ са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима	78
Табела 9.	Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних и ПЕ гасовода $\text{MOP} \leq 4 \text{ bar}$ са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима.....	79
Табела 10.	Минимална хоризонтална растојања подземних гасовода од надземне електромреже и стубова далековода	79
Табела 11.	Минимална хоризонтална растојања МРС, МС и РС од стамбених објеката и објеката у којима стално или повремено борави већи број људи.....	79
Табела 12.	Минимална хоризонтална растојања МРС, МС и РС од осталих објеката.....	80
Табела 13.	Минимална дубина укопавања челичних и ПЕ гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима	80

A) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Поњавица“ („Службени лист АПВ“, број 18/17), приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Поњавица“ (у даљем тексту: Просторни план). Упоредо са израдом Просторног плана, приступа се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину, на основу Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Поњавица“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 18/17).

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 16.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка број 6/III.

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана обухвата делове територијалних јединица Града Панчева, односно следеће катастарске општине: Омољица, Банатски Брестовац и Иваново. За територију Града Панчева је донет Просторни план Града Панчева („Службени лист Града Панчева“, број 22/12).

Након доношења Одлуке о изради Просторног плана, на основу Закона о планирању и изградњи, организован је рани јавни увид. Рани јавни увид је одржан у периоду 9.6.2017. – 23.6.2017. године. На увид је поднет текстуални и графички материјал, ради упознавања јавности са општим циљевима и сврхом израде Просторног плана, могућим решењима за развој просторних целина и ефектима планирања.

Нацрт просторног плана је друга фаза у изради планске документације. У овој фази је дефинисана коначна граница обухвата Просторног плана и граница посебне намене простора. Нацртом просторног плана, као посебна намена, обухваћени су Парк природе „Поњавица“, заштитна зона Парка природе „Поњавица“ и просторна целина од значаја за очување биолошке разноврсности, која је од утицаја на ово заштићено подручје.

У току израде Просторног плана, припремљена је и документациона основа планског документа, која се састоји од планова, студије, стратешких докумената општина и других експертиза. У фази Нацрта просторног плана, прибављени су подаци, услови и мишљења надлежних органа и организација.

У припреми и изради Просторног плана, успостављена је сарадња са стручним институцијама и организацијама, као и предузећима који имају надлежност на планском подручју.

Међузависност природно-еколошког, социјалног и економског система је посматрана у временском хоризонту од 10 година, са стратешким идејама за она решења којима се дугорочно усмерава просторни развој планског подручја. За избор оптималних стратешких опредељења коришћена је релевантна информациона, студијска и техничка документација, као и актуелна планска, урбанистичка и друга документација за ово подручје.

Овај Просторни план се ради у GIS-у, технологији намењеној управљању просторно оријентисаним подацима, што ће омогућити једноставнију размену просторних података, формирање информационог система планских докумената и стања у простору, као и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план се доноси за подручје које због природних вредности захтева посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора, у складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14 и 83/18).

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и Регионалним просторним планом АПВ („Службени лист АПВ“, број 22/11) утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене, на основу чега су се стекли услови за израду Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Поњавица“.

Овај Просторни план представља плански основ за дефинисање активности у области, првенствено заштите природе, туризма и руралног развоја и полазни основ за реализацију регионалних и локалних интереса.

Стварање просторних услова за усклађено и обазриво коришћење природних добара у оквиру подручја посебне намене доприноси заштити биодиверзитета, угрожених природних ресурса и очувању предела.

За подручје посебне намене дата су правила уређења и грађења, у складу са условима заштите природе. Просторно планска решења су усклађена са прописима, који посредно или непосредно регулишу ову област.

1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ГРАНИЦА ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Овим Просторним планом, поред границе обухвата Просторног плана, дефинисана је и граница обухвата подручја посебне намене. Такође, овим Просторним планом дефинисане су и границе целина и подцелина посебне намене (Реферална карта број 1.).

Просторни план обухвата делове катастарских општина Омољица, Банатски Брестовац и Иваново на територији Града Панчева.

1.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Почетна тачка описа границе обухвата Просторног плана се налази на тремеђи катастарских општина Иваново, Старчево и Омољица.

Од тремеђе граница у правцу севера прати границу катастарских општина Старчево и Омољица до тремеђе катастарских општина Старчево и Омољица и границе грађевинског подручја насеља Омољица.

Од тремеђе граница у правцу истока прати границу грађевинског подручја насеља Омољица до тремеђе катастарских парцела бр. 2767, 2774 и 2792, мења правац ка југоистоку, прати границу грађевинског подручја до тремеђе општинског пута Омољица – Банатски Брестовац, катастарска парцела бр. 6639 и катастарских парцела бр.6640 и 6680.

Од тремеђе граница наставља у правцу југоистока, прати северну међу општинског пута, катастарске парцеле бр. 6639 и 6741 до границе катастарских општина Омољица и Банатски Брестовац, прелази у катастарску општину Банатски Брестовац и пратећи северну међу општинског пута, катастарска парцела бр. 1489 долази до тремеђе општинског пута, катастарска парцела бр. 1489, катастарске парцеле бр. 6792/3 и границе грађевинског подручја насеља Банатски Брестовац.

Од тремеђе граница у правцу истока прати границу грађевинског подручја насеља Банатски Брестовац до тремеђе катастарских парцела бр. 3897/3 и 6734 и границе грађевинског подручја насеља Банатски Брестовац.

Од тремеђе граница у правцу југа пресеца катастарске парцеле бр. 3897/4, 6734 и 3897/4 и јужном међом катастарске парцеле бр. 3897/4 у правцу запада долази до тремеђе катастарских парцела бр. 3897/4, 3892/1 и 3895/1, мења правац ка југу и прати источну међу катастарских парцела бр. 3892/1, 3895/90 и 3895/3 и пресецајући катастарске парцеле бр. 3888/1 и 16757 долази до тремеђе катастарских парцела бр. 3888/1, 3849 и 3850.

Од тромеђе граница у правцу запада прати јужну међу катастарске парцеле бр. 3888/1 до тромеђе катастарских парцела бр. 3888/1 и 3841/2 и 3845, мења правац ка југу, прати западну међу катастарске парцеле бр. 3845 до четворомеђе катастарских парцела бр. 3841/2, 3845, 3854 и 3855, скреће ка западу и пратећи северну међу катастарских парцела бр. 3855, 3840/2, 3839, 3838, 3837 и 3836 долази до тромеђе атарског пута, катастарска парцела бр. 3824 и катастарских парцела бр. 3844/4 и 3836.

Од тромеђе граница у правцу југа прати источну међу атарског пута, катастарска парцела бр. 3824 и западну међу атарског пута, катастарска парцела бр. 3875, пресеца га и наставља ка југу и пратећи источну међу катастарских парцела бр. 3876/1 и 16755 долази до тромеђе катастарских парцела бр. 16755, 3876/6 и 3887/1, мења правац ка западу и пресецајући катастарске парцеле бр. 16755 и 3876/4 долази до тромеђе катастарских парцела бр. 3876/4, 3878/42 и 3878/43.

Од тромеђе граница наставља у правцу запада, прати јужну међу катастарских парцела бр. 3878/43 и 3140/16 до тромеђе катастарских парцела бр. 3679, 3140/16 и 3140/15, скреће ка југу, прати западну међу катастарске парцеле бр. 3140/15 до тромеђе катастарских парцела бр. 3140/15, 3677 и 3678, поново мења правац и наставља у правцу запада и прати јужну међу катастарских парцела бр. 3678, 3572 и 3573 и пресецајући атарски пут долази до тромеђе атарског пута, катастарска парцела бр. 3535 и катастарских парцела бр. 3532 и 3533.

Од тромеђе граница у правцу севера прати западну међу атарског пута до тромеђе атарског пута и катастарских парцела бр. 3413 и 3414, скреће ка западу и прати јужну међу катастарских парцела бр. 3413, 3422 и 3350 до тромеђе путева, катастарске парцеле бр. 3350 и 3416 и катастарске парцеле бр. 3405/1.

Од тромеђе граница у правцу југа прати западну међу атарског пута, катастарска парцела бр. 3416, ка западу прати јужну међу катастарске парцеле бр. 3365 и 3472 до тромеђе катастарских парцела бр. 3472, 3140/199 и 3167/3, мења правац ка југу и прати источну међу катастарске парцеле бр. 3167/3, пресеца канал, катастарска парцела бр. 6733 до тромеђе канала и катастарских парцела бр. 3152/14 и 3153/1.

Од тромеђе граница у правцу северозапада прати јужну међу канала до тромеђе канала, атарског пута, катастарска парцела бр. 3157/1 и катастарске парцела бр. 3160, наставља у правцу запада прати јужну међу катастарских парцела бр. 3160 и 3164/1 до четворомеђе катастарских парцела бр. 3164/2, 3164/1, 2300/1 и 2708/6 где мења правац ка југу и прати западну међу катастарских парцела бр. 2708/6, 3161, 16740, 2708/5, 2708/4, 2708/3, 2708/2, пресеца канал, катастарска парцела бр. 6732 и даље ка југу прати западну међу катастарске парцеле бр. 2708/1 и пресецајући катастарске парцеле бр. 2705/1, 3048/5, 3048/6 и 3048/2 долази до тромеђе катастарских парцела бр. 3048/2, 3012 и 7290.

Од тромеђе граница у правцу запада прати јужну међу катастарске парцеле бр. 3048/2 и долази до тромеђе катастарских парцела бр. 7339, 3048/2 (КО Банатски Брестовац) и 8778 (КО Омољица).

Од тромеђе граница наставља у правцу севера и прати границу катастарских општина Банатски Брестовац и Омољица до тромеђе катастарских парцела бр. 2636 (КО Банатски Брестовац) и 8662/1 и 8780 (КО Омољица).

Од тромеђе граница у правцу северозапада прелази у катастарску општину Омољица, прати северну међу катастарске парцеле 8780, прати источну и северну међу катастарских парцела бр. 11970 и 9342 и долази до тромеђе атарских путева, катастарске парцеле бр. 9444 и 9341 (КО Омољица) и катастарске парцеле бр. 3502 (КО Иваново).

Од тромеђе граница у правцу севера прати границу катастарских општина Омољица и Иваново до тромеђе катастарске парцеле бр. 9972 (КО Омољица) и катастарске парцеле бр. 3385 и 3386 (КО Иваново).

Од тромеђе граница у правцу југа прелази у катастарску општину Иваново, прати западну међу катастарских парцела бр. 3386, 3387/1, 3758 и 3388/2, у правцу југоистока дужином од око 52 m прати јужну међу катастарске парцеле бр. 3388/2 пресеца канал, катастарска парцела бр. 3772 до источне међе катастарске парцеле 3388/1 и долази до тромеђе канала и катастарских парцела бр. 3388/1 и 3384/2.

Од тромеђе граница у правцу југоистока прати западну међу канала, катастарска парцела бр. 3772 до тромеђе канала и катастарских парцела бр. 3462 и 3459/2, мења правац ка западу, прати јужну међу парцеле бр. 3459/2, пресеца атарски пут, катастарска парцела бр. 3761, скреће ка северу и пратећи западну међу атарског пута долази до тромеђе атарског пута и катастарских парцела бр. 3333/3 и 3336.

Од тромеђе граница у правцу запада прати северну међу катастарских парцела бр. 3333/3, 3333/2 и 3333/1, пресеца атарски пут, катастарска парцела бр. 3765 и наставља у правцу југа и прати западну међу катастарских парцела бр. 3185, 3184, 3181, 3180/2 и 3163 и долази до тромеђе катастарских парцела бр. 2686/1, 3164 и 3163.

Од тромеђе граница у правцу запада пресеца катастарске парцеле бр. 3164, 3165, 2678, 2665, 2666, 2667/3, прати јужну међу катастарске парцеле бр. 2667/5, даље ка западу пресеца катастарску парцелу бр. 2668/1, прати јужну међу катастарске парцеле бр. 2669, пресеца реку Дунав, катастарска парцела бр. 3770, мења правац ка северу и дужином од око 4000 m прати границу катастарских општина Иваново и Ритопек, скреће ка североистоку и пресецајући реку Дунав и њеном северном међом у правцу запада долази до тромеђе реке Дунав, катастарска парцела бр. 3770, атарског пута, катастарска парцела бр. 2682/2 и катастарске парцеле бр. 2658.

Од тромеђе граница у правцу североистока прати источну међу атарског пута, катастарске парцеле бр. 2682/2 и 2682/1, пресеца катастарску парцелу бр. 2662 и даље у истом правцу прати западну међу катастарске парцеле бр. 918/2 и долази до тромеђе катастарских парцела бр. 2685/2 и 918/2 и границе грађевинског подручја насеља Иваново.

Од тромеђе граница у правцу североистока прати границу грађевинског подручја насеља Иваново, у правцу севера пресеца катастарску парцелу бр. 910, прати западну међу катастарске парцеле бр. 1959/2 до канала, катастарска парцела бр. 3778, скреће ка истоку, прати јужну међу канала до тромеђе канала, катастарска парцела бр.3778 и катастарских парцела бр.1959/2 и 1382/1, пресеца канал и обухвата катастарску парцелу бр.1383/3 и долази до тромеђе канала, катастарска парцела 3779 и катастарских парцела бр. 1383/3 и 1383/12.

Од тромеђе граница пресеца канал и пут, катастарска парцела бр. 1961/1, прати северну међу катастарских парцела бр. 937, 995 и 1022, пресеца пут, катастарска парцела бр.1188/1, мења правац ка северу, прати источну међу атарског пута до тромеђе атарског пута, катастарска парцела 1188/1 и катастарских парцела бр. 1064 и 1065, поново мења правац ка истоку и пратећи северну међу катастарске парцеле бр. 1065 и долази до тромеђе атарског пута, катастарска парцела бр. 1187/2 и катастарских парцела бр. 1064 и 1065, мења правац ка северу прати западну међу атарског пута, пресеца катастарску парцелу бр. 1186/1 и даље ка северу прати источну међу атарског пута, катастарска парцела бр. 1185 и долази до тромеђе атарског пута, катастарска парцела бр. 1185 и катастарских парцела бр. 1086 и 1195.

Од тромеђе граница у правцу истока прати јужну међу катастарске парцеле бр. 1195, пресеца је у правцу источне међе атарског пута, катастарска парцела бр. 1181 и наставља у правцу севера и прати источну међу атарског пута, катастарска парцела бр. 1178 до тромеђе атарског пута и катастарских парцела бр. 1128/1 и 1129/1.

Од тромеђе граница у правцу истока прати северну међу катастарске парцеле бр. 1129/1, пресеца атарски пут, катастарска парцела бр. 1177, мења правац ка северу и прати источну међу атарског пута до тромеђе атарског пута и катастарских парцела бр. 1101/7 и 1101/8.

Од тромеђе граница у правцу истока прати јужну међу катастарских парцела бр. 1101/8, 1102/2 и 1099/4 и долази до четворомеђе катастарских парцела бр. 1099/4, 1099/5 и 1099/6 (КО Иваново) и катастарске парцеле бр. 11944 (КО Омољица), мења правац ка северу и пратећи границу катастарских општина Иваново и Омољица долази до почетне тачке описа обухвата Просторног плана.

Укупна површина обухвата Просторног плана износи **5449,94 ha**.

Опис границе обухвата Просторног плана је израђен на основу катастарских подлога добијених од стране Републичког геодетског завода Београд – Сектор за информатику и комуникације.

1.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Почетна тачка описа границе подручја посебне намене Парка природе „Поњавица“ је тачка на западној граничној линији катастарске парцеле бр. 11924, КО Омољица, Града Панчево, наспрам југозападне међне тачке катастарске парцеле бр. 563. Граница заштитне зоне иде на исток, пресеца катастарске парцеле бр. 11924, 11912 до југозападне међне тачке катастарске парцеле бр. 563. Скреће на југоисток, јужном границом катастарских парцела бр. 563, 562, 750 на исток северном границом катастарске парцеле бр. 896, скреће на југоисток, североисточном границом катастарских парцела бр. 1685, 1618/3. Ломи се на североисток, северозападном границом катастарске парцеле бр. 1606/2, скреће на југоисток, југозападном границом катастарских парцела бр. 1606/1, 1281 до северозападне међне тачке катастарске парцеле бр. 1778/3. Скреће на југозапад, западном границом катастарске парцеле бр. 1778/3, ломи се на југоисток, североисточном границом катастарских парцела бр. 1760/1, 1760/2, 1760/4, 1769/2, скреће на североисток, западном границом катастарске парцеле бр. 1769/1 до катастарске парцеле бр. 1778/4. Скреће на југоисток, јужном границом катастарске парцеле бр. 1778/4 до северозападне међне тачке катастарске парцеле бр. 6743. Ломи се на југ, западном границом исте катастарске парцеле до парцеле бр. 6873. Скреће на југоисток, северном граничном линијом катастарске парцеле бр. 6873 до међне тачке са КО Банатски Брестовац. Наставља на југоисток, југозападном границом катастарске парцеле бр. 1412, КО Банатски Брестовац до катастарске парцеле бр. 1305. Скреће на североисток, западном међном линијом катастарске парцеле бр. 1305 до катастарске парцеле бр. 1203. Југозападном међном линијом катастарске парцеле бр. 1203 иде на југоисток до катастарске парцеле бр. 77. Ломи се на југозапад, западном међном линијом катастарске парцеле бр. 77. Скреће на исток, јужном границом катастарске парцеле бр. 270 до северозападне међне тачке катастарске парцеле бр. 58. Ломи се на југ, западном границом катастарских парцела бр. 58, 57, 85, 90, пресеца катастарску парцелу бр. 329, западном границом катастарске парцеле бр. 124, пресеца катастарску парцелу бр. 335, западном границом катастарских парцела бр. 131, 135 до северозападне међне тачке катастарске парцеле бр. 168. Скреће на исток, јужном границом катастарске парцеле бр. 363 до северозападне међне тачке катастарске парцеле бр. 206. Скреће на исток јужном границом катастарске парцеле бр. 392 до североисточне међне тачке катастарске парцеле бр. 415. Ломи се на север, па на исток, северном међном линијом катастарске парцеле бр. 413, на североисток, источном границом катастарске парцеле бр. 551 до парцеле бр. 3890. Ломи се на северозапад, обухвата старо корито Поњавице до међне тачке на јужној граничној линији катастарске парцеле бр. 3893/1. Граница скреће на југ, пресеца катастарске парцеле бр. 3897/2, 6734, 3897/4, источном границом катастарских парцела бр. 3898/1, 3895/90, 3895/3, пресеца катастарску парцелу бр. 3888/1 до северозападне међне тачке катастарске парцеле бр. 3849. Ломи се на запад, јужном границом катастарске парцеле бр. 3888/1 до северозападне међне тачке катастарске парцеле бр. 3845. Ломи се на југ, западном границом катастарске парцеле бр. 3845, скреће на запад, северном границом катастарских парцела бр. 3840/2, 3839, 3838, 3887, 3836 до катастарске парцеле бр. 3824. Њеном источном граничном линијом иде на југ, у истом правцу западном границом катастарске парцеле бр. 3875, источном границом катастарске парцеле бр. 6755, скреће на запад, јужном границом катастарских парцела бр. 3876/4, 3878/43, 3940/16, 3678, 3572, 3573 до катастарске парцеле бр. 3535. Ломи се на север, источном границом исте катастарске парцеле, скреће на запад јужном границом катастарских парцела бр. 3414, 3415 до катастарске парцеле бр. 3416. Њеном западном граничном линијом иде на југ до катастарске парцеле бр. 3140/163. Ломи се на запад, северном границом исте катастарске парцеле, скреће на југ, западном границом катастарске парцеле бр. 3140/45, пресеца катастарску парцелу бр. 6733 и скреће на запад, јужном границом катастарских парцела бр. 6733, 3160, 3159, 3158, ломи се на север, западном границом катастарских парцела бр. 3158, 2157/2, 2157/1, 3158 до катастарске парцеле бр. 2160. Скреће на исток, јужном границом катастарске парцеле бр. 2160. Ломи се на север, западном границом катастарске парцеле бр. 1750/2, ломи се на северозапад северном границом катастарске парцеле бр. 2022 до југозападне међне тачке катастарске парцеле бр. 1774/1. Граница иде на север, западном границом катастарске парцеле бр. 1774/1. Ломи се на запад, северном границом катастарских парцела бр. 1777/3, 1768/2, скреће на североисток, југоисточном границом катастарске парцеле бр. 1765/2 до катастарске парцеле бр. 1750/1. Скреће на северозапад, јужном границом катастарске парцеле бр. 1750/1 до североисточне међне тачке катастарске парцеле бр. 1752/4. Ломи се на југозапад, источном границом катастарске парцеле бр. 1752/4, скреће на запад, јужном границом катастарских парцела бр. 1752/4, 1752/2, 735 до међне тачке са КО Омољица. Граница иде на запад северном границом катастарске парцеле бр. 7551, КО Омољица, до југозападне међне тачке катастарске парцеле бр. 7428. Граница скреће на север западном границом катастарских парцела бр. 7428, 7440/19, 7414/23, 7355/3, пресеца катастарску парцелу бр. 7276/1 и ломи се на северозапад, северном границом катастарске парцеле бр. 7276/1 до југоисточне међне тачке катастарске парцеле бр. 7190/2. Скреће на југоисток, западном границом катастарских парцела бр. 7304/2, 7304/1 до североисточне међне тачке катастарске парцеле бр. 7288/2. Ломи се на запад, северном границом катастарских парцела бр. 7288/2, 11676 до катастарске парцеле бр. 11196. Скреће на север,

источном границом катастарске парцеле бр. 11196, на запад, северном границом катастарске парцеле бр. 11195 до катастарске парцеле бр. 11151. Југоисточном границом катастарске парцеле бр. 11151 иде на североисток, да би скренула на северозапад, пресеца катастарску парцелу бр. 11151 и наставља североисточном границом катастарске парцеле бр. 10991 до катастарске парцеле пута. Ломи се на североисток, па на северозапад, североисточном границом катастарских парцела бр. 10691/2, 10698 до тромеђе атарског пута, катастарска парцела бр.10716 и катастарских парцела бр. 10697 и 10698.

Од тромеђе граница у правцу југозапада прати источну међу атарског пута, катастарска парцела бр.10716 до тромеђе пута и катастарских парцела бр.10704/2 и 10705 и даље у истом правцу на одстојању од око 200 м источно од Надела пресеца следеће катастарске парцеле бр.: 10705 - 10715, 10738,10737,10732 и 10731 и долази до тромеђе катастарских парцела бр.10671, 10372 и 10731.

Од тромеђе граница наставља у правцу југозапада и на одстојању од око 200 м источно од Надела пресеца следеће катастарске парцеле бр.: 10671, 10670, 10669, 10668, 10667, 10248 – 10278 до тромеђе атарског пута, катастарска парцела бр.10278 и катастарских парцела бр.10279/3 и 10280, пресеца катастарску парцелу бр.10280 и долази до тромеђе атарског пута, катастарска парцела бр.10172 и катастарских парцела бр.10280 и 10285.

Од тромеђе граница у правцу југа прати источну међу атарског пута, катастарска парцела бр.10172 до тромеђе атарског пута и катастарских парцела бр.10421 и 10424, пресеца атарски пут до тромеђе атарског пута и катастарских парцела бр.10015 и 10014/2 и даље ка југу прати западну међу атарског пута, катастарска парцела бр.10712 до тромеђе атарског пута и катастарских парцела бр.9998 и 10000.

Од тромеђе граница наставља у правцу југа, пресеца катастарске парцеле бр.9998, 9999/2 и 9984/2 до тромеђе катастарских парцела бр.9984/2 и 9984/8 и 9984/9, иде даље ка југу и пресецајући катастарске парцеле бр.9984/8 и 9984/7 долази до тромеђе катастарских парцела бр.9984/1, 9984/7 и 9984/8.

Од тромеђе граница у правцу југа пресеца катастарске парцеле бр.9984/1, 9980 и 9982/89 до тромеђе катастарских парцела бр.9982/89, 9982/86 и 9982/87, наставља у правцу југа и пресецајући катастарске парцеле бр.9982/86, 9982/1 и 9978 долази до тромеђе атарског пута, катастарска парцела бр.9978 и катастарских парцела бр.9973/2 и 9979/1.

Од тромеђе граница пресеца пут, катастарска парцела бр.9973/2 прелази у катастарску општину Иваново и даље ка југу пресеца следеће катастарске парцеле: бр.3385, 3384/1, 3772, 3388/1, 3389, 3757/2 и 3390/3 до четворомеђе катастарских парцела бр.3390/3, 3390/4, 3391/3 и 3394.

Од четворомеђе граница наставља у правцу југоистока и пресеца следеће катастарске парцеле бр.: 3391/4, 3391/5, 3392/3, 3392/4, 3393/1, 3393/2, 3394/1, 3394/2, 3392/2, 3400/1 – 3405/3, 3408 – 3410/2, 3410/7 – 3410/9, 3411/1 – 3415/1, 3416/2, 3419, 3420/1, 3420/4, 3421/1 – 3422/1, 3423 – 3432/1, 3432/6, 3761, 3365, 3364, 3363, 3362, 3361, 3360, 3359, 3358/2, 3358/1, 3357, 3356/2, 3356/1, 3354/1, 3353/2, 3353/1, 3352, 3351/2, 3351/1, 3350, 3349, 3348/1, 3763, 3187/1, 3187/3, 3186/3, 3186/2, 3186/1, 3183, 3182/3, 3182/4, 3762, 2686/1, 3366, 2678, 2665, 2666, 2667/3, 2668/1, 2669 и 3770 (река Дунав), скреће ка северозападу и пресецајући реку Дунав, катастарска парцела бр.3770 долази до јужне међе катастарске парцеле бр.3767.

Од јужне међе катастарске парцеле бр.3767, граница у правцу севера прати њену западну међу, пресеца реку Дунав пратећи заштитну зону СП Ивановачке аде, мења правац ка северу, пресеца катастарске парцеле бр.2658, 2660, 2661, 2662, 912/2, 912/1 улази у грађевинско подручје насеља Иваново, пресеца катастарску парцелу бр.913/1 и долази до тромеђе катастарских парцела бр.913/1, 913/79 и 913/80.

Од тромеђе граница наставља у правцу севера, пресеца катастарске парцеле бр.913/79, 913/87, 913/50, 913/49, 913/86, 913/56, 913/1, 913/11, 909/40 (улица Жарка Зрењанина), 291/2, 291/1, 292 и 293, прати западну међу улице Доже Ђерђа, катастарска парцела бр.909/18, пресеца улицу Матије Гупца, катастарска парцела 909/17 излази из грађевинског подручја насеља Иваново и наставља у правцу севера пресецајући катастарску парцелу бр.910 долази до тромеђе катастарских парцела бр.910, 1382/1 и 1959/2.

Од тромеђе граница у правцу североистока пресеца следеће катастарске парцеле бр.: 1382/1, 1382/4, 3778, 1383/3, 3779, 1961/1, 930, 931, 932/1, 932/2, 1190/1, 999, 998, 997, 1189/1, 1020, 1021, 1022, 1188/1, 1067, 1066, 1065, 1187/2, 1085/2, 1085/1, 1085/3, 1084/2, 1084/1, 1083, 1082/2, 1082/1, 1081/2, 1081/1, 1186/1, 1092, 1093/1, 1093/2, 1094/1, 1094/2, 1095/3, 1095/4, 1095/2 и 1096/1 и долази до тромеђе канала, катастарска парцела бр.1195 и катастарских парцела бр.1096/1 и 1096/2.

Од тромеђе граница наставља у правцу североистока и пресеца следеће катастарске парцеле бр.: 1195, 1132/9, 1132/8, 1132/7, 1132/5, 1132/4, 1132/1, 1131/12, 1131/11, 1131/10, 1131/8, 1131/7, 1131/4, 1131/3, 1130/14, 1130/10, 1130/9, 1130/6, 1130/5, 1130/3, 1130/15, 1130/2 и 1129/2 и долази до тромеђе атарског пута, катастарска парцела бр.1177 и катастарских парцела бр.1129/1 и 1129/2.

Од тромеђе граница у правцу североистока пресеца следеће катастарске парцеле бр.: 1177, 1100/1, 1100/2, 1101/1, 1101/2, 1101/3, 1101/4, 1101/5, 1101/6 и 1101/7 до северне међе катастарске парцеле бр.1101/7, поново мења правац ка истоку и пратећи северну међу катастарских парцела бр.1101/7 и 1099/5, прелази у катастарску општину Омољица и пресецајући катастарске парцеле бр.11944, 11937/2 и 11923 долази до почетне тачке описа границе посебне намене.

Површина подручја посебне намене износи **1507,08 ха.**

1.3. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНИХ ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.3.1. Опис граница просторних целина подручја посебне намене

Подручје посебне намене чине следеће просторне целине:

- заштићено подручје Парка природе „Поњавица“ (Одлука о заштити Парка природе „Поњавица“ („Службени лист Града Панчева“, бр. 6/14, 38/15 и 13/17 и Студија заштите Парка природе „Поњавица“ – Предлог за стављање под заштиту као заштићено подручје III категорије, израђена од стране Покрајинског завода за заштиту природе, Нови Сад, 2012. године),
- заштитна зона заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“ (Одлука о заштити Парка природе „Поњавица“ („Службени лист Града Панчева“, бр. 6/14, 38/15 и 13/17) и Студија заштите Парка природе „Поњавица“ – Предлог за стављање под заштиту као заштићено подручје III категорије, израђена од стране Покрајинског завода за заштиту природе, Нови Сад, 2012. године) и
- просторна целина која има утицаја на природно добро.

Заштићено подручје Парка природе „Поњавица“

Почетна тачка описа границе заштите Парка природе „Поњавица“ је северозападна међна тачка парцеле 11896, КО Омољица, Град Панчево. Граница иде на југоисток северном границом парцела 11896, 7167, до међне тачке са КО Банатски Брестовац. У правцу југа иде источном граничном линијом парцеле 1675, КО Банатски Брестовац. Скреће на југоисток, североисточном границом парцела 1674, 1602 до југозападне међне тачке парцеле 1508. Ломи се на североисток, северозападном границом парцела 1508, 1509, 1512 до северозападне међне тачке парцеле 1512. Скреће на југоисток северном границом парцела 1512, 1513, 1514, 1515, 1518, 1519, 1520, 1523, 1524, 1528/1, 1529, 1530, 1531, 1536/1, 1536/2, 1537, 1538, 1540, 1549, 1550, 1551/1, 1551/2, 1563/1, 1563/2, 1564, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1570, 1573, 1574/1, 1574/2, 1575, 1576, 1577, 1579, 1580, 1581/1, 1581/2, 1583, 1584, 1585, 1427/2, 1422/4, 1422/2, 1422/1, 1596, 1597/1, 1598, 1599, 1602, 1306/2 до североисточне међне тачке парцеле 3330/1. Скреће на североисток границом парцеле 3177 до југозападне међне тачке парцеле 1306/1. Ломи се на југоисток, јужном границом парцеле 1306/1 до парцеле 3330/1. Скреће на североисток, северном границом парцеле 3330/1 до северозападне међне тачке парцеле 78. У правцу југоистока иде источном границом парцеле 78 до четворомеђе парцела 78, 161, 3329/10 и 3329/1. Наставља на југ па на исток граничном линијом парцеле 3329/1, скреће на север, западном границом парцела 6735, 3329/1, ломи се на исток, северном границом парцела 3329/19, 3330/2, 3131, 3795 до парцеле 3895/31. Скреће на северозапад јужном границом парцела 3895/31, 3890 до југозападне међне тачке парцеле 3895/31 до парцеле 3795. Источном границом исте парцеле до северозападне међне тачке парцеле 3844/4. Скреће на југозапад, јужном границом парцеле 3795, на југ, источном границом парцеле 3795, обухвата парцелу 3876/1 и иде на запад јужном границом парцеле 3795 до североисточне међне тачке парцеле 3132. Ломи се на југ источном границом парцела 3132, 3139/1, скреће на запад јужном границом парцела 3139/1, 3137, 3135, 3133 до парцеле 3330/1. Граница заштите иде на југозапад, граничном линијом парцеле 3330/1, источном границом парцеле 3346/3, граничном линијом парцеле 3330/1, јужном границом парцела 3171, 3172, 3173. Скреће на северозапад, западном границом парцела 3173, 3172, 3174, на запад, јужном границом парцела 3330/1, 3166, на север, западном границом парцела 3330/1, 3317, ломи се на запад, јужном границом парцеле 3330/1, на север западном границом парцеле 3330/1, 1306/2 до међне тачке са КО Омољица. Граница иде на запад јужном границом парцеле 7447 КО Омољица до југоисточне међне тачке

парцеле 72641/1. Граница иде јужном међном линијом парцела 7264/1, 7264/2, ломи се на северозапад, југозападном границом парцеле 7275 до тачке на међној линији парцеле 7275, наспрам југозападне међне тачке парцеле 7235. Скреће под правим углом на југозапад улазећи у парцелу 7250 у дужини од 50m. Ломи се на северозапад идући на одстојању 50m од северне граничне линије парцеле 7250 до парцеле 7215/2. Скреће на север западном границом парцеле 7250 до парцеле 7275. Ломи се на северозапад, југозападном границом парцела 7275, 11896 до североисточне међне тачке парцеле 11890. Ломи се на југозапад, југоисточном границом парцела 11890, 11884/1, на југоисток северном границом парцела 11864/2, 11863 до наспрам северозападне међне тачке парцеле 11846. Скреће на југ, пресеца парцеле 11863, 11847 до северозападне међне тачке парцеле 11846. Даље на југ западном границом парцела 11846, 7175, 7176, 7179, 7180, 7277, 7279, 7281 до југозападне међне тачке парцеле 7281. Скреће на запад, пресеца парцелу 11841/1, 11840/1 иде јужном границом парцеле 11839 до њене југозападне међне тачке. Скреће на север, западном границом парцела 11839, 11867 до југоисточне међне тачке парцеле 11882. Ломи се на запад, јужном границом парцела 11882, пресеца парцелу 11873/1 и наставља на запад, јужном границом парцела 11874, 10990, 10989, 10988 до југозападне међне тачке парцеле 10988. Ломи се на североисток, западном границом парцеле 10988, пресеца парцелу 10946 до парцеле 11899/2. Скреће на северозапад североисточном границом парцеле 10946 до југозападне међне тачке парцеле 11904. Ломи се на север, западном границом парцеле 11904 до југоисточне међне тачке парцеле 11906. Скреће на северозапад, јужном границом парцела 11906, 11908/1, 11908/2, 11896 до југозападне међне тачке парцеле 11896.

Граница заштите ломи се на север, западном граничном линијом парцеле 11896 до почетне тачке описа границе заштите Парка природе „Поњавица“.

Напомена:

Из обухвата границе заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“ изостављају се две локације које се налазе у оквиру заштитне зоне заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“.

Почетна тачка описа границе прве локације је тромеђа парцела 11896, 11902/3, 11899/3. Граница иде на југоисток, граничном линијом парцеле 11896, на југ западном границом парцеле 11899/1 до тачке на граничној линији парцеле 11899/1 удаљене 50m од јужне граничне линије парцеле 11900/9 до југозападне међне тачке парцеле 11899/4. Скреће на запад јужном границом парцела 11899/6, 11899/7, 11901/2, на север западном границом парцела 11901/2, 11899/3 до почетне тачке првог подручја.

Почетна тачка границе друге локације је тромеђа парцела 11896, 11899/1, 11898/1. Граница иде на североисток, па на југоисток граничном линијом парцеле 11896. Скреће на запад, северном граничном линијом парцеле 11899/1, на север источном границом исте парцеле до почетне тачке описа границе другог подручја.

Површина заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“ износи **302,96** ha.

Заштитна зона заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“

Почетна тачка описа границе заштитне зоне Парка природе „Поњавица“ је тачка на западној граничној линији парцеле 11924, КО Омољица, Град Панчево, наспрам југозападне међне тачке парцеле 563. Граница заштитне зоне иде на исток, пресеца парцеле 11924, 11912 до југозападне међне тачке парцеле 563. Скреће на југоисток, јужном границом парцела 563, 562, 750 на исток северном границом парцеле 896, скреће на југоисток, североисточном границом парцела 1685, 1618/3. Ломи се на североисток, северозападном границом парцеле 1606/2, скреће на југоисток, југозападном границом парцела 1606/1, 1281 до северозападне међне тачке парцеле 1778/3. Скреће на југозапад, западном границом парцеле 1778/3, ломи се на југоисток, североисточном границом парцела 1760/1, 1760/2, 1760/4, 1769/2, скреће на североисток, западном границом парцеле 1769/1 до парцеле 1778/4. Скреће на југоисток, јужном границом парцеле 1778/4 до северозападне међне тачке парцеле 6743. Ломи се на југ, западном границом исте парцеле до парцеле 6873. Скреће на југоисток, северном граничном линијом парцеле 6873 до међне тачке са КО Банатски Брестовац. Наставља на југоисток, југозападном границом парцеле 1412, КО Банатски Брестовац до парцеле 1305. Скреће на североисток, западном међном линијом парцеле 1305 до парцеле 1203. Југозападном међном линијом парцеле 1203 иде на југоисток до парцеле 77. Ломи се на југозапад, западном међном линијом парцеле 77. Скреће на исток, јужном границом парцеле 270 до северозападне међне тачке парцеле 58. Ломи се на југ, западном границом парцела 58, 57, 85, 90, пресеца парцелу 329, западном границом парцеле 124, пресеца парцелу 335, западном границом парцела 131, 135 до северозападне међне тачке парцеле 168. Скреће на исток, јужном границом парцеле 363 до северозападне међне тачке парцеле 206. Скреће на исток јужном границом парцеле 392 до североисточне међне тачке парцеле 415. Ломи се на север, па на исток, северном међном

линијом парцеле 413, на североисток, источном границом парцеле 551 до парцеле 3890. Ломи се на северозапад, обухвата старо корито Поњавице до међне тачке на јужној граничној линији парцеле 3893/1. Граница скреће на југ, пресеца парцеле 3897/2, 6734, 3897/4, источном границом парцела 3898/1, 3895/90, 3895/3, пресеца парцелу 3888/1 до северозападне међне тачке парцеле 3849. Ломи се на запад, јужном границом парцеле 3888/1 до северозападне међне тачке парцеле 3845. Ломи се на југ, западном границом парцеле 3845, скреће на запад, северном границом парцела 3840/2, 3839, 3838, 3887, 3836 до парцеле 3824. Њеном источном граничном линијом иде на југ, у истом правцу западном границом парцеле 3875, источном границом парцеле 6755, скреће на запад, јужном границом парцела 3876/4, 3878/43, 3940/16, 3678, 3572, 3573 до парцеле 3535. Ломи се на север, источном границом исте парцеле, скреће на запад јужном границом парцела 3414, 3415 до парцеле 3416. Њеном западном граничном линијом иде на југ до парцеле 3140/163. Ломи се на запад, северном границом исте парцеле, скреће на југ, западном границом парцеле 3140/45, пресеца парцелу 6733 и скреће на запад, јужном границом парцела 6733, 3160, 3159, 3158, ломи се на север, западном границом парцела 3158, 2157/2, 2157/1, 3158 до парцеле 2160. Скреће на исток, јужном границом парцеле 2160. Ломи се на север, западном границом парцеле 1750/2, ломи се на северозапад северном границом парцеле 2022 до југозападне међне тачке парцеле 1774/1. Граница иде на север, западном границом парцеле 1774/1. Ломи се на запад, северном границом парцеле 1777/3, 1768/2, скреће на североисток, југоисточном границом парцеле 1765/2 до парцеле 1750/1. Скреће на северозапад, јужном границом парцеле 1750/1 до североисточне међне тачке парцеле 1752/4. Ломи се на југозапад, источном границом парцеле 1752/4, скреће на запад, јужном границом парцела 1752/4, 1752/2, 735 до међне тачке са КО Омољица. Граница иде на запад северном границом парцеле 7551, КО Омољица, до југозападне међне тачке парцеле 7428. Граница скреће на север западном границом парцела 7428, 7440/19, 7414/23, 7355/3, пресеца парцелу 7276/1 и ломи се на северозапад, северном границом парцеле 7276/1 до југоисточне међне тачке парцеле 7190/2. Скреће на југоисток, западном границом парцела 7304/2, 7304/1 до североисточне међне тачке парцеле 7288/2. Ломи се на запад, северном границом парцела 7288/2, 11676 до парцеле 11196. Скреће на север, источном границом парцеле 11196, на запад, северном границом парцеле 11195 до парцеле 11151. Југоисточном границом парцеле 11151 иде на североисток, да би скренула на северозапад, пресеца парцелу 11151 и наставља североисточном границом парцеле 10991 до парцеле пута. Ломи се на североисток, па на северозапад, североисточном границом парцела 10691/2, 10698 до парцеле 10716. Скреће на североисток, југоисточном границом исте парцеле, пресеца парцелу 10946, 10835/2, пресеца парцеле 10866/1, 10867, 11912, 11913 до северозападне међне линије парцеле насипа 11913. Ломи се на североисток граничном линијом парцела 11913, 11924 до почетне тачке описа границе заштитне зоне.

Површина заштитне зоне заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“ износи **678,57 ha**.

Просторна целина која има утицаја на природно добро

Наведена просторна целина обухвата заштићен Споменик природе „Ивановачка ада“ са заштитном зоном, станиште заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја (PAN09), део еколошког коридора Надел који их повезује, са заштитном зоном и део еколошког коридора Дунавца са заштитном зоном.

Почетна тачка описа границе посебне намене еколошког коридора Надел и Ивановачке аде је тачка на западној граничној линији катастарске парцеле бр. 11924 (КО Омољица) и граница у правцу југа прати западну међу катастарских парцела бр. 11924 и 11913 до тачке на западној међи катастарске парцеле бр.11913, мења правац ка југоистоку, пресеца катастарске парцеле бр. 11913 и 11912, прати северну међу катастарске парцеле 10833, пресеца катастарске парцеле бр.10867 и 10866/1 и даље ка југоистоку прати јужну међу атарског пута, катастарска парцела бр. 10835/2 и северну међу атарског пута, катастарска парцела бр. 11946, скреће ка југу, пресеца атарски пут и пратећи источну међу атарског пута, катастарска парцела бр. 10716 долази до тремеђе атарског пута и катастарских парцела бр. 10704/2 и 10705.

Од тремеђе граница мења правац ка југозападу и на одстојању од око 200 m источно од Надела пресеца следеће катастарске парцеле бр.: 10705 - 10715, 10738,10737,10732 и 10731 и долази до тремеђе катастарских парцела бр. 10671, 10672 и 10731.

Од тремеђе граница наставља у правцу југозапада и на одстојању од око 200 m источно од Надела пресеца следеће катастарске парцеле бр.: 10671, 10670, 10669, 10668, 10667, 10248 – 10278 до тремеђе атарског пута, катастарска парцела бр. 10278 и катастарских парцела бр. 10279/3 и 10280, пресеца катастарску парцелу бр. 10280 и долази до тремеђе атарског пута, катастарска парцела бр. 10172 и катастарских парцела бр. 10280 и 10285.

Од тромеђе граница у правцу југа прати источну међу атарског пута, катастарска парцела бр. 10172 до тромеђе атарског пута и катастарских парцела бр. 10421 и 10424, пресеца атарски пут до тромеђе атарског пута и катастарских парцела бр. 10015 и 10014/2 и даље ка југу прати западну међу атарског пута, катастарска парцела бр. 10712 до тромеђе атарског пута и катастарских парцела бр. 9998 и 10000.

Од тромеђе граница наставља у правцу југа, пресеца катастарске парцеле бр. 9998, 9999/2 и 9984/2 до тромеђе катастарских парцела бр. 9984/2 и 9984/8 и 9984/9, иде даље ка југу и пресецајући катастарске парцеле бр. 9984/8 и 9984/7 долази до тромеђе катастарских парцела бр. 9984/1, 9984/7 и 9984/8.

Од тромеђе граница у правцу југа пресеца катастарске парцеле бр. 9984/1, 9980 и 9982/89 до тромеђе катастарских парцела бр. 9982/89, 9982/86 и 9982/87, наставља у правцу југа и пресецајући катастарске парцеле бр. 9982/86, 9982/1 и 9978 долази до тромеђе атарског пута, катастарска парцела бр. 9978 и катастарских парцела бр. 9973/2 и 9979/1.

Од тромеђе граница пресеца пут, катастарска парцела бр. 9973/2 прелази у катастарску општину Иваново и даље ка југу пресеца следеће катастарске парцеле бр.: 3385, 3384/1, 3772, 3388/1, 3389, 3757/2 и 3390/3 до четворомеђе катастарских парцела бр. 3390/3, 3390/4, 3391/3 и 3394.

Од четворомеђе граница наставља у правцу југоистока и пресеца следеће катастарске парцеле бр.: 3391/4, 3391/5, 3392/3, 3392/4, 3393/1, 3393/2, 3394/1, 3394/2, 3392/2, 3400/1 – 3405/3, 3408 – 3410/2, 3410/7 – 3410/9, 3411/1 – 3415/1, 3416/2, 3419, 3420/1, 3420/4, 3421/1 – 3422/1, 3423 – 3432/1, 3432/6, 3761, 3365, 3364, 3363, 3362, 3361, 3360, 3359, 3358/2, 3358/1, 3357, 3356/2, 3356/1, 3354/1, 3353/2, 3353/1, 3352, 3351/2, 3351/1, 3350, 3349, 3348/1, 3763, 3187/1, 3187/3, 3186/3, 3186/2, 3186/1, 3183, 3182/3, 3182/4, 3762, 2686/1, 3366, 2678, 2665, 2666, 2667/3, 2668/1, 2669 и 3770 (река Дунав), скреће ка северозападу и пресецајући реку Дунав, катастарска парцела бр. 3770 долази до јужне међе катастарске парцеле бр. 3767.

Од јужне међе катастарске парцеле бр. 3767, граница у правцу севера прати њену западну међу, пресеца реку Дунав пратећи заштитну зону СП Ивановачке аде, мења правац ка северу, пресеца катастарске парцеле бр. 2658, 2660, 2661, 2662, 912/2, 912/1 улази у грађевинско подручје насеља Иваново, пресеца катастарску парцелу бр. 913/1 и долази до тромеђе катастарских парцела бр. 913/1, 913/79 и 913/80.

Од тромеђе граница наставља у правцу севера, пресеца катастарске парцеле бр. 913/79, 913/87, 913/50, 913/49, 913/86, 913/56, 913/1, 913/11, 909/40 (улица Жарка Зрењанина), 291/2, 291/1, 292 и 293, прати западну међу улице Доже Ђерђа, катастарска парцела бр. 909/18, пресеца улицу Матије Гупца, катастарска парцела бр. 909/17 излази из грађевинског подручја насеља Иваново и наставља у правцу севера пресецајући катастарску парцелу бр. 910 долази до тромеђе катастарских парцела бр. 910, 1382/1 и 1959/2.

Од тромеђе граница у правцу североистока пресеца следеће катастарске парцеле бр.: 1382/1, 1382/4, 3778, 1383/3, 3779, 1961/1, 930, 931, 932/1, 932/2, 1190/1, 999, 998, 997, 1189/1, 1020, 1021, 1022, 1188/1, 1067, 1066, 1065, 1187/2, 1085/2, 1085/1, 1085/3, 1084/2, 1084/1, 1083, 1082/2, 1082/1, 1081/2, 1081/1, 1186/1, 1092, 1093/1, 1093/2, 1094/1, 1094/2, 1095/3, 1095/4, 1095/2 и 1096/1 и долази до тромеђе канала, катастарска парцела бр. 1195 и катастарских парцела бр. 1096/1 и 1096/2.

Од тромеђе граница наставља у правцу североистока и пресеца следеће катастарске парцеле бр.: 1195, 1132/9, 1132/8, 1132/7, 1132/5, 1132/4, 1132/1, 1131/12, 1131/11, 1131/10, 1131/8, 1131/7, 1131/4, 1131/3, 1130/14, 1130/10, 1130/9, 1130/6, 1130/5, 1130/3, 1130/15, 1130/2 и 1129/2 и долази до тромеђе атарског пута, катастарска парцела бр. 1177 и катастарских парцела бр. 1129/1 и 1129/2.

Од тромеђе граница у правцу североистока пресеца следеће катастарске парцеле бр.: 1177, 1100/1, 1100/2, 1101/1, 1101/2, 1101/3, 1101/4, 1101/5, 1101/6 и 1101/7 до северне међе катастарске парцеле бр. 1101/7, поново мења правац ка истоку и пратећи северну међу катастарских парцела бр. 1101/7 и 1099/5, прелази у катастарску општину Омољица и пресецајући катастарске парцеле бр. 11944, 11937/2 и 11923 долази до почетне тачке описа границе посебне намене.

Површина просторне целине која има утицаја на природно добро износи **525,55 ha**.

1.3.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене

У оквиру просторне целине Парк природе „Поњавица“ дефинисане су просторне подцелине које чине режими заштите I, II и III степена.

Режим заштите I степена

Локалитет: Острво

Налази се у КО Омољица, Град Панчево. У овај локалитет улазе следеће парцеле: 11907, део 11896.

Површина режима заштите I степена износи **0,87 ha**.

Режим заштите II степена

Локалитет: Пашњаци јужно од Омољице

Налази се у КО Омољица, Град Панчево. У овај локалитет улазе следеће парцеле: 11908/1, део 11908/2, део 11906, део 11904, део 11903/1, 11903/2, део 11902/2.

Локалитет: Поњавица

Налази се у КО Омољица, КО Банатски Брестовац, Град Панчево. У овај локалитет улазе следеће парцеле: део 7167, 7447, КО Омољица. Парцеле: 1675, 1306/2, 3330/1, 3316, КО Банатски Брестовац.

Локалитет: Стари Виногради

Налази се у КО Банатски Брестовац, Град Панчево. У овај локалитет улазе следеће парцеле: од 1512 – 1585.

Локалитет: Виногради

Налази се у КО Банатски Брестовац, Град Панчево. У овај локалитет улазе следеће парцеле: 3197/1, 3197/2, 3198/1, 3198/2, 3199, 3200, 3201, 3202, 3203, 3204, 3205, 3206, 3207/1, 3207/2, 3208, 3209, део 3210, 3236, 3237, 3238, 3239/1, 3239/2, 3239/3, 3240/1, 3240/2, 3241, 3242, 3243, 3244, 3245, 3246, 3247, 3248, 3249, 3250, 3251/1, 3251/2.

Локалитет: Кутина

Налази се у КО Банатски Брестовац, Град Панчево. У овај локалитет улазе следеће парцеле: део 3329/1, 3327.

Локалитет: Пашњак на Дугачкој греди

Налази се у КО Банатски Брестовац, Град Панчево. У овај локалитет улази парцела 3889.

Површина режима заштите II степена износи **90,64 ha**.

Режим заштите III степена

У оквиру просторне целине Парк природе „Поњавица“ режим заштите III степена чини преостали простор ван режима I и II степена.

Површина режима заштите III степена износи **211,44 ha**.

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из планова вишег реда:

- Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/11);
- Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

При изради Просторног плана сагледани су и:

- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е – 80 Дунав (Паневропски коридор VII) („Службени гласник РС“, број 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш) („Службени гласник РС“, број 19/11).

2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА

2.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ППРС) утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији. Утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене. ППРС утврђени су кључни приоритети, надлежности и циљеви просторног развоја Републике Србије.

Биодиверзитет: Основни циљ и принцип заштите биодиверзитета је одрживо коришћење биолошких ресурса.

Концепција развоја заштите биодиверзитета Републике Србије ће се заснивати на: заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара, заштити великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста и успостављању тзв. „еколошке мреже“.

Природно наслеђе: Основни циљ заштите и одрживог коришћења природног наслеђа је очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја, првенствено у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и националног са међународним системом заштите природе.

Концепција заштите, уређења и коришћења природног наслеђа заснива се на повећању укупне површине под заштитом у планском периоду, успостављању националне еколошке мреже и идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000, као и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

Заштита, уређење и развој предела: Концепт предела као целине у ППРС, постављен је као окосница разраде заштите и уређења предела Србије. Тако су предели на територији Србије, у односу на степен и тип модификације, доминантне процесе који контролишу дати простор и карактер утицаја човека на предео, подељени на природне и културне пределе, а културни на урбане и руралне. Основни циљ заштите, уређења и развоја предела Србије је очување и унапређење карактера предела, као фактора, који утиче на квалитет живота становништва и ствара основе развоја. Основни циљ заштите, уређења и развоја предела су разноврсни, високо квалитетни и адекватно коришћени предели и физички уређена за живот и боравак, пријатна рурална и урбана насеља и градови, развијеног идентитета, заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Заштита и одрживо коришћење културног наслеђа: Основни циљ је да се културно наслеђе артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите.

Туризам: Основни циљ просторног развоја туризма је остваривање концепта одрживог развоја туризма, као и заштита и уређење туристичких простора, уз оптимално задовољавање просторно-еколошких и културних потреба националног и локалног нивоа.

Оперативни циљеви просторног развоја туризма су: комплетирање и заокруживање целогодишње туристичке понуде; резервација, заштита и активирање нових туристичких производа; јачање постојећих туристичких производа; изградња туристичке инфраструктуре и унапређење система туристичке сигнализације, као и информатичка и истраживачка подршка развоју туризма.

Пољопривредно земљиште: Основни циљ заштите пољопривредног земљишта је очување екосистемских, агроеколошких, економских, пејзажних, социокултурних и других важних функција, упоредо с унапређивањем просторно-хетерогених услова за производњу квалитетних пољопривредно-прехрамбених производа.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ управљања шумама у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво, којим би се

задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе и данашње и будућих генерација, како на локалном, тако и на националном нивоу, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

Одрживо *ловно газдовање* подразумева газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање еколошких, економских и социјалних функција ловства, одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба и тежњи садашњих и будућих генерација.

Воде и водно земљиште: Основни циљ је интегрално уређење, заштита и коришћење вода на подручју Републике Србије, третираног као јединствени водопривредни простор. Базно полазиште за избор стратешких решења за развој водопривредне инфраструктуре је да мора бити потпуно усклађена са Директивом о водама ЕУ.

Демографија: Основни дугорочни циљ демографског развоја је ублажавање негативних тенденција, које би се остварило кроз пораст нивоа плодности и позитиван миграциони биланс и достизање нивоа простог обнављања становништва (стационарне популације).

Мрежа насеља: Основни циљ је да просторно-функционални развој Републике Србије буде заснован на моделу функционалних урбаних подручја, која ће бити инструменти уравнотеженог или подношљиво неуравнотеженог просторног развоја Републике Србије.

Основни циљ везан за функционално урбана подручја је детерминисање, организовање и умрежавање функционалних урбаних подручја као основе за уравнотежен регионални развој Републике Србије.

Према Моделу функционално урбаних подручја Републике Србије 2020. Град Панчево припада функционално урбаном подручју, које је у категорији европских MEGA (Metropolitan Growth Area), са центром у Београду. Панчево је центар функционално урбаног подручја од националног значаја, у оквиру кога се налазе општине Ковин, Ковачица, Опово и Алибунар.

Јавне службе: Основни циљеви у области просторне организације и дистрибуције јавних служби су:

- постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга од општег интереса и промовисање друштвене солидарности као основне друштвене вредности за унапређење добробита социјално рањивих и осетљивих друштвених група;
- унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга;
- јачање људских ресурса и оспособљавање локалних заједница за унапређење услуга од општег интереса;
- унапређење јавног здравља уједначавањем услова основне заштите и здравственог просвећивања (промовисање здравих стилова живота) и смањењем здравствених ризика, нарочито у подручјима натпросечне социо - економске угрожености.

Саобраћајна инфраструктура: у овој области, ППРС је утврдио саобраћајне капацитете који се односе и на простор у обухвату Просторног плана.

У оквиру концепта путног (друмског) саобраћаја планиране су одређене активности на следећим путним правцима:

- Државни пут I реда (M-1.9)¹ (E-70) део руте 4 (SEETO): граница са Румунијом - Вршац - Панчево - Београд;
- Државни пут I реда (M-24)¹, Суботица - E-75 - (неизграђена деоница) - Сента - Чока - Кикинда - Зрењанин - Ковачица - Панчево - Ковин - мост на Дунаву - (Смедерево).

Планска решења обухватају активности на путним правцима и путној инфраструктури регионалног (или интеррегионалног) значаја и могу представљати приоритетну активност у оквиру тих територијалних целина, уз сагласност надлежних републичких институција.

---

¹ Донета је Уредба о категоризацији државних путева; у недостатку графичког дела Уредбе, у складу са текстом је направљена паралела са постојећим ДП:

ДП бр.24 је ДП I6 реда бр.11, а није више државни пут општине Суботица,
ДП бр. 22 (E-75) је ДП Ia реда бр.1; ДП бр.22.1 је ДП II реда бр.102; ДП бр.17.1 је ДП I реда бр.12.

На већ изграђеним деоницама наведених путних праваца биће спроведена рехабилитација и реконструкција, које подразумевају скуп мера (интервенција) у циљу подизања нивоа квалитета саобраћајнице и подизања нивоа саобраћајне услуге, у складу са утврђеним рангом пута.

Активности на одређеном путном правцу, подразумевају скуп различитих планских и пројектних решења и извођења грађевинских радова на рехабилитацији и реконструкцији, доградњи и изградњи, на појединим деоницама утврђеног путног правца (или на целокупној дужини).

Концептом ваздушног саобраћаја у оквиру гравитационог подручја овог простора егзистираће аеродром у Вршцу, док ће и даље основни капацитет у трансферу путника и сарго саобраћаја за овај део Војводине бити аеродром „Никола Тесла“ у Београду.

Сви делови *мреже* унутрашњих пловних путева у Србији су директно или индиректно ослоњени на Дунав, који као стратешки правац треба да постане стециште највећих транспортних токова Србије. Унапређење и развој речног транспорта треба планирати рехабилитацијом унутрашњих водних путева, са обезбеђењем чишћења, продубљивања, сигнализације и одржавања, реконструкцијом, изградњом и модернизацијом лука, изградњом и увођењем речног информационог система и изградњом марина на дунавској пловној мрежи. Поред овога треба радити на развоју наутничког туризма у Републици Србији, како на каналима ДТД, тако и на међународним пловним путевима, планирањем марина и наутничко туристичких центара.

У склопу обухвата Просторног плана налази се међународни пловни пут реке Дунав.

Водопривреда и водопривредна инфраструктура: Србија располаже оскудним сопственим водним ресурсима, који су неповољно просторно и временски распоређени. Због тога је неопходан развој сложених интегралних водопривредних система.

Дугорочна стратегија водоснабдевања у Војводини се заснива на формирању више регионалних система за водоснабдевање, који се ослањају на акумулационе просторе површинских вода и заштићена изворишта подземних вода. Из њих ће се снабдевати највећи број насеља, као и они технолошки процеси у којима је неопходна вода највишег квалитета. Простор обухваћен овим Просторним планом припада Јужнобанатском регионалном систему за водоснабдевање, који се ослања на коришћење основне издани, као и алувион регионалног значаја Ковин - Дубовац - Банатска Паланка. Из овог система вршило би се водоснабдевање насеља у следећим општинама: Ковин, Панчево, Опово, Вршац, Пландиште и Бела Црква.

Предметни простор, такође, припада банатском регионалном систему коришћења, уређења и заштите речних вода. Банатски систем чини постојећа мрежа канала хидросистема ДТД, који ће се проширивати на појединим подручјима новим елементима, као и низом постројења за пречишћавање отпадних вода у циљу очувања и унапређења квалитета воде.

Енергетска инфраструктура: Основни циљ развоја енергетске инфраструктуре је активно учешће Републике Србије у планирању и изградњи стратешке-регионалне и паневропске енергетске инфраструктуре за пренос електричне енергије и транспорт нафте и гаса из нових извора снабдевања, укључујући и ургентну градњу подземног складишта гаса у Републици Србији, све у циљу поузданог и сигурног снабдевања потрошача.

Основни приоритет развоја енергетике је технолошка модернизација свих енергетских објеката, инфраструктурних система и извора, у свим секторима (нафте, гаса, сектор електроенергетике са преносним системом и дистрибутивним системом).

Развој дистрибутивне мреже одвијаће се у складу са стратегијом развоја енергетике и програмима развоја надлежних предузећа.

Електроенергетска инфраструктура: Општи циљ развоја електроенергетске инфраструктуре је њихова синхронизација са свим активностима на овом подручју и обезбеђење најповољнијих услова за заштиту животне средине и очување природних вредности.

Минералне сировине: Основни циљ је строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина и подземних вода, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту.

Будући развој сектора минералних сировина (обухватајући и коришћење подземних вода), подразумева:

- интензивирање и финализовање основних геолошких и хидрогеолошких истраживања;
- при отварању и раду рударских објеката стриктно поштовање и примењивање еколошких услова и стандарда и најбољих доступних техника заштите животне средине, укључујући и потпуну рекултивацију терена по завршетку рударских радова.

Коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ): Основни циљ је повећање коришћења ОИЕ, уз смањење негативних утицаја на животну средину, што је у економском интересу Републике Србије.

Енергетска ефикасност у зградарству, индустрији, саобраћају и комуналним услугама: Основни циљ је повећање енергетске ефикасности у секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу Републике Србије, од значаја за заштиту животне средине у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Електронска комуникациона инфраструктура: Развој електронских комуникација подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима.

Заштита животне средине и одрживи развој: Концепција заштите и унапређења животне средине заснива се на:

- очувању природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета);
- заштити природних вредности и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- планирању на основама одрживог развоја односно рационалног коришћења природних ресурса - земљишта, воде, сировина и других природних ресурса, уважавајући „еколошки“ капацитет простора, уз повећано коришћење обновљивих извора енергије;
- процени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основе за планирање мера заштите;
- интегрисању заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње, кроз инструменте процене утицаја (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте).

Према просторној диференцијацији животне средине у ППРС, дефинисаној на основу стања и мера заштите животне средине, које је потребно предузимати у односу на категорију, заштићено подручје обухваћено Просторним планом припада подручју веома квалитетне животне средине.

Природне непогоде и технолошки удеси: Концепција заштите од природних непогода и технолошких удеса - савремени концепт заштите и управљања полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода и технолошких удеса, па затим системом превентивних, организационих и других мера и инструмената интервенисати у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво. Да би се могла извршити правилна процена степена повредивости простора, односно ограничења за његово коришћење, потребно је приступити изradi катастра угрожености простора од природних непогода у функцији просторног планирања.

Одбрана земље: Основни циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране земље је стварање просторних услова који ће у потпуности одговарати потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђење просторних услова за несметано функционисање војних комплекса и објеката од посебног значаја за одбрану земље, смањење негативних утицаја војних комплекса на животну средину и подручја посебне намене и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса.

2.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине

Оквир просторног развоја АП Војводине до 2020. године утврђен је Регионалним просторним планом АП Војводине (у даљем тексту: РПП АПВ). На основу РПП АПВ, просторни планови подручја посебне намене ће се радити за просторне целине, чију посебност одређује једна или више опредељујућих намена, активности или функција у простору које су од републичког, односно покрајинског интереса (подручја заштићених природних добара и др.).

За потребе израде овог Просторног плана, посебно се издвајају следеће одредбе:

Заштита природних добара и биодиверзитета: Основна концепција заштите природних добара и биодиверзитета заснива се на повећању укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању у оквиру еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже на територији АП Војводине, идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000 и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

РПП АПВ дефинисани су оперативни циљеви заштите и унапређења природних добара и биодиверзитета:

- „благовремено спречавање активности и делатности које могу проузроковати негативне последице у природи;
- обнова нарушених делова природе;
- спровођење мера (конзервације, санације-ревитализације и рекултивације, и др.) и режима заштите и мониторинга стања заштићених подручја, уз стално праћење стања и промена у природи;
- смањивање губитка и притисака на биодиверзитет“.

Еколошку мрежу на простору обухвата Просторног плана представљају утврђено еколошки значајно подручје Парк природе „Поњавица“ и еколошки коридори.

Заштита, уређење и развој предела: Основни циљ заштите, уређења и развоја предела је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности. У циљу обезбеђења специфичног карактера предела, којим се чува предеони диверзитет, идентитет и повезаност, простор АП Војводине се диференцира у односу на степен модификације природног предела на природне и културне пределе, где се у оквиру културних разликују рурални и урбани пределе, одређени карактером и интензитетом промена, коришћењем и насељавањем простора. У оквиру војвођанско-панонско-подунавског макрорегиона издвајају се предеоне целине различитог карактера, заснованог на природним и културним особеностима, као и друштвено-економским променама којима су кроз време били изложени. Оне изражавају предеону разноврсност територије АП Војводине и доприносе успостављању регионалног и локалног идентитета.

Предеоне карактеристике и препознатљивост АП Војводине видно наглашавају лесни одсеци и терасе, простране пешчаре, меандрирајући токови великих панонских река као што су Дунав, Тиса, Сава, Тамиш и Бегеј, као и низ мањих водотока значајних за бројне природне и привредне функције. Од посебног значаја су ритови, који подлежу заштити, углавном као делови специјалних резервата природе или паркови природе. Шумске оазе аутохтоних шума у њиховом окружењу су од посебног еколошког значаја.

Заштита, уређење и унапређење културних добара: Основни циљ је заштита, уређење и коришћење културних добара као развојног ресурса ради истицања регионалног, субрегионалног и локалног идентитета.

Заштита, уређење и унапређење културних добара мора се посматрати у оквиру развоја целокупне области културног наслеђа, која представља развојни ресурс, који је потребно заштитити, уредити и користити на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета, у складу са европским стандардима заштите.

Туризам: Основни циљ је одрживи развој туризма уз сарадњу приватног, јавног и невладиног сектора, јачање прекограничне сарадње, увођење стандарда и успостављање конкурентне туристичке привреде АП Војводине.

У односу на издвојене туристичке дестинације на простору АП Војводине, подручје обухваћено Просторним планом припада туристичкој дестинацији Доње Подунавље. Кључни туристички производи са одређеним облицима туризма су: екотуризам (посматрање птица, едукативни туризам, научноистраживачки и рекреативни туризам), излетнички и риболовни туризам. За даљи развој туризма значајна је близина пловног пута реке Дунав, као и манифестације у Граду Панчеву.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ развоја шумарства и ловства је одрживи развој шума и ловног газдовања и повећање површина под шумама. Просторни развој шумарства подразумева континуирано газдовање шумом кроз одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора.

Развој ловства се обезбеђује кроз одрживо газдовање популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

Пољопривредно земљиште: Основни циљ је одрживо коришћење и очување пољопривредног земљишта заштитом његових економских, агроколошких, екосистемских, пејзажних, социокултурних и других функција и усклађивање са унапређењем услова за производњу квалитетних пољопривредних производа у потребном обиму.

Заштита и коришћење пољопривредног земљишта на подручју АП Војводине заснива се на концепту одрживог пољопривредног и руралног развоја. Захваљујући својим особинама и комплексним функцијама, земљиште представља есенцијални природни ресурс, а његово одрживо коришћење и заштита један је од кључних елемената остваривања одрживог развоја. Са становишта одрживости, приоритет има успостављање ефикасних механизма заштите плодних ораничних земљишта од преузимања у непољопривредне сврхе.

Демографија: Основни циљ демографског развоја АП Војводине је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама.

Мрежа насеља: Основни циљ развоја мреже насеља и функционално урбаних подручја је одрживи просторно-функционални развој заснован на моделу функционалних урбаних подручја, која ће бити инструмент уравнотеженијег просторног развоја.

Препознавање и просторно дефинисање функционално урбаних подручја (ФУП-а) и његових центара на простору АП Војводине од великог је значаја за установљење што равномернијег развоја Покрајине, али и афирмацију функционално урбаних подручја, као носиоца и покретача развоја на овом простору.

Према моделу функционално урбаних подручја АП Војводине 2020. године Град Панчево припада функционално-урбаном подручју које је у категорији европских MEGA, са центром у Београду. Панчево је центар функционално урбаног подручја од националног значаја, у оквиру кога се налазе општине Ковин, Ковачица, Опово и Алибунар.

Јавне службе: Основни циљ развоја јавних служби је постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга и унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга.

Саобраћајна инфраструктура: Саобраћајну мрежу државних путева на предметном подручју потребно је третирати као јединствен систем, у којој приоритет на државним путевима има транзит (измештање транзитног саобраћаја из насељених места).

У наведеном контексту планиране су активности на:

- Државном путу I реда: изградња аутопута Е-70, реконструкција постојећег путног правца ДП 1.9) део руте 4 (SEETO) граница са Румунијом - Вршац - Панчево - Београд,
- Државном пут I реда: Ђала (веза са Румунијом) - Чока (Р-112) - Кикинда - Зрењанин - Панчево - Ковин (М-24), (Банатска магистрала).

Предвиђене су активности на изградњи-реконструкцији појединих делова постојеће путне мреже, као и активности на планираном путном правцу регионалног значаја Панчево-Омољица-Ковин, после 2015. године, у смислу изградње и доградње.

У РПП АПВ дефинисана је међународна бицикличка стаза (ЕуроВело - европска мрежа бицикличких рута, рута 6²), уз Дунав. За развој бицикличког саобраћаја посебно су погодна подручја у заштићеним природним целинама.

Водни саобраћај је присутан на међународном пловном путу реке Дунав. Унапређење и развој речног транспорта треба планирати рехабилитацијом унутрашњих водних путева са обезбеђењем чишћења, продубљивања, сигнализације и одржавања, реконструкцијом, изградњом и модернизацијом лука, изградњом и увођењем речног информационог система и изградњом марина на дунавској пловној мрежи. Поред овога треба радити на развоју наутичког туризма у Републици Србији, како на каналима ДТД тако и на међународним пловним путевима, планирањем марина и наутичко туристичких центара. У обухвату Просторног плана налази се скелски (трајектни) прелаз Иваново.

Водни ресурси: Основни циљ је одрживо коришћење вода уз адекватне мере заштите. Оперативни циљеви су успостављање интегралног и интерсекторског планирања коришћења и заштите водних ресурса на целој територији АП Војводине, рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне системе, искоришћење енергетског потенцијала река и изграђених хидросистема, успостављање економске цене воде, смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења, рецикулација коришћених вода, унапређење система заштите од спољних вода (поплава).

Концепција снабдевања насеља водом заснована је на развоју регионалних система, као најповољнијих са аспекта експлоатационих трошкова и аспекта обезбеђења сигурне и квалитетне дистрибуције. Основу развоја будућих регионалних система за снабдевање водом чине заштићена изворишта подземних и површинских вода. Принцип је да се до рационалних и еколошки прихватљивих граница искористе локална изворишта подземних и површинских вода, а да се тек након тога регионалним системима допрема само недостајућа вода.

Водопривредна инфраструктура: Оперативни циљеви су усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима водопривреде са захтевима директива ЕУ о водама, спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима, ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина, изградња и ревитализација регионалних система (Бачка, Банат и Срем) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје, доградња, реконструкција и ревитализација хидросистема ДТД, изградња, реконструкција и санација објеката за одбрану од спољних вода, одбрана од поплава.

Енергетска инфраструктура: Развој енергетике подразумева ревитализацију, реконструкцију и модернизацију постојећих енергетских објеката у циљу сигурности, поузданости, смањења губитака, смањења негативних утицаја на животну средину, повећање удела коришћења расположивих потенцијала, рационализацију коришћења енергије и енергената на свим нивоима.

Минералне сировине: Коришћење геолошких ресурса АП Војводине мора да полази од економски расположивих сировина, чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја, који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, који су значајно присутни у АП Војводини, а нарочито у подручју заштићених природних добара.

Ограниченост и необновљивост расположивих геолошких ресурса условљавају да се планска решења заснивају на принципу одрживости.

Обновљиви извори енергије: Потенцијална енергија добијена из биомасе је најзначајнији енергетски потенцијал обновљивих извора на простору АП Војводине, с обзиром на заступљеност пољопривредног и шумског подручја, односно заступљеност ресурса остатака ратарске и шумске производње, а такође и коришћење соларне и енергије ветра.

Енергетска ефикасност: Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових, енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

Електронска комуникациона инфраструктура: У циљу достизања једног од главног покретача нове економије, која се карактерише фузијом ICT (информационо-комуникационих технологија) и њихових примена, електронске комуникације се морају развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација.

Заштита животне средине и одрживи развој: Према РПП АПВ, основни циљ у области заштите животне средине је снажна афирмација концепта заштите и унапређења животне средине као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења АП Војводине.

У контексту заштите и унапређења животне средине неопходно је зауставити даљу деградацију и вршити превенцију, санацију и ревитализацију угрожених подручја, поштовањем следећих принципа: одрживо коришћење природних ресурса и очување и унапређење еколошки осетљивих природних вредности, смањење нивоа загађења животне средине, санација најугроженијих подручја, успостављање локалних регистара извора загађивања животне средине, као дела националног регистра, са системом контроле и континуираним праћењем параметара који карактеришу квалитет животне средине. Такође, неопходно је предвидети заштиту, обнову и санацију заштићених природних подручја, уз очување еколошке равнотеже.

Мере и активности у делу заштите животне средине, дефинисане РПП АПВ, спроводе се према просторној диференцијацији животне средине, према којој предметно заштићено подручје спада у подручја веома квалитетне животне средине.

У области управљања отпадом дефинисана је неопходност удруживања општина у складу са одредбама Стратегије управљања отпадом и ППРС, ради заједничког управљања отпадом, чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом.

При изради планске и урбанистичке документације, као регулаторни инструмент заштите животне средине кључну улогу има стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину и процена утицаја конкретних пројеката тј. објеката на животну средину.

Заштита од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса: Основни циљ у области заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

Одбрана земље: Основу планирања и уређења простора за потребе одбране земље чини укупна постојећа инфраструктура, оптимално прилагођена за извршавање додељених мисија и задатака Војске и других снага одбране. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране.

2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни планови подручја посебне намене од значаја за израду Просторног плана су:

- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (ПАНЕВРОПСКИ КОРИДОР VII) („Службени гласник Републике Србије”, број 14/15) и
- Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад – Панчево – Београд – Смедерево – Јагодина - Ниш) („Службени гласник РС”, број 19/11)

2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII)

Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав, обухвата подручје водног паневропског коридора VII (сектор кроз Србију) утврђеног кроз ППРС.

Река Дунав својим географским и стратешким положајем повезује Источну и Западну Европу, а средишњи положај Републике Србије у току Дунава даје јој посебан значај у коришћењу и унапређењу међународног и регионалног водног саобраћаја.

Посебне намене подручја Просторног плана које су од директног значаја за утврђивање планских решења су:

- деоница Паневропског водног транспортног коридора VII Дунав;
- остала водопривредна инфраструктура, у функционалној вези са Дунавом, која се ослања на хидроенергетске потенцијале.

Обухват Просторног плана се јужним делом, у КО Иваново, преклапа са Просторним планом подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 - Дунав (Паневропски коридор VII).

2.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш)

Обухват предметног Просторног плана се преклапа са Просторним планом подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш), али се траса система продуктовода са својим заштитним зонама налази ван обухвата Просторног плана.

Реализација продуктовода предвиђена је у три фазе:

- I фаза - деонице Панчево - Нови Сад и Панчево – Смедерево;
- II фаза - деонице Смедерево - Јагодина и Јагодина – Ниш;
- III фаза - деонице Нови Сад - Сомбор и Панчево - Београд.

За I фазу деонице продуктовода Панчево - Нови Сад и Панчево - Смедерево егзистира Просторни план Града Панчева.

3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1.1. Природни услови

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

У геолошкој грађи Парка природе „Поњавица“, као и ширег подручја, доминирају квартарни седименти представљени барским, делувијалним, алувијалним и еолским творевинама. Геотектонски, овој простор припада јужном ободу Банатске депресије.

На простору у обухвату Просторног плана издвајају се две геоморфолошке целине: алувијална равна Дунава и лесна тераса. Ипак, заштићено подручје је већим делом смештено на алувијалној равни Дунава.

Облици флувијалног рељефа, као и морфолошко обликовање терена генетски су везани за непосредно дејство Дунава. Дејством реке формиран су и алувијална равна и речна тераса. Алувијална равна је нагнута ка кориту реке и њена ширина у сектору водотока износи око 6 km, док речна тераса представља виши облик флувијалног рељефа. Заштићено подручје налази се у контактної зони алувијалне равни и више терасе.

У орографском смислу Поњавица се налази између ниске десне и високе леве обале водотока. Десна нижа обала представљена је алувијалним наносима са суглинама, органогеним песковима и шљунковима, док је лева обала стрма, висине од 7-10 m, местимично са вертикалним профилима типичним за лес.

Поњавица је на више места еродирала леву обалу на местима где су лесне творевине завршаване у виду узаних шпицева. Са аспекта флувијалне динамике изражено је меандрирање Поњавице које је условљено пре свега веома малим падом терена које износи неколико сантиметара по речном километру. Десна страна у обалном делу водотока је плића, док је лева обална страна знатно дубља. Разлог овоме је пре свега различит састав и компактност творевина које су заступљене у обалном делу.

Хидролошке карактеристике

Некадашње плавно подручје леве обале Дунава је знатно сужено изградњом насипа, чиме је спречено изливање реке која се при високим водостајима изливала у километрима широку алувијалну равна, прошарану мрежом рукаваца и мртваја. Један од најдубљих и најдужих рукаваца је била Поњавица која својим положајем прати северну границу плавног подручја леве обале Дунава, а налази се на подручју алувијалне равни уз нижу лесну терасу. Регулацијом водотока на овом подручју укинута су бројне везе рукавца са Дунавом и пресечена је веза која је постојала са Тамишем, чиме је Поњавица претворена у мртвају. На заштићеној деоници проточност је изражена само за време јачих падавина (делимично због прилива воде из канализованих притока), док у сушном периоду протицај воде практично не постоји.

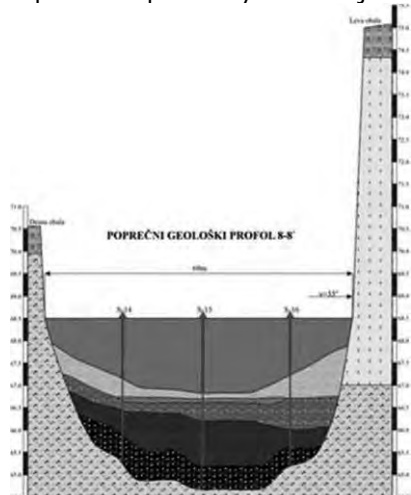
Изградњом каналске мреже за одводњавање (хидромелиоративни захвати у јужном Банату и хидротехнички радови у склопу изградње Хидроелектране „Ђердап“), водни режим некадашњег плавног подручја је измењен са циљем одбране од поплава и успостављања пољопривредне производње. Овим радовима је обухваћена и Поњавица која је постала саставни део каналске мреже - система за одводњавање некадашњег плавног подручја реке Дунав.

Узводни део Поњавице до насеља Омољица и део од Банатског Брестовца до ушћа у Дунав су измењени и претворени у канале који су укључени у систем за одводњавање. Једино је средњи ток, од насеља Омољица до насеља Банатски Брестовац, задржао морфологију корита.

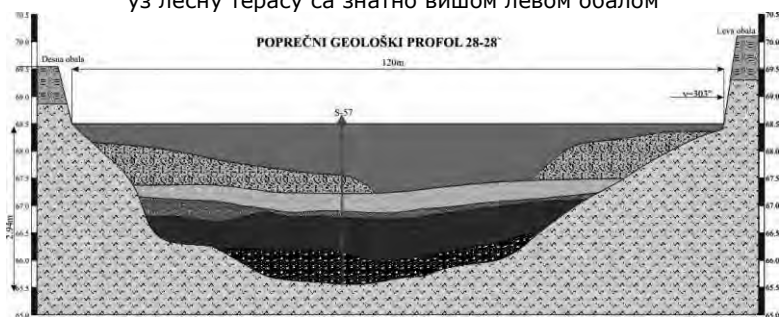
Регулисани водни режим плавног подручја значајно смањује некадашње природне осцилације водостаја.

Поњавица је на овој деоници задржала и релативно стабилну количину воде која се незнатно смањује у сушним периодима. Ово се тумачи постојањем бројних издани у кориту водотока који дају знатне количине чисте и свеже воде. Ова додатна количина воде, пореклом са виших терена, која избија дуж руба лесне терасе, издваја средњи ток у односу на остале делове Поњавице. Водостај овог сектора зависи од нивоа подземне воде плавног подручја, односно од диригованог режима мелиоративне мреже. По усменим саопштењима мештана, број ових извора се смањио током последњих деценија, а један од потенцијалних узрока је замуљење корита. Због наведених хидролошких одлика Поњавица је врло специфична и јединствена на подручју Војводине.

На сликама су приказана два карактеристична попречна пресека овог дела Поњавице: профил корита непосредно уз лесну терасу са знатно вишом левом обалом (Слика бр. 1) и профил деонице са скоро уједначеним висинама обала, на местима где се Поњавица одваја од лесне терасе и усечена је у алувијалну раван (Слика бр. 2). Због различитог састава и компактности твораина које су заступљене у обалном делу, ове деонице се разликују и по еколошким особинама. На овим приказима попречних пресека уочљива је знатна количина муља у мртваји.

Слика 1. Карактеристични попречни пресек Поњавице, профил корита непосредно уз лесну терасу са знатно вишом левом обалом

Слика 2. Карактеристични попречни пресек Поњавице, профил деонице са скоро уједначеним висинама обала, на местима где се Поњавица одваја од лесне терасе и усечена је у алувијалну раван

За потребе избора решења заштите, праћења успора и ефеката постојећих изведених система за одводњавање, успостављена је осматрачка мрежа пијезометара. Дренажни систем заштите у насељу Иваново омогућава одржавање нивоа подземних вода у захтеваним границама, између кота 67,00 и 69,50 АНВ, а на дубинама од 2 до 4 метра од површине терена, током целе године.

Каналска мрежа

Заштићено подручје, као и насељена места Омољица и Банатски Брестовац, припадају сливним површинама које чине мреже отворених канала, које се уливају у природне водотоке Надела и Дунав, директно или преко црпних станица (ЦС). Неколико мањих канала, који одводњавају суседне влажне депресије и делимично исушене мртваје, уливају се директно у средњи ток Поњавице.

Део заштићеног подручја - катастарске општине Банатски Брестовац и Омољица, припадају сливном подручју Одводног система црпне станице „Скореновац“. Реципијент за одвођење сувишних вода је река Дунав, преко црпних станица „Скореновац“ и „Ковин“, а чији сливови су међусобно раздвојени. Поњавица је повезана са системом „Скореновац“ преко уставе, јужно од Банатског Брестовца. Површина слива Одводног система „Веровац“ се простире у КО Банатски Брестовац, Омољица и Старчево.

У овом одводном систему је насеље Омољица, а реципијент је природни водоток Надела гравитационим путем, преко мреже отворених канала. Заштићено подручје се између осталог снабдева водом и путем атмосферских талога.

Климатске карактеристике

За разматрање климатских прилика на заштићеном подручју Парка природе „Поњавица“ коришћени су подаци са метеоролошке станице у Београду, за период 1991-2010. године. Метеоролошка станица налази се северозападно од локалитета „Поњавица“ на удаљености од 20 km.

Средња годишња температура ваздуха за наведени период износила је 11,8°C. Средња годишња максимална температура ваздуха износила је 13,2°C (2000. године), док је средња годишња минимална температура ваздуха износила 10,4°C (1996. године). У наведеном периоду средње годишње температуре ваздуха по годишњим добима износе: пролеће 12,1°C, лето 21,9°C, јесен 11,8°C и зима 1,3°C. У вегетационом периоду април-октобар средњи месечни просек износио је 17,7°C, што уз довољне количине падавина има велики значај за живи свет заштићеног подручја.

Средња годишња релативна влажност у разматраном периоду износи 68,8%. Децембар, јануар, новембар и фебруар су месеци са највећом релативном влажношћу, док су мај, август и април месеци са најмањом релативном влажношћу.

Средња годишња осунчаност за посматрано подручје износи 2141 часова, док средња годишња вредност облачности износи 5,5 десетина неба.

На посматраном подручју средња годишња количина падавина износи 705,6 mm. Према годишњим добима, током лета просечна количина падавина износи 76,9 mm, у јесен 58,4 mm, а у пролеће 50,9 mm, док у зимском периоду има најмању просечну количину падавина 48,9 mm. У вегетационом периоду, април-октобар средња годишња количина излученог талога у месечном просеку износи 65,6 mm.

Анализа просечних годишњих честина ветрова показује да је доминантан западни ветар са честином 328‰, док је на другом месту југоисточни ветар, тј. кошава са честином 223‰. На хиљаду мерења годишње, просечно 44 пута регистроване су тишине, односно тихо време.

На основу анализа климатских елемената, подручје Парка природе „Поњавице“ припада умереној климатској зони са јаче наглашеним континенталним особинама.

Сеизмичке карактеристике

Према карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година, подручје обухваћено Просторним планом се налази у зони са могућим интензитетом потреса од VII-VIII степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98).

Педолошке карактеристике

Педолошки покривач у приобаљу Поњавице формиран је под значајним утицајем хидрогеолошких, орографских и климатских прилика, уз велико антропогено учешће.

На овом подручју истичу се следећи педолошки типови:

- ритска црница карбонатна,
- чернозем бескарбонатни,
- ливадска црница бескарбонатна и
- алувијално земљиште.

Ритска црница карбонатна је најраспрострањенији тип земљишта на заштићеном простору Парка природе „Поњавица“.

Овај педолошки тип се формира под утицајем високих подземних вода или у условима плављења, па стога јако варира садржај карбоната, а удео хумуса се креће у распону од 3-6%, уз PH вредност 6-7. Производни потенцијал овог земљишта је солидан, али се ретко остварује пуна производна вредност и продуктивност, због лоших физичких карактеристика, условљених превеликим учешћем честица глине у укупној структури.

На високој левој обали Поњавице преовлађује чернозем бескарбонатни на лесној тераси Баната. Формиран је под знатним утицајем атмосферског влажења горњег профила и испирањем креча из њега. Садржај хумуса је око 3,9%, што је релативно ниско за черноземе. Све то резултира нешто тежим механичким саставом, тј. слабијим физичким карактеристикама, а самим тим и мањим производним вредностима у односу на друге черноземе.

Десна обала Поњавице је нижа и представља алувијалну терасу Дунава. На старим алувијалним наносима временом је формиран моћан слој ливадске црнице бескарбонатне. Због свог високог положаја и ниских подземних вода, ово земљиште је лакшег механичког састава, у односу на друге ливадске црнице и има релативно солидну (од 3,5-4,4%) снабдевеност хумусом.

У мањем обиму на овом подручју јављају се, у нижим пределима, алувијална замљишта и то алувијално иловасто у источном делу и алувијуми на ритској црници у западном делу. Оба подтипа имају висок садржај песка и карбоната и уз повољне услове капиларног превлаживања добре производне потенцијале, нарочито за органску производњу поврћа.

Састав земљишта је дакле, резултат узајамног деловања абиотичких и биотичких фактора, као што су геолошки састав, земљиште, рељеф, клима, хидролошке прилике, вегетација, микроорганизми и слично.

3.1.2. Природне вредности

3.1.2.1. Природна добра

У обухвату Просторног плана налазе се следеће просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности:

1. Заштићена подручја:

- Парк природе „Поњавица“, заштићен Одлуком о заштити Парка природе „Поњавица“ која је донета 2014. године („Службени лист Града Панчева“, бр. 6/14, 38/15 и 13/17);
- Споменик природе „Ивановачка ада“, заштићен Одлуком о заштити споменика природе „Ивановачка ада“ („Службени лист Града Панчева“, бр. 22/09, 4/11 и 13/17).

2. Станиште заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја:

- ознака: PAN09, назив: „Ивановачка ада (изван заштићеног природног добра)“, категорије станишта: мочваре и ритови, плантаже, хигрофилне шуме и жбуње.

Станиште је регистровано у бази података Завода у складу са критеријумима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива Број 110-00-18/2009-03 од 20.1.2010. („Службени гласник РС“, број 5/10).

3. Еколошки коридори:

- Дунав и његов обалски појас са насипом - еколошки коридор од међународног значаја. Међународни коридори су утврђени Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
- Делови Поњавице, Надела, Дунавац и Велики канал - локални еколошки коридори назначени на Рефералној карти бр. 3 - Природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара.

3.1.2.2. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште има највећи удео на простору обухвата Просторног плана.

Највеће пољопривредне површине на посматраном подручју, ван зоне заштите, су под ораничним културама, док су све остале категорије знатно мање заступљене, односно целокупно подручје Парка природе „Поњавица“ окружено је обрадивим површинама које сежу до самих граница заштићеног добра. Овај простор је по природним условима предиспониран за органску производњу поврћа, али се ова предност користи више у Банатском Брестовцу, него у Омољици, где је тежиште на ратарској производњи.

На заштићеном подручју, структура пољопривредног земљишта се по начину коришћења знатно разликује. Ораничне површине су најзаступљеније, али обухватају свега 31,36%, док је прилично велик удео пашњачких површина 23,32%, а преостале површине немају карактер пољопривредног земљишта.

Посебан проблем представља недовољан број оваца, као природних култиватора пашњака и ливада, којима без култивације прети зарастање у неприродне облике жбунасте или шумске вегетације, односно губитак природне функције.

Водно земљиште, у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде, због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи који се одражавају на акватични и приобални екосистем. Водно земљиште текуће воде, у смислу овог Закона, јесте корито за велику воду и приобално земљиште. Водно земљиште стајаће воде, у смислу овог Закона, јесте корито и појас земљишта уз корито стајаће воде, до највишег забележеног водостаја.

Водно земљиште обухвата и напуштено корито и пешчани и шљунчани спруд који вода повремено плави и земљиште које вода плави услед радова у простору (преграђивања текућих вода, експлоатације минералних сировина и слично).

Приобално земљиште, у смислу овог Закона, јесте појас земљишта непосредно уз корито за велику воду водотока који служи одржавању заштитних објеката и корита за велику воду и обављању других активности које се односе на управљање водама. Међутим, на приобалном земљишту има и нелегално подигнутих објеката, а највећи број ових објеката је у функцији кућа за одмор.

Водно земљиште у обухвату Просторног плана представља све површинске воде, баре и мочваре, водозащитна подручја и захвате, водне акумулације и ретензије и заштићено је према важећим прописима.

Шуме и шумско земљиште:

Шуме представљају велико природно богатство и имају вишеструк и важан утицај на урбани и рурални развој посматраног подручја. Степен шумовитости је важан показатељ присутности и стабилности екосистема.

Највећи комплекси шума на простору обухвата Просторног плана су уз реку Дунав, а чине их култивисане шуме којима газдују ЈП „Војводинашуме“, ШГ „Банат“. У мањој мери су заступљене аутохтоне шуме врбе и храста. Шуме су у највећој мери деградиране и изданачког порекла, те је потребна њихова ревитализација и превођење у виши узгојни облик.

На подручју ПП „Поњавица“, шумске површине заузимају 2,41%. Највеће површина под шумама су у режиму III степена заштите (6,58 ha), незнатне површине су у режиму II степена (0,71 ha), док их у режиму I степена нема. Незнатне површине под шумама се налазе у оквиру СП „Иванковачка ада“. Шумама у оквиру заштићених природних добара се газдује у складу са Основом за газдовање шумама за газдинску јединицу „Доње Подунавље“.

Уз ток Поњавице, на нижим теренима, заступљене су шуме врбе, на које се надовезују шуме беле и црне тополе. На високим обалама Поњавице, присутни су шумарци и групе стабала беле тополе, док је црна топола сведена на појединачна стабла изданачког порекла. У спрату дрвећа су забележене бела врба, пољски брест, вез и бели дуд. Инвазивне врсте у овом спрату су пенсилванијски јасен и јасенолисни јавор који су у експанзији. У спрату жбуња развијају се багремац, зова, свиб, удика и др. Дуг период искључености из поплавних процеса, заједно са честим сечама и другим притисцима на које је црна топола веома осетљива, утицао је на повлачење те врсте. Развијеност и састав спрата жбуња указују на одмаклу фазу у развоју заједнице. Даљи развој шума у заштићеном подручју је антропогено усмерен ка шумарцима беле тополе и инвазивних врста.

У условима релативно малих осцилација подземних вода, које не допиру до површине земљишта, на алувијаном подручју се од природе развијају станишта тврдих лишћара. Последњи остаци некадашњих шума храста лужњака, у врло измењеном стању, констатовани су на левој обали Поњавице. У близини Ивановачког моста, према селу Омољица, забележена су два стабла лужњака прсног пречника око 80 cm.

На лесној тераси, између насеља, обрадивих површина и поплавног подручја, појављују се остаци полу-природне шумске вегетације, а присутне су и мање површине монокултура евро-америчких топола.

На простору Ивановачке аде се налазе остаци некадашњих плавних природних шума дунавских ада, коју чине аутохтоне тополе и врбе високих естетских и еколошких вредности.

Оцена постојећег стања

Стање шума у заштићеном подручју је неповољно, а настало је фрагментацијом и изолацијом појединачних делова влажног комплекса Поњавице. Такође, подизање шумских монокултура, заменом природних шума монокултурама хибрида и култивара, има за последицу и губитак адаптивности шумских екосистема на климатске промене, патогене и друге биотичке и абиотичке притиске. Непланско (нелегално) коришћење и изостанак планске обнове и неге шума, погодује ширењу инвазивних врста. Након стихијске сече старих стабала, врбе и тополе се спонтано обнављају вегетативним путем, што води њиховој девитализацији, док се инвазивне врсте обнављају генеративним путем, постепено се адаптирајући на станишне услове.

Минералне сировине

На простору обухвата Просторног Плана регистроване су подземне геотермалне воде. Истраживања геотермалних вода вршена су на локалитету „Бања“, у насељу Омољица, при чему су констатоване подземне воде повишене температуре и класификоване су као хомеотерме и хипертерме.

Обухват Просторног Плана се у потпуности налази у одобреном истражном простору јужни Банат бр. 5070 за истраживање нафте и природног гаса, од стране НИС а.д. Нови Сад.

3.1.3. Карактер предела

Карактер предела посматраног подручја се сагледава кроз структуру која је одређена геоморфологијом водене површине некадашњег рукавца Дунава, водоточне долине Поњавице са приобалним остацима влажних станишта између насеља Омољица и Банатски Брестовац, чију матрицу доминантно чине обрађене површине ораница. Фрагмент влажних станишта Поњавице представља последње остатке некадашњег пространог воденог и мочварног комплекса које је драстично смањено радовима на регулацији вода. Истовремено, оно служи и као еколошки коридор који повезује фрагментисану структуру влажних станишта са еколошким коридором Дунава.

Амбијенталну одлику водоточне долине карактерише јединственост сталне водене површине и контраст стрме леве и ниске десне обале са мозаичним распоредом биљних заједница воденог, барско-мочварног и шумског типа вегетације. Просторна смена шумског зеленила, жбунастих врста дрвећа и грмља, стабала воћкарица, као и грађевинска подручја три насеља и постојеће зоне кућа за омор, дефинишу основне елементе карактера предела посматраног подручја.

Пре регулације вода, подручје обухвата Просторног плана је припадало плавном подручју Дунава, чија се морфологија и вегетација мењала у складу са динамичким процесима промена водостаја и тока реке. Под утицајем флувијалне ерозије и акумулације настала је мозаична структура природног предела, чији фрагменти данас представљају просторе преко којих се сагледава геоморфолошка прошлост подунавља и Панонске низије.

Долина Поњавице заузима напуштено корито Дунава на самом рубу његовог алувијалног подручја, дуж подножја лесне терасе. Водни режим Поњавице је регулисан уставама и значајно је измењен у односу на природно стање, али морфологија корита је сачувана на деоници између Омољице и Банатског Брестовца.

Изградњом одбрамбених насипа и система мелиоративних канала, брањени део плавног подручја Дунава је изгубио своје природне карактеристике. Овај огроман комплекс влажних станишта је претворен у обрадиве површине које се спајају са пољопривредним парцелама лесне терасе.

Због доминације обрађених површина и одсуства шумске вегетације предео приказује висок степен униформности. Тако, матрицу предела представљају аграрне површине састављене од блокова полуинтензивно обрађених парцела, претежно под ратарским културама. Просторне целине малих парцела се смењују са блоковима пространих монокултура. Развој пољопривредне производње је довео до униформисања основног предеоног типа пољопривредног подручја.

Просторне целине насеља (Омољица, Банатски Брестовац и Иваново) су компактне, са јасним границама. Грађевинске парцеле у приобалним деловима насеља Омољица и Банатски Брестовац се пружају до саме обале Поњавице. Радне зоне су присутне као комплекси у оквиру насеља.

Од предеоних елемената који значајно утичу на диверзитет предела налазе се мелиоративни канали и местимично заступљени дрвореди. Остаци природне вегетације формирају дрвореде уз обале Поњавице, а у депресијама уз мртвају присутни су шумарци и деградирани остаци мочварних ливада и трстика.

Због повишеног нивоа подземне воде, обрадиве површине на нижим деловима терена између Поњавице и лесне терасе редовно су плављене и на њима долази до спонтаног обнављања врбака и шумарака беле тополе. Због мале површине ови шумарци су у целини под утицајем ефекта руба због чега су угрожени, а њихова осетљивост се изражава кроз нарушавање композиције предела која је важан носилац диверзитета екосистема подручја.

Између Омољице и Банатског Брестовца, као и у зони кућа за одмор јужно од Омољице, присутни су низови приобалних парцела које се већим делом користе као породичне баште, а на њима су изграђене куће за одмор. Ове екстензивно обрађене парцеле чине мозаик повртарских култура, воћњака, индивидуалних вртова и мањих површина травне вегетације.

3.1.4. Непокретна културна добра

3.1.4.1. Непокретна културна добра у оквиру границе подручја посебне намене

Према условима добијеним од Завода за заштиту споменика културе у Панчеву, на простору у оквиру границе обухвата Просторног плана и у оквиру границе подручја посебне намене, **нема утврђених непокретних културних добара**.

Према условима добијеним од Завода за заштиту споменика културе у Панчеву, на простору у оквиру границе обухвата Просторног плана и у оквиру границе подручја посебне намене евидентирана су следећа **добра која уживају претходну заштиту у складу са Законом о културним добрима**:

Простори са одређеним третманима заштите

Према извршеној валоризацији и утврђеном плану заштите и ревитализације, у насељима која се налазе у обухвату Просторног плана издвојени су простори са одређеним третманима заштите, а који **својим деловима улазе у оквир границе подручја посебне намене**.

У насељу **Омољица** издвајају се следећи простори:

- Зона 1 - Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације
Прва зона је подељена на две засебне целине, две централне зоне насеља са околином - простор око трга Светог Саве и простор око Српске православне цркве. Прва целина - простор око трга Светог Саве **јужним делом улази у оквир границе подручја посебне намене**, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“. Друга целина - простор око Српске православне цркве налази се у западном делу насеља, изван границе подручја посебне намене. У ове две целине су сконцентрисане скоро све јавне функције и већина евидентираних објеката.
- Зона 2 - Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације и реконструкције
Ова зона повезује две целине 1. зоне. Ова зона својом **јужном границом тангира, а малим делом улази у оквир границе подручја посебне намене**, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“. У овој зони препознати су објекти карактеристични за историјске периоде у развоју насеља, те је због тога треба очувати, примењујући посебне мере.
- Зона 3 - Простор предвиђен за нову изградњу
Зона 3 представља простор предвиђен за нову градњу, на који се примењују најблаже мере заштите. Ова зона својим **јужним делом улази у оквир границе подручја посебне намене** - односно највећим делом у заштитну зону, а малим делом у режим III степена заштите Парка природе „Поњавица“.

У насељу **Иваново** издвајају се следећи простори:

- Зона 1 - Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације и реконструкције
С обзиром на компактну структуру насеља која се задржала од његовог оснивања до данас, а коју треба као такву очувати, прва зона обухвата већи део насеља и овај простор треба третирати поштујући посебне мере заштите. Ова зона својим **источним делом улази у оквир границе подручја посебне намене**, односно у заштитну зону еколошког коридора канала Надел.
- Зона 2 - Простор предвиђен за нову изградњу
Зона 2 представља простор предвиђен за нову градњу, на који се примењују најблаже мере заштите. Ова зона **малим (југоисточним) делом улази у оквир границе подручја посебне намене**, односно у заштитну зону еколошког коридора канала Надел.

У насељу **Банатски Брестовац** издвајају се следећи простори:

- Зона 2 - Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације и реконструкције
У овој зони препознати су објекти карактеристични за историјске периоде у развоју насеља, те је због тога треба очувати, примењујући посебне мере. Ова зона својом **источном границом тангира, а јужним делом улази у оквир границе подручја посебне намене**, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“.
- Зона 3 - Простор предвиђен за нову изградњу
Зона 3 представља простор предвиђен за нову градњу, на који се примењују најблаже мере заштите. Ова зона **јужним делом улази у оквир границе подручја посебне намене**, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“.

Објекти

У насељу **Омољица** нема евидентираних објеката који уживају претходну заштиту, а који се налазе у оквиру предложене границе подручја посебне намене.

У насељу **Иваново** евидентирана је:

- Црпна станица
С обзиром на то да је Иваново изграђено на плавном терену, уз реку, још од самог оснивања насеља била је неопходна градња система за заштиту од поплава који чине насипи и црпна станице. У Петефијевој улици налази се главни канал села и у њега се прикључују сви споредни који иду из бочних улица. Главни канал је повезан са сабирним каналом црпне пумпе који отпадне воде избацује у канал Надел. Иако је објекат старе црпне станице још увек у добром стању пре неколико година подигнута је нова црпна станица. Објекат се налази **у оквиру границе подручја посебне намене**, односно у заштитној зони еколошког коридора канала Надел.

У насељу **Банатски Брестовац** евидентирани су:

- Стари млин на обали Поњавице
У Банатском Брестовцу никада нису били у већој мери развијени занати. У насељу данас од старих индустријских објеката постоји само стари млин на обали Поњавице. После национализације из њега су однете машине, тако да одавно више није у употреби и у веома је лошем стању, без столарије, а један део је и без крова. С обзиром на то да се налази на веома погодној локацији, на узвишењу изнад обале Поњавице, могао би да се реконструише и приведе новој атрактивној намени која би омогућила његов одрживи развој у будућности. Објекат се налази **у оквиру границе подручја посебне намене**, односно у оквиру заштитне зоне Парка природе „Поњавица“.
- Змај Јовина бр. 42 (угао Змај Јовине и Поњавичке улице) - Објекат се налази **у оквиру границе подручја посебне намене**, односно у оквиру заштитне зоне Парка природе „Поњавица“.

Археолошки локалитети

У насељу **Омољица** евидентирани су:

- Војвођанска улица бр. 12 (локалитет бр. 5) - у башти куће број 12 у Војвођанској улици, која лежи на обали Поњавице, нађен је материјал из бронзаног доба и средњег века са уломцима кућног лепа и животињских костију. Локалитет се налази **у оквиру границе подручја посебне намене**, односно у оквиру заштитне зоне Парка природе „Поњавица“.
- Рит (локалитет бр. 8) - налази се јужно од насеља, на рубу мочварног терена, а на овом локалитету нађена је фрагментована глачана камена секира. Локалитет се налази **у оквиру границе подручја посебне намене**, делом у II степену заштите, а делом у III степену заштите Парка природе „Поњавица“.
- Треће поље, Брестовачки виногради, економија (локалитет бр. 15) - Потес се пружа десно од пута Омољица - Брестовац на североисточној обали старог речишта - Поњавице. Локалитет се пружа по благој, косо нагнутој обали око 100 m источно од летњег пута, односно 200 m од зграда економије на источној периферији насеља. По површини су налажени фрагменти праисторијске керамике, на релативно малом простору. Вероватно је локалитет делимично уништен просецањем пута ка риту и економији. У питању је праисторијско насеље. Локалитет **већим делом улази у оквир границе подручја посебне намене**, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“.
- Треће поље - Бели брег (Брестовачки виногради) (локалитет бр. 16) - Потес се пружа десно од пута Омољица - Брестовац на североисточној обали старог речишта - Поњавице. Од претходног локалитета је удаљен око 300-400 m. Источно на око 500 m од економских зграда

ПИК-а, по површини се налази средњовековна керамика (XII век) и праисторијска керамика. У питању је вишеслојно насеље. Локалитет **већим делом улази у оквир границе подручја посебне намене**, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“.

- Старо село (локалитет бр. 17) - Локалитет се налази на високој левој (источној) обали, наспрам села Иванова. Приликом ископа јама за подрум викендице, власника Саве Обрадовића из Омољице, нађен је гробни налаз 24 целе посуде Серемле групе, које је поклонио Музеју у Панчеву. На том месту уз саме темеље обављено је сондирање 1989. године и откривено неколико објеката - јама са материјалом из XVI века, који су у потпуности девастирали старије слојеве. Нађено је само неколико фрагмената керамике Серемле групе. Локалитет **западним делом улази у оквир границе подручја посебне намене**, односно у заштитну зону еколошког коридора канала Надел.

У насељу **Иваново** евидентирани су:

- Локалитет у насељу - ул. Петефи Шандора (локалитет бр. 30) - нађени ситни фрагменти праисторијске керамике (сондажна ископавања обављена 1960. године). Локалитет **источним делом улази у оквир границе подручја посебне намене**, односно у заштитну зону еколошког коридора канала Надел.
- Локалитет у улици Дожа Ђерђа (локалитет бр. 32) - на траси дренажног колектора Д-2 нађени су фрагменти керамике који потичу из бронзаног доба (Гава група), турског периода из XVIII и XIX века - оријентационо ископавање обављено је 1983. године. Локалитет се налази **у оквиру границе подручја посебне намене**, односно у заштитној зони еколошког коридора канала Надел.
- Дом културе (локалитет бр. 33) - Јуна 1982. године на локацији будућег Дома културе у Иванову, обављено је мање сондажно археолошко ископавање. Истраживањем је установљено постојање археолошког слоја дебљине од око 60-80 см, у коме су налажени уломци керамике и животињских костију. Остаци објеката нису нађени. Сав керамички материјал припада позном бронзаном добу - Гава комплекс. Локалитет се налази **у оквиру границе подручја посебне намене**, односно у заштитној зони еколошког коридора канала Надел.
- Шлајз (локалитет бр. 37) - Приликом градње уставе на Наделу (шлајз) лета 1908. године нађена је некропола са урнама Виланова типа, око 70 посуда. Локалитет се налази **у оквиру границе подручја посебне намене**, односно у заштитној зони еколошког коридора канала Надел.
- Омољичка греда (локалитет бр. 40) - Приликом градње насипа 1897. године земља је довожена са три кт дуге греде зване „Омољичка“. Приликом копања, на дубини од 0,3 до 1 м налажен је материјал из периода латена, сармата и халштата. Милекер бележи да налази сивоплавих посуда рађених на витлу, потичу вероватно из сарматских некропола. Локалитет **западним делом улази у оквир границе подручја посебне намене**, односно у заштитну зону еколошког коридора Дунавца.
- Циглана (локалитет бр. 41) - Локалитет се налази источно од насеља, на пољској циглани, са десне стране асфалтног пута Омољица-Иваново. Милекер бележи налаз оставе кремених ножића (40 комада) из 1896. године, у збирци А. Смика (неолит). Локалитет се налази **у оквиру границе подручја посебне намене**, односно у заштитној зони еколошког коридора канала Надел.

У насељу **Банатски Брестовац** евидентирани су:

- Улица 4. Октобра (локалитет бр. 18) - Локалитет се налази на углу ул. 4. Октобар и излаза у рит. О околностима налаза не постоје ближи подаци, осим да се 1954. године у просторијама Основне школе налазио материјал са тог локалитета: уломци керамике, изгорени кућни леп са отисцима плетера као и једна глачана камена секира. Према сачуваним подацима о карактеристикама тог материјала, могло би се закључити да је припадао млађем неолиту. Локалитет **јужним делом улази у оквир границе подручја посебне намене**, односно у оквир заштитне зоне Парка природе „Поњавица“.
- Рит (локалитет бр. 28) - У рит, приликом ископа земље за цигле (пољска циглана), налажени су већи и мањи судови, који нису сачувани, вероватно потичу из некропола са урнама. Локалитет **северним делом улази у оквир границе подручја посебне намене**, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“.

Сви споменути археолошки локалитети приказани су на Рефералној карти број 3 – Природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара.

3.1.4.2. Непокретна културна добра изван границе подручја посебне намене

Према условима добијеним од Завода за заштиту споменика културе у Панчеву, на простору у оквиру границе обухвата Просторног плана, а изван границе подручја посебне намене евидентирано је једно **утврђено културно добро**.

Утврђено културно добро евидентирано је у насељу **Омољица**:

- Војнограничарска зграда - споменик културе (година проглашења: 1973)
Војнограничарска зграда налази се у Омољици на адреси Живојина Мишића бр.1, на катастарској парцели број 1003 и 1002/3 КО Омољица. Саграђена је у периоду постојања Војне границе, највероватније крајем 18. века. Служила је као седиште штаба 12. регименте или као касарна, што се не може са сигурношћу утврдити. Током времена претрпела је извесне спољне и унутрашње адаптације, али је у целини веома блиска свом првобитном изгледу. Зграда је зидана од опеке, малтерисана и кречена. Има четвороводни кров и покривена је бибер црепом.

Према условима добијеним од Завода за заштиту споменика културе у Панчеву, на простору у оквиру границе обухвата Просторног плана, а изван границе подручја посебне намене евидентирана су следећа **добра која уживају претходну заштиту у складу са Законом о културним добрима**:

Простори са одређеним третманима заштите

Према извршеној валоризацији и утврђеном плану заштите и ревитализације, у насељу Банатски Брестовац издвојен је следећи простор са одређеним третманом заштите који се налази у обухвату Просторног плана, а **изван границе подручја посебне намене**:

- Зона 1 - Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације
Ова зона повезује две карактеристичне функционалне целине које су од значаја за постанак и порекло насеља. У оквиру ове зоне се налази и „Широки шор“, изузетно широка улица са зеленилом по средини која је карактеристична за урбану структуру Банатског Брестовца и треба је као такву очувати.

Објекти

У насељу **Омољица** евидентирани су:

- Српска православна црква - Максима Горког 30
- Зграда старе школе - Максима Горког 32
- Парохијски дом српске православне цркве - Максима Горког 33
- Румунска православна црква
- Стара општина
- Зграда хотела „Швајцер“ - Трг Св. Саве
- Зграда хотела Селеша - Живојина Мишића 6 - У овој згради је била прва електрична централа у Омољици, као и први кинопројектор.
- Зграда у којој је био бележников стан и „Форшпан“ - Краља Петра 2
- угао Б. Радичевића и Банатске
- Вила „Јелена“ - Ђуре Јакшића 13
- Живојина Мишића 122
- Живојина Мишића 120
- Жарка Зрењанина 40

У насељу **Иваново** евидентирани су:

- Римокатоличка црква Св. Венделина - ул. 29. новембра бр. 71
Католичка црква посвећена је Св. Венделину. Градња цркве завршена је 1895. године. Црква је грађена у неоготичком стилу. То је једнобродна грађевина са једним црквеним торњем изнад главног портала. Црква је зидана од опеке и споља омалтерисана. На њој је од градње до данас извршено неколико измена.
- Фабрика дугмади - ул. 7. јула
Објекат је радио до пред крај 60-тих година XX века. Објекат је касније био откупна станица ПИК-а, а данас је напуштен.

У насељу **Банатски Брестовац** евидентирана је:

- Српска православна црква Вазнесења Господњег - ул. Змај Јовина бр. 2
Црква је саграђена у периоду између 1847. и 1849. год., уз првобитни звоник из 1812. год., са којим сачињава целину. Црква је једнобродна са две певнице које су у нишама на југу и северу и апсидом на источној страни. Западна фасада је рађена тако да се уклопи са већ постојећим звоником, врло једноставно, скоро без икакве орнаментике, са 4 пиластра и тимпаном изнад којег се уздиже звоник, рађен у барокном стилу.
За Цркву Вазнесења Господњег је због историјских, архитектонских и уметничких вредности **покренут поступак утврђивања за непокретно културно добро**. Израђен је предлог одлуке који је прошао контролу у Републичком заводу за заштиту споменика културе и прослеђен је даље Влади Србије на усвајање.

Археолошки локалитети

У насељу **Омољица** евидентирани су:

- Локалитет „Златица“ (локалитет бр. 2) - налази се код насипа на каналу, у северозападном делу насеља. Откривен је 1897. године, приликом градње насипа. Локалитет је вишеслојан; констатован је материјал из периода неолита, енеолита, бронзаног доба и сарматски керамички материјал.
- Виногради у међи (локалитет бр. 3) - локалитет се налази са десне стране асфалтног пута Старчево - Омољица, на високој старој обали Дунава. Откривен је рекогносцирањем терена 1971. године, а нађени су уломци неолитске керамике, материјала из бронзаног доба, латенска и сарматска керамика.
- Улица Моше Пијаде (локалитет бр. 4) - локалитет је откривен приликом копања ровова за полагање водоводних цеви 1975. године. Испред кућног бр. 129, радници су наишли на скелетни гроб са прилозима.
- Локалитет на потесу „Мала кутина“ (локалитет бр. 6), место звано „Винка“ - налази се јужно од насеља, на истакнутом хумкастом узвишењу старе обале Дунава, непосредно изнад ниског баровитог терена који се налази са јужне стране. Локалитет се простире у дужини од 100 m по уској лесној греди, деградиране лесне трасе. Констатован је већи број фрагмената керамике, камена секира, камено језгро и већи број пужева и шкољки у југоисточном делу, док су на североисточном крају локалитета констатовани налази из периода бронзаног доба (урна са спаљеним костима и предметима од бронзе).
- Мале ливаде (локалитет бр. 7) - Потес се простире јужно од насеља, са севера се граничи потесом Фунд (имање ПИК-а Тамиш), са истока потесом Други вир, са југа Малим Кутинама, а са запада Трешњаром. Локалитет се налази око 300 m лево од пута Омољица - Гроцка и на удаљености од око 1800 m од асфалтног пута Омољица - Иваново. Локалитет лежи северно од ниске удолине (депресије) на узвишењу правца исток-запад, по површини су нађени уломци кућног лепа, са отисцима плетери и уломци сиве керамике рађене на витлу.
- Локалитет Салашине (локалитет бр. 9) (на њиви и салашу Раде Петровића) - Локалитет се налази на изразитом узвишењу у облику полуострва. На површини су нађени фрагменти бронзанодобне керамике, животињске кости, шкољке и пужеви.
- Локалитет Салашине (локалитет бр. 10) (њива Н. Томића, Л. Томића, С. Лемајића) - налази се у јужном делу потеса Салашине, на високој старој обали Дунава, изнад мочварног ниског терена. Локалитет се простире правцем исток - запад на површини од око 250 m. Према налазима може се закључити да је налазиште вишеслојно; нађени су фрагменти неолитске керамике и бронзанодобни материјал, као и остаци из римског периода.

У насељу **Иваново** евидентирани су:

- Локалитет у насељу - ул. Војвођанска (локалитет бр. 29) констатовано је постојање праисторијске некрополе (сондажно ископавање обављено је 1960. год.)
- Зграда ШИК-а (локалитет бр. 34) - 1980. године, приликом копања рова за прикључак воде нове зграде ШИК-а у Иванову, уништено је више скелетних гробова. Материјал који је пронађен у избаченој земљи око ровова и септичке јаме иза зграде, припада средњем бронзаном добу. На месту где је копана септичка јама, концентрација материјала је нешто већа. Материјал се јавља и у башти испод зграде.
- Фабрика дугмади ИНГА (локалитет бр. 35) - У кругу фабрике дугмади ИНГА у Иванову и баште Пенев Ивана, налажене су урне бронзаног доба (нађено је више уломака и две целе урне на удаљености 3 m једна од друге, на дубини од 1 m.
- Кућа бележника (локалитет бр. 36) - Приликом копања темеља за кућу општинског бележника, на дубини од 2 m нађена је урна - депо брнзаних предмета, који је бројао 41 комад. Посуда је личила на урну без дршки или ушки, украшена по трбуху линијама и спиралама.
- Код Гробља (локалитет бр. 38) - После поплаве крајем прошлог века вода је код гробља избацила две фрагментоване урне (дна) са остацима спаљених костију. Налаз 1881. год. доспева у Немзети музеј у Будимпешти.
- Машинска станица (Двориште ПИК-а) (локалитет бр. 39) - На уздигнутој обали Надела, данас канала, у близини машинске станице, 1983. године, на периферији насеља, налажени су површински налази керамике Басараби групе.

У насељу **Банатски Брестовац** евидентирани су:

- Православно гробље (локалитет бр. 19) - Између два светска рата, по исказу православног свештеника, на православном гробљу је налажен римски новац Проба и Гордијана.
- Хумка Близаница (локалитет бр. 22) - Две хумке на удаљености једна од друге око 90 m под називом хумка Близаница. Налазе се западно од насеља, на граници атара према Иванову (кота 76), око 2 km јужно од пута Омољица - Банатски Брестовац. Подигнуте су на узвишеној лесној греди.
- Хумка 81 - Виногради (локалитет бр. 23) - Већа развучена хумка, пречника око 50 m, висине око 2 m, налази се са десне стране пута Омољица - Банатски Брестовац, на лесној греди,

недалеко од високе обале Поњавице, у близини живинарске фарме. Са северне стране је девастирана, носи ознаку коте 81. На врху је укопан полигони камен (вероватно међа).

- Хумка - Трновита (локалитет бр. 27) - Купаста, веома развучена хумка налази се на нижој лесној греди на потесу Трновита, пречника око 40 m, висине изнад 2 m.

Сви споменути археолошки локалитети приказани су на Рефералној карти број 3 – Природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара.

У Банатском Брестовцу евидентиран је **археолошки локалитет непознате локације**, такође евидентиран као добро које ужива претходну заштиту:

- Непознато налазиште - налаз средњовековног мача (локалитет бр. 20) - У насељу, приликом копања, случајно је нађен средњовековни мач. Ближи услови налаза нису познати.

3.1.5. Становништво

Анализа демографског развоја подручја обухваћеног израдом Просторног плана извршена је на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1991-2011. године. Подручје обухваћено израдом Просторног плана чине три насеља Панчево-града (насеља Банатски Брестовац, Иваново и Омољица). У посматраном подручју, према попису становништва 2011. године, живело је 10612 становника, у 3444 домаћинства, просечне величине од 3,1 члана по домаћинству.

Табела 1. Укупан број становника и домаћинства

Општина/ град	Насеље	Број становника по методологији пописа 2002. Године			Индекс 2011/ 2002	Укупан број домаћинства 2011.год
		1991.г	2002.г	2011.г		
Панчево-град	Банатски Брестовац	3661	3517	3251	92,4	1031
	Иваново	1203	1131	1053	93,0	409
	Омољица	6574	6518	6309	96,8	2004
Укупно у обухвату Просторног плана		11438	11166	10613	95,0	3444

У периоду 1991.-2011. године, укупан број становника посматраног подручја смањио се за 7,2% или 826 лица.

Табела 2. Старосна структура становништва

Насеље	Укупно станов ништво	Просечна старост	Становништво старости						Индекс старења
			0-6 год.	7-14 год.	0-19 год.	20-39 год.	40-59 год.	60 и више	
Банатски Брестовац	3251	41,6	230	244	660	892	967	732	1,11
Иваново	1053	45,0	46	65	159	256	343	295	1,86
Омољица	6309	41,6	437	487	1239	1729	1854	1487	1,20
Укупно у обухвату Просторног плана	10613	-	713	796	2058	2877	3164	2514	1,22
Регион Војводине	1931809	42,0	126078	151392	387302	521275	56506	456726	1,18

Анализа старосне структуре становништва, у обухвату Просторног плана, указује на неповољну старосну структуру становништва са високим индексом старења (од 1,22), који је нешто виши од просечног за војвођански регион (АПВ 1,18). Посматрано по насељима, у Иванову је становништво старије, са високим индексом старења од 1,9 и са већом просечном старошћу становништва (од 45,0 година), у односу на Банатски Брестовац и Омољицу који имају повољнију старосну структуру (од 41,6 година), са индексом старења од 1,11 односно 1,22.

Старо становништво чини готово четвртину популације (23,7%) у обухвату Просторног плана. У старосној пирамиди контигент најстаријег становништва већи је од контигента најмлађег за 1,22 пута, са тенденцијом даљег погоршавања. Ово говори да је процес старења прешао границе критичности, јер је индекс старења прешао однос 1:1 (индекс старења је однос броја старих преко 60 година и броја младих испод 20 година старости).

Старосна група од 0-19 година (младо становништво) чини 19,4% укупног становништва у обухвату Просторног плана. У оквиру ове добне групе најзаступљенија је група од 7-14 година старости, тј. основно школски узраст (38,7%), затим становништво млађе од 7 година (34,6%) и на крају становништво обухваћено средњим образовањем (26,7%).

Табела 3. Неписмени и становништво старије од 15 година према школској спреми

Насеље	Број неписмених	% учешћа у групи старијој од 10 година	Становништво старо 15 и више година	Основно образовање		Средње образовање		Више образовање		Високо образовање	
				број	%	број	%	број	%	број	%
Банатски Брестовац	81	2,76	2777	746	26,9	1417	51,0	78	2,8	73	2,6
Иваново	11	1,11	942	306	32,5	438	46,5	23	2,4	22	2,3
Омољица	117	2,06	5385	1308	24,3	2827	52,5	196	3,6	211	3,9
Укупно	209	2,18	9104	2360	25,9	4682	51,4	297	3,3	306	3,4
Регион Војводине	27823	1,59	1654339	359761	21,8	842142	50,9	81030	4,9	151844	9,2

У обухвату Просторног плана, у популацији старијој од 10 година 2,2% је неписмено становништво. Банатски Брестовац има знатно већи удео неписмених у групи старијој од 10 година (2,76%) него Иваново, где је учешће неписмених (1,11%) испод војвођанског просека (просек за ниво АП Војводине 1,6%). У популацији старијој од 10 година највећи број неписмених је преко 65 година, а од њих неписмене чине углавном жене.

У популацији старијој од 15 година највеће учешће има становништво са завршеним средњим 51,4% образовањем (50,9% за АПВ), док 6,7% чини становништво са завршеним вишим и високим образовањем (14,1% за АПВ).

Посматрано по насељима, у Омољци је највећи удео становништва са завршеним средњим образовањем (52,5%), као и удео високообразованог становништва (7,5%).

Становништво на подручју обухвата Просторног плана има неповољна демографска обележја која карактеришу и Војводину као целину. Посебно питање се односи на квалитативне демографске промене с обзиром на биолошку депопулацију која утиче на старење становништва, а са тенденцијом интензивирања овог процеса заштраваће се проблеми обезбеђивања довољног броја радно способног, квалификованог становништва и збрињавања остарелог становништва.

3.1.6. Мрежа и функције насеља

Панчево представља градски центар за свих девет насеља на простору Града Панчева, а уједно је центар функционално урбаног подручја од националног значаја.

У оквиру обухвата Просторног плана налазе се насеља Омољица, Банатски Брестовац и Иваново.

Преко система општинских путева омогућава се повезаност насеља у оквиру обухвата Просторног плана.

Парк природе „Поњавица“ са заштитном зоном налази се у КО Омољица и КО Банатски Брестовац. Парк природе „Поњавица“ пружа се малим делом у оквиру границе грађевинског подручја насеља Омољица, а заштитна зона Парка природе „Поњавица“ се северним делом пружа у оквиру грађевинских подручја насеља Омољица и Банатски Брестовац.

Насеље Омољица се налази на конвексном делу лесне терасе, која је на овом делу веома разуђена и на два меандра Поњавице, те је зато облик насеља неправилан са различитим правцима пружања. Омољица се налази у југоисточном делу територије Града Панчева, на удаљености 16 km од града. Од центра Београда је удаљена 34 km. Она има веома повољан положај јер се налази у средишту околних насеља. Положај је повољан и због тога што се насеље налази на свега 5 km од обале Дунава, а наслања се на два водотока, Надел и Поњавицу. Североисточно од центра насеља, на удаљености од 1,2 km, пронађен је природни извор топле минералне воде који није искоришћен.

Насеље Омољица у потпуности прати ток Поњавице због чега нема правилан облик, чему се иначе тежило при стварању граничарко-панонских насеља, али се основне карактеристике овог типа насеља виде у настојању да блокови буду што правилнијег облика и приближно истих величина, да се улице секу под правим углом, што није увек било могуће, као и у величини парцела и диспозицији кућа у односу на окућницу и улицу. Земљиште је погодно за земљорадњу и представља најзначајније природно богатство.

Насеље Банатски Брестовац се налази на Јужнобанатској лесној заравни, на левој обали Поњавице. Банатски Брестовац је смештен између насеља Омољица, Иваново, Плочица и Баваниште. Земљиште је изузетно плодно и погодно за земљорадњу и сточарство. Банатски Брестовац је једно од 9 насељених места која припадају подручју Града Панчева, а од самог града је удаљено 24 km у правцу југоистока. Од Београда је удаљен 38 km, а од обале Дунава до које постоји пут, свега 5 km.

Насеље својим обликом прати рељеф лесне заравни и представља склоп два различита начина просторне организације насеља. Део насеља према Плочици је повијен у луку који прати изохипсе терена, док део према Омољици има ортогонално постављене улице, што је била одлика граничарско-панонског насеља. Колико је то могуће, с обзиром на конфигурацију терена, улице формирају правилне блокове.

Насеље Иваново се налази поред Дунава, на алувијалној тераси, на надморској висини од 70-73 m. Налази се на 21 km југоисточно од Панчева и најмање је село на територији Града Панчева. Атар Иванова граничи се на северу са атарима Војловице и Старчева, на истоку и југоистоку са Омољачким атаром, а на југу са атаром Банатског Брестовца. Непосредна близина Дунава омогућава Иванову повезивање воденим путем са свим насељима на његовој обали. Близина Дунава даје погодности становницима за бављење риболовом и за развој туризма.

Насеље карактерише ортогонална шема улица, што је била одлика граничарско-панонског насеља. Улице су широке, секу се под правим углом и формирају правилне блокове.

3.1.7. Јавне службе

На простору Града Панчева постојећа просторна дистрибуција установа јавних служби је разнолика и зависи од величине насеља, броја становника и удаљености насеља од Панчева.

Према подацима из Просторног плана Града Панчева генерално стање јавних служби у сеоским насељима Града Панчева је прилично задовољавајуће. Већа села, са значајнијим бројем становника и веће економске моћи боље су опремљена и имају квалитетнију просторну дистрибуцију јавних служби. Поједина села, иако административно нису центри заједнице насеља, својом опремљеношћу обезбеђују висок ниво свих услуга.

У најмањем насељу, Иванову, јавне делатности су нешто слабије развијене. Углавном су присутне основне јавне службе, али су оне слабо опремљене.

3.1.8. Привреда

Пољопривреда

Гајење пољопривредних производа у највећој мери подразумева узгој повртарских и ратарских култура и захтева интензивну примену минералних ђубрива за повећање приноса, као и агрохемијских мера заштите култура, што као последицу има негативан утицај на простор природног добра, посебно на загађења воде и земљишта. Употребом веће количине ђубрива могу се појавити и тешки метали у земљишту и води. Ове загађујуће материје изазивају брзу еутрофикацију. Како су пољопривредне површине преоране скоро до ивице водотока, воде са ових парцела сливају се директно у Поњавицу. Такође и агротехнички радови обраде земљишта (преораване) досежу све до обале Поњавице, чиме су конкретно барским корњачама и белоушкама одузете површине неопходне за полагање јаја. Наводњавање пољопривредних површина и околних башти врши се нелегалним коришћењем воде из Поњавице, док поједине фарме, преко система канала и резервоара, користе воду за појење стоке. Све ове делатности нарушавају природне вредности и погоршавају квалитет водотока.

Шумарство и лов

Шумарство у виду прерађивачке индустрије и лов као привредна гране, заступљени су у структури привреде на широј територији Града Панчева. Ресурси за дрвно прерађивачку индустрију на простору обухвата Просторног плана су ван заштићеног подручја.

На делу обухвата Просторног плана је ловиште „Доње подунавље“ које обухвата водену површину реке Дунав, приобаље и мочварне терене дунавских ада којим газдује ЈП „Војводинашуме“. У заштићеном подручју је дозвољен санитарни лов, али и поред тога је, услед криволова, смањена популација ловне дивљачи коју чине срна и зец.

Риболовна фауна

Ово подручје је релативно богато ихтиофауном. Присутно је 19 врста риба, међу којима и изузетно значајно присуство златног караша, изузетно проређене аутохтоне врсте и још неких, такође, ретких врста.

Потребно је, тамо где за то постоје услови, вршити редовно порибљавање млађи тих врста.

Алохтоне, инвазивне врсте присутне су и овде, одузимајући животни простор аутохтоним, па је неопходно сузбијати их на све могуће начине.

Туризам

Природне вредности Парка природе „Поњавица“ издвајају ово подручје као излетничко-туристички и рекреативни пункт, уз истовремено очување основних и природних вредности. На заштићеном подручју и околини посебно постоји потенцијал за развој: екотуризма (пешачење, трчање, вожња бицикала, вожња чамцима, купање, „birdwatching“ и сл.), риболовног, излетничког, едукативног, културно-манifestационог и руралног (етно) туризма.

Развој туристичке делатности на простору обухвата Просторног плана биће базирана на екотуризму који ће допринети очувању заштићеног подручја, а са друге стране отворити бројне могућности за локално становништво (запошљавање, пласман локалних производа, пружање услуга смештаја, специјализовани породични производи и др.). На подручју Парка природе „Поњавица“ налазе се делимично уређене плаже уз насеља Омољица и Банатски Брестовац, које су настале из потребе локалног становништва за местом за одмор и рекреацију.

За даљи развој туризма посматраног подручја значајна је близина међународног пловног пута реке Дунав, као и међународна бициклистичка рута Eurovelo 6. Такође, поред наведених видова туризма, постоје услови за развој бањског туризма, с обзиром на то да се у насељу Омољица налази природно извориште минералне воде која има лековити значај.

3.1.9. Инфраструктура

3.1.9.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана егзистирају следећи видови саобраћаја: путни - друмски и водни. Путни - друмски саобраћај је основни вид саобраћаја у оквиру овог простора и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се водни саобраћај користи само повремено, при превозу путника и масовних роба у транзиту.

Путни - друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима.

Основни саобраћајни капацитети предметног простора у домену путног - друмског саобраћаја су:

- **Општински пут** (ОП бр. 1/Л-1), Панчево - Банатски Брестовац - граница општине - (Ковин);
- **Општински пут** (ОП бр. 2/Л-2), Банатски Брестовац - река Дунав;
- **Општински пут** (ОП бр. 3/Л-3), Омољица – Иваново.

Систем општинских путева (ОП бр. 1, бр. 2 и бр. 3) у обухвату (Град Панчево) су различитог степена изграђености и омогућују доступност овом простору из свих праваца, са везама на државну путну мрежу високог ранга (ДП бр. 14/М-24, ДП бр. 10/М-1.9).

У оквиру катастарских општина, у обухвату Просторног плана, налазе се и некатегорисани путеви (приступни и атарски путеви) који су радијалног облика и повезују насеља и садржаје ван грађевинског подручја.

Водни саобраћај на простору обухваћеном Просторним планом заступљен је преко међународног пловног пута реке Дунав (са зимовником у Дунавцу, у КО Иваново), без просторно и инфраструктурно прихватно - манипулативних и превозних капацитета (скелски прелаз Иваново је ван обухвата Просторног плана, у непосредној близини насеља Иваново).

Водоток Поњавица није категорисан као пловни водоток, у смислу транспорта нема значај, али се користити у спортске и рекреативне сврхе малим пловилима (мања пловила - чамци).

Немоторни саобраћај је заступљен преко бициклстичких коридора међународног и локалног ранга. Међународна бициклстичка стаза - цикло коридор б³, Дунав - Црно море, позиционирана је уз општинске путеве ОП бр. 1 и ОП бр. 2, а на делу непосредно уз Дунав на насипу прве одбрамбене линије. Цикло коридор б сече Поњавицу у јужном делу насеља Омољица. Локални цикло коридор се везује на међународну стазу на две локације у Омољци и са делом - краком који се одваја од Банатског Брестовца ка насипу и Дунаву. Део овог коридора се укршта са Поњавицом јужно од насеља Банатски Брестовац.

Ваздушни даљински саобраћај за потребе овог подручја се одвија преко аеродрома „Никола Тесла“ (за путнички и карго саобраћај), док се за спортско-туристичке намене користи аеродром у Вршцу. Оба терминала у потпуности задовољавају садашње обиме транспортних захтева. Аеродроми у Панчеву и Ковину (аеродроми специјалне намене) који су у гравитационом подручју обухваћеног простора, се не користе услед недостатка основне инфра и супраструктуре и проблема у пренамени за цивилни саобраћај.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да **саобраћајна инфраструктура** (путно-друмски и водни саобраћај) у оквиру овог простора даје добре основе за надоградњу, реконструкцију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више праваца, на нивоу високог комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора.

3.1.9.2. Водна инфраструктура

Коришћењем ресурса, изградњом насеља, путева и утврђења дошло је до измене одређених просторних целина током историје. У периодима друштвених криза и смањеног антропогеног утицаја долазило је до обнављања природних станишта. Утицај Дунава је остао доминантан све до XIX века, до почетка регулације вода.

Марсилијева карта Дунава (Marsigli, 1726) приказује Поњавицу као рукавац, под називом Дунавица („Donavitza canal“). Овај рукавац је код Панчева био повезан са Тамишем и са Дунавом, што значи да је прихватао поплавне воде ових река. Карта приказује и вегетацију плавног подручја коју јужно од Панчева представља мозаик мочвара и мањих шумских површина. Како је крајем турског периода број становника на предметном простору био изузетно мали, антропогени утицаји на вегетацију су били сведени на минимум. Малу покривност шумске вегетације можемо тумачити морфологијом терена и сложеном динамиком плављења који је био под утицајима поплавних таласа Дунава, Тисе и Тамиша (Богдановић и Ђуричковић 1996).

Слика 3. Хидрографска карта са приказом садашње Поњавице као саставног дела каналске мреже дуж некадашњег плавног подручја Дунава

На предметном простору је дошло до преоравања пашњака лесне терасе. Уређена слика атара указује на извршени катастарски премер, а правилне границе шумских површина уз Поњавицу на планско газдовање шумама. Као утицај уређења вода узводно од предметног подручја, дошло је до повећања висине плавног таласа, због чега је Омољица (као и остала насеља плавног подручја) премештена на виши терен лесне терасе. Канали у долинама лесне терасе, као и смањење мочварних површина на плавном подручју указују на локалне подухвате уређења вода. Деоница рукавца од Тамиша до Старчева је изгубила везу са Дунавом, а близу Старчева корито је замочварено (вероватно и засуто). Назив Поњавица заправо означава деоницу јужно од Старчева која се издваја из Капетанове баре, пружа се у југоисточном правцу и спаја са

³ Nant - Tours - Orleans - Nevers - Chalon sur Saone - Bale - Passau - Ybbs - Linz - Vienna - Bratislava - Budapest - Belgrade - Bucarest - Constanta.

Наделом. Мрежа рукаваца и меандра код Омољице је мање измењена у односу на претходну карту: Поњавица се спаја са рукавцем Ервеница из Капетанове баре (делови рукавца су уочљиви и на карти Првог премера) и са Дунавцем који се пружа до Дунава у јужном правцу, да би наставила у кривудавом делу корита уз лесну терасу до Брестовца, где се уочава засипање корита на деоници источно од насеља.

Следећа фаза регулације вода је била изградња одбрамбеног насипа уз Дунав, што је омогућило планско одводњавање плавног подручја и конверзију мочвара и ливада у обрадиве површине. Поњавица је постала мртваја, у потпуности одсечена од текућих вода Дунава, Тамиша и Надела. Њен ток узводно од Омољице је претворен у мелиоративни канал, а низводни део је одвојен насипом од Надела, чији је канализовани ток очувао повезаност са Дунавом преко некадашњег Дунавца. Смањена проточност у пролећном периоду и недостатак протока воде у осталом делу године су драстично повећали осетљивост меандра према загађењу, што је довело до еутрофизације и нагомилавања муља. Морфолошке карактеристике Поњавице нису измењене све до Брестовца. Источно од овог насеља, меандри Поњавице су претворени у мелиоративне канале. Остаци некада пространих мочвара, као и остаци старих меандара у овом периоду су били присутни само у најдубљим депресијама. Површине ливада и пашњака су се такође драстично смањиле.

Иако заштићени сектор Поњавице није морфолошки измењен (каналсан), хидролошки режим је у потпуности промењен, односно, на најузводнијем делу заштићеног сектора Поњавице (локалитет Омољица) се региструје минималан проток, док је низводни сектор (локалитет Брестовац) услед апсолутног изостанка протока претворен у стајаћу воду.

Нагомилавању органских материја и постепеном замуљивању реке Поњавице доприносе и отпадне воде из насеља Омољица и Банатски Брестовац, као и воде из зоне кућа за одмор дуж дела водотока које доспевају директно или индиректно у Поњавицу доносећи са собом нутритивне елементе, затим канали за одводњавање/наводњавање околног пољопривредног земљишта, као и интензивна пољопривредна производња на околном земљишту, нарочито дуж десне обале водотока (еолска ерозија).

Замуљивање дна доводи до затрпавања подводних издани које су главни извор чисте воде и једна од главних одлика овог заштићеног подручја. На основу анализа хидроморфолошких, физичко - хемијских и биолошких елемената квалитета еколошки статус Парка природе „Поњавица“ је окарактерисан као лош или чак веома лош.

Водоснабдевање и одвођење отпадних вода

Према документацији надлежног јавног комуналног предузећа из Панчева, систем за водоснабдевање насеља Омољица изграђен је 1975. године, а за Банатски Брестовац завршен је 1977. године. Од 1988. године, оба насеља снабдевају се водом из панчевачког водовода.

У складу са подацима из Генералног пројекта третмана комуналних отпадних вода за Град Панчево и сва насељена места (Институт „Јарослав Черни“, 2009), у насељима није изграђена канализациона мрежа (увидом на терену констатовано је да је ситуација остала непромењена), а евакуација употребљених вода појединачних домаћинстава решава се индивидуално, путем водопрпусних септичких јама и упојних бунара. Веома мали проценат домаћинстава има прописано изграђене преливне-двокоморне септичке јаме, нешто већи проценат користи упојне бунаре, док највећи део за евакуацију отпадних вода користи пропусне задане септичке јаме. Проблем одржавања пропусних септичких јама веома је изражен, због таложења суспендованог материјала јаме после одређеног времена постају неупотребљиве, те се врши копање нових на другим локацијама. Осим тога, поред организованог пражњења и одношења садржаја септичких јама од стране надлежних комуналних предузећа, последњих година су се појавиле и „приватне цистерне“, из којих се садржај септичких јама повремено празни на локацијама које нису предвиђене за ту намену. С обзиром на постојеће стање коришћења (претежно водопрпусних) септичких јама и упојних бунара, долази до загађења земљишта и прве издани подземних вода са могућношћу транспорта загађујућих материја до основног водоносног комплекса (који представља главни ресурс за водоснабдевање региона).

3.1.9.3. Енергетска инфраструктура

Електроенергетска инфраструктура

Снабдевање електричном енергијом потрошача на подручју Просторног плана обезбеђено је из дистрибутивног система електричне енергије преко трансформаторске станице 110/20 kV/kV „Ковин“ и 35/10 kV/kV „Старчево“, односно дистрибутивних трансформаторских станица 20/0,4 kV и 10(20)/0,4 kV и средњенапонских водова 20 kV и 10 kV.

Трасе далековода: 400 kV, број 451/2, ТС Београд 20 - ТС Панчево 2, 400 kV, број 453, РП Дрмно - ТС Панчево 2, 220 kV, број 253/1, ТС Београд 8-ТС ХИП 2, 220 kV, број 253/3, ТС НИС - ТС Панчево 2, 110 kV, број 131/2, ТС Београд 33 - РП Панчево 1, 110 kV, број 141, ТС Београд 3 - РП Панчево 1, 110 kV, број 1129, ТС Панчево 2 - ТС Ковин, који су у власништву „Електро mreжа Србије“ АД, једним делом прелазе преко обухвата Просторног плана.

Термоенергетска инфраструктура

На простору обухвата Просторног плана изграђена је дистрибутивна (притиска до 16 bar) гасоводна мрежа и гасификована су насељена места: Омољица, Банатски Брестовац и Иваново.

На простору Града Панчева налази се транспортни гасовод РГ 01-10 Панчево-Смедерево пречника DN300 и притиска до 50bar, а прикључак од ГМРС Банатски Брестовац до транспортног гасовода РГ 01-10 налази се у обухвату Просторног плана.

Обновљиви извори енергије

На простору обухвата Просторног плана за сада не постоји организовано коришћење овог ресурса.

Енергетска ефикасност

Карактеристика целокупног енергетског система, преносног, дистрибутивног, као и целокупне секторске потрошње (индустрија, саобраћај, зградарство), јесте ниска енергетска ефикасност, као и нерационална потрошња енергената.

3.1.9.4. Електронска комуникациона инфраструктура

На подручју Просторног плана развој електронског комуникационог система се реализује у складу са Генералним плановима електронске комуникационе мреже надлежних предузећа. Изграђени су нови капацитети уз главне, као и саобраћајне правце нижег ранга све до општинских. Као главни медиј, поред постојећих спојних кабловских веза и РР система, коришћен је оптички кабл. У протеклом периоду су обезбеђени савремени дигитални комутациони системи, чиме је постигнуто знатно повећање капацитета мреже, обезбеђење високог квалитета, поузданости и расположивости, као и увођење савремених електронских комуникационих услуга (широкопојасни сервиси). Целокупно подручје покривено је системом мобилне телефоније и омогућено је пружање квалитетних услуга.

Простор је у целости покривен радиодифузним системом путем радио-релејних репетитора и емисионих радио-станица.

3.1.10. Стање животне средине

Квалитет животне средине предметног подручја је деградиран под утицајем низа антропогених активности, што је изазвало и негативан утицај на биодиверзитет, односно угрожене су и измењене природне вредности заштићеног природног добра.

На подручју природног добра и заштитне зоне није успостављено континуално праћење квалитета животне средине.

Одводњавање и друге промене природног водног режима Поњавице изазвале су појаву еутрофикационих процеса. Поњавица је по томе карактеристична јер су њен изворишни део до Омољице и део од Банатског Брестовца до ушћа у Дунав измењени и претворени у канале, који су укључени у систем за одводњавање вишка подземних вода са околног терена. Наведене активности су изазвале успоравање тока реке, што је довело до развоја велике биомасе фитопланктона и замуљивања дна, смањена је дубина реке, што је поспешило развој еутрофикације. Замуљивање дна има за последицу затрпавање подводних издани које су главни извор чисте воде и једна од главних одлика овог заштићеног подручја. Низак проток воде и слаб прилив свеже воде променио је и састав фитопланктона.

Деградацију животне средине изазивају и тачкасти извори загађења: септичке јаме, баште, угоститељски објекти, кампови и плаже. Отпадне воде из насеља Банатски Брестовац и Омољица, као и из постојеће зоне кућа за одмор дуж водотока, доспевају директно или индиректно у Поњавицу, доносећи са собом нутритивне елементе који узрокују еутрофикацију.

На основу анализа хидроморфолошких, физичко - хемијских и биолошких елемената квалитета, еколошки статус Парка природе „Поњавица“ је окарактерисан као лош или чак веома лош (Радуловић и сарадници, 2007). У елаборату наведених аутора је хемијском карактеризацијом седимента показано да контаминација није узрочник лошег еколошког статуса Поњавице, већ се хидроморфолошке измене, а посебно промене хидролошког режима, сматрају основним узрочницима погоршања укупног еколошког статуса.

Негативан утицај на простор природног добра има и неконтролисана употреба пестицида и агрохемијских мера у пољопривредној производњи, јер се у непосредној близини тока одвија интензивна пољопривредна делатност. Како су пољопривредне површине преоране скоро до ивице водотока, воде са ових парцела се сливају директно у Поњавицу.

Негативни ефекти пестицида на заштићено подручје појављују се у облику загађења воде и земљишта, јер предозираним употребом хемикалија и фитосанитарних производа и површинским влажењем и спирањем по профилу земљишта доспевају до површинских и подземних вода (услед киша или наводњавања). Минерална ђубрива се акумулирају у земљишту у облику различитих нерастворљивих соли и тешких метала, који загађују земљиште, површинске и подземне воде.

Непланско коришћење шума погодује ширењу инвазивних врста које угрожавају и потискују аутохтону вегетацију.

Због нестручног уређења деоница дошло је до нарушавања и ерозије обале уз грађевинске парцеле и уништавања најугроженијих типова станишта приобаља, што смањује проходност еколошког коридора.

Негативан утицај има и изградња кућа за одмор и других грађевинских објеката унутар и у непосредној близини заштићеног подручја, јер изазива узнемиравање фауне и смањује се површина шумских станишта.

Непосредно уз водоток налазе се и „дивље“ депоније које представљају деградиционе пунктове околног земљишта, површинских и подземних вода и седимента, због филтрата и отпадака који се разносе путем ветра, па представљају значајан угрожавајући фактор за станишта заштићеног подручја.

Највећи фактор угрожавања биодиверзитета представља уништавање остатака природних станишта, што се рефлектује и на нестајање природних одлика водотока, због којих је и проглашен за заштићено подручје.

Угроженост и рањивост Поњавице захтева примену посебних мера заштите и у зони утицаја.

3.1.11. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације

Ванредне ситуације које могу угрозити подручје обухваћено Просторним планом су: елементарне непогоде - земљотреси, пожар, метеоролошке појаве: атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град), суша, олујни ветрови и поплаве, као и техничко-технолошке несреће/удеси и ратна разарања.

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни период од 475 година, подручје обухвата Просторног плана има утврђен *земљотрес* јачине VII-VIII степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98). У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“, а за VIII степен „штетан земљотрес“.

Настајање *пожара*, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Могућност настанка пожара је већа у насељеним местима која имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл. Могућа појава пожара је и на пољопривредном земљишту, због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима.

Појава *града* је чешћа и интензивнија у летњем периоду, а штете се највише одражавају на пољопривредне културе које су у том периоду и најосетљивије. Према условима РХМЗС у оквиру обухвата Просторног плана изграђена је једна лансирна (противградна) станица - Банатски Брестовац 1, у сврху заштите од града.

Преовлађујући ветрови на овом простору дувају из западног и југоисточног (кошава) правца, те постоји ризик од јављања штете проузрокован олујним ветровима. Такође, ови ветрови утичу на органски и неоргански свет, као и на многе људске делатности, како непосредно тако и посредно (на приносе у пољопривреди, количину падавина, испаравање тла и биљака, наносе штету, психофизичко стање људи кроз повећану или смањену активност и сл.).

Изградњом каналске мреже за одводњавање, водни режим некадашњег плавног подручја је измењен са циљем одбране од поплава. Овим радовима је обухваћена и Поњавица која је постала саставни део каналске мреже - система за одводњавање некадашњег плавног подручја реке Дунав.

У обухвату Просторног плана се не налазе севесо постројења/комплекси, али предметни простор може бити угрожен ефектима великих хемијских удеса са територије Града Панчева и то удесом најгорег могућег сценарија севесо комплекса Азотаре Панчево. Оператер је извршио моделирање ефеката хемијских удеса, на основу којег је закључио да се обухват Просторног плана налази у зони најмањих ефеката токсичног облака амонијака, који је могући резултат поменутог најгорег могућег сценарија и то за вредности 0,1 IDLH од 30 ppm амонијака, за време излагања од 30 минута.

3.2. SWOT АНАЛИЗА

На основу сагледавања свих природних и створених услова и анализе потенцијала и ограничења у обухвату Просторног плана, сумиране су позитивне и негативне стране заштите и развоја подручје посебне намене за које је дата swot анализа.

Предности	Недостаци
<ul style="list-style-type: none"> - Заштићено природно добро-парк природе, са специфичним природним вредностима и очуваном диверзитетом појединих типова предела на релативно малом простору; - Последњи остаци некадашњег мочварног комплекса су станишта ретким врстама и доприносе очувању биодиверзитета; - Очуваност и разноврсност орографских и хидрографских облика; - Поњавица, као еколошки коридор, повезује расцепкане остатке исконске вегетације дуж свог тока са еколошким коридором Дунава; - Културно наслеђе као основа за развој различитих облика туризма; - Повољан геотуристички положај у односу на значајна емитивна туристичка подручја Београд и Панчево; - Близина међународног пловног пута Дунав и међународне бициклистичке руте Eurovelo 6; - Значајан фонд пољопривредног земљишта у окружењу; - Педолошки и климатски предуслови за квалитетну органску производњу поврћа. 	<ul style="list-style-type: none"> - Измењен режим плавних и подземних вода угрожава изворни екосистем Парка природе (успоравања тока реке, развој велике биомасе, фитопланктона и замуљивање дна, што је довело до еутрофикације); - Недовољна и неадекватна туристичка валоризација и презентација природних, културних и створених вредности; - Неповољно стање шума у заштићеном подручју; - Подизање шумских монокултура, заменом природних шума монокултурама хибрида и култивара; - Неадекватна саобраћајна мрежа у погледу квалитета, стања изграђености и опремљености саобраћајних (првенствено путних) капацитета; - Недовољна заступљеност коришћења обновљивих извора енергије.
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> - Стварање просторних услова у контексту одржавања стабилности свих природних вредности Парка природе „Поњавица“, посебно очувања влажних станишта и разноврсности екосистема; - Боља презентација Парка природе „Поњавица“; - Очување и унапређење квалитета воде и одржавање оптималног водног режима; - Развој туризма кроз афирмацију природних и културних вредности подручја, без угрожавања режима заштите Парка природе и биодиверзитета; - Унапређење екотуризма кроз уређење излетничко-рекреативних пунктова, стаза, обале и сл.; - Организовање едукативних и научно-истраживачких посета у заштићеном подручју; - Развој руралног и бањског туризма; - Очување и заштита непокретних културних добара под претходном заштитом, као и утврђивање нових непокретних културних добара у оквиру подручја посебне намене; - Развој органске пољопривредне производње; - Обнова шума аутохтоним врстама дрвећа; - Могућност коришћења нових енергетских потенцијала (биомаса, соларна енергија, енергија ветра); - Успостављање биомониторинга. 	<ul style="list-style-type: none"> - Угрожавање природних вредности у заштићеном подручју; - Нерешено питање одржавања адекватног хидролошког режима (губе се природне одлике водотока); - Замуљивање речног дна, затрпавања подводних издани које су главни извор чисте воде, - Уништавање остатака природних станишта под антропогеним утицајима; - Загађивање воде од неконтролисане примене хемијских средстава заштите и агромера у пољопривреди и њихове амбалаже у окружењу; - Деградација Поњавице из извора у окружењу (отпадне воде из насеља се уливају директно у реку, без пречишћавања, септичке јаме, баште, угоститељски објекти, плаже, изградња кућа за одмор, сметлишта); - Ширење алохтоних инвазивних биљних врста; - Непоштовање законских прописа, успостављених зона и режима заштите и програма заштите; - Нестанак аутентичних вредности карактера културног предела заснованих на амбијенталним целинама насеља и просторних елемената кроз које се сагледавају везе природних процеса и култивисања аграрног подручја; - Губитак адаптивбилности шумских екосистема на климатске промене, патогене и друге биотичке и абиотичке притиске; - Успорена динамика обнове непокретних културних добара доприноси њиховом континуираном пропадању; - Успорена изградња - реконструкција саобраћајне и туристичке инфраструктуре; - Недостатак адекватних мера управљања простором, неконтролисано и непрописно депоновање отпада.

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Принципи просторног развоја су:

- одржив и уравнотежен развој подручја посебне намене;
- заштита и унапређење природног и културног наслеђа као развојног ресурса;
- очување и интегрална заштита биодиверзитета и природних вредности предела кроз обезбеђивање идентитета простора и идентификацију просторних целина;
- интеграција смерница за очување квалитета предела у секторске планове у различитим областима, посебно предела под одређеним режимом заштите и од посебног значаја за развој туризма;
- смањење негативних утицаја на животну средину;
- унапређење приступачности кроз развој инфраструктуре;
- регионална и међународна сарадња, посебно у функцији заштите природних добара;
- учешће јавности у политици просторног развоја подручја посебне намене.

2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ

Општи циљеви израде Просторног плана, дефинисани у складу са циљевима и опредељењима просторног развоја планова вишег реда и специфичностима овог подручја, у просторно - функционалном смислу, су:

- заштита и одрживо и рационално коришћење природних вредности предела, заштићеног подручја и природних ресурса, у складу са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- очување и унапређење квалитета и режима воде;
- очување, заштита и унапређење постојећих шума, ради очувања и заштите популација дивљих врста;
- повећање површина под шумама и формирање заштитног појаса зеленила уз Поњавицу, на простору заштитне зоне заштићеног подручја, у складу са условима заштите природе.
- туристичка валоризација природних и антропогених вредности на посматраном простору и обезбеђивање услова за развој различитих облика туризма;
- дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе;
- утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете, уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума;
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања негативних утицаја, мониторинга и контроле свих облика загађивања животне средине;
- интеграција заштите животне средине у све појединачне секторске политике и стратегије развоја.

2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

2.2.1. Заштита и коришћење природних вредности

Заштићена подручја

- Очување изворности, аутентичности и јединствених природних вредности подручја, у складу са утврђеним режимом заштите и одрживим развојем;
- развој еко туризма и уређење пунктова за потребе презентације природног добра, едукације, туризма и рекреације;
- трајни мониторинг екосистема, процеса и утицаја, посебно биомониторинг вредних врста.

2.2.2. Заштита и коришћење природних ресурса

Пољопривредно земљиште

Основни циљ у контексту пољопривредне производње је њено усклађивање са природним окружењем и мерама заштите и очувања, што подразумева:

- одрживи развој пољопривредног земљишта.

- заштиту пољопривредног земљишта од контаминације опасним и штетним материјама селективном и контролисаном употребом хемијских средстава и минералних ђубрива на њивама;
- реструктурирање пољопривреде у правцу развоја органске производње.

Водни ресурси

На основу анализа хидроморфолошких, физичко-хемијских и биолошких елемената квалитета, еколошки статус Парка природе „Поњавица“ је окарактерисан као лош или чак веома лош (Радуловић и сар., 2007). Како су резултати истраживања показали, просечна замуљеност је већа од 55 %, са тенденцијом забаривања. Као мера ревитализације овог некада аутентичног екосистема, предложено је измуљивање односно механичко уклањање седимента из речног корита, што би обезбедило биолошки минимум протока, који би вратио карактер текућице овом водном телу.

Поред водног режима, очување влажних станишта и разноврсности екосистема је такође приоритет у циљу очувања популација аутохтоне флоре и фауне.

У циљу реализације наведених активности, посебни циљеви су:

- обезбеђење довољне количине квалитетне воде за потребе наводњавања што више обрадивих пољопривредних површина у вегетационом периоду, од априла до краја септембра месеца, кад је у већини случајева изражен дефицит воде у земљишту;
- осигурање заштите и унапређење квалитета вода до нивоа несметаног коришћења вода за предвиђене намене, као и заштита и унапређење животне средине;
- заштита и уређење сливова, са гледишта развоја водопривредних система и развоја других водопривредних грана, путем заштите и ревитализације угрожених екосистема, унапређења естетских вредности, очувања и унапређења археолошких, историјских, биолошких, геолошких и других природних ресурса и створених вредности.

Шуме и шумско земљиште

- Стварање планских услова за обнову аутохтоних шума у оквиру заштићених подручја које ће бити у функцији очувања биодиверзитета и стабилности екосистема;
- формирање мултифункционалног зеленог појаса уз Поњавицу који би био у функцији заштите приобаља од еолске и флувијалне ерозије и смањења дифузног загађења са суседних обрадивих површина.

Минерални и енергетски ресурси

- Истраживање и одржива експлоатација минералних сировина и енергетских ресурса, у складу са важећим прописима.

2.2.3. Заштита предела

У циљу афирмације вредности карактера предела, посебно се истичу циљеви:

- очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геолошких, геоморфолошких и хидрографских карактеристика које су важно обележје подручја;
- задржавање постојеће структуре пољопривредног, шумског и водног земљишта, уз могуће промене које се односе на повећање површина под шумама;
- очување постојећих структура насеља и њихових атара.

2.2.4. Заштита културних добара

- Интегрална заштита непокретних културних добара са простором посебне намене у коме се налазе, што подразумева усклађивање презентације непокретних културних добара са принципима очувања природних вредности окружења;
- дефинисање непокретних културних добара као развојног потенцијала подручја посебне намене, а не као ограничавајућег фактора и коришћење непокретних културних добара у едукативне, културно-уметничке, рекреативне и туристичке сврхе;
- прописивање детаљних услова заштите непокретних културних добара од свих облика неконтролисаних промена намене и непримерене реконструкције и изградње.

2.2.5. Становништво

- Успоравање негативних тенденција и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације;
- побољшање старосне и образовне структуре;
- стварање услова за повећање степена запослености становништва, односно смањивање степена дневних миграција.

2.2.6. Насеља и јавне службе

- Успостављање и очување равнотеже између просторног развоја заштићених подручја и мреже насеља и јавних служби и забрана ширења грађевинских подручја насеља у простор посебне намене;
- плановима генералне регулације за насеља потребно је дефинисати правила уређења и грађења на грађевинском земљишту у грађевинском подручју насеља, у оквиру подручја посебне намене, која ће бити усклађена са режимима и условима и мерама заштите утврђених овим Просторним планом;
- очување и унапређење еколошких, културолошких и других вредности у насељима, у подручју посебне намене, као и у окружењу подручја посебне намене.

2.2.7. Привреда

Пољопривреда

- Увећавање површина под органском производњом, са посебним акцентом на органско поврће;
- коришћење погодности које пружа очувани еколошки систем за развој алтернативних области пољопривреде (узгој лековитог биља, пчеларство).

У циљу очувања богатог и разноврсног рибљег фонда на овом подручју, оперативни циљеви су:

- континуирано порибљавање млађи аутохтоних, често угрожених врста и у складу са тим формирање узгајалишта млађи аутохтоне, угрожене врсте - барски златни караш (*carassius carassius*) у сврху даљег порибљавања овом врстом;
- систематско изловљавање инвазивних алохтоних врста, са циљем одржања равнотеже у природним водотоцима и барама.

Шумарство и лов

- Усклађивање газдовања шумама са одрживим развојем, еколошким принципима и условима заштите природних добара;
- унапређење стања ловишта и популације крупне и ситне дивљачи и усаглашавање активности са заштитом природе.

Туризам

- Спровођење трајно усклађеног и одрживог туризма који ће омогућити да се кроз туристичке садржаје постигне не само обезбеђивање средстава неопходних за заштиту природних вредности и унапређења подручја у целини, већ и да се значајно допринесе популаризацији заштите природне баштине и културно-историјског наслеђа;
- организацију, уређење и опремање простора у функцији развоја туризма треба ускладити са принципима одрживог развоја, што ће обезбедити адекватне услове за комфоран боравак посетилаца.

2.2.8. Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура

- Стварање услова за развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине;
- формирање општинске саобраћајне матрице (делови мрежа категорисаних и некатегорисаних путева) тако да саобраћајни правци према постојећим и новоустановљеним локалитетима представљају важне - засебне саобраћајне правце у оквиру градског подручја Панчева, у сврху задовољења захтеваног нивоа интеррегионалног и локалног повезивања овог простора са окружењем;
- формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа), као и путева немоторних кретања (пешачке и цикло стазе) који треба да створе оптималне услове повезивања насеља са окружењем односно са локалитетима који су у функцији афирмације Парка природе.

Водопривредна инфраструктура

- Интегрално коришћење, уређење и заштита водних ресурса на подручју Просторног плана, што подразумева вишенаменски систем који је оптимално уклопљен у окружење и усклађен са свим другим корисницима;
- заштита обрадивих пољопривредних површина од сувишних унутрашњих вода и високих подземних вода из прве (фреатске) издани, и контролисано прихватање и спровођење сувишне атмосферске воде путем система посебне насељске каналске мреже у најближе реципијенте - у водотоке, мелиоративну каналску мрежу и депресије по ободу насеља насеља;
- спровођење контролисаног прихватања, спровођења и пречишћавања отпадних вода од свих потрошача воде, у циљу заштите квалитета подземних и површинских вода;

Електроенергетска инфраструктура

- Сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката, рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину;
- реконструкција, ревитализација и модернизација постојеће инфраструктуре;
- повећање сигурности напајања корисника електропреносног система, повећање поузданости рада и смањење губитака у преносном систему.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

- Супституција електричне и топлотне енергије, енергијом произведеном из неконвенционалних извора;
- стварање услова за коришћење обновљивих извора енергије, пре свега соларне енергије.

Енергетска ефикасност

- Повећање енергетске ефикасности у свим секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, применом мера за побољшање енергетске ефикасности;
- пројектовање нових енергетски ефикасних зграда и реконструкција постојећих уз поштовање принципа енергетске ефикасности;
- утврђивање ефеката мера које се спроводе у погледу рационалне употребе енергије.

Електронска комуникациона инфраструктура

- Уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре на подручју Просторног плана, као једног од значајног покретача нове економије и обележја савременог друштва засноване на ICT технологији;
- потпуна дигитализација електронске комуникационе инфраструктуре;
- развој широкопојасне мреже на целом подручју и увођење савремених електронских комуникационих услуга.

Енергетска инфраструктура

- Сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката, смањење и рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину;
- развој, модернизација и ревитализација постојеће термоенергетске инфраструктуре, у складу са одрживим развојем и заштитом животне средине;
- утврђивање програма и смерница развоја термоенергетске инфраструктуре, синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју и њен даљи развој.

2.2.9. Заштита животне средине

- Планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и енергије, уз успостављање мониторинга воде, ваздуха и земљишта, биомониторинга и мониторинга буке;
- рекултивација свих деградираних површина (депонија) и адекватно одлагање комуналног отпада и елиминација сточних лешева, у складу са Стратегијом управљања отпадом, законима и важећим правилницима;
- минимализација ризика и очување природних и створених вредности од елементарних непогода и технолошких удеса.

3. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЋУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ

Предметно подручје има повољан геосаобраћајни положај и квалитетно пољопривредно земљиште. Близина Града Београда, као туристичке дестинације и тржишта погодног за пласман пољопривредних производа кроз туризам, представља један од кључних ресурса за реализацију стратешких приоритета развоја.

У планском периоду је потребно потенцирати везе између подручја посебне намене и осталог простора на територији Града Панчева, а затим и везе са суседним јединицама локалне самоуправе у региону, у циљу остваривања заједничких интереса. Потенцијали ове сарадње се односе, пре свега, на развој саобраћајне и остале инфраструктуре, заједничке привредне, посебно туристичке активности и заштиту природних ресурса и добара.

Заједничка сарадња јединица локалне самоуправе у региону односи се на унапређивање еколошких критеријума у планирању и коришћењу простора који подразумевају ефикаснију заштиту животне средине и рационалније коришћење природних ресурса, уз поштовање принципа одрживог развоја.

Интегрисање подручја Просторног плана у шири регионални контекст подразумева уважавање најважнијих европских докумената којима је дефинисан просторни развој, као и примену њихових препорука за остваривање међународне, а посебно прекограничне сарадње.

Стратегијом развоја Града Панчева 2014 - 2020. године посебан акценат је дат међународним програмима, на којима је планирано учешће: Interreg IPA програм прекограничне сарадње Мађарска - Србија, Interreg IPA програм прекограничне сарадње Румунија - Србија и IPA програм прекограничне сарадње Србија - Црна Гора.

У том смислу, Парк природе „Поњавица“, кроз свој десетогодишњи План управљања 2013 - 2024. године, предвиђа стварање услова за развој туризма који подразумевају адекватније инфраструктурно опремање, одмуљавање водотока и унапређење флоре и фауне, што захтева знатна финансијска средства.

Просторним планом Републике Србије предвиђено је да у оквиру дунавског појаса, односно ширег простора функционално упућеног и повезаног на реку Дунав, буде заступљена сарадња у области привреде, саобраћаја, туризма, културе, као и други облици повезивања становништва.

У погледу међународне афирмације Парка природе, посебан значај има Дунавска стратегија ЕУ, као стратешки документ за земље дунавског слива (2010. год.). Први корак у реализацији стратегије представљају програми прекограничне сарадње. Акциони план Дунавске стратегије ЕУ препознаје заштиту животне средине у Подунављу и промовисање културе и туризма као једну од приоритетних области.

Европским пројектом „Паркови културе на Дунаву“ предвиђено је активирање старог језгра Панчева са повезивањем туристичке понуде овог простора, преко манастира Војловица, локалитета у Старчеву, фестивала у Омољици, рекреативне зоне код Банатског Брестовца и аустријске културне стазе дуж Банатске војне границе.

Саобраћајна мрежа у подручју посебне намене - општински путеви, омогућавају и унутаропштинско повезивање. Планирана је изградња државних путева I и II реда, ван обухвата Просторног плана, али у зони гравитације Парка природе „Поњавица“, који ће омогућити бољу комуникацију у овом делу Баната. Међународни цикло коридор 6, као и локални цикло коридори, који су делом у посебној намени, биће у функцији развоја немоторног саобраћаја.

Река Дунав која се налази у обухвату Просторног плана, као међународни пловни пут, пружа такође квалитетне услове за сарадњу на међуопштинском, међурегионалном и прекограничном нивоу.

4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Увидом у развојне процесе ширег подручја и дефинисањем подручја посебне намене Парка природе ствара се основ за његову просторну афирмацију. Ово подручје се Просторним планом сагледава као интеракција просторних елемената који имају утицај на шири просторни контекст и чији смисао произилази из образаца основних типова предела алувијалног подручја реке Дунав и специфичних карактеристика „Војвођанско-панонско-подунавског макрорегиона“.

Планским решењима се успостављају режими заштите постојећих просторних структура природног наслеђа, пре свега у погледу задржавања и очувања њихове међусобне повезаности. Просторни план пружа смернице за уређење и одрживо коришћење простора, са посебним акцентом на функционалност, амбијенталну вредност и традиционалан начин коришћења. Наслеђене геоморфолошке и хидрографске карактеристике, које су важни елементи композиције карактера предела, имају посебан значај у оквиру дефинисања планских решења.

Услед специфичних просторних услова који формирају карактер подручја, посебно геоморфолошких карактеристика, у којима доминирају елементи условљени аграрним коришћењем простора и потребе да се истакну природне вредности и значај, Просторним планом се доприноси већој интеграцији овог подручја у јединствену и препознатљиву целину. Стога је предмет интервенције у простору усмерен ка мерама успостављања хоризонталне кохезије подручја.

Подручје посебне намене обухвата три просторне целине, значајне за очување биолошке разноврсности:

- просторна целина заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“;
- просторна целина заштитне зоне Парка природе „Поњавица“;
- просторна целина која има утицаја на природно добро (заштићен Споменик природе „Ивановачка ада“ са заштитном зоном, станиште заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја (PAN09), део еколошког коридора Надел који их повезује, са заштитном зоном и део еколошког коридора Дунавца са заштитном зоном).

У оквиру просторне целине - Парк природе „Поњавица“ дефинисане су просторне подцелине које чине режими заштите I, II и III степена.

Општа концепција просторног развоја подручја посебне намене подразумева одрживост просторног развоја, еколошку повезаност и уређеност простора. Примарни циљ у процесу управљања и мудрог коришћења предметног простора представља заштита постојећих јединствених фрагилних екосистема наведених заштићених подручја, еколошких коридора, очување биодиверзитета и развој локалног идентитета кроз заштиту и афирмацију вредности карактера предела и заштиту животне средине.

Коришћење природних ресурса мора бити усмерено, првенствено, на усклађивање облика и начина експлоатације са императивом очувања, одржавања и унапређивања, што ће у великој мери допринети задржавању аутохтоности и очувању атрактивности и амбијенталних одлика читавог подручја. Такође, коришћење природних ресурса у оквиру посебне намене, посебно пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, треба да буде контролисано и усклађено са условима заштите природе, нарочито даља изградња на овом земљишту. Пољопривредно земљиште је потребно штитити мерама и активностима којима се трајно обезбеђују природне функције земљишта.

Повећање површина под шумама, формирање заштитног појаса зеленила и рационално коришћење вода, необновљивих извора енергије и минералних сировина треба да буде, такође, усклађено са условима заштите природе. Посебно су значајне активности у области водoprивреде које треба да буду усмерене на унапређење хидролошких услова заштићених подручја и заштиту Поњавице и еколошких коридора од загађења.

Заштита природних ресурса и природних добара подразумева дефинисање низа мера и активности ради заштите воде, ваздуха, земљишта и биодиверзитета, чија ће имплементација у процес просторног планирања подручја посебне намене, резултирати квалитетним и међусобно усаглашеним планским решењима.

У складу са наведеним описом карактера предела планског подручја, заштита и уређење предела су основни предуслови одрживог развоја подручја посебне намене, који се заснивају и на реализацији различитих приступа у обезбеђивању квалитета предела, а који ће заједно са културним наслеђем у подручју посебне намене допринети успостављању идентитета и презентацији подручја.

Рурални развој, развој туризма и одрживи развој економских активности, уређеност простора са посебним акцентом на јачање природног и културног наслеђа, усклађени са заштитом природе и животне средине, представљају основе развоја подручја посебне намене.

У оквиру подручја посебне намене утврдиће се правила уређења и грађења, у складу са Одлуком о заштити Парка природе „Поњавица“ („Службени лист Града Панчева“, број 6/14, 38/15 и 13/17), Одлуком о заштити споменика природе „Ивановачка ада“ („Службени лист Града Панчева“, бр. 22/09, 4/11 и 13/17) и условима надлежног завода за заштиту природе.

У оквиру границе подручја посебне намене налазе се делови грађевинских подручја насеља Омољица, Банатски Брестовац и Иваново. Концепција развоја подручја посебне намене подразумева ограничење ширења грађевинског подручја. Правила уређења и грађења у насељима је потребно усагласити са мерама заштите природе, које су дате у важећим одлукама за заштићена подручја, као и условима надлежног завода за заштиту природе.

Просторним планом планирају се туристички садржаји (визиторски центри, осматрачнице, простори на отвореном за едукативне програме и наставу у природи, уређене плаже, платформе за пецање, пешачке и бицикличке стазе и сл.) у оквиру подручја посебне намене који ће допринети атрактивности предметног простора. Такође, туристички садржаји у насељима Омољица, Банатски Брестовац и Иваново, изван подручја посебне намене, треба да буду у функцији презентације природних добара у оквиру посебне намене. Негативне популационе тенденције у насељима која су делом у оквиру подручја посебне намене могуће је ублажити преласком на делатности које су у складу са заштитом природе. Такође, развојем и бањског туризма, изван подручја посебне намене, створили би се услови да се задржи становништво и унапреди привредна активност.

У оквиру инфраструктурних система, примарни задатак је побољшање веза између заштићених подручја у посебној намени са насељима у окружењу и веза између постојећих и планираних садржаја, кроз развој саобраћајне инфраструктуре.

Развој водне инфраструктуре у подручју посебне намене, подразумева успостављање интегралних регионалних вишенаменских система за уређење, коришћење и заштиту вода. У оквиру подручја посебне намене, функционисање постојећих капацитета термоенергетске инфраструктуре, треба ускладити са условима заштите природе. Планира се снабдевање свих корисника енергентима, обезбеђење довољних капацитета електронских комуникационих система, као и коришћење обновљивих извора енергије, у складу са условима заштите природе.

У циљу дефинисања планских решења развоја и уређења подручја посебне намене, а у складу са захтевима за одрживо функционисање Парка природе „Поњавица“, идентификовани су основни конфликти у простору који се јављају у домену утицаја подручја посебне намене. Ово се, пре свега, односи на постојеће и потенцијалне конфликти интереса заштите природних вредности, с једне стране и развоја локалне заједнице и различитих активности (управљање водама, туризам, развој насеља и привреде, одвођење отпадних вода, пољопривреда и др.) с друге стране. С обзиром на близину великих градова, као што су Београд и Панчево и интересе бројних корисника на овом простору, сагледани су негативни утицаји, који се морају елиминисати и усагласити са мерама заштите, како би Парк природе „Поњавица“ сачувао природне одлике због којих је стављен под заштиту.

У циљу превазилажења конфликтних интереса, а имајући у виду принципе релативизације, у Просторном плану се однос заштите природних вредности и одрживог развоја третира на следећи начин:

ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И СТВАРАЊЕ УСЛОВА ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ	
КОНЦЕПЦИЈА	ОСНОВНА ИДЕЈА УРЕЂЕЊА ПРОСТОРА
Парк природе „Поњавица“: Коегзистенција природних станишта са наменама простора у складу са утврђеним режимима и мерама заштите	<ul style="list-style-type: none"> • Заштићено подручје: стварање континуираног просторног система којим се дефинишу мере заштите у складу са режимима • Утврђивање зоне утицаја: уређење простора на доминантним локацијама, које би на локалном и регионалном нивоу омогућиле и унапредиле коегзистенцију природних станишта са другима наменама у простору
Активирање простора: Идентификација простора који се активира развојним просторно-планским мерама	<ul style="list-style-type: none"> • Главне зоне појачаног коришћења: приобални појас Поњавице и делови насеља у обухвату Просторног плана, који пружају услове за успостављање разноврсне туристичке понуде, а индиректно утичу и на економски развој • Заштитно зеленило: успостављање мултифункционалног зеленог појаса, са вишеспратном вегетацијом уз Поњавицу, који би обезбедио адекватнију заштиту, допринео већој атрактивности и препознавању карактера простора

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СА УТИЦАЈЕМ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА РАЗВОЈ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ

1. ЗАШТИТА ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА И ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

1.1.1. Заштићена подручја

У заштићеним подручјима се спроводе мере заштите на основу донетих одлука о заштити Парка природе „Поњавица“ и СП „Ивановачка ада“.

У Парку природе „Поњавица“, Одлуком о заштити Парка природе „Поњавица“ („Службени лист Града Панчева“, број 6/14, 38/15 и 13/17), установљена је просторна заштита са заштитном зоном, односно режими заштите I, II и III степена. У складу са степенима заштите и концептом активне заштите, утврђене су мере за спровођење заштитног режима.

На основу важеће Одлуке, потребно је придржавати се прописаних мера и активности којима су забрањене оне активности којима се угрожавају изворност биљног и животињског света, хидрографске, геоморфолошке, геолошке, културне и пејзажне вредности, а обезбеђују се оне које доприносе његовом очувању, унапређењу и презентацији.

Заштиту, уређење и развој заштићеног подручја је потребно спроводити на основу планова управљања, многобројних студија, пројеката, резултата биомониторинга угрожених биљних и животињских врста, мониторинга воде и других бројних истраживања. Са важећим одлукама о заштити заштићених подручја, потребно је усагласити, осим планова управљања заштићеним подручјима и шумске и ловне основе, хидротехничке и друге активности.

Заштита Споменика природе „Ивановачка ада“ спроводи се на основу Одлуке о заштити споменика природе „Ивановачка ада“ („Службени лист Града Панчева“, бр. 22/09, 4/11 и 13/17), а сврстава се у III категорију заштите као значајно природно добро. На овом простору је установљен режим заштите II степена, а управљање је поверено ЈП „Војводинашуме“.

1.1.2. Станиште заштићених и строго заштићених врста

Заштите строго заштићених врста се спроводи у складу са критеријумима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10 и 47/11), забраном коришћења, уништавања и предузимања свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта, као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама. Заштита заштићених дивљих врста се спроводи ограничењем коришћења, забраном уништавања и предузимања других активности којима се наноси штета врстама и њиховим стаништима, као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама.

1.1.3. Еколошки коридори

Еколошки коридори омогућавају комуникацију између заштићеног подручја и станишта заштићених и строго заштићених врста. Формирање и очување проходности еколошких коридора, који треба да преузму неке функције природне вегетације, је од приоритетног значаја за дугорочни опстанак биодиверзитета Парка природе „Поњавица“.

Концепција заштите еколошких коридора, подразумева и успостављање њихових заштитних зона у којима је потребно уважавати мере заштите од штетних спољних утицаја, како би ови коридори испуњавали своју функцију.

Еколошки коридори заједно са еколошки значајним подручјем Парка природе „Поњавица“ чине део еколошке мреже. Заштиту еколошке мреже потребно је спроводити на основу Уредбе о еколошкој мрежи, којом се обезбеђује спровођење мера заштите ради очувања предеоног и биолошке разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста.

С обзиром на то да се на простору обухвата Просторног плана, на територији катастарских општина Омољица, Банатски Брестовац и Иваново, налазе заштитне зоне мултифункционалног еколошког коридора Дунав, потребно је применити мере заштите за заштитне зоне од 50-200 m и од 200-500 m на пољопривредном, шумском и водном земљишту, а до 50 m и од 50-200 m на грађевинском земљишту. Ове мере су уграђене у Просторни план.

1.2. ЗАШТИТА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

У оквиру обухвата Просторног плана евидентирана су непокретна културна добра, а надлежна установа заштите – Завод за заштиту споменика културе у Панчеву је утврдила мере и смернице заштите непокретних културних добара.

Уређење и заштита простора, дефинисаног као посебна намена, у циљу очувања и туристичке презентације имаће за последицу и потребу да се заштите, очувају и уреде и културна добра на целокупном простору у обухвату Просторног плана.

Овај утицај уређења и заштите простора у посебној намени ће се пре свега огледати у:

- идентификацији културног наслеђа као туристичког потенцијала,
- ефикасијем раду на појачаној заштити непокретних културних добара, са упоредним обезбеђењем саобраћајне, комуналне и туристичке инфраструктуре,
- ревитализацији запуштених и напуштених места и објеката за које постоји интерес, уз спречавање губљења аутентичности културних вредности,
- повећаном значају и презентацији археолошких локалитета.

1.3. ЗАШТИТА ВРЕДНОСТИ КАРАКТЕРА ПРЕДЕЛА

У оквиру обухвата Просторног плана морају се очувати и заштити сви елементи који учествују у формирању специфичних вредности карактера предела, а притом, створити и могућност за одрживи развој туризма и других активности којима се неће угрозити препознатљивост предеоног обрасца. Морају се очувати структуре, разноврсност и међусобне интеракције природних (абиотичких и биотичких) и културних (руралних и урбаних) елемената предела. Приоритет имају:

- ревитализација и рекултивација деградираних природних елемената предела, у смислу њихове међусобне геоморфолошке и хидрографске повезаности;
- очување и регенерација постојећих структура и вредности насеља чији су делови у посебној намени и њихових атара;
- очување, рехабилитација и адекватна пренамена заштићених културних добара и добара под предходном заштитом у оквиру посебне намене, у сврху активирања подручја, увођењем нових активности које ће побољшати економију подручја.

Основне активности везане за развој и уређење вредности карактера предела, као механизма одрживог развоја, заштите и идентитета подручја, представљају:

- успостављање контролисаног и селективног развоја активности, начина и интензитета коришћења простора који могу да имају негативан утицај на очување и унапређење слике (доживљаја) предела;
- стварање информативне инфраструктуре (инфо-пунктови, натписи, дигиталне апликације, визиторски центри и др.) у циљу презентације (интерпретације), развоја свести и анимирања јавности о вредностима и значају овог предела;
- умањење и превенција даље деградације вредности карактера предела и праћење ефеката предузетих мера на очувању и унапређењу предела.

У циљу презентације предела мора се, у складу са планским решењима датим овим Просторним планом, изградити туристичка инфраструктура.

2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

2.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

У складу са Законом о пољопривредном земљишту, под овим појмом се подразумева земљиште које се користи за пољопривредну производњу и земљиште које је планским актом намењено за пољопривредну производњу.

Пољопривредно земљиште заузима највеће површине у обухвату подручја посебне намене, а тако ће, на основу планских решења, остати и у будућности.

Генерално гледано, пољопривредно земљиште представља најзначајнији природни ресурс и као такво мора бити заштићено од свих природних и антропогених облика деградације.

У оквиру подручја посебне намене, коришћење природних ресурса, посебно пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, мора бити контролисано и усклађено са условима заштите природе. Повећање површина под шумама, формирање заштитних појасева зеленила и рационално коришћење вода, необновљивих извора енергије и минералних сировина треба да буде усклађено са мерама које су дате у важећем акту о заштити.

Подручје посебне намене може се, на основу степена и мера заштите, а у вези са тим и начина коришћења пољопривредног земљишта, посматрати као две целине:

- пољопривредно земљиште у оквиру заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“ и
- пољопривредно земљиште у оквиру заштитне зоне Парка природе „Поњавица“ и заштитне зоне еколошког коридора Надел.

Пољопривредно земљиште у оквиру заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“

На подручју Парка природе „Поњавица“ структура пољопривредног земљишта се по начину коришћења знатно разликује. Орничне површине су најзаступљенија категорија пољопривредног земљишта и обухватају 31,36 % Парка природе „Поњавица“. Повртарство је много заступљеније у КО Банатски Брестовац, него у КО Омољица, која је изразито ратарско подручје, па би ове разлике требало постепено нивелисати.

Неуобичајено је висок удео пашњачких површина, 23,32%, у оквиру Парка природе „Поњавица“, док преостале површине немају карактер пољопривредног земљишта.

С обзиром на то да у оквиру I и II степена заштите није предвиђена пољопривредна делатност, III зона заштите је на основу природних предиспозиција предодређена за органску производњу, нарочито поврћа, али се ове могућности неравномерно користе.

С обзиром на то да органска производња подразумева систем одрживе пољопривреде, треба је базирати на високом уважавању еколошких принципа, са применом метода узгоја природним поступком, уз елиминацију синтетичких средстава заштите биљака. Овај вид пољопривреде ће значајно допринети развоју овог руралног подручја.

Посебан проблем представља недовољан број оваца, као природних култиватора пашњака и ливада, којима без култивације прети зарастање у неприродне облике жбунасте или шумске вегетације, односно губитак природне функције.

Да би се ублажио овај проблем потребно је подстицати екстензивни узгој аутохтоних раса говеда и оваца на природним пашњачким површинама.

Пољопривредно земљиште у оквиру заштитне зоне Парка природе „Поњавица“ и заштитне зоне еколошког коридора Надел.

Највеће пољопривредне површине у оквиру заштитне зоне Парка природе „Поњавица“ и заштитне зоне еколошког коридора Надел одређене су за ратарску производњу, док ће остали начини коришћења бити знатно мање заступљени.

Ратарство на овом простору треба преусмеравати на оне културе које захтевају редуковану механичку обраду и минимални третман хемијским средствима.

Ово подручје је погодно за полуинтезивно сточарство, односно комбиновано држање стоке на пашњаку и у стаји.

2.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

Шумско земљиште, у складу са Законом о шумама, је земљиште на коме се гаји шума, или земљиште на коме је због његових природних особина рационалније да се гаји шума, као и земљиште на коме се налазе објекти намењени газдовању шумама, дивљачи и остваривању општекорисних функција шума и које не може да се користи у друге сврхе, осим у случајевима и под условима које прописује Закон о шумама.

Шумским земљиштем које се налази у посебној намени, треба газдовати у складу са мерама заштите биодиверзитета.

Одговарајући избор станишта за пошумљавање, избор врста дрвећа, као и примена прописане технологије гајења шума, спада у најважније превентивне мере заштите шума и шумског земљишта.

Шумама и шумским земљиштем на основу Закона о шумама, газдоваће се на основу планова газдовања шумама (план развоја шумске области и основа газдовања шумама) и програма газдовања шумама, који међусобно морају бити усаглашени. На шумском земљишту на коме се прогласи општи интерес, промена намене ће се вршити у складу са Законом о шумама.

Повећање шумовитости и заштиту шумског фонда у подручју посебне намене ће се остварити:

- газдовањем шумама и шумским земљиштем у оквиру заштићених подручја у складу са важећим актом о заштити;
- обновом шума аутохтоних врста дрвећа у заштићеним подручјима;
- уношењем пољског јасена (*Fraxinus angustifolia* ssp. *oxycarpa*), лужњака (*Quercus robur*), бреста (*Ulmus minor*, *U. effusa*) и граба (*Carpinus betulus*) и уклањањем и сузбијањем инвазивних врста на простору Парка природе „Поњавица“;
- очувањем шумског појаса природних поплавних шума у оквиру Парка природе „Поњавица“;
- формирањем заштитних појасева зеленила (мултифункционални зелени појас, са вишеспратном вегетацијом и др.) уз Поњавицу, у складу са условима заштите природе и просторним могућностима;
- пошумљавањем обрадивог пољопривредног земљишта на простору посебне намене, ван заштићених подручја, без обзира на катастарску класу по претходно прибављеној сагласности Министарства и у складу са условима заштите природе.

2.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ

У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра.

Концепција заштите и коришћења водног ресурса у оквиру просторних целина посебне намене у планском периоду је да се утврди стање, начин локалног оптимизирања режима вода и установи механизам мониторинга стања, односно мониторинг еколошких и хидролошких параметара и на основу њих уради модел управљања водом. Приликом ревизије хидролошког режима, потребно је обухватити хидролошки непосредно утицајне површине и део каналске мреже.

У контексту заштите воде, као природног ресурса у оквиру посебне намене, потребно је:

- ради заштите и коришћења подземних вода, пратити стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих и дубоких подземних вода;
- спровести мере забране упуштања отпадних вода свих врста у мелиорационе канале, језера, баре и водотоке, осим атмосферских и условно чистих вода, које по Уредби о категоризацији вода одговарају II₆ класи;
- одржавати систем за одводњавање и наводњавање (чишћење канала од муља и растиња).

Границе и намена водног земљишта не могу се мењати без посебне сагласности ЈВП „Воде Војводине“. Планском и техничком документацијом предвиђају се одговарајућа решења којима ће бити спречено загађење подземних и површинских вода, као и промена постојећег режима воде.

2.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ

Минералне сировине су у посебној намени простора и зони утицаја на посебну намену заступљене као неметаличне сировине и подземне воде, које треба користити у складу са принципима одрживог развоја.

Геотермални потенцијал подземних вода, на овом простору није детаљно истражен, на овом простору нема утврђених лежишта и биланса минералних сировина и других геолошких ресурса.

Експлоатација минералних сировина није дозвољена на подручју од значаја за очување биолошке разноврсности, а у складу са уредбама о заштити, позитивном законском регулативом и посебним условима надлежне институције за заштиту природе.

Коришћење минералних ресурса на овом простору, пре свега геотермалних и подземних вода, базира се на принципима рационалне и контролисане експлоатације, у складу са циљевима концепта одрживог развоја.

У том смислу, планским мерама је потребно:

- стимулисати развој и коришћење обновљивих извора енергије, коришћење геотермалних и минералних подземних вода, чиме би се знатно утицало на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природних и створених вредности и животне средине.

Током истраживања и евентуалне експлоатације геотермалних и подземних вода, у циљу заштите животне средине, обавезно је перманентно спроводити мере неге и заштите, а по завршетку експлоатационог периода, извршити ревитализацију и/или рекултивацију.

3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСKE И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ

3.1. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ

Становништво насеља Иваново има посредан утицај на Парк природе „Поњавица“. Становништво насеља Банатски Брестовац и Омољица има непосредан утицај на заштићено подручје, пре свега на приобалне делове станишта која се граниче са грађевинским подручјем насеља. Посебан проблем представљају непланске активности у приобалном појасу грађевинског подручја насеља, инфраструктурно неопремљени стамбени објекти, процедурне воде са баштенских површина у непосредном контакту са заштићеним подручјем, као и нерегуларно одлагање отпадних материја, што се манифестује кроз уништавање приобалне вегетације. Такође, становништво насеља у обухвату Просторног плана, у извесној мери, а посебно кроз задовољавање својих радних активности (становништво усмерено на пољопривреду), рекреативних и едукативних активности, као и активности у оквиру риболовног, излетничког, културно-манifestационог, а нарочито еко туризма, може да наруши природна и културна добра, уколико се не придржава мера заштите које су дате важећом Одлуком о заштити Парка природе „Поњавица“, а дате су и овим Просторним планом кроз услове и мере заштите и уређења природних и непокретних културних добара.

Од велике је важности и да локално становништво препозна свој интерес у чувању и очувању природних вредности, као део могућности свог развоја у окружењу заштићених подручја. Истовремено, потребно је пружити локалном становништву стручну помоћ и друге облике сарадње за динамичнији развој туризма, брендирања производа традиционалне и органске производње, обнови традиционалних заната и др. у складу са мерама заштите природних и културних добара. На тај начин се развој локалне заједнице, усмерен и на очување заштићених подручја, уклапа у опште усвојену концепцију одрживог развоја.

3.2. РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ МРЕЖЕ НАСЕЉА И РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА

Просторна организација насеља која се налазе у оквиру обухвата Просторног плана, а делом и у подручју посебне намене, пружа могућност развоја насељских функција која проистичу из њихове будуће улоге у заштити и коришћењу заштићених подручја - Парка природе „Поњавица“, Споменика природе „Ивановачка ада“ и станишта заштићених и строго заштићених врста (PAN09), као и заштити и коришћењу еколошких коридора (међународни еколошки коридор – Дунав и локални еколошки коридори - Надел и Дунавац).

У наредном периоду треба искористити могућности развоја насеља Омољица, Банатски Брестовац и Иваново и Парка природе „Поњавица“, у смислу обогаћивања туристичких садржаја у насељима, а ради одрживог коришћења заштићених подручја и еколошких коридора (обилазак заштићених подручја, рекреативни риболов, организовање разних манифестација и сл.) и уколико је потребно извршити просторне реконструкције унутар насеља.

Просторним планом забрањено је ширење грађевинског подручја на простор подручја посебне намене.

3.3. РАЗВОЈ И ОРГАНИЗАЦИЈА ЈАВНИХ СЛУЖБИ

Мрежу објеката јавних служби у насељима која се налазе делом у подручју посебне намене (Омољица, Банатски Брестовац и Иваново) потребно је организовати тако да буде компатибилна са подручјем посебне намене и да задовољава потребе становништва на простору обухвата Просторног плана.

Утицај подручја посебне намене на развој и организацију јавних служби односи се на ограничене услове изградње објеката у оквиру границе подручја посебне намене, као и на бољу доступност јавних служби побољшањем квалитета локалне путне мреже и развојем немоторних кретања у подручју посебне намене, кроз ширење мрежа пешачких и бициклических стаза.

4. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ

4.1. ТУРИЗАМ

Подручје посебне намене налази се између међународног еколошког коридора Дунав и еколошких коридора Дунавац и Надел, обухватајући Парк природе „Поњавица“. Дунав као највећа и најзначајнија европска речна магистрала значајна је и по туристичком промету. Европска унија кроз пројекте развоја подунавских регија подржава и развој туризма. Дакле, концепт развоја туризма на подручју посебне намене заснива се пре свега на природним потенцијалима (Парк природе „Поњавица“, Дунав, Дунавац, Надел), али и на антропогеном наслеђу и културно-манифестационим садржајима у обухвату Просторног плана. Поред концепта очувања природе и туристичке валоризације простора, од велике је важности укључивање Дунава као значајног потенцијала развоја туризма.

Атрактивност Поњавице као туристичке дестинације заснована је на комбинацији ретких и ендемичних врста, карактеристичној флори и фауни, богатству хидро-геоморфолошких формација и јединственој мешавини традиционалних и савремених манифестација у природном окружењу. Аутентични пејзажи, традиционални начин живота и културно-историјске одлике чине Поњавицу јединственом туристичком дестинацијом у Србији. Због природних, историјских и културних вредности, Парк природе „Поњавица“ и њена околина су првенствено погодни за развој екотуризма.

Концепт развоја туризма, на подручју посебне намене као и ширем простору у обухвату Просторног плана, базира се на поштовању принципа одрживог развоја и туристичкој валоризацији специфичности Парка природе „Поњавица“. С тога је дефинисан развој следећих туристичких производа, односно облика туризма: екотуризам, едукативни, риболовни, излетнички, културно-манифестациони, рурални (етно) и спортско-рекреативни туризам.

Заштићено подручје ће се фокусирати на развој **екотуризма**, који је дефинисан као туризам који подржава реализацију циљева управљања Парка природе „Поњавица“. Ту се подразумевају различите активности туриста у пределу очуване природе, као што су пешачење, трчање, вожња бициклом, вожња чамцима, купање, риболов, birdwatching и сл.

У заштићеном подручју Парка природе „Поњавица“ неопходно је изградити одговарајућу туристичку инфраструктуру, која ће бити у функцији промоције и заштите овог простора. Инфраструктурно опремање подразумева: уређење саобраћајница које воде до Поњавице, изградњу паркинга, комплекса за пријем посетилаца (визиторског комплекса), као и постављање информативних табли, путоказа и ознака упозорења, изградњу надстрешница са клупама и столовима.

У КО Банатски Брестовац, непосредно поред Поњавице, постоји изграђена осматрачница за посматрање птица која се налази у оквиру заштитне зоне око лансирне (противградне) станице. Према условима Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ) поменута заштитна зона износи 500 m и у њој је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката и извођење радова који могу нарушити испаливање противградних ракета на градоносне облаке. Такође, у складу са условима Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ), изградња/реконструкција објеката, односно извођење радова, на одстојању мањем од 500 m од лансирне станице, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗ. Постојећа осматрачница у КО Банатски Брестовац није изграђена у складу са поменутим условима, те је за исту потребно прибавити посебну сагласност, односно мишљење РХМЗ.

Просторним планом предвиђене су две локације за изградњу осматрачница у КО Омољица, са којих се пружа поглед на острво које ужива заштиту I степена и које представља највеће станиште птица у Парку природе „Поњавица. Овим Просторним планом утврђена је локација за изградњу осматрачнице која се налази јужно од грађевинског подручја насеља Омољица (на кат. парцели бр. 11908/2 КО Омољица). Друга локација за изградњу осматрачнице предвиђена је у оквиру грађевинског подручја насеља Омољица и утврдиће се кроз израду/усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Омољица.

Едукативни туризам, односно васпитно-образовна функција заштићеног подручја, заснива се на могућностима презентације природних вредности, интегралности екосистема и лепоти предела. Организује се кроз различите активности, као што су школе у природи, еколошки кампови, стручни и студијски боравци.

Програм образовних активности обухватао би: наставни програм за школску децу и омладину; програм за одржавање семинара; програм еколошких радионица; програм летњих волонтерских радних еко-кампова; програм обуке за ренџере и водиче у заштићеним природним добрима.

У функцији едукације биће уређена *едукативна (пешачка) стаза са едукативним таблама*, које ће посетиоцима пружати информације о посебним и специфичним природним вредностима овог подручја. Такође, за потребе презентације природног добра, едукације и рекреације биће уређени *пунктови*, који ће моћи да приме одговарајући број туриста и посетилаца, односно планирана је обнова парковског мобилијара, уређивање обала и зелених површина. На овим пунктовима ће се одржавати и семинари и предавања из области туризма, географије, екологије и биологије. У плану је да се у наредних неколико година изгради визиторски центар који ће пружати могућност за организовање конференција и школе у природи, где ће се одвијати настава у заштићеном подручју уз практичне примере.

Риболовни туризам – Поњавица, према локацији и богатству врста (станиште за 19 врста риба) представља веома популарно место за риболов. Међутим, услед угрожавајућих фактора и нестајања изворних екосистема, на Поњавици је, на основу Одлуке о заштити Парка природе „Поњавица“, дозвољен искључиво рекреативни риболов којим се не угрожавају популације рибљих врста. Све активности везане за рекреативни риболов се могу реализовати само у складу са актима донетим од стране Управљача, а који регулишу област риболова.

Излетнички туризам – Посматрани простор је привлачан излетничко-туристички пункт и као такав је означен у Просторном плану Града Панчева, као шума са функцијом рекреације. Излетнички туризам се на Поњавици за сада одвија спонтано, а за даљи развој је неопходно обезбедити основне предуслове за његово одвијање које неће реметити природне вредности. Задовољавајућа саобраћајна повезаност са насељима и већим туристичким центрима у окружењу омогућава да се организују дневни, полудневни и викенд излети.

Развој **културно-манifestационог туризма** заснива се на понуди богатог културно-историјског и етнолошког наслеђа посматраног простора и ширег окружења (традиционалне делатности, културне и друге манифестације, као и споменици културе). Овај вид туризма обухвата фестивале, дане народне традиције, приредбе, изложбе, спортска такмичења, забавне садржаје за децу и друге активности ограниченог трајања које промовишу туризам одређене дестинације. У обухвату Просторног плана одржавају се следеће манифестације, које употпуњују туристичку понуду: Никољдански венац, Жизел - међународни фестивал аматерског и видео филма и салон фотографије, Дани породице, Преображењско коло у Омољици, Сосина паприкијада у Банатском Брестовцу, Међународни дани матерњег језика, Фотосафари, Салон уметничке фотографије „Иваново у фокусу“ у Иванову.

У наредном периоду неопходно је јачање и даљи развој културно-манifestационог туризма кроз активности на одржавању, развијању и промоцији традиционалних манифестација.

Рурални (етно) туризам подразумева активности везане за природну и културну баштину, а основни доживљај је упознавање руралног начина живота становништва датог простора. Комунална опремљеност и уређеност насеља, као и производња еколошки здраве хране треба да представља базу за развијање овог све популарнијег вида туризма. Развој етно туризма је могуће остварити кроз очување објеката изграђених у традиционалном стилу градње, очувањем изворних обичаја и културних вредности, повезивањем насеља са оближњим природним добрима кроз развој туристичке понуде, чиме би се постигла заштита природних и културних вредности јединствених руралних средина. Уз улагања у туристичку инфраструктуру и едукацију, насеља у обухвату Просторног плана могу бити значајни центри руралног туризма.

Спортско-рекреативни туризам, као део туристичке понуде, садржајно обогаћује боравак туриста и омогућује активан одмор уз задовољење личних жеља, интереса и потреба за боравком у природи. Поред постојећих спортских терена у насељу Омољица, на подручју посебне намене, потребно је додатно развијати спортско-рекреативне садржаје кроз пешачке туре, едукативне стазе, бициклизам и сл. У наредном планском периоду приоритети у развоју спортско-рекреативног туризма су уређење обале Поњавице у смислу чишћења и постављања мобилијара (клуба, сеника, корпи за отпатке, постављање соларних земљаних лампи дуж целе стазе и поред клуба), трасирање пешачких, бициклических и трим стаза, изградња терена за одбојку на песку и простора за фитнес терен на отвореном, као и обезбеђења простора за едукативне програме и наставу у природи.

Поред наведених видова туризма, у оквиру обухвата Просторног плана, постоје услови за развој **бањског туризма**. Истраживања су вршена на локалитету „Бања“ надомак насеља Омољица, при чему су констатоване воде повишене температуре, класификоване као хомеотерме и хипертерме. Овај простор могао би бити уређен као бањско лечилиште са пратећим садржајем бање, обзиром на природно извориште минералне воде, које је за сада неискоришћено, а има лековити значај.

У наредном периоду треба радити на развијању и унапређењу туристичке понуде заштићеног подручја и његово укључивање у туристичку понуду Града Панчева. Исто тако, неопходна је и презентација заштићеног подручја да би се привукао што већи број посетилаца. Посебна пажња се мора посветити маркетиншкој презентацији туристичких производа, кроз активности Туристичке организације Панчева, повезивање са другим туристичким организацијама, туристичко-информативним центрима, као и организацијама у сарадњи са туристичким агенцијама и другим актерима у ланцу туристичке понуде.

Концепт заштите и развоја треба да обезбеди заштиту природних вредности и испуни услове за функционисање заштићеног подручја, а истовремено омогући развој туризма, при чему треба планирати просторно ограничен приступ посетилаца. Дакле, туризам и туристичке посете треба развијати тако да буду компатибилне и да подржавају циљеве очувања природе, и то кроз:

- туристичке туре са циљем едукације и рекреације (организоване групе посетилаца по унапред утврђеним програмима туристичких агенција),
- екскурзије за школску и студентску омладину са циљем едукације и рекреације,
- посетиоци у пролазу, којима треба обезбедити информације на уласку у Парк природе „Поњавица“.

Развој туризма у наредном периоду треба да заузме веће учешће у укупном економском развоју. Неопходно је уређење простора намењених туризму и њихово опремање одговарајућим туристичким садржајима, у складу са условима очувања и заштите природе. Такође, туризам ће на посматраном простору помоћи да се подигне свест о потреби заштите природе и допринети добробити становништва, као извор рекреације и релаксације.

Инвестирање у туризам унапредиће Парк природе „Поњавица“ као посебно место, на коме ће бити заступљени облици рекреације који су окренути ка природи, као што су риболов, шетња и бициклизам. Посете заштићеном подручју уз водича, како би се упознала нетакнута природа, су такође део програма на Поњавици у складу са општим циљевима заштићеног подручја. Туризам ће користити природне ресурсе на начин и у мери у којој не угрожава диверзитет и функционисање природних система и процеса, нити угрожава пејзаж и мирну атмосферу заштићеног подручја.

4.2. ПОЉОПРИВРЕДА

Делови под режимом заштите доживеће одређене промене у складу са могућностима. Где постоје услови, потребно је ревитализовати степско-пешчарске пашњаке, од којих су многи претворени у оранице или друго обрадиво земљиште. Након обуставе пољопривредне производње, на овим просторима треба спроводити умерено пашарење, до поновног успостављања првобитне природне травне вегетације.

Тамо где није могуће спровести овакву пренамену, треба постепено смањивати интензитет обраде и хемијског третмана, са тежњом да се преведе у облик органске производње, што представља стратешко опредељење на овом подручју.

У наредном периоду пољопривреда на заштићеном подручју требала би да се заснива, пре свега, на пашарењу, где би се повећавао удео аутохтоних раса стоке (овце цигаје и витороге, подолска говеда, коњи и магарци). На деловима који ће се ипак обрађивати, производи органске производње треба да буду брендирани (по могућности са заштићеним географским пореклом).

Додатну валоризацију оваквог концепта пољопривреде на заштићеном подручју представљао би развој еколошког и рекреативног туризма, као непосредног конзумента крајњег производа.

Ни у будућности рибарство на овом подручју неће имати већи економски значај, али се његов спортски аспект може много боље нагласити и искористити, него до сада. Посебну специфичност заштићеног подручја представља планирано узгајалиште млађи барског златног караша (*carassius carassius*) које ће бити формирано у складу са мерама заштите за подручје на којем је предвиђено његово формирање и условима надлежног завода за заштиту природе, управљача Парка природе „Поњавица“ и других надлежних органа, организација и јавних предузећа.

На делу земљишта које се налази у непосредном окружењу простора посебне намене пољопривреда ће се и у будуће одвијати на уобичајен начин, с тим што треба тежити да се механичка обрада, коришћење хемијских средстава и сетвена структура ускладе са природним потенцијалима простора.

4.3. ШУМАРСТВО И ЛОВ

Шуме у границама подручја посебне намене имају превасходно заштитну функцију. У границама обухвата Просторног плана, ван заштићених подручја, постоје ресурси за дрвно прерађивачку индустрију. У оквиру ловишта кроз побољшање станишних услова, могућ је развој ловног туризма.

5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ПОВЕЗИВАЊЕ СА ДРУГИМ МРЕЖАМА

5.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

Основно планско одређење у домену путне-друмске инфраструктуре у обухвату Просторног плана је побољшање капацитативних могућности предметних категорисаних путева, безбедности и нивоа саобраћајне услуге (ОП бр.1, бр.2 и бр.3) као основних путних капацитета, који ће нудити виши ниво комфора и бољу повезаност овог простора са окружењем. Предметни општински путеви такође ће у наредном периоду, поред своје основне функције у међуопштинском и унутаропштинском повезивању, преузети и значајан део у обезбеђивању саобраћајне доступности локалитетима у оквиру подручја Парка природе „Поњавица“.

У будућем развоју саобраћаја се мора посебно инсистирати на модернизацији - изградњи путних праваца општинске путне мреже (општински путеви: ОП бр.1, Панчево – Старчево – Омољица - Банатски Брестовац - граница општине - (Ковин), ОП бр.2, Банатски Брестовац – река Дунав, ОП бр.3, Омољица – Иваново).

Планска решења у домену путног-друмског саобраћаја су и задржавање свих саобраћајних капацитета најнижег хијерархијског нивоа (атарски и други приступни путеви) уз потребу реконструкције и уклапања у нове функционално - саобраћајне матрице овог простора и окружења.

Овакав принцип уређења саобраћајница у оквиру подручја обухвата Просторног плана утицаће на формирање нове јединствене саобраћајне мреже која ће у потпуности побољшати везе у зони Парка природе „Поњавица“ са насељима, окружењем, свим постојећим и планираним туристичким локалитетима.

Мрежа приступних путева, осим основне функције, врло је значајна и у функцији обезбеђења приступа у потенцијално ванредним, непредвиђеним и акцидентним ситуацијама. С обзиром на специфичност и „осетљивост“ оваквих просторних целина, ова функција се намеће као једна од најважнијих.

Овим Просторним планом, у оквиру посебне намене, даје се могућност реализације приступних саобраћајница (атарских / некатегорисаних путева) у коридорима, са коловозним засторима који нису само земљани већ се могу стабилисати различитим материјалима. Некатегорисани путеви са стабилисаним застором ће имати полиномне функције: примарну-омогућавање функције приступа до парцела пољопривредног земљишта, секундарну-обезбеђење приступа до микролокалитета у оквиру Парка природе „Поњавица“, терцијарну - омогућавање саобраћаја пољопривредних машина (релокација пољопривредних машина са категорисаних путева) и путничког саобраћаја ниског интензитета између насеља. Путеви са стабилисаним застором посебно су значајни и у случајевима немогућности саобраћајног приступа категорисаном путном мрежом, као и акцидентним ситуацијама (пожари, еколошке катастрофе и слично). Основни

захтеви који би се морали испунити приликом перспективног формирања оваквих саобраћајница су: смањење трајекторија путовања, смањење експлоатационих трошкова и избегавање значајнијих неповољних утицаја на одрживи развој и осетљивост простора.

Планска решења водног саобраћаја у оквиру обухвата Просторног плана не подразумевају коришћење међународног пловног пута реке Дунав као пловног пута (са свим садржајима у обухвату Просторног плана – зимовник у Дунавцу, у КО Иваново) у функцији заштићеног подручја, већ подразумевају искључиво коришћење овог водотока кроз водни режим обухваћеног подручја. Водни саобраћај у ширем смислу (транспорт путника и терета на Поњавици и Наделу) није планиран због природе заштићеног добра и еколошког коридора, као и постојећих пловних карактеристика водотока. На воденим површинама заштићеног подручја Парка природе Поњавица и еколошког коридора Надел није дозвољено коришћење пловила на моторни погон (изузев пловила чуварских служби), већ је могућ само ограничен немоторни саобраћај пловила - чамаца у сврху рекреативног риболова и промоције природних добара.

План развоја **немоторног саобраћаја** на простору обухвата Просторног плана (и у посебној намени) подразумева формирање и развој капацитета немоторних пешачко-бициклических кретања кроз дефинисање коридора пешачких и бициклических стаза унутар и ван насеља и локалитета: делови траса међународне (цикло коридор б уз реку Дунав) и локалних бициклических стаза уз општинске путеве ОП бр.1, од Омољице до Банатског Брестовца ка граници општине и бр.2 од Брестовца ка Дунаву. Међунасељско бициклическо повезивање, као могућност, такође је једна од важних функција немоторног саобраћаја, чија реализација ће зависти искључиво од могућности обезбеђења средстава (за пројектовање и изградњу). Немоторна кретања, као најважнија и еколошки најприхватљивија, доприносе смањењу негативних утицаја саобраћаја на животну средину и афирмишу природне, туристичке локалитете заштићених подручја, што је и препорука која произилази из Атинске повеље ESU⁴ (1998. и 2003).

5.2. ВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА

Развој водне и комуналне инфраструктуре на подручју посебне намене засниваће се на успостављању интегралних регионалних вишенаменских система за уређење, коришћење и заштиту вода. Потребно је обезбедити одговарајуће услове за ревитализацију и даље одржавање оптималног водног режима у заштићеним подручјима, а у смислу комуналне опремљености простора обезбедити квалитетно водоснабдевање и уређење и обезбеђење водних ресурса од даљег загађивања и расипања.

Водни објекти за уређење водотока и за заштиту од поплава и ерозије

Заштиту од вода треба посматрати и анализирати у складу са коришћењем вода. Да би се то постигло, заштита од штетног дејства вода захтева спровођење следећих анализа:

- уређење водотока и заштита од поплава;
- одводњавање пољопривредног земљишта;
- заштита од ерозије;
- канализација насеља и индустрије.

Заштита од ерозије

У погледу угрожености од ерозије, за простор обухваћен овим Планом се може констатовати да је угрожен еолском и плувијалном ерозијом.

Антиерозиону заштиту и уређење сливова треба спроводити као део мера интегралног коришћења и уређења простора. Обим радова на антиерозионој заштити се мора интензивирати, ради остваривања више задатака: заштите простора од деградације, заштите пољопривредног земљишта, док је у водопривреди циљ тих мера – благовремена заштита водних објеката од засипања наносом.

С обзиром на природу процеса ерозије, треба полазити од следећих генералних принципа:

- апсолутна-тотална заштита од ерозије се у пракси не може остварити, па се не могу у потпуности елиминисати, већ само смањити штете од ерозије;
- акције на заштити од ерозије се морају водити првенствено у правцу правилног коришћења свих површина;

⁴ Атинска повеља ESU (Европски савет урбаниста) из 1998. године и Нова Атинска повеља из 2003. године.

- инвестициони радови, мере и објекти за заштиту од ерозије морају бити економски оправдани и уклопљени „комплексна водопривредна и просторна решења“;
- при избору, односно пројектовању радова и објеката за заштиту од ерозије, тежити решењима која не захтевају посебне мере одржавања.

Дефинисано стање ерозије (водне и еолске) на овом подручју указује на потребу за извођењем одређеног обима радова за заштиту од ерозије и уређење токова. Предвиђени радови имају за задатак санацију ерозије и уређење токова, под чиме се подразумева изградња заштитних објеката, укључујући и биолошке радове (подизање и одржавање заштитне вегетације). Под мерама за заштиту од ерозије сматрају се и разне забране или ограничења права коришћења земљишта. С обзиром да су распрострањени процеси еолске ерозије, потребни су и радови за санацију овог вида ерозије, који има директан и посредан утицај на водотокове и каналску мрежу.

Генерална прогноза вероватног будућег интензитета ерозије могућа је само на основу претпоставке да на сливу неће бити значајније промене антропогеног утицаја или значајнијих климатских промена. Смањивање интензитета ерозије догодиће се само након спровођења радова и мера за антиерозионо уређење. Ефекти таквих радова могу се осетити тек након десет и више година од момента изградње објеката или завођења мера.

Поред радова у кориту и сливу потребно је и поштовање законских мера за антиерозионо газдовање земљиштем, чији је утицај на смањење интензитета ерозије веома велики и не сме се занемарити.

Водни објекти за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода - одводњавање

Решење одвођења вишка воде са мелиорационог подручја преко црпних станица и/или гравитационо у Дунав, претпоставља коришћење постојеће каналске мреже за одводњавање, респектујући одржавање у њој толерантно максималне нивое воде. Системи главних канала и каналске мреже нижег реда диспозиционо су непромењени и остају као основно решење за прихватање вишка воде од падавина са парцела, уз истовремено регулисање нивоа подземних вода на угроженим површинама.

Обавеза водопривреде је да врши редовно одржавање канала, да врши измуљење корита и канала и депонује муљ у касетама на обали канала, да врши одржавање насипа механизацијом, коси траву, сече шибље, осигурава обалу, одржава инспекционе стазе и др.

С обзиром да највећи водотоци и даље теку природним коритом уз очуване инундације, најзначајније је очувати природну вегетацију и плавни карактер станишта поред водотока. Од њиховог очувања зависи проходност и континуитет ових еколошких коридора.

Каналска мрежа се налази у оперативном плану одбране од унутрашњих вода и подлеже редовном одржавању исте, где се врше радови на одржавању, као што су радови:

- измуљивање канала,
- разастирање,
- разастирање депонија,
- уклањање вегетације из канала машинским и ручним путем,
- измуљивање биљних остатака са транспортом на депонију.

Сви наведени канали пролазе кроз подручје посебне намене тако да по свим нормативима за редовно одржавање, одводњавање и заштиту од поплаве унутрашњих вода морају бити редовно измуљивани (од муља и од биљне вегетације).

Такође, битно је истаћи да инспекциона стаза у насељеним местима треба да постоји са обе стране канала и да буде ширине 5 m мерено од ивица канала у грађевинском реону, а у ванграђевинском 10 m.

Уређење водног режима у заштићеном подручју

У наставку програма уређења водног режима следи утврђивање еколошких индикатора заштићеног подручја који зависе од климатских промена, утврђивање утицаја климатских промена и неповољног водног режима на еколошке карактеристике, утврђивање водног биланса, дефицит површинске и подземне воде и адекватног водног режима површинских и подземних вода. Утврђивање еколошких индикатора заштићеног подручја радиће Управљач у сарадњи са Покрајинским заводом за заштиту природе.

Спровођење Плана интегралног управљања водним режимом спроводи стручна служба Управљача која прати водни режим у заштићеном подручју и метеоролошке и климатске податке и промену индикативних еколошких параметара. На основу ових података и мера из Плана интегралног управљања водним режимом одређује се динамика активности у заштићеном подручју.

Од неопходних промена водног режима, приоритетни задатак је успостављање сезонске динамике која одговара потребама низијских стајаћих и споротекућих вода. Испитивање могућности делимичног успостављања проточности је такође важан задатак. Проточност треба обезбедити у складу са природном динамиком мртваја које су периодично повезане са речним током код високих вода.

За подручје Парка природе „Поњавица“, основна смерница генералног концепта заштите, развоја, уређења и управљања, али и предуслов опстанка, јесте очување и унапређење квалитета и режима воде. Велике количине исталоженог седимента могу врло брзо довести Поњавицу у дистрофно стање. Захваљујући приливу воде из постојећих вруља (извора) и измуљивањем корита би се обезбедио минимално потребан проток воде, чиме би се успорио процес еутрофизације и створили услови за будуће самопречишћавање овог водног тела.

Потребно је обезбедити и сезонску динамику варирања нивоа воде, што је неопходно за живи свет овог подручја, нарочито за рибе и биљке. Виши ниво воде је потребан у пролеће и рано лето, када се већина евидентираних рибљих врста мрести. Предуслов за ово је израда правилника о водном режиму којим ће бити прописани нивои воде. Такође, потребно је поставити и водомерне летве како би било могуће пратити ниво воде. Испод мостова је потребно проширити пропусте, како би вода лакше циркулисала кроз Поњавицу, кад за то постоје услови. На крајњем низводном делу, код насеља Банатски Брестовац, код уставе, неопходно је одржавати ниске терене у непосредној близини обале, који се плаве при пролећним вишим водама и који су веома значајни као плодиште рибама. Друго подручје, значајно као плодиште, налази се на најзводнијем делу код насеља Омољица, где је потребно косити и уклањати пренамножену акватичну вегетацију. Загађење Поњавице не утиче само на природне вредности простора, већ и на здравље корисника и посетилаца. Редовна контрола квалитета воде омогућила би рано откривање повишених концентрација нутријената и појаву цијанобактерија, чиме би било могуће предузимање адекватних мера пре него што број ћелија цијанобактерија достигне опасан ниво.

Водни објекти за коришћење вода

Према Просторном плану Града Панчево, од насељених места у општини, на градски водовод су тренутно прикључена насеља јужно од града, а то су Старчево, Омољица, Банатски Брестовац и Иваново. Изграђен је цевовод пречника 400 mm до 200 mm који у комбинацији са једном међустаницом за подизање притиска, остварују довољне количине и притиске. Неопходно је за ова насеља фазно реконструисати дистрибутивне мреже на потребне минималне пречнике и савремене цевне материјале и арматуре уз санацију кућних прикључака где су процентуално највећи губици воде.

Планско решење снабдевања водом у границама планираних локалитета, засновано је на захватању воде за пиће индивидуално, путем бушених бунара.

Водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода

Површинске воде, природни и вештачки водотокови, изложени су перманентној деградацији упуштањем отпадних индустријских и насељских вода. Зато се ове отпадне воде морају прихватити и одвести до реципијента. На предметном простору развијаће се сепарациони канализациони системи, којима ће се посебно одводити фекалне отпадне воде, а посебно сувишне атмосферске отпадне воде и системи за пречишћене технолошке воде.

Основни задатак канализационог система је потпуна хидротехничка санитација урбаних простора. Фекални канализациони системи треба да прикупе и одведу ван територије све отпадне воде формиране при употреби и коришћењу.

Туристички локалитети и центри ће проблем одвођења отпадних вода решавати преко компактних мини уређаја за биолошко пречишћавање, или ће се отпадне воде евакуисати у водонепропусне септичке јаме, које ће се периодично празнити аутоцистернама, ангажовањем надлежне комуналне организације, а садржај одвозити на депонију.

Према условима за заштиту природе, избор локације и уређење простора пречистача отпадних вода, треба спровести на начин да се обезбеди очување карактеристика хидролошког режима које су значајне за функционалност заштићених подручја.

Систем за пречишћавање отпадних вода насеља лоцирати изван подручја под заштитом и ван станишта заштићених и строго заштићених врста (односно подручја посебне намене).

Крајњи реципијент за упуштање пречишћеног ефлуента, такође мора бити ван подручја под заштитом.

У складу са чланом 16. Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, испуштање отпадних вода након спроведеног пречишћавања не сме погоршати квалитет реципијента.

Санитација планираних локалитета ван грађевинских подручја насеља, обављаће се по принципима руралне санитације са одвођењем отпадних вода у индивидуалне или групне водонепропусне објекте и комбинацију са секундарним биолошким пречишћавањем.

Одвођење отпадних вода са предметног подручја биће решено изградњом локалне зацељене канализационе мреже, која прикупља отпадне воде и одводи их до локалног пречистача малог капацитета. То су постројења која ефикасно раде са минималним утрошком енергије, заузимају мали простор и захтевају минимум грађевинских радова и једноставни су за одржавање. Након третмана, пречишћена вода ће се упуштати у реципијент преко одговарајућег испуста. Као алтернативно решење, оставља се могућност постављања водонепропусних септичких јама распоређених унутар комплекса, које ће се периодично, у складу са потребама, празнити аутоцистерном, ангажовањем надлежног комуналног предузећа.

У циљу решавања проблема канализације и евакуације отпадних вода насеља Омољица, урађен је Главни пројекат канализационе мреже од стране предузећа „Енергоплан“-Београд, 2008. године, којим је дефинисана и локација будућег постројења за пречишћавање отпадних вода (јужно од насеља). Због недостатка инвестиција, радови на изградњи канализационе мреже нису почели. Планирана локација ППОВ-а на простору посебне намене у Омољци није одржива, те је у наредном периоду неопходна израда новог урбанистичког Плана за насеље којим ће се дефинисати нова локација за постројење за пречишћавање, наравно ван простора посебне намене.

Концепцијским решењем уличне фекалне канализације насеља Банатски Брестовац, које је урађено од стране предузећа „МПМ Инжењеринг Д.О.О.“, 2007. године, усвојен је сепарациони систем одвођења отпадних вода и одређена је макролокација постројења за пречишћавање отпадних вода, на простору посебне намене, односно парцела планирана за ППОВ једним својим малим делом улази у простор посебне намене, док се остатак налази ван ње, те је из тог разлога, приликом израде новог ПГР за насеље, то потребно узети у обзир.

Условно чисте атмосферске воде са кровова и надстрешница могу се испуштати на околни терен. Евентуално зауљене отпадне воде са приступног пута и паркинга упуштати у реципијент након одговарајућег третмана на сепаратору масти и уља.

Кишну канализацију конципирати за меродавне услове (временски пресек, урбанизованост простора, рачунска киша, итд.), а етапно реализовати тако да се изграђено рационално уклапа у будуће решење. Сеоска насеља Града Панчева ће самостално градити и развијати системе атмосферске канализације без повезивања на градску атмосферску канализацију. Основни реципијенти за ове локације су најближа каналска мрежа и водоток.

Постоје и други мањи канали који окружују насеља, а који могу да служе за прихват атмосферских вода из насеља. Мелиоративни канали који се налазе око насељеног места Банатски Брестовац су димензионисани да могу да прихвате атмосферске воде из насеља. Атмосферске воде друге категорије које се упуштају у мелиоративне канале могу се као условно чисте упустити без претходног третмана. На месту упуштања атмосферских вода из насеља извршити заштиту мелиоративног канала од ерозије.

5.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

5.3.1. Електроенергетска инфраструктура

Електроенергетска инфраструктура ће се развијати у циљу укупног смањења негативних утицаја енергетских објеката на животну средину, што ће имати позитиван утицај на подручје посебне намене.

Према Плану развоја преносног система за период од 2017. године до 2026. године, који је израдио АД „Електро mreжа Србије“, у обхвату Просторног плана није планирана изградња електроенергетских објеката преносне мреже у власништву АД „Електро mreжа Србије“.

У наредном планском периоду снабдевање електричном енергијом биће из постојеће и планиране 20 kV електроенергетске мреже, преко 20/0,4 kV које је потребно обезбедити за планиране садржаје који ће се градити у оквиру посебне намене.

Дистрибутивна мрежа ће се развијати у складу са Средњорочним плановима надлежног предузећа ЕПС Дистрибуција, д.о.о. Београд, Огранак Електродистрибуција „Панчево“.

Електроенергетска мрежа за снабдевање планираних садржаја у оквиру просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности ван насеља, биће грађена подземно кабловским водовима, а у насељима електроенергетска мрежа може бити и надземна.

Део потребне електричне енергије могуће је обезбедити и из обновљивих извора енергије.

Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

5.3.2. Термоенергетска инфраструктура

На простору обухвата Просторног плана изграђена је транспортна (притиска већег од 16 bar) и дистрибутивна (притиска до 16 bar) гасоводна мрежа, гасификована су насељена места: Омољица, Банатски Брестовац и Иваново.

На простору Града Панчева налази се транспортни гасовод РГ 01-10 Панчево-Смедерево пречника DN300 и притиска до 50bar, а прикључак од ГМРС Банатски Брестовац до транспортног гасовода РГ 01-10 налази се у обухвату Просторног плана.

На простору обухвата Просторног плана потрошачи топлотне енергије као енергент за производњу исте могу користити електричну енергију, чврста и течна горива (дрво, пелет, лако лож-уље), био гас, ТНГ (течни нафтни гас) и природни гас. С обзиром на осетљивост овог заштићеног подручја треба напоменути да је природни гас еколошки најчистије фосилно гориво.

Постојећа дистрибутивна гасоводна мрежа на простору посебне намене, својим положајем и пројектованим капацитетима пружа могућност даљег развоја и проширења у циљу снабдевања потенцијалних потрошача на овом простору. Нови потрошачи природног гаса прикључиће се на постојећу дистрибутивну гасоводну мрежу, према условима и сагласности од надлежног дистрибутера за гас.

5.3.3. Обновљиви извори енергије

У оквиру посебне намене, али ван заштићених подручја, у складу са важећим уредбама и мерама заштите природе је могуће коришћење обновљивих и других извора енергије: биомаса, биогаз, гас, соларна, геотермална и енергија ветра.

У оквиру посебне намене простора се могу користити геотермална енергија и соларна (у виду топлотне и електричне енергије, постављање соларних панела на постојеће и планиране објекте).

5.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

Електронска комуникациона мрежа ће се развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу широкопојасне мреже на свим нивоима,

закључно са локалним, уз употребу најсавременијих медијума преноса. То подразумева и потпуну дигитализацију свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС), уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

У обухвату Просторног плана планирана је изградња магистралног оптичког кабла Вршац-Бела Црква.

Развој фиксне електронске комуникационе мреже подразумева:

- равномеран развој на целом подручју;
- децентрализацију свих насеља, што подразумева изградњу и постављање приступних уређаја и оптичких каблова;
- потпуну замену аналогних система комутација и старијих дигиталних новим системима у складу са технологијом развоја истих, а капацитете обезбедити у складу са растућим потребама;
- реконструкцију постојеће електронске комуникационе мреже на свим нивоима;
- употребу оптичких каблова као медија преноса, где год је то могуће;
- транспорт у нижим равнима мреже засниван искључиво на оптичким кабловима;
- реконструисање постојеће приступне мреже код које би се употреба бакарних каблова максимално смањила, а значајно повећао удео оптичких каблова и могућност бежичног приступа чиме ће се обезбедити мрежа високог квалитета, поузданости и расположивости;
- доградњу постојеће мреже да би се постигла потпуна покривеност територије и омогућило увођење свих нових услуга;
- увођења широкопојасне мреже у фиксну телефонију;
- равномеран развој широкопојасне мреже за коришћење универзалних услуга;
- у циљу обезбеђивања нових услуга, приступну мрежу градити довођењем оптичке мреже што ближе корисницима, применом приступних претплатничких концентратора и различитих бежичних (wireless) технологија (нпр. WiMAX, WiFi и др.);
- увођење полагања каблова у микро ров, чиме се убрзава изградња и трошкови смањују;
- повезивање постојећих и планираних базних станица оптичким кабловима;
- дигитализација емисионих система, повезивање емисионе станице међусобно и поред радио-релејних система с центрима дистрибуције програма и оптичким приводом на најближи кабл;
- осигурање коридора за електронске комуникационе каблове дуж свих нових и постојећих путева;
- осигурање коридора за РР везе.

Међумесни електронски комуникациони каблови планирани су уз све постојеће и планиране путне коридоре. Приликом изградње нових саобраћајних коридора потребно је планирати и полагање одговарајућих цеви у коридорима саобраћајница, за накнадно провлачење електронских комуникационих каблова.

Заштита електронских комуникационих коридора и изградња инфраструктурних и других објеката у близини електронских комуникационих коридора мора бити у складу са Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава, радио-коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“, број 16/12).

Постојећи међумесни и међународни оптички каблови се налазе у полиетиленским (ПЕ) цевима у постојећим саобраћајним коридорима положени директно у ров. У наредном планском периоду због потреба за новим капацитетима може се очекивати вишеструко полагање нових електронских комуникационих каблова у постојеће ПЕ цеви.

За све планиране садржаје који изискују повезивање на постојећу електронску комуникациону мрежу, ради обезбеђења телекомуникационог саобраћаја, планирана је дуж постојећих и планираних путних коридора електронска комуникациона мрежа.

У склопу децентрализације електронских комуникационих мрежа планира се постављање нових мултисервисних платформи и друге електронске комуникационе опреме у кабинетима у уличним коридорима и другим јавним површинама, као и постављање нових електронских комуникационих уређаја и проширење постојећих капацитета телекомуникационих оператера у објектима у власништву или закупу.

Такође, планира се увођење оптичких каблова и у домен приступне мреже, у почетку повезивањем правних лица (бизнис претплатника) на оптичку мрежу, а касније и осталих претплатника у циљу потпуне дигитализације система и могућности пружања најквалитетнијих и најбржих услуга и различитих сервиса (говор, подаци, мултимедијални сервиси и сл.).

Оптички каблови се планирају и до базних станица мобилне телефоније. У наредном планском периоду развој мобилних комуникација ће се заснивати на примени најсавременијих електронских комуникационих (ЕК) технологија, у циљу пружања најсавременијих услуга и сервиса, у складу са европским стандардима.

Због брзог развоја технологије мобилних комуникација планиране радио-базне станице (РБС) дате су оријентационо са преферентним зонама пречника око 200 m, а тачне локације биће одређене када се укаже потреба за грађењем истих, уз поштовање услова за грађење дефинисаним овим Просторним планом.

До краја планског периода постојећи и будући оператери мобилних комуникација ће инсталирати комутационо-управљачке центре на локацијама које омогућавају оптимално повезивање са фиксном ЕК мрежом на подручју Просторног плана.

За међусобно повезивање комутационо-управљачких центара и контролора радио базних станица користиће се фиксна ЕК мрежа или радио релејне станице. Ове радио релејне станице (РРС) ће бити на локацијама базних радио станица (РБС).

Уређаји РБС и РРС биће инсталирани у постојећим објектима уз минималне адаптације, на крововима постојећих објеката (кровна контејнерска варијанта) или на земљи (контејнерска варијанта).

Антене РБС и РРС ће бити монтиране на типским носачима који се фиксирају за постојеће грађевинске објекте или на посебним слободностојећим антенским стубовима који се могу градити ван заштићеног природног добра.

Пружање поштанских услуга и у наредном периоду оствариваће се преко јединица поштанске мреже у насељима. У складу са постављеним циљевима поштанска мрежа ће се развијати по следећој концепцији: стварање стабилне регулативе на тржишту поштанских услуга, пружање универзалне поштанске услуге, развој тржишта поштанских услуга, развој и реструктурирање јавног поштанског оператора, развој поштанске мреже и капацитета, унапређивање квалитета поштанских услуга, сигурност и безбедност, стандардизација адресовања, тарифна политика.

6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

6.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Стратешко опредељење развоја подручја посебне намене усмерено је на реализацију тростепеног режима заштите у Парку природе „Поњавица“, услова коришћења предеоних целина и подцелина са значајним природним вредностима и на санацију, заштиту и унапређење животне средине, уз успостављање природне равнотеже, очување изворности и усклађености овог подручја са његовом основном наменом.

У Парку природе „Поњавица“ нису дозвољене делатности којима се угрожава аутентичност биљног и животињског света, хидрографске, геоморфолошке, геолошке, културне и пејзажне вредности.

У контексту заштите природних ресурса (вода, ваздух и земљиште) на простору посебне намене, предвиђене су одређене мере и активности, чијом реализацијом ће се зауставити њихова даља деградација, а унапредиће се квалитет животне средине овог подручја.

У циљу заштите *животне средине* од загађења предвиђене су следеће мере:

- планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и енергије;
- успостављање система праћења и контроле нивоа загађености ваздуха, воде и земљишта, биомониторинга и мониторинга буке (уз државни пут);
- подизање квалитета и модернизација постојеће саобраћајне мреже;
- око инфраструктурних система неопходно је формирати заштитне коридоре у контексту заштите околине и становништва од потенцијалних негативних утицаја;
- адекватно одлагање комуналног отпада и сточних лешева у складу са Стратегијом управљања отпадом и важећим законским актима;

- евентуално вршење истраживања минералних сировина уз примену свих мера заштите животне средине у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима и условима Завода за заштиту природе;
- на туристичким локалитетима проблем одвођења отпадних вода ће се решавати путем компактних мини – постројења за пречишћавање отпадних вода или изградњом водонепропусне септичке јаме;
- вршиће се одржавање постојећих мелиоративних канала (чишћење канала од муља и растиња);
- у заштићеном подручју препорука је оријентисати се на органску пољопривреду и елиминисати конвенционалну методу употребе хемијских средстава заштите биљака у производњи;
- формирање заштитног зеленила дуж еколошких коридора и државних путева;
- санација и рекултивација неуређених депонија, које се налазе у непосредном окружењу заштићеног подручја.

6.2. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА

Заштита од елементарних непогода

Заштита од елементарних непогода подразумева планирање простора у односу на могуће природне и друге појаве које могу да угрозе здравље и животе људи или да проузрокују штету већег обима на простору за који се Просторни план ради, као и прописивање мера заштите за спречавање елементарних непогода или ублажавање њиховог дејства. Подручје обухваћено Просторним планом може бити угрожено од: земљотреса, пожара, метеоролошких појава: атмосферског пражњења и атмосферских падавина (киша, град), суша, олујних ветрова и поплава.

Настанак, обим и време трајања ванредних ситуација у већини случајева се не могу унапред предвидети, али се за извесне појаве на основу искустава, статистичких података и метода моделовања, а с обзиром на место појаве, може претпоставити да ће до њих доћи, те се у том смислу планирају и спроводе конкретне мере заштите.

На основу *сеизмолошких* услова добијених од Републичког сеизмолошког завода, на посматраном подручју су утврђене регионалне вредности очекиваних максималних параметара осциловања тла на површини терена. У поступку просторног планирања потребно је користити параметре који су дати на карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 год. као мере ограничења употребе простора. При пројектовању и утврђивању врсте материјала за изградњу или реконструкцију објеката, обавезно је уважити могуће ефекте за наведене степене сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали - 98, како би се максимално предупредиле могуће деформације објеката под сеизмичким дејством.

Превентивне мере заштите од *пожара* обухватају планске мере заштите које се односе на планирање приступних путева, окретница и платоа одговарајућих карактеристика за потребе ватрогасних возила, планирање изворишта за снабдевање водом и капацитете водоводне мреже који обезбеђују довољне количине воде за гашење пожара, размак између објеката којим се спречава ширење пожара и др.

Републички хидрометеоролошки завод Србије врши систематска метеоролошка и хидролошка мерења и осматрања у државној мрежи метеоролошких и хидролошких станица, израђује карте угрожености и карте ризика од метеоролошких елементарних непогода, а такође издаје и обавештења, најаве и упозорења о *метеоролошким и хидролошким елементарним непогодама* и катастрофама. Праћење метеоролошке и хидролошке ситуације нарочито је битно у погледу заштите живота људи и материјалних добара од деловања метеоролошких и хидролошких елементарних непогода и катастрофа.

Заштита од акцидентних ситуација

На основу доступних података, које су доставили оператери севесо постројења/комплекса, утврђено је да се на обухвату Просторног плана не налазе севесо постројења/ комплекси. Међутим, на територији Града Панчева се налазе следећи севесо комплекси:

1. Севесо комплекс вишег реда-РАФИНЕРИЈА НАФТЕ ПАНЧЕВО, оператера „НИС“ а.д. Нови Сад;
2. Севесо комплекс вишег реда-ПЕТРОХЕМИЈА ПАНЧЕВО, оператера „ХИП Петрохемија“ а.д. Панчево;
3. Севесо комплекс вишег реда-АЗОТАРА ПАНЧЕВО, оператера „ХИП Азотара“ д.о.о. Панчево.

Обухват предметног Просторног плана може бити угрожен ефектима великих хемијских удеса са територије Града Панчево и то удесом најгорег могућег сценарија севесо комплекса Азотаре Панчево, за који је оператер извршио моделирања ефеката хемијских удеса, у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, чији се резултати могу сматрати прихватљивим. Упоређујући извршена моделирања ефеката хемијских удеса, надлежни орган као најгори могући сценарио на односом комплексу разматра комплетно пуцање (100% пречника) прирубног споја на дну резервоара FB-3001, складишном резервоару за амонијак капацитета 15000 тона, у временским условима F1,5 (стабилна атмосфера, са класом стабилности F и брзином ветра од 1,5 m/s), при чему, као повредиве зоне, разматра следеће зоне токсичног дејства пара амонијака:

- 1) Комплекс вишег реда - Азотара Панчево, оператера ХИП „Азотара“ д.о.о. Панчево (опасна материја амонијак):
  - LC50 (3000 ppm) концентрација које изазивају тренутно/или у кратком времену смрт (у око 50% случајева) - на раздаљини до 2900 метара од места удеса;
  - IDLH (300 ppm) концентрација опасна по живот и здравље радника када изложеност траје од 20 до 30 минута - на раздаљини од 7700 метара од места удеса;
  - 0,1 IDLH (30 ppm) концентрације опасне по живот и здравље људи опште популације, које могу бити штетне по живот и здравље опште популације, када изложеност траје од 20 до 30 минута - на раздаљини већој од 10000 метара од места удеса.

Обухват Просторног плана се налази у зони најмањих ефеката токсичног облака амонијака, који је могући резултат поменутог најгорег могућег сценарија, и то за вредности 0,1 IDLH од 30 ppm амонијака, за време излагања од 30 минута. Овај удесни сценарио представља удес IV нивоа регионални ниво удеса, а вероватноћа догађања је процењена као мала ($4,7 \times 10^{-7}$ год.⁻¹). Оператер ХИП „Азотара“ д.о.о. Панчево је дана 05. августа 2016. године исходовао Решење о сагласности на Извештај о безбедности и План заштите од удеса, у којима су описани идентификовани сценарији удеса, зоне ефеката удеса и мере превенције које оператер предузима да не би дошло до удеса.

Сходно претходно наведеном, а према Закону о заштити животне средине, надлежни орган даје следеће услове, ради утврђивања подручја у којима ће се дугорочно сачувати одговарајуће удаљености између објеката у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја у количинама, које су веће од прописаних и стамбених подручја, јавних простора, као и подручја од посебног значаја, ради заштите живота и здравља људи и животне средине:

- Потребно је, услед токсичних ефеката наведеног хемијског удеса, да органи КО Омољица, а пре изградње било којих нових објеката стамбених подручја, јавних простора, као и подручја од посебног значаја, у обухвату предметног Просторног плана, израде екстерни План заштите од удеса, који је саставни део Плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, сходно Закону о ванредним ситуацијама.

Приликом изградње нових севесо постројења/комплекса, а у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС“, број 41/10), као полазни основ за идентификацију повредивих објеката разматра се удаљеност од минимум 1000 m од граница севесо постројења, односно комплекса, док се коначна процена ширине повредиве зоне - зоне опасности, одређује на основу резултата моделирања ефеката удеса. Такође, идентификација севесо постројења/комплекса се врши на основу Правилника о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС“, број 41/10 и 51/15). У наведеном контексту потребно је пажљиво планирати лоцирање и изградњу нових севесо постројења/комплекса и њихових максималних могућих капацитета севесо опасних материја, како би се избегли непотребни трошкови или лоше инвестиције за оператере, али и обезбедило адекватно управљање безбедношћу од хемијског удеса.

6.3. КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

За простор који је предмет израде Просторног плана подручја посебне намене, **нема посебних услова и захтева** за прилагођавање потребама одбране земље коју прописују надлежни органи.

7. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Табела 4. Подручје обухваћено Просторним планом према категоријама коришћења земљишта

Р. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА - ОСНОВНЕ КАТЕГОРИЈЕ ЗЕМЉИШТА	Површина	
		ha	%
1.	Пољопривредно земљиште	3856,42	70,77
1.1.	Пољопривредно земљиште у оквиру подручја посебне намене	905,22	
1.2.	Пољопривредно земљиште изван подручја посебне намене	2951,20	
2.	Водно земљиште	234,60	4,30
2.1.	Водно земљиште у оквиру подручја посебне намене	79,28	
2.2.	Водно земљиште изван подручја посебне намене	155,32	
3.	Шумско земљиште	333,87	6,13
3.1.	Шумско земљиште у оквиру подручја посебне намене	293,52	
3.2.	Шумско земљиште изван подручја посебне намене	40,35	
4.	Грађевинско земљиште	1025,05	18,80
4.1.	Грађевинско земљиште у оквиру подручја посебне намене	178,75	
4.2.	Грађевинско земљиште изван подручја посебне намене	846,30	
УКУПНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		5449,94	100

Укупно подручје обухваћено Просторним планом износи 5449,94 ha, од чега пољопривредно земљиште заузима највећу површину од 3856,42 ha, односно 70,77% од укупне површине у обухвату Просторног плана.

Водно земљиште заузима површину од 234,60 ha односно 4,30% од укупне површине у обухвату Просторног плана.

Површина грађевинског земљишта (грађевинска подручја насеља Омољица, Банатски Брестовац и Иваново и грађевинска земљишта зона кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“ у КО Банатски Брестовац и „Старо село“ у КО Омољица) износи 1025,05 ha односно 18,80% од укупне површине у обухвату Просторног плана.

Планским решењем, део зоне кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“, у деловима који се налазе у оквиру заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“, у просторној подцелини 2 - режиму II степена заштите и просторној подцелини 3 - режиму III степена заштите, мења намену у складу са овим Просторним планом и прелази из грађевинског у пољопривредно земљиште.

Планским решењем, односно утврђивањем подручја посебне намене, део зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“, у делу који се налази у оквиру заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“, у просторној подцелини 3 - режиму III степена заштите, мења намену у складу са овим Просторним планом из грађевинског у пољопривредно земљиште.

Табела 5. Намена простора и биланс површина у обухвату Просторног плана

Р. бр.	ПОДРУЧЈЕ ОБУХВАЋЕНО ПРОСТОРНИМ ПЛАНОМ	Површина	
		ha	%
1.	Подручје посебне намене	1507,08	27,66
1.1.	Парк природе „Поњавица“ са заштитном зоном	981,53	
1.2.	Ивановачка ада са заштитном зоном	14,93	
1.3.	Станиште заштићених и строго заштићених врста (PAN09)	177,60	
1.4.	Еколошки коридори са заштитним зонама	333,02	
2.	Простор изван подручја посебне намене	3942,86	72,34
УКУПНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		5449,94	100

Табела 6. Површине просторних целина и подцелина подручја посебне намене

Р. бр.	ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ И ПОДЦЕЛИНЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	Површина	
		ha	%
1.	Просторна целина Парка природе „Поњавица“	302,96	20,12
1.1.	Просторна подцелина 1 - режим I степена заштите	0,87	
1.2.	Просторна подцелина 2 - режим II степена заштите	96,64	
1.3.	Просторна подцелина 3 - режим III степена заштите	211,44	
2.	Просторна целина заштитне зоне Парка природе „Поњавица“	678,57	45,02
3.	Просторна целина од утицаја на природно добро (Споменик природе „Ивановачка ада“ са заштитном зоном, станиште PAN09 и делови еколошких коридора са заштитном зоном)	525,55	34,86
УКУПНА ПОВРШИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ		1507,08	100

Парк природе „Поњавица“ заузима површину од 302,96 ha односно 5,56% укупне површине обухваћене Просторним планом, према Одлуци о заштити Парка природе „Поњавица“ која је донета 2014. године . Површине по режимима заштите износе:

- Режим заштите I (првог) степена: 0,87 ha;
- Режим заштите II (другог) степена: 96,64 ha;
- Режим заштите III (трећег) степена: 211,44 ha.

Споменик природе „Ивановачка ада“ са заштитном зоном, који представља простор од утицаја на природно добро Парк природе „Поњавица“, заштићен Одлуком о заштити споменика природе „Ивановачка ада“ заузима површину од 14,93 ha односно 0,27% укупне површине обухваћене Просторним планом.

IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА (СА ЗОНАМА ЗАШТИТЕ) У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Подручје посебне намене обухвата три просторне целине значајне за очување биолошке разноврсности: просторна целина заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“, просторна целина заштитне зоне Парка природе „Поњавица“ и просторна целина која има утицаја на природно добро (заштићен Споменик природе „Ивановачка ада“ са заштитном зоном, станиште заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја (PAN09), део еколошког коридора Надел са заштитном зоном и део еколошког коридора Дунавца са заштитном зоном).

У оквиру просторне целине - Парк природе „Поњавица“ дефинисане су просторне подцелине које чине режими заштите I, II и III степена.

Просторне целине у оквиру подручја посебне намене неопходно је посматрати интегрално, с обзиром на то да је површина заштићеног добра – Парка природе „Поњавица“ мала и да није у стању да обезбеђује опстанак популација врстама које га настањују, те може да функционише само као део повезаних станишта еколошке мреже.

У складу са тим Просторним планом дата су правила уређења за предметне три просторне целине и подцелине у оквиру подручја посебне намене, а све у циљу заштите предметног подручја, у складу са Одлуком о заштити Парка природе „Поњавица“ и условима Покрајинског завода за заштиту природе.

1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПО ЦЕЛИНАМА И ПОДЦЕЛИНАМА

1.1.1. Правила уређења у просторној целини Парка природе „Поњавица“, као и у оквиру просторних подцелина Парка природе „Поњавица“

Просторна целина Парка природе „Поњавица“

Просторну целину заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“ чини део подручја водотока „Поњавица“ под називом Парк природе „Поњавица“ (Прегледна карта број 1 – Обухват Просторног плана са просторним целинама и подцелинама посебне намене простора и Реферална карта број 1 – Посебна намена простора).

Парк природе "Поњавица" обухвата део подручја водотока "Поњавица" који се налази на јужном ободу панчевачке депресије и који има очуване карактеристике водотока равничарских предела, као и вредности које треба очувати и под одређеним условима користити, ради чега је ово природно добро стављено под заштиту. Наведено природно добро поседује аутентичност, репрезентативност, разноликост, интегралност, пејзажне вредности и очуваност и у њему је изражено више природних вредности које треба посебно штитити (вегетација, фитопланктон, флора и фауна).

У Парку природе "Поњавица" нису дозвољене делатности којима се угрожава изворност биљног и животињског света, хидрографске, геоморфолошке, геолошке, културне и пејзажне вредности осим радњи којима се одржава или успоставља природна равнотежа и остварују функције природног добра, сагласно утврђеном режиму заштите и његовим значајем.

Просторним планом дозвољене су одређене активности и радови, као и уређење и изградња одређених садржаја, а све у складу са Одлуком о заштити Парка природе „Поњавица“ и условима Покрајинског завода за заштиту природе. Услови и мере заштите и уређења природног добра Парка природе „Поњавица“ дати су у поглављу „IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења у оквиру подручја посебне намене“; тачка „1. Правила уређења и организације земљишта (са зонама заштите) у оквиру подручја посебне намене“; „1.5. Услови и мере заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи“; „1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара“; „1.5.1.1. Заштићена подручја“, у оквиру подналова „Парк природе „Поњавица“.

Просторне подцелине Парка природе „Поњавица“

На подручју Парка природе "Поњавица" установљени су, у складу са законом, I, II и III степен заштите, те они представљају просторне подцелине Парка природе „Поњавица“.

Просторна подцелина 1 - режим I степена заштите

Просторна подцелина 1 обухвата локалитет Острво, у оквиру кога су забрањене све активности, осим научних истраживања (која не нарушавају природне вредности), контролисане едукације и активности, усмерених ка очувању и унапређивању постојећег стања екосистема.

На простору ове просторне подцелине забрањено је коришћење природних ресурса и изградња свих врста објеката.

Просторна подцелина 2 - режим II степена заштите

Просторну подцелину 2 чини пољопривредно, водно и шумско земљиште.

У оквиру ове просторне подцелине, на пољопривредном земљишту, дозвољено је трасирање едукативних стаза за презентацију природних вредности, као и бициклистичких стаза. Дозвољено је и постављање монтажних објеката чија је намена у функцији очувања површина посебне намене - осматрачница и молова за потребе промоције и еко туризма, према потребама управљача предметног простора, а све у складу са условима надлежног завода за заштиту природе.

Предвиђено је постављање осматрачнице, у КО Омољица, јужно од грађевинског подручја насеља Омољица, на пољопривредном земљишту, на кат. парцели бр. 11908/2 КО Омољица. Поменута локација погодна је за постављање осматрачнице за посматрање птица, с обзиром на то да се одатле пружа поглед на острво које ужива заштиту I степена и које представља највеће станиште птица у Парку природе „Поњавица. До предметне локације постоји приступни пут. Такође, у оквиру предметне катастарске парцеле могуће је и трасирање стаза.

Водно земљиште у овој просторној подцелини је водоток Поњавица који је заштићен према важећим прописима.

Коришћење, уређење и заштита водног земљишта у оквиру заштићених подручја ће се вршити у складу са донетим уредбама о заштити. Заштита и коришћење водног ресурса подразумева оптимизирање режима вода, праћење стања и анализу квалитета вода.

У контексту заштите воде, као природног ресурса у оквиру посебне намене, потребно је:

- ради заштите и коришћења подземних вода, пратити стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих и дубоких подземних вода,
- спровести мере забране упуштања отпадних вода свих врста у мелиорационе канале, језера, баре и водотоке, осим атмосферских и условно чистих вода, које по Уредби о категоризацији вода одговарају II₆ класи,
- одржавати систем за одводњавање и наводњавање (чишћење канала од муља и растиња).

Узгајалиште млађи барског златног караша (*carassius carassius*) ће бити формирано у складу са условима надлежног завода за заштиту природе, управљача Парка природе „Поњавица“ и других надлежних органа, организација и јавних предузећа.

Границе и намена водног земљишта не могу се мењати без посебне сагласности ЈВП „Воде Војводине“.

На шумском земљишту у оквиру ове просторне подцелине у складу са актом о заштити није дозвољена изградња објеката, изузев оних у функцији управљања.

На простору које је утврђено као подручје посебне намене ставља се ван снаге Просторни план Града Панчева, па самим тим и део зоне кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“, у делу који се налази у оквиру заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“, у просторној подцелини 2 - режиму II степена заштите, мења намену у складу са овим Просторним планом.

Просторна подцелина 3 – режим III степена заштите

Просторну подцелину 3 чини пољопривредно, водно и шумско земљиште.

У оквиру ове просторне подцелине дозвољено је постављање монтажних објеката чија је намена у функцији очувања површина посебне намене, као и задовољења едукативних, истраживачких и туристичких активности (осматрачница, салетли, надстрешница и молова) на пољопривредном земљишту, према потребама управљача предметног простора, а све у складу са условима надлежног завода за заштиту природе.

Такође, дозвољено је трасирање едукативних стаза за презентацију природних вредности, као и бициклических стаза.

Едукативно-туристички-рекреативни комплекс предвиђен је у КО Банатски Брестовац, јужно од грађевинског подручја насеља Банатски Брестовац. На делу предметне локације постављене су салетле, мобилијар за едукацију на отвореном (едукативне табле, мобилијар за седење), а предвиђено је и уређење плаже и других садржаја у функцији туризма (спортско-рекреативни, едукативни, излетнички, културно-манifestациони и екотуризам). За уређење и изградњу у оквиру предметног комплекса, као и обезбеђење приступног пута и паркинг простора неопходна је израда плана детаљне регулације (Реферална карта број 1 – Посебна намена простора и Реферална карта број 4 – Карта спровођења).

Поред поменутих садржаја, на пољопривредном земљишту у оквиру ове просторне подцелине дозвољена је искључиво органска производња, на отвореном простору, без употребе хемијских средстава за заштиту биљака.

Водно земљиште у овој просторној подцелини је водоток Поњавица који је заштићен према важећим прописима.

Коришћење, уређење и заштита водног земљишта у оквиру заштићених подручја ће се вршити у складу са донетим одлукама о заштити. Заштита и коришћење водног ресурса подразумева оптимизирање режима вода, праћење стања и анализу квалитета вода.

У контексту заштите воде, као природног ресурса у оквиру посебне намене, потребно је:

- ради заштите и коришћења подземних вода, пратити стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих и дубоких подземних вода,
- спровести мере забране упуштања отпадних вода свих врста у мелиорационе канале, језера, баре и водотоке, осим атмосферских и условно чистих вода, које по Уредби о категоризацији вода одговарају II₆ класи,
- одржавати систем за одводњавање и наводњавање (чишћење канала од муља и растиња).

Узгајалиште млађи барског златног караша (*carassius carassius*) ће бити формирано у складу са условима надлежног завода за заштиту природе, управљача Парка природе „Поњавица“ и других надлежних органа, организација и јавних предузећа.

Границе и намена водног земљишта не могу се мењати без посебне сагласности ЈВП „Воде Војводине“.

На шумском земљишту у оквиру ове просторне подцелине у складу са актом о заштити није дозвољена изградња објеката, изузев водопривредних и инфраструктурних и објеката у функцији рекреације и туризма.

На простору које је утврђено као подручје посебне намене ставља се ван снаге Просторни план Града Панчева, па самим тим и делови зона кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“ и „Старо село“, у деловима који се налазе у оквиру заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“, у просторној подцелини 3 - режиму III степена заштите, мењају намену у складу са овим Просторним планом.

1.1.2. Просторна целина заштитне зоне Парка природе „Поњавица“

Просторну целину заштитне зоне Парка природе „Поњавица“ чини пољопривредно, шумско и грађевинско земљиште.

Уз заштићено подручје одређена је заштитна зона која највећим делом обухвата простор са обрадивим површинама, као и малобројним слатинским ливадама и пашњацима. Овако одређена заштитна зона, са прописаним режимом, који иако подразумева одрживи развој и контролисано коришћење природних ресурса, не омогућава умањење негативних утицаја околних корисника. Због неконтролисаног коришћења обала Поњавице (нестручним уређењем обале уништена је природна вегетација, на појединим деоницама подигнута је бетонска баријера непосредно уз обалу, на више локација у зони становања одлаже се велика количина смећа, многе приобалне парцеле се користе као породичне баште које се обрађују до ивице обале Поњавице, применом хербицида се загађује вода и др.), у циљу заштите обале од ерозије и даљег загађења и замуљивања водотока предлаже се формирање тампон зоне у виду мултифункционалног зеленог појаса (парк, екстензивни воћњак са травном вегетацијом, вишеспратни пољозаштитни појас итд.). Тампон зону треба формирати на што већем делу обале, у складу са просторним могућностима.

Приобална вегетација значајно смањује дифузно загађење које потиче са пољопривредних и урбанизованих површина. Постоји могућност, према потреби, да се део тампон појаса издвоји и као јавна зелена површина. На овај начин би се омогућила адекватнија заштита Поњавице и одржавање појаса и створили услови за коришћење овог зеленила за рекреацију и еко-туризам. Овим Просторном планом предвиђена је израда плана детаљне регулације за утврђивање површине јавне намене око Поњавице (мултифункционалног појаса око Поњавице), а у циљу обезбеђења континуитета проходности уз Поњавицу за потребе одржавања водотока, заштите природних вредности Поњавице и презентације природног добра. У оквиру мултифункционалног појаса уз Поњавицу треба планирати инспекцијску стазу и стазу за потребе презентације природног добра. Поред тога, потребно је обезбедити, где год је то просторно могуће, мултифункционални зелени појас уз планирану стазу, дуж обале Поњавице.

У оквиру просторне целине заштитне зоне Парка природе „Поњавица“, на пољопривредном земљишту, дозвољена је изградња следећих објеката:

1. објеката у функцији пољопривреде:
  - објеката за потребе пољопривредног домаћинства – салаша,
  - воћарско-виноградских кућица,
  - објеката за потребе примарне пољопривредне производње (стакленици и пластеници и објекти за гајење печурака),
2. монтажних објеката у функцији очувања и промоције површина посебне намене:
  - објеката у функцији туризма (едукативни, културно-манifestациони, излетнички туризам) - визиторски центар,
  - осматрачница,
  - салетли,
  - надстрешница и
  - молова.

Такође, дозвољено је трасирање едукативних стаза за презентацију природних вредности, као и бицикличких стаза.

На пољопривредном земљишту у оквиру ове просторне целине, у складу са могућностима, треба ратарску производњу преусмеравати на оне културе које захтевају редуковану механичку обраду и минимални третман хемијским средствима.

На шумском земљишту у оквиру просторне целине заштитне зоне Парка природе „Поњавица“ могу да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописима којима се уређује област дивљачи и ловства:

- објекти за одржавање и коришћење шума (шумарске куће),
- техничка инфраструктура (шумске саобраћајнице и други објекти који служе за газдовање шумама) и
- ловачке колибе и ловно-техничких објекти.

Уколико је плановима газдовања шумама предвиђена изградња наведених објеката неопходна је израда урбанистичког пројекта.

На шумском земљишту на коме се прогласи општи интерес, промена намене ће се вршити у складу са Законом о шумама.

Грађевинско земљиште у оквиру просторне целине заштитне зоне Парка природе „Поњавица“ чине делови грађевинских подручја насеља Омољица и Банатског Брестовца, део зоне кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“, као и део зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“.

За делове грађевинских подручја насеља Омољица и Банатски Брестовац који се налазе у оквиру ове просторне целине предвиђено је усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Омољица и Плана генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац са овим Просторним планом. Правила уређења и грађења утврдиће се поменути плановима генералне регулације, у складу са смерницама датим овим Просторним планом.

На грађевинском земљишту у оквиру ове просторне целине, у делу зоне куће за одмор „Поњавица“ и делу зоне кућа за одмор „Старо село“ дозвољена је изградња кућа за одмор.

1.1.3. Просторна целина од утицаја на природно добро (Споменик природе „Ивановачка ада“ са заштитном зоном, станиште PAN09 и делови еколошких коридора са заштитном зоном)

Парк природе „Поњавица“ обухвата једну мању деоницу некадашње Поњавице која је настајала из данас ишчезлих бара у плавној зони Дунава између Старчева и Омољице (Велико Блато, Крива бара, Капетанова бара). Овај водоток је био у вези са Наделом и бројним околним мањим водотоцима и протезао се до Ковина, где се уливао у Дунав наспрам Аде Жилаве. Велики део плавног подручја који је обухватао све ниже положаје од Дунава до руба банатске лесне заравни и Делиблатске пешчаре, у XX веку је неповратно измењен одводњавањем и конверзијом ливадске и мочварне вегетације у обрађене површине. Поњавица је данас сведена на један део некадашњег корита које је у потпуности окружен обрадивим површинама и на чијим крајевима се налазе насеља Омољица и Банатски Брестовац.

Угроженост и рањивост Поњавице захтева примену посебних мера заштите и у зони утицаја, те је стога дефинисана просторна целина од утицаја на природно добро.

Просторну целину од утицаја на природно добро чини пољопривредно, водно, шумско и грађевинско земљиште.

Парк природе „Поњавица“ је делимично измењени остатак природних станишта који покрива незнатно малу површину у односу на пространи комплекс ритова који су покривали плавно подручје Дунава пре регулације вода. Површина заштићеног добра је толико мала, да није у стању да обезбеђује опстанак популација врстама које га настањују и може да функционише само као део повезаних станишта еколошке мреже. Помоћу еколошких коридора између станишта еколошке мреже се остварује проток генетског материјала, које се одвија активним кретањем јединки (сезонске и дневне миграције животиња) или преношењем јединки, плодова, вегетативних делова путем воде, ветра, животињама и сл. Очување и унапређење заштићеног подручја је могуће само у оквиру система очуваних станишта еколошке мреже, очувањем функционалности еколошких коридора и суседних станишта.

На пољопривредном земљишту у оквиру просторне целине од утицаја на природно добро дозвољена је изградња у складу са условима и мерама заштите и уређења природних добара датим у поглављу „IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења у оквиру подручја посебне намене“; тачка „1. Правила уређења и организације земљишта (са зонама заштите) у оквиру подручја посебне намене“, „1.5. Услови и мере заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи“; „1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара“; „1.5.1.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта“, и у складу са утврђеним зонама заштите око водних објеката (одбрамбених насипа и канала) дефинисаним у поглављу „IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења у оквиру подручја посебне намене“; тачка „2. Правила грађења у оквиру подручја посебне намене“, „2.5. Критеријуми којима се утврђује забрана грађења на одређеном простору или за одређене врсте објеката“, „2.5.4. Зоне заштите око водних објеката (одбрамбених насипа и канала)“.

Коришћење, уређење и заштита водног земљишта у оквиру ове просторне целине ће се вршити у складу са донетом одлуком о заштити и условима Завода за заштиту природе и других надлежних институција. Заштита и коришћење водног ресурса подразумева оптимизирање режима вода, праћење стања и анализу квалитета вода.

У контексту заштите воде, као природног ресурса у оквиру посебне намене, потребно је:

- ради заштите и коришћења подземних вода, пратити стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих и дубоких подземних вода,

- спровести мере забране упуштања отпадних вода свих врста у мелиорационе канале и водотоке, осим атмосферских и условно чистих вода, које по Уредби о категоризацији вода одговарају II₆ класи,
- одржавати систем за одводњавање и наводњавање (чишћење канала од муља и растиња).

Границе и намена водног земљишта не могу се мењати без посебне сагласности ЈВП „Воде Војводине“.

На шумском земљишту на простору СП „Ивановачка ада“, према Одлуци о заштити је забрањена промена намене површина и извођење грађевинских радова којима се нарушио интегритет природног добра.

На шумском земљишту у приобаљу Дунава ван заштићених подручја могу да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописима којима се уређује област дивљачи и ловства:

- објекти за одржавање и коришћење шума (шумарске куће),
- техничка инфраструктура (шумске саобраћајнице и други објекти који служе за газдовање шумама) и
- ловачке колибе и ловно-техничких објекти.

Уколико је плановима газдовања шумама предвиђена изградња наведених објеката неопходна је израда урбанистичког пројекта.

На шумском земљишту на коме се прогласи општи интерес, промена намене ће се вршити у складу са Законом о шумама.

Грађевинско земљиште у оквиру просторне целине од утицаја на природно добро целине чини део грађевинског подручја насеља Иваново и део зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“.

За део грађевинског подручја насеља Иваново који се налази у оквиру ове просторне целине предвиђено је усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Иваново са овим Просторним планом. Правила уређења и грађења утврдиће се поменути планом генералне регулације, у складу са смерницама датим овим Просторним планом.

На грађевинском земљишту у оквиру ове просторне целине, у заштитној зони еколошког коридора Надел, у делу зоне кућа за одмор „Старо село“, дозвољена је изградња кућа за одмор.

1.2. ОПИС ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА НАСЕЉА, У ПОСЕБНОЈ НАМЕНИ, ЗА ДИРЕКТНУ ПРИМЕНУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Део зоне кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“

Део зоне кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“ која се налази у оквиру подручја посебне намене, у просторној целини заштитне зоне Парка природе „Поњавица“, је дефинисана на следећи начин:

Почетна тачка описа се налази на тремеји катастарских парцела бр. 6649, 1489 и 1675.

Од тремеје граница у правцу севера дужином од око 250 m прати западну међу катастарске парцеле бр. 1489, мења правац ка југоистоку, пресеца катастарску парцелу бр. 1489 и прати јужну међу атарског пута, катастарска парцела бр. 1412 и северном међом катастарских парцела бр. 1306/5 и 1306/4 долази до тремеје катастарских парцела бр. 1306/4, 1306/3 и 1305.

Од тремеје граница у правцу југа прати западну међу катастарске парцеле бр. 1305 до тремеје катастарских парцела бр. 1305, 1306/4 и 1602, мења правац ка северозападу и пратећи границу заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“ долази до почетне тачке описа.

Укупна површина дела зоне кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“ која се налази у оквиру подручја посебне намене, у просторној целини заштитне зоне Парка природе „Поњавица“, износи **16,93 ha**.

Предметна локација се налази у катастарској општини Банатски Брестовац.

Делови зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“

Североисточни део зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“ која се налази у оквиру подручја посебне намене, у просторној целини заштитне зоне Парка природе „Поњавица“ дефинисан је на следећи начин:

североисточни део зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“ обухвата следеће катастарске парцеле бр.: 10981, 10982/1, 10982/2, 10983, 10984/1, 10984/2, 10985/1, 10985/2, 10986/1, 10986/2, 10986/3, 10986/4, 10984/5, 10984/6, 10986/7, 10986/8, 10986/9 и 10987.

Укупна површина североисточног дела зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“ која се налази у подручју посебне намене, у просторној целини заштитне зоне Парка природе „Поњавица“, износи **2,25 ha**.

Предметна локација се налази у катастарској општини Омољица.

Западни део зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“, који се налази у оквиру подручја посебне намене, у просторној целини од утицаја на природно добро (еколошки коридор Надел са заштитном зоном), је дефинисан на следећи начин:

Почетна тачка описа се налази на тремеђи пута, катастарска парцела бр. 9985/5 и катастарских парцела бр. 10186/1 и 10188/2.

Од тремеђе граница у правцу југа прати источну међу катастарских парцела бр. 10186/1, 10186/2 и 10187, мења правац ка истоку, прати северну међу атарског пута, катастарска парцела бр. 10246 до тремеђе пута и катастарских парцела бр. 10193/2 и 10194/1.

Од тремеђе граница у правцу југа пресеца пут и пратећи западну међу атарског пута, катастарска парцела бр. 10278 долази до тремеђе пута и катастарских парцела бр. 10279/3 и 10280, скреће ка југозападу, пресеца катастарску парцелу бр. 10280 и долази до тремеђе атарског пута, катастарска парцела бр. 10172 и катастарских парцела бр. 10280 и 10285.

Од тремеђе граница наставља у правцу југа, прати источну међу атарског пута до тремеђе атарског пута и катастарских парцела бр. 10421 и 10423, пресеца пут и долази до тремеђе атарског пута, катастарска парцела бр. 10172 и катастарских парцела бр. 10014/2 и 10015 и наставља у правцу југа пратећи западну међу атарског пута до тремеђе пута и катастарских парцела бр. 9998 и 10000.

Од тремеђе граница у правцу југа пресеца катастарске парцеле бр. 9998, 9999/2 и 9984/2 до тремеђе катастарских парцела бр. 9984/2, 9984/8 и 9984/9. Мења правац ка југозападу, прати јужну међу катастарске парцеле бр. 9984/2, пресеца пут, катастарска парцела бр. 9985/5 и наставља у правцу севера и његовом западном међом долази до почетне тачке описа.

Површина западног дела зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“ која се налази у оквиру подручја посебне намене, у просторној целини од утицаја на природно добро (еколошки коридор Надел са заштитном зоном), износи **35,07 ha**.

Предметна локација се налази у катастарској општини Омољица.

1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.3.1. Саобраћајна инфраструктура

Објекти јавне путне - друмске инфраструктуре (општински путеви у складу са Одлуком о критеријумима за категоризацију општинских путева и улица, њиховој категоризацији и одређивању правца општинских путева у насељима на територији Града Панчева), као и пратећи садржаји уз путеве, ће се реконструисати/градити на основу услова из донетог Просторног плана локалне самоуправе.

- Планирање и изградња свих саобраћајница које прелазе преко елемената еколошке мреже треба да се врши у складу са посебним условима заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом:
  - регулације водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), поплочавања и изградње обала;
  - изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;
  - изградње нових и обнављања старих мостова.

Водни саобраћај

Приликом изградње објеката у оквиру међународног водног - пловног пута реке Дунав, услове је потребно затражити од надлежног Министарства (Агенција за управљање лукама, Дирекција за водне путеве) које је задужено за одржавање и развој водних - пловних путева. На воденим површинама заштићеног подручја Парка природе Поњавица и еколошког коридора Надел није дозвољено коришћење пловила на моторни погон (изузев пловила чуварских служби), већ је могућ само ограничен немоторни саобраћај пловила - чамаца у сврху рекреативног риболова и промоције природних добара.

Путна мрежа

Општински путеви ће се реконструисати/градити на основу услова - правила уређења и грађења из просторних и урбанистичких планова, уз придржавање законске и подзаконске регулативе и услова надлежног предузећа - управљача над предметним јавним путевима. Реализацију изградње/реконструкције путне инфраструктуре би требало извршити уз уважавање анализе постојећих и перспективних саобраћајних токова, као и експлоатационог стања коловозних површина и осталих елемената предметних јавних путева.

Некатегорисана путна мрежа

Атарски путеви

Изградња и одржавање атарских путева вршиће се у складу са препорукама и смерницама из просторних планова јединица локалне самоуправе.

У обухвату Просторног плана се налазе различити хијерархијски нивои атарских путева:

- главни атарски пут има ширину коридора од 12 - 15 m у коме се смешта сва инфраструктура и коловоз;
- сабирни атарски пут има ширину коридора 8 - 10 m и служи за двосмерни саобраћај;
- приступни атарски пут има ширину коридора 4 - 6 m и у њему се одвија једносмерни саобраћај, а на деоницама где су обезбеђене мимоилазнице и двосмерни саобраћај.

Саобраћајнице до садржаја у атару се воде кроз ове коридоре, а димензије, изграђеност коловоза (земљани, тврди / стабилисани или савремени застор) се утврђују у зависности од очекиваног саобраћаја.

Овим Просторним планом је предвиђена изградња путева са стабилисаним застором (млевени камен, камена коцка, остали природни материјали), са довољном ширином за функционисање атарског саобраћаја (3,0 m) у свим временским и сезонским условима.

Изградња, одржавање и реконструкција атарских путева је у надлежности управљача - локалне самоуправе која својим краткорочним или дугорочним плановима управљања одређује приоритете, динамику и реализацију свих активности на атарској путној мрежи.

Све активности - интервенције на атарској путној мрежи се обављају у оквиру утврђених регулационих ширина парцела. У случајевима захтева за променом хијерархијске дефиниције атарских путева, обавезна је израда Плана детаљне регулације.

Остали приступни путеви

Изградња и одржавање осталих приступних путева треба да буде у складу са важећом регулативом и техничким прописима (SRPS за путеве са малим саобраћајем). Уколико приликом реализације ових саобраћајних капацитета дође до потребе за заузимањем новог земљишта, обавезна је израда одговарајуће планске документације (план детаљне регулације).

Немоторни саобраћај

Пешачке и колско-пешачке стазе (у оквиру посебне намене уз услове надлежне институције) могуће је градити уз следеће препоруке:

- минимална ширина пешачке стазе 2,0 m;
- изградња застора је могућа од доступних материјала (земља, камени агрегат, шљунак и сл.);
- за колско-пешачке стазе обавезна је стабилизација застора.

Бициклическе стазе потребно је градити/реконструисати уз следеће препоруке:

- минимална ширина бициклическе стазе 1,5 m (2,5 m - двосмерни саобраћај);
- изградња застора од доступних материјала уз обавезну стабилизацију истог;
- застор мора бити раван, без улегнућа и одговарајуће носивости.

За реконструкцију линијске саобраћајне инфраструктуре (путеви) услови се прописују на основу услова из овог Просторног плана, пројектно-техничке документације и услова имаоца јавних овлашћења надлежних за коришћење путне инфраструктуре.

1.3.2. Водна инфраструктура

- На простору где нема услова за прикључење на јавни систем водоснабдевања, снабдевање водом обезбедити из бунара бушених на парцелама корисника, а у складу са Законом о водама;
- У отворене канале и друге водотоке забрањено је испуштање било каквих вода осим условно чистих атмосферских и пречишћених вода које по Уредби о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достигање („Службени гласник РС“, бр. 50/2012) омогућују одржавање минимално доброг еколошког статуса (II класе вода), и које по Уредби о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достигање („Службени гласник РС“, 67/2011, 48/2012 и 1/2016) задовољавају прописане вредности;
- На подручју заштићеног природног добра, у режимима заштите где је дозвољена изградња, диспозицију отпадних вода у површинске воде вршити у складу са режимом прописаног степена заштите на основу Закона о заштити природе и Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС“, бр. 31/12) и применити степен пречишћавања отпадних вода за осетљива подручја (терцијарни степен пречишћавања) којим ће се обезбедити одржавање одличног еколошког статуса реципијента у складу са параметрима прописаним Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достигање („Службени гласник РС“, бр. 50/2012), а којом се неће нарушити својства због којих су проглашени заштићени природним добром;
- Сви објекти за сакупљање и третман атмосферских и отпадних вода морају бити водонепропусни и заштићени од продирања у подземне издани и хаваријског изливања;
- отпадне воде прикупљати путем водонепропусних септичких јама одговарајућег капацитета, које ће се периодично према потребама празнити аутоцистернама, ангажовањем надлежног комуналног предузећа, а садржај одвозити на депонију;
- атмосферске воде пре упуштања у реципијент очистити од механичких нечистоћа на таложнику, односно сепаратору уља и масти;
- све колске прилазе и укрштања канала са саобраћајницама обавезно зацевити према важећим прописима и стандардима;
- забрањује се спречавање несметаног протицаја воде, успоравање и подизање нивоа воде, чиме би се могао пореметити постојећи режим вода на објектима и у земљишту;
- улив атмосферских вода у мелиоративне канале и потоке извести путем уређених испуста, који су осигурани од ерозије и који не залазе у протицајни профил канала-потока;
- кишна канализација се може прикључити на постојеће мелиорационе канале-потоке, али под условом да сакупљају само условно чисте атмосферске воде чији квалитет одговара II класи вода;
- уређење мелиоративних канала биће дефинисано израдом одговарајуће техничке документације и према мишљењу Јавног водопривредног предузећа „Воде Војводине“ - Нови Сад и условима надлежног органа;
- дуж мелиорационих канала, ван грађевинског подручја, са обе стране обезбедити по минимум 10 m слободног простора преко којег ће се вршити одржавање канала (у грађевинском подручју ово ограничење износи 5 m), односно према водним условима надлежног органа, и у том појасу забрањено је градити објекте, садити дрвеће, орати и копати земљу и обављати друге радње којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и предузимати радње којима се омета редовно одржавање ових канала;
- ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода и заштитних и других водних објеката, спречавања погоршања водног режима, обезбеђења пролаза великих вода и спровођења одбране од поплава, као и заштите животне средине, забрањено је вршити радње на начин како је дефинисано члановима 133. и 134. Закона о водама.

Истичући водну делатност, као делатност од општег интереса, која обухвата уређење водотока и заштиту од штетног дејства вода, уређење и коришћење вода и заштиту вода од загађења, овим путем указује се на неке одредбе Закона о водама (чл. 133, 134), које обезбеђују интегрално управљање водним објектима и водним земљиштем.

Водно земљиште текуће воде, у смисле Закона о водама, јесте корито за велику воду и приобално земљиште. Приобално земљиште јесте појас непосредно уз корито за велику воду

водотока који служи одржавању заштитних објеката и корита за велику воду и обављању других активности које се односе на управљање водама. Ширина појаса приобалног земљишта у подручју заштићеном од поплава је 50 метара рачунајући од ножице насипа према брањеном подручју, а ширина појаса приобалног земљишта у подручју незаштићеном од поплава (висока обала) је 10 m.

Водити рачуна да интереси водопривреде као једне од најзначајнијих привредних грана у АП Војводини не буду угрожени у смислу несметаног одржавања и функционисања целокупног система:

1. Границе и намена водног земљишта не може се мењати без посебне сагласности ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад. Евентуално, стављање под заштиту одређених делова предметног подручја није могуће без позитивног мишљења ЈВП „Воде Војводине“;
2. Радови на одржавању водних објеката и водотока (редовно и инвестиционо одржавање објеката, измуљивање каналске мреже, кошење, тарупирање, одржавање заштитних објеката – насипа, црпних станица, устава, мостова, пропуста, дикера,...) се морају и даље континуирано одвијати, те их није могуће ограничавати ни условљавати, како временски, тако ни по врсти радова и средстава који се користе;
3. Извођење радова на водним објектима, односно црпним станицама, насипима, каналској мрежи, мора имати апсолутни приоритет, без обзира на период вегетације, постојећа станишта или миграције, недозвољено је ограничавати комуникацију по водном земљишту и приступ водним објектима. Стручне службе задржавају право да у сваком моменту, уколико је то интерес водопривреде, обављају манипулацију приобалним делом;
4. Уважавати да се на обалама мелиорационих канала налазе радно-инспекционе стазе, који су ширине мин. 10 m, у ванграђевинском реону, а у грађевинском реону овај појас може бити и ужи, али не испод 5 m;
5. Уколико је то потребно, за спровођење одбране од поплаве, не сме се ометати коришћење прве и друге одбрамбене линије и евентуално формирање, односно коришћење постојећих (и планираних) ретензија, као ни коришћење материјала за градњу заштитних објеката-позајмишта;
6. Не може се прихватити ограничавање у погледу коришћења хербицида као заштитне мере и средстава за уништавање глодара у циљу спречавања оштећења насипа од деловања глодара;
7. Управљање водама мора се обављати у складу са начелом јединства водног система, а према плану управљања водама на одређеном водном подручју, те да није дозвољено мењање постојећег водног режима.

1.3.3. Енергетска инфраструктура

1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура

За изградњу електроенергетске инфраструктуре на целом подручју Парка природе „Поњавица“ морају се прибавити посебни услови заштите природе.

За изградњу и реконструкцију електроенергетске мреже унутар станишта, морају се прибавити посебни услови заштите природе.

У оквиру посебне намене, II степена заштите могућа је изградња подземне електроенергетске инфраструктуре уз постојећу инфраструктуру, за потребе управљања заштићеним подручјем.

У оквиру посебне намене, III степена заштите могућа је изградња подземне електроенергетске инфраструктуре за потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката и постојећих садржаја.

У зони еколошких коридора применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона. Носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, а водове обележити на упадљив начин.

Правила за изградњу електроенергетске мреже

- Надземна средњенапонска мрежа изводи се на бетонским и гвоздено-решеткастим стубовима.
- Надземна нисконапонска мрежа изводи се на бетонским и гвоздено-решеткастим стубовима самонесећим кабловским снопом.
- Каблове полагаати у саобраћајним коридорима и уз постојећу инфраструктуру.
- Дубина полагања каблова треба да буде минимално 0,8 m.

- У коридорима државних путева каблови који се граде паралелно са државним путем, морају бити постављени минимално 3,0 m од крајње тачке попречног профила пута-ножице насипа трупа пута или спољне ивице путног канала за одводњавање.
- Укрштање са путем извести искључиво механичким подбушивањем испод трупа пута, управно на предметни пут у прописаној заштитној цеви.
- Заштитна цев мора бити постављена на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута, увећана за по 3,0 m са сваке стране.
- Минимална дубина постављања каблова и заштитних цеви (при укрштању са државним путем) износи 1,35-1,50 m мерено од најниже горње коте коловоза до горње коте заштитне цеви.
- Минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,0-1,2 m.
- Укрштање планираних инсталација удаљити од укрштања постојећих инсталација на мин. 10,0 m.
- При паралелном вођењу енергетских каблова до 10 kV и електронских комуникационих каблова, најмање растојање мора бити 0,50 m, односно 1,0 m за каблове напона преко 10 kV.
- При укрштању енергетских и електронских комуникационих каблова угао укрштања треба да буде око 90°.
- Није дозвољено полагање електроенергетских каблова изнад електронских комуникационих, сем при укрштању, при чему минимално вертикално растојање мора бити 0,5 m.
- Паралелно полагање електроенергетских каблова и цеви водовода и канализације дозвољено је у хоризонталној равни, при чему хоризонтално растојање мора бити веће од 0,50 m.
- Није дозвољено полагање електроенергетског кабла изнад или испод цеви водовода или канализације.
- При укрштању електроенергетских каблова са цевоводом гасовода, вертикално растојање мора бити веће од 0,30 m, а при приближавању и паралелном вођењу 0,50 m.

Правила за изградњу јавног осветљења

- У оквиру II степена заштите ограничава се осветљавање простора на неопходно и усмерено осветљавање објеката, као и за потребе безбедности.
- У оквиру III степена заштите ограничава се осветљавање простора на неопходно и усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површина осветљавања земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница, туристичких садржаја и културно-историјских вредности.
- Користити расветна тела у складу са новим технологијама развоја и условима надлежног завода за заштиту природе.
- У зони еколошких коридора, за потребе садржаја који изискују осветљење, избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим релацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.). Применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже.
- На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја која се налазе ван грађевинских подручја, по потреби смањити висину светлосних извора, применити засторе којима се ограничава расипање светлости према небу, односно према подручјима еколошке мреже; усмерити светлосне снопове према саобраћајницама и објектима, на посебно осетљивим локацијама применити плаве или зелене боје светлости и ограничити трајање осветљења на прву половину ноћи.

Правила за изградњу трафостаница 20/0,4kV

- У оквиру посебне намене, трафостанице градити као монтажно-бетонске или компактне за 20/0,4 kV напонски пренос, у складу са важећим законским прописима и техничким условима надлежног оператора дистрибутивног система електричне енергије.
- Минимална удаљеност трафостанице од осталих објеката мора бити 3,0 m.
- Монтажно-бетонске трафостанице, градиће се као слободностојећи објекти. Могуће је изградити једноструке (са једним трансформатором називне снаге до 630 kVA и могућношћу прикључења до 8 нисконапонских извода) и двоструке (са два трансформатора називне снаге до 630 kVA и могућношћу прикључења до 16 нисконапонских извода).
- За изградњу оваквих објеката потребно је обезбедити слободан простор максималних димензија 4,0x5,5 m за изградњу једноструке монтажно-бетонске трафостанице и слободан простор минималних димензија 6,5x5,5 m за изградњу двоструке монтажно-бетонске трафостанице.
- Дистрибутивне трафостанице у насељима градити у уличним коридорима као монтажно-бетонске или стубне за 20/0,4 kV напонски пренос, у складу са важећим законским прописима и техничким условима надлежног оператора дистрибутивног система електричне енергије.

- За постављање носећег портала (порталног стуба) стубне трансформаторске станице, мора се обезбедити слободан простор минималних димензија 5,0x3,0 m за изградњу темеља портала и постављање заштитног уземљења. Ове трансформаторске станице не могу бити прикључиване на подземне средњенапонске водове.
- Поред објеката ових трафостаница, обавезно предвидети слободан простор за изградњу слободностојећег ормана, мерног места за регистровање утрошене електричне енергије јавног осветљења.

Правила за реконструкцију надземне електроенергетске мреже и објеката трафостаница 20/04 kV

- Реконструкција надземних водова свих напонских нивоа, вршиће се на основу овог Просторног плана и условима надлежног предузећа, а подразумева замену стубова, проводника или уређаја и опреме за уземљење и заштиту и др, трансформацију напона, поштујући постојећу трасу вода и локацију трафостаница 20/0,4 kV.
- За реконструкцију електроенергетске мреже унутар станишта, морају се прибавити посебни услови заштите природе.
- Приликом реконструкције/обнављања постојећих водова у зонама заштићених подручја, станишта заштићених врста и еколошких коридора, као и у појасу 200 m од граница наведених просторних целина, применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона.

Услови за прикључење објеката на електроенергетску мрежу

- Напајање будућих потрошача ће се извести преко кабловских прикључних ормана који морају бити постављени на регулационој линији, по систему улаз-излаз.
- Уколико се на парцели предвиђа потрошња електричне енергије са максималном снагом мањом од 70 kW, који су од постојеће нисконапонске мреже удаљени од 40-150 m прикључиће се нисконапонским водом на постојећу нисконапонску мрежу.
- За парцеле које су на удаљености преко 150 m од постојеће нисконапонске мреже, прикључење ће се извршити на трансформаторску станицу коју је потребно изградити у уличном коридору или на парцели.
- Уколико се на некој парцели предвиђа потрошња са максималном једновременом снагом од 70 kW и више, потребно је на тој парцели изградити трансформаторску станицу која ће се средњенапонским водом прикључити на постојећу средњенапонску мрежу.

Заштитна зона

- У појасу 200 m од еколошких коридора/станишта, ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја) применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона.
- У појасу 200 m од еколошких коридора/станишта, ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја) применити мере заштите од утицаја светлости.
- Објекте који захтевају осветљење лоцирати мин. 20 m, а оптимално 50 m удаљености од границе еколошких коридора/станишта.
- У појасу до 50 m од еколошких коридора/станишта, ван грађевинског подручја насеља на пољопривредном, шумском и водном земљишту, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја, изградња надземне инфраструктуре, се ограничава на трасе које најкраћим путем прелазе преко станишта.

1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура

Правила за одржавање, заштиту, уређења и грађења за објекте термоенергетске инфраструктуре

За одржавање, заштиту, уређење и изградњу термоенергетске инфраструктуре на целом подручју Парка природе „Поњавица“ морају се прибавити посебни услови заштите природе.

Нови потрошачи природног гаса на простору посебне намене, могу се прикључити на постојећу дистрибутивну гасоводну мрежу изградњом нове дистрибутивне гасоводне мреже и прикључењем на постојећу, а све према условима надлежног дистрибутера за гас који ће, сагледавањем потребних количина гаса, за ове потрошаче одредити место и услове прикључења на гасну мрежу.

Приликом одржавања, заштите, уређења и изградње термоенергетске инфраструктуре потребно је придржавати се следећих правила и услова за уређење и изградњу термоенергетске инфраструктуре испоштвати услове који су дати у Правилнику за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15), као и техничких услова добијених од надлежних институција, органа, организација, јавних и енергетских система и привредних субјеката са чијим инфраструктурним објектима се гасовод укршта, паралелно води или пролази у близини, Правилнику о изградњи постројења за запаљиве течности и о ускладиштавању и претакању запаљивих течности („Службени лист СРЈ“, бр. 114/2017). При пројектовању и изградњи гасне котларнице придржавати се Правилника о техничким нормативима за пројектовање, грађење, погон и одржавање гасних котларница („Службени лист СФРЈ“, бр. 10/90 и 52/90).

Правила уређења и грађења за гасоводе притиска до 16 бара

Приликом пројектовања, изградње, експлоатације, одржавања и заштите дистрибутивне гасоводне мреже испоштвати услове који су дати у Правилнику о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15).

У насељеним местима гасовод се по правилу гради у регулационом појасу саобраћајница, у инфраструктурним коридорима.

Табела 7. Минимална дозвољена хоризонтална растојања подземних гасовода од стамбених објеката, објеката у којима стално или повремено борави већи број људи (од ближе ивице цеви до темеља објекта)

	MOP ≤ 4 bar (m)	4 bar < MOP ≤ 10 bar (m)	10 bar < MOP ≤ 16 bar (m)
Гасовод од челичних цеви	1	2	3
Гасовод од полиетиленских цеви	1	3	-

Растојања дата у табели се могу изузетно смањити на минимално 1,0 m, уз примену додатних мера заштите, при чему се не сме угрозити стабилност објеката.

Табела 8. Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних гасовода 10 bar < MOP ≤ 16 bar и челичних и ПЕ гасовода 4 bar < MOP ≤ 10 bar са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима

	Минимално дозвољено растојање (m)	
	Укрштање	Паралелно вођење
Гасоводи међусобно	0,20	0,60
Од гасовода до водовода и канализације	0,20	0,40
Од гасовода до вреловода и топловода	0,30	0,50
Од гасовода до проходних канала вреловода и топловода	0,50	1,00
Од гасовода до нисконапонских и високонапонских ел. каблова	0,30	0,60
Од гасовода до телекомуникационих каблова	0,30	0,50
Од гасовода до резервоара* и других извора опасности станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	-	5,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета највише 3 m ³	-	3,00
Од гасовода до шахтова и канала	0,20	0,30
Од гасовода до високог зеленила	-	1,50
* растојање се мери до габарита резервоара		

Табела 9. Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних и ПЕ гасовода $MOP \leq 4 \text{ bar}$ са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима

	Минимално дозвољено растојање (m)	
	Укрштање	Паралелно вођење
Гасоводи међусобно	0,20	0,40
Од гасовода до водовода и канализације	0,20	0,40
Од гасовода до вреловода и топловода	0,30	0,50
Од гасовода до проходних канала вреловода и топловода	0,50	1,00
Од гасовода до нисконапонских и високонапонских ел. каблова	0,20	0,40
Од гасовода до телекомуникационих и оптичких каблова	0,20	0,40
Од гасовода до резервоара* и других извора опасности станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	-	5,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објекта за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета највише 3 m^3	-	3,00
Од гасовода до шахтова и канала	0,20	0,30
Од гасовода до високог зеленила	-	1,50

* растојање се мери до габарита резервоара

Растојања дата у табели могу се изузетно смањити на кратким деоницама гасовода дужине до 2,0 m, уз примену физичког обезбеђења од оштећења приликом каснијих интервенција на гасоводу и предметном воду, али не мање од 0,2 m при паралелном вођењу, осим растојања од гасовода до постројења и објекта за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова.

Табела 10. Минимална хоризонтална растојања подземних гасовода од надземне електромреже и стубова далековода

Називни напон	Минимално растојање	
	при укрштању (m)	при паралелном вођењу (m)
$1 \text{ kV} \geq U$	1	1
$1 \text{ kV} < U \leq 20 \text{ kV}$	2	2
$20 \text{ kV} < U \leq 35 \text{ kV}$	5	10
$35 \text{ kV} < U$	10	15

Минимално хоризонтално растојање се рачуна од темеља стуба далековода, при чему се не сме угрозити стабилност стуба.

Приликом укрштања, гасовод се по правилу поставља изнад канализације. Уколико се мора поставити испод, неопходно је применити додатне мере ради спречавања евентуалног продора гаса у канализацију.

Локација МРС, МС И РС

Табела 11. Минимална хоризонтална растојања МРС, МС и РС од стамбених објекта и објекта у којима стално или повремено борави већи број људи

Капацитет m^3/h	МОР на улазу		
	$MOP \leq 4 \text{ bar}$	$4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$	$10 \text{ bar} < MOP \leq 16 \text{ bar}$
до 160	уз објекат (отвори на објекту морају бити ван зона опасности)	3,0 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	5,0 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)
од 161 до 1500	3,0 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	5,0 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	8,0 m
од 1501 до 6000	5,0 m	8,0 m	10,0 m
Подземне станице	1,0 m	2,0 m	3,0 m

Табела 12. Минимална хоризонтална растојања MPC, MC и PC од осталих објеката

Објекат	MOP на улазу		
	MOP ≤ 4 bar	4 bar < MOP ≤ 10 bar	10 bar < MOP ≤ 16 bar
Железничка пруга	10 m	15 m	15 m
Коловоз градских саобраћајница	3 m	5 m	8 m
Локални пут	3 m	5 m	8 m
Државни пут	8 m	8 m	8 m
Интерне саобраћајнице	3 m	3 m	3 m
Јавна шеталишта	3 m	5 m	8 m
Извор опасности станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	10 m	12 m	15 m
Извор опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова	10 m	12 m	15 m
Трансформаторска станица	10 m	12 m	15 m
Надземни електроководови	0 bar < MOP ≤ 16 bar:		
	1 kV ≥ U	Висина стуба + 3 m*	
	1 kV < U ≤ 110 kV	Висина стуба + 3 m**	

* али не мање од 10 m.

** али не мање од 15 m. Ово растојање се може смањити на 8 m за водове код којих је изолација вода механички и електрично појачана

На укрштању гасовода са путевима, пругама, водотоковима, каналима, далеководима називног напона преко 35 kV, угао осе гасовода према тим објектима мора да износи између 60° и 90°.

Угао укрштања на местима где је то технички оправдано, дозвољено је смањити на минимално 60°. За извођење укрштања гасовода са инфраструктурним објектима са углом мањим од 60° потребно је прибавити одговарајућу сагласност управљача, односно оператора над тим објектима.

Минимална дубина укопавања гасовода је 80 cm мерено од горње ивице гасовода.

Табела 13. Минимална дубина укопавања челичних и ПЕ гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима

Објекат	Минимална дубина укопавања (cm)
до дна одводних канала путева и пруга	100
до дна регулисаних корита водених токова	100
до горње коте коловозне конструкције пута	135
до горње ивице прага железничке пруге	150
до горње ивице прага индустријске пруге	100
до дна нерегулисаних корита водених токова	150

Од минималне дубине укопавања цеви може се одступити уз навођење оправданих разлога за тај поступак при чему се морају предвидети повећане мере безбедности, али тако да минимална дубина укопавања не може бити мања од 50 cm.

У зависности од притиска, заштитни појас гасовода је:

- 1) за ПЕ и челичне гасоводе MOP ≤ 4 bar-по 1 m од осе гасовода на обе стране;
- 2) за челичне гасоводе 4 bar < MOP ≤ 10 bar-по 2 m од осе гасовода на обе стране;
- 3) за ПЕ гасоводе 4 bar < MOP ≤ 10 bar-по 3 m од осе гасовода на обе стране;
- 4) за челичне гасоводе 10 bar < MOP ≤ 16 bar-по 3 m од осе гасовода на обе стране.

У заштитном појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m без писменог одобрења оператора дистрибутивног система. У заштитном појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

Приликом изградње гасовода укрштање гасовода и јавних путева врши се у складу са захтевима Правилника о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС”, број 86/15) и условима управљача јавног пута.

Услови за прикључење на јавну дистрибутивну гасоводну мрежу

Прикључење на гасоводну инфраструктуру извести у складу са условима и сагласностима добијеним од надлежног дистрибутера за гас и у складу са одредбама Правилника о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС”, број 86/15).

1.3.3.3. Коришћење обновљивих извора енергије

У оквиру посебне намене простора на постојећим и планираним објектима (на крововима), могу се постављати соларни панели који ће користити сунчеву енергију за производњу топлотне или електричне енергије за сопствене потребе.

Производни енергетски објекти који користе обновљиве и друге изворе енергије

У оквиру подручја посебне намене забрањена је изградња ветрогенератора и производних енергетских објеката на биомасу, биогаз и др., осим постављања соларних панела на постојеће и планиране објекте (на кровове), који ће користити сунчеву енергију за производњу топлотне или електричне енергије за сопствене потребе.

На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја ван грађевинских подручја забрањено је градити соларне електране и ветрогенераторе.

- У појасу до 500 m од еколошких коридора/станишта ван грађевинских подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја), забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора.

1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура

За изградњу електронске комуникационе мреже на целом подручју Парка природе „Поњавица“ морају се прибавити посебни услови заштите природе.

У оквиру посебне намене, II степена заштите могућа је изградња подземне електронске комуникационе инфраструктуре уз постојећу инфраструктуру, за потребе управљања заштићеним подручјем.

У оквиру посебне намене, III степена заштите могућа је изградња подземне електронске комуникационе инфраструктуре уз постојећу инфраструктуру, за потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката и постојећих садржаја (зона кућа за одмор и рекреацију, туристичких локалитета, културно-историјских садржаја и др.).

За изградњу и реконструкцију електронске комуникационе мреже унутар станишта, морају се прибавити посебни услови заштите природе.

Подземна електронска комуникациона мрежа

- Електронску комуникациону мрежу градити подземно у коридорима саобраћајница.
- Дубина полагања каблова треба да је најмање 0,8-1,2 m.
- У коридорима државних путева каблови који се граде паралелно са државним путем, морају бити постављени минимално 3,0 m од крајње тачке попречног профила пута-ножице насипа трупа пута или спољне ивице путног канала за одводњавање.
- Укрштање са путем извести искључиво механичким подбушивањем испод трупа пута, управно на предметни пут, у прописаној заштитној цеви.
- Заштитна цев мора бити постављена на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута, увећана за по 3,0 m са сваке стране.
- Минимална дубина постављања каблова и заштитних цеви (при укрштању са државним путем), износи 1,35-1,50 m мерено од најниже горње коте коловоза до горње коте заштитне цеви.
- Минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,0-1,2 m.
- Укрштање планираних инсталација удаљити од укрштања постојећих инсталација на мин. 10,0 m.
- Ако постоје постојеће трасе, нове електронске комуникационе каблове полагати у исте.
- За потребе удаљених корисника, ван насеља, може се градити бежична (PP) електронска комуникациона мрежа.

Услови грађења бежичне ЕК мреже (PP) и припадајућих објеката:

- Објекти за смештај електронских комуникационих уређаја фиксне, мобилне комуникационе мреже и опреме за РТВ и КДС, мобилних централа, базних радио станица, радио релејних станица, као и антене и антенски носачи, могу се поставити на објекте у оквиру посебне намене простора.

- Ван просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, антене и антенски носачи, могу се поставити на слободностојеће антенске стубове, као и на објекте.
- Слободностојеће антенске стубове, као носаче антена по могућности градити на пољопривредном земљишту, привредним зонама и ободима насеља.
- Слободностојећи антенски стубови, као носачи антена не могу се градити у насељима у комплексима школа, вртића, домовима здравља, старачким домовима и сл.
- У централним деловима насеља као носаче антена, користити постојеће антенске стубове.
- Објекат за смештај електронске комуникационе опреме, може бити зидани или монтажни.
- Комплекс са електронском комуникационом опремом и антенски стуб морају бити ограђени.
- Напајање електричном енергијом вршиће се из нисконапонске мреже 0,4 kV.
- До комплекса за смештај електронске комуникационе опреме и антенских стубова са антенама, обезбедити приступни пут мин. ширине 3 m до најближе јавне саобраћајнице.

Правила за прикључење на електронску комуникациону мрежу

- У циљу обезбеђења потреба за новим прикључцима на електронску комуникациону мрежу и преласка на нову технологију развоја у области електронских комуникација, потребно је обезбедити приступ свим планираним објектима путем канализације од планираног окна до просторије планиране за смештај електронско комуникационе опреме унутар парцела корисника.

1.3.5. Правила за подизање заштитних појасева зеленила

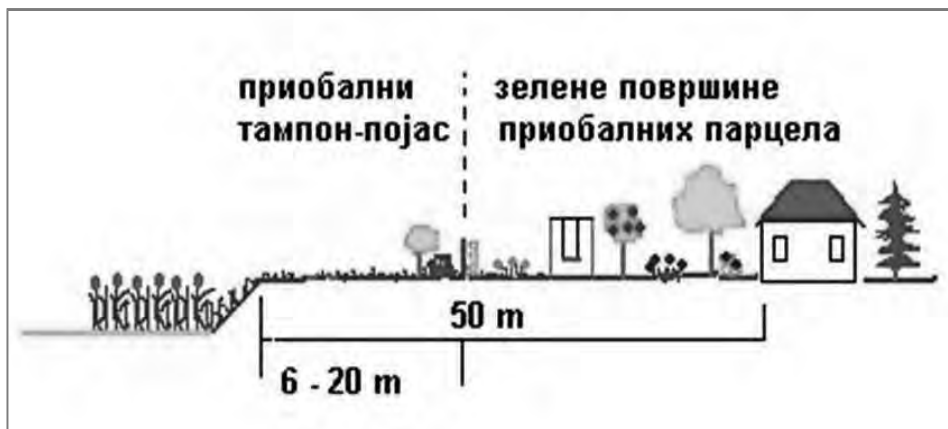
Заштитни појасеви зеленила се могу подизати на простору подручја посебне намене у складу са интересима очувања биодиверзитета, предеоних карактеристика и условима надлежног Завода за заштиту природе.

Заштитни појасеви зеленила уз Поњавицу

Уз Поњавицу се предлаже формирање заштитног зеленила у виду мултифункционалног зеленог појаса, у складу са условима заштите природе и просторним могућностима, који би био у функцији заштите приобаља од еолске и флувијалне ерозије и смањења дифузног загађења са суседних обрадивих површина. Препорука је да се заштитни појас састоји од појаса травне вегетације, појаса партерне и високе вегетације, у зависности од функције и локације, а може бити формиран као парк, екстензивни воћњак са травном вегетацијом или вишеспратни пољозаштитни појас (слика 4).

За уређење приобаља Поњавице ради подизања заштитног појаса, у циљу потребе утврђивања јавној интереса и разграничења јавног од осталог земљишта, овим Просторном планом прописана је израда плана детаљне регулације.

Уколико се заштитни појас подиже у оквиру постојећих регулационих линија, потребна је израда пројектне документације према условима из овог Просторног плана. Пројектном документацијом ће се одредити конкретан избор врста уз забрану примене инвазивних врста.

Слика 4. Препорука за формирање зеленог појаса

Заштитни појасеви зеленила ван заштићеног подручја

У оквиру подручја посебне намене, ван заштићеног подручја, заштитне појасеви зеленила треба подизати у оквиру саобраћајне, водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта, који су у функцији заштите од ветра и заштите пољопривредног земљишта и усева.

Услови за формирање заштитних појасева у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре:

- за формирање ових појасева је потребна довољна ширина регулације у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре, а најмања препоручена ширина ових појасева је 5 m.
- планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране саобраћајнице, треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја,
- није дозвољено озелењавање уз сам појас саобраћајнице, јер би привлачио животињске врсте и довео до повећања mortalитета њихових популација,
- поред подизања ремиза високог зеленила које усмеравају кретање дивљачи према прелазима, на предметном простору је неопходно обезбедити и травне површине за врсте отворених станишта,
- на местима међусобног укрштања саобраћајне и друге инфраструктуре, при садњи заштитних појасева зеленила, потребно је придржавати се услова везаних за безбедност саобраћаја,
- ускладити положај заштитних појасева зеленила са постојећом и планираном подземном и надземном инфраструктуром,
- уз канале и насипе, заштитне појасеве зеленила формирати ван појаса потребног за њихово одржавање.

Услови за формирање заштитних појасева зеленила у оквиру пољопривредног земљишта:

- формирање појасева од просечно 10 m ширине (минимум 6 m),
- формирање главних појасева управно на правац дувања ветра, а споредних управно на правац главних појасева,
- формирање једноредних или дворедних појасева у зони мање угрожености од ветра, а у зони јаког ветра и суше појасева од 3-5 редова од лишћарских врста аутохтоног порекла,
- формирање појасева на међусобном растојању од 30 њихових висина, како би се остварили ефекти заштите од ветра, одношења земљишта и усева у фази семена,
- формирање ажурних типова појасева (са већим бројем отвора распоређених по целом профилу појаса),
- ускладити формирање заштитних појасева на стаништима заштићених врста и уз еколошке коридоре са мерама заштите природе.

У случају потребе утврђивања јавног интереса и разграничења јавног од осталог земљишта, за подизања заштитних појасева је потребна израда плана детаљне регулације. Уколико се заштитни појас подиже у оквиру постојећих регулационих линија јавних путева и канала, потребна је израда пројектне документације према условима из овог Просторног плана. Пројектном документацијом одредити просторни распоред заштитних појасева зеленила, типове, ширину, међусобна растојања и конкретан избор врста уз забрану примене инвазивних врста. За формирање заштитних појасева зеленила је потребно прибавити услове од надлежне институције за заштиту природе.

1.4. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ

Оптимална комунална опремљеност грађевинског земљишта обухвата:

- саобраћајну инфраструктуру (обезбеђен колски, бициклички и пешачки приступ);
- снабдевање водом за пиће из јавне водоводне мреже или сопственог бунара, а за потребе снабдевања водом нижег квалитета, за заливање и прање, захватањем из каналске мреже или из подземља (захватањем прве издани), а у просторним целинама од значаја за очување биолошке разноврсности (заштићена подручја и станишта заштићених врста), снабдевање водом нижег квалитета обезбедити у складу са уредбама о заштити и условима за заштиту природе;
- одвођење површинских атмосферских и отпадних вода у складу са условима заштите животне средине (све зауљене воде пре упуштања у атмосферску канализацију пречистити на сепаратору уља и брзоталоживих примеса);
- одвођење фекалних вода у складу са условима заштите животне средине (до изградње јавне канализационе мреже, фекалне отпадне воде се могу упуштати у водонепропусне септичке јаме, које се граде на истој парцели као и главни објекат, а у заштићеним подручјима у складу са уредбама о заштити и условима за заштиту природе);
- енергетску инфраструктуру (електроенергетску и гасну инфраструктуру или енергију из обновљивих извора, у складу са условима заштите природе);
- електронску комуникациону инфраструктуру (неопходну за одвијање електронског комуникационог саобраћаја).

Минимална комунална опремљеност грађевинског земљишта у посебној намени, потребна за издавања локацијске и грађевинске дозволе подразумева:

- саобраћајни прикључак парцеле на некатегорисани (атарски) или други јавни пут;
- снабдевање водом, прикључењем на јавну водоводну мрежу или из сопственог извора (бунара);
- одвођење отпадних вода (уколико не постоји могућност прикључења на јавну канализациону мрежу, дозвољена је изградња водонепропусних септичких јама);
- снабдевање електричном енергијом, прикључењем на јавну дистрибутивну мрежу или из сопственог извора.

За потребе издавања локацијских услова и грађевинске дозволе, неопходно је обезбедити одређени минимални степен комуналне опремљености грађевинског земљишта, односно обезбедити прикључке на ону комуналну инфраструктуру која је неопходна за оптимално функционисање планираних објеката и уређених површина.

За сва прикључења на комуналну инфраструктуру неопходно је прибавити услове и сагласности надлежних предузећа.

1.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ

1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара

1.5.1.1. Заштићена подручја

Парк природе „Поњавица“

На подручју Парка природе су издиференциране три просторне подцеле:

- 1) просторна подцелина 1 - режим I степена заштите површине 0,87 ha;
- 2) просторна подцелина 2 - режим II степена заштите површине 96,64 ha;
- 3) просторна подцелина 3 - режим III степена заштите површине 211,44 ha, који обухвата остали део заштићеног добра.

Мере заштите простора Парка природе у обухвату Просторног плана су дефинисане у складу са режимима заштите.

На подручју Парка природе „Поњавица“ обезбеђују се:

1. управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације станишта и укупног унапређења природног добра;
2. примена активних и интервентних мера на заштити станишта и врста (укључујући и контролисано кошење и/или испашу, сечу трске);
3. побољшање квалитета воде и стања екосистема укључујући и подизање заштитног/тампон појаса дуж водотока, од аутохтоних врста;
4. реинтродукција аутохтоних биљних и животињских врста;
5. уношење пољског јасена (*Fraxinus angustifolia* sp. *oxycarpa*), лужњака (*Quercus robur*), брестова (*Ulmus minor*, *U. effusa*) и граба (*Carpinus betulus*);
6. успостављање проходности обале за животиње;
7. годишње осциловање водостаја Поњавице од 40-70 cm, током вегетационог периода;
8. сузбијање инвазивних врста;
9. едукација корисника простора и укључивање њихових активности на очувању природних вредности;
10. просторно и сезонски ограничена презентација природних и културних вредности;
11. развој еко и етно туризма и уређење пунктова за потребе презентације природног добра, едукације, туризма и рекреације;
12. откуп и замена површина у циљу рестаурације станишта и формирање заштитних и тампон појасева;
13. успостављање мониторинга са приоритетом праћења стања строго заштићених и заштићених врста и квалитета воде и земљишта;
14. научно-истраживачки и образовни рад.

На целом подручју Парка природе забрањено је:

1. извођење радова и активности који могу имати неповољан утицај на геоморфолошке, хидролошке и педолошке карактеристике, живи свет, животну средину и друге компоненте еколошког интегритета и естетска обележја предела;

2. извођење радова који изазивају трајне негативне промене хидролошког режима заштићеног подручја или квалитета воде;
3. непланско сакупљање и уништавање дивљих врста, као и уништавање природних станишта (ливаде, тршћаци, шумарци и др.);
4. уношење инвазивних биљних и животињских врста, обнова и ширење засада инвазивних дрвенастих врста;
5. повећање расцепканости (фрагментације) станишта стварањем нових или јачањем ефеката постојећих баријера;
6. пошумљавање бара, ливада и пашњака;
7. крчење шумских састојина и групација аутохтоних врста дрвећа;
8. сеча живих стабала црне тополе (*Populus nigra*) и храста лужњака (*Quercus robur*);
9. храњење риба;
10. мелиоративни радови на природним травним стаништима и уклањање травног покривача са слојем земљишта;
11. ограђивање простора непосредно уз водоток;
12. упуштање вода код којих није примењен комплетан третман (примарна, секундарна и терцијална фаза пречишћавања) након изградње система за пречишћавање отпадних вода;
13. асфалтирање постојећих некатегорисаних путева и изградња нових преко природног добра;
14. подизање индустријских објеката, прерађивачких погона, фарми и сл.;
15. привремено и трајно одлагање свих врста отпадних материја, као и транспорт опасног отпада;
16. привремено и трајно одлагање пестицида и других опасних материја;
17. спровођење осталих активности које представљају потенцијалну опасност за угрожавање квалитета животне средине.

На подручју Парка природе ограничава се:

1. наводњавање пољопривредних парцела на просторне целине са успостављеним тампон појасом према природном станишту;
2. уклањање флотантне и субмерзне, као и приобалне вегетације на плански регулисане активности;
3. порибљавање, на реинтродукцију аутохтоних врста;
4. риболов на рекреативни, просторно ограничен;
5. лов, на санитарни;
6. уређење обале, као и уређење простора за рекреацију и туризам на просторне целине утврђене планским документима са применом еколошки прихватљивих решења;
7. проширење грађевинског подручја насеља, на најмање еколошки осетљиве просторне целине, а у складу са капацитетом простора;
8. изградња објеката, изузев водопривредних и инфраструктурних, на оне у функцији рекреације и одрживог туризма који не нарушавају еколошки или визуелни интегритет подручја или не представљају потенцијалне изворе повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света осветљавањем;
9. изградња надземне инфраструктуре, на деонице чија траса најкраћим путем прелази преко заштићеног подручја;
10. изградња електричних водова, на водове који су изграђени применом посебних грађевинско - техничких решења која спречавају колизију и електрокуцију птица.

На подручју Парка природе дозвољава се обављање научних истраживања у оквиру верификованих пројеката и тема, општа и специјална едукација по претходно планираним и верификованим програмима, контролисано измуљивање према верификованим програмима, спортски, санитарни и селективни риболов, затварање латералних канала, подизање ветрозаштитних појасева, санитарна сеча, подизање ремиза за опстанак дивљачи, ограничено кретање пловила на погон који не загађује воду и животну средину, постављање ограниченог броја типских дашчаних молова и пливајућих платформи за потребе туризма и различити видови презентације добра.

У режиму заштите I степена, који обухвата локалитет Острво у К.О. Омољца:

1. Забрањују се све активности, осим научних истраживања (која не нарушавају природне вредности), контролисане едукације и активности усмерених ка очувању и унапређивању постојећег стања екосистема;
2. Ограничавају се:
  - радови и активности на научна истраживања и праћење природних процеса;
  - спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина;
  - интервентне мере на заштити екосистема по посебним условима заштите природе.

У режиму заштите II степена, који обухвата део заштићеног подручја са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја утврђене су следеће мере очувања и унапређења:

- селективно и ограничено коришћење природних богатстава и контролисане интервенције и активности у простору, уколико су усклађене са функцијама заштићеног подручја;
- трасирање едукативних стаза за презентацију природних вредности.

Забрањује се коришћење пловила на моторни погон, осим чамаца чуварске службе.

Ограничава се:

- изградња објеката на оне у функцији управљања;
- постављање пловних објеката и изградња молова, на просторе одређене планским документима за потребе промоције и еко туризма;
- кретање посетилаца и возила, на (за ту сврху) предвиђене стазе и путеве;
- употреба хемијских средстава, на примену за потребе управљања.

На подручју III степена степена заштите:

Утврђују се следеће мере очувања и унапређења:

- подстицање пољопривредне производње на органску;
- одређивање и уређење простора за туристичке и спортско-рекреативне активности у складу са капацитетом простора.

Забрањују се радови и активности којима се угрожава проходност и функционалност обалног појаса.

Ограничава се:

- изградња молова, сплавова и других пловних објеката, на планску изградњу;
- паркирање возила, мотора и бицикала на за ту сврху назначене паркинг просторе;
- камповање и постављање мобилијара и објеката за камповање на за ту сврху предвиђене, назначене и уређене просторе.

У заштитној зони:

Забрањује се:

- подизање индустријских објеката, прерађивачких погона, фарми и сл.;
- туристичких и других садржаја, као и извођење радова који нарушавају еколошки или визуелни интегритет подручја или су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света осветљавањем;
- радови који негативно утичу на водни режим заштићеног подручја или на квалитет воде влажних станишта унутар заштићеног подручја,
- изградња саобраћајница вишег реда (државни пут I и II реда).

Ограничава се:

- планирање садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света осветљавањем, на растојање веће од 300 m од заштићеног подручја;
- упуштање вода у реципијент који припада заштићеном подручју или чини део његове хидролошке целине, на оне чији је квалитет једнак или виши од II класе;
- трајно одлагање свих врста отпадних материја на период до изградње регионалне депоније;
- формирање грађевинског земљишта, на грађевинско подручје насеља и зоне кућа за одмор, као и на инфраструктурне објекте у обухвату простора утврђеног планским документима;
- изградња објеката у грађевинском земљишту на парцелама које се граниче са заштићеним подручјем, већу од 20 m од границе међне линије обале са уређењем зелене површине у функцији тампон зоне;
- изградња електричних водова на водове који су изграђени применом посебних техничко-технолошких решења која спречавају страдање птица.

У циљу ревитализације станишта изворних екосистема Поњавице, Одлуком о заштити ПП „Поњавица“ и Планом управљања за 2017.г. предвиђено је контролисано измуљивање водотока према верификованим програмима и условима Покрајинског завода за заштиту природе⁵, који подразумевају следеће:

1. мере за заштиту врста:

- 1.1. забрањено је изводити радове од 01. марта до 20. јула, у периоду размножавања заштићених врста водоземаца, риба, гмизаваца и птица;

⁵ Решење о условима заштите природе од Покрајинског завода за заштиту природе, бр.:03-2030/2 од 24.6.2017.г.

- 1.2. уколико се током извођења радова иа предметној деоници канала пронађе строго заштићена и заштићена биљна или животињска врста, треба одмах обавестити Покрајински завод за заштиту природе и забележити тачну локацију и пронађену строго заштићену врсту;
2. ради стварања предуслова за повећање стабилности екосистема и што бољи квалитет воде смањењем дифузног загађења обезбедити што шири и сложенији биофилтер разних типова вегетације:
  - 2.1. сачувати приобалну мочварну вегетацију високих трава, рогоза и трске у ширини од најмање 10 m од обала, осим на локацијама приступа механизације (пловне) којом ће се вршити измуљивање;
  - 2.2. обавезно одстранити све јединке инвазивних врста (багрем, негундовац, багремац, пенсилванијски јасен и др.);
  - 2.3. одлагање и разастирање муља колико се планира на обалама, вршити тако да се сачува 20% постојеће травне вегетације обале у циљу убрзавања обнављања и очувања разноврсности и квалитета вегетације;
  - 2.4. у завршној фази радова огољене површине, као и оне где је више од 80% вегетације оштећено или затрпано муљем засејати травом (припремити аутохтону ливадску врсту);
  - 2.5. на површинама на којима ће се вршити разастирање и тарупирање уклоњене вегетације, планирати кошење двапут годишње у току две године након завршетка радова;
  - 2.6. за потребе кретања механизације до локације извођења радова, користити постојеће приступне путеве и стазе, а приликом извођења радова избегавати кретање механизације по влажним стаништима;
  - 2.7. преиспитати могућности редовне сече трске у зимском периоду, са циљем одстрањивања хранљивих материја из воденог екосистема;
3. у циљу спречавања ширења инвазивних биљних и животињских врста:
  - 3.1. по завршетку радова:
    - опрему за одржавање, још на локацији завршених радова очистити од муља и вегетације и опрати млазом воде;
    - проверити да ли негде на опреми има заосталих шкољки пужева, плодова или других биљних делова и уклонити их;
    - када је то могуће, опрему оставити на сувом минимум месец дана пре транспорта на други водоток;
  - 3.2. ширење инвазивних биљних врста уз Поњавицу спречавати редовним кошењем (или испашом) травног појаса обала;
4. применити мере заштите квалитета животне средине (вода, ваздух, земљиште):
  - 4.1. измуљивање предметних деоница водотока и одлагање седимента вршити у складу са важећим прописима о квалитету седимента (Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 24/14));
  - 4.2. предвидети обавезу сакупљања комуналног и другог отпада током радова и након завршетка у одговарајуће посуде или на други одговарајући начин обезбедити њихову редовну евакуацију на одговарајућу локацију утврђену за ту намену;
  - 4.3. у случају изливања опасних материја, загађени слој земљишта мора се уклонити и одложити на одговарајућу локацију утврђену за ту намену. На месту изливања нанети нови незагађени слој земљишта;
5. уколико се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког или минералогско-петрографског порекла (за које се претпоставља да има својство природног споменика), подносилац захтева је дужан да о томе обавести Завод за заштиту природе и да предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.
6. по завршетку пројектно-техничке или сличне документације за предметне радове, исту доставити наведеном Заводу на Мишљење;
7. најкасније две недеље пре почетка радова обавестити Покрајински завод за заштиту природе како би се обавио стручни надзор;
8. особе задужене за извођење радова на терену морају бити упознате са мерама заштите природе које треба да се примењују током обављања предметних активности.

Споменик природе „Ивановачка ада“

На подручју Споменика природе "Ивановачка ада" утврђен је режим заштите II степена.

- 1) Дефинисане су мере заштите којима се забрањује:
  1. обнова шумских састојина, осим групимичне обнове заменом алохтоних врста дрвећа аутохтоном;
  2. непланска сеча и уништавање аутохтоних врста дрвећа и жбуња;

3. уношење алохтоних биљних и животињских врста;
4. шумски радови, туристичке, рекреативне и друге активности у периоду од 1. фебруара до 1. јуна, осим по посебним условима које утврди организација надлежна за послове заштите природе;
5. камповање и ложење ватре;
6. хидромелиоративни радови, осим по посебним условима које утврди организација надлежна за послове заштите природе;
7. промена намене површине земљишта;
8. извођење грађевинских и других радова којима би се нарушила морфологија терена, уништавао биљни и животињски свет или на било који други начин нарушио интегритет заштићеног природног добра;
9. депоновање смећа и другог отпадног материјала на простору заштићеног природног добра;
10. обављање других радова који могу негативно утицати на очување природних вредности.

2) Дефинисане су мере заштите којима се обезбеђује:

1. извођење санитарних и узгојних радова на одржавању стабилности и здравственог стања шумских заједница по посебним условима које утврди организација надлежна за послове заштите природе, а нарочито: постепена замена алохтоних врста дрвећа садницама аутохтоних врста, карактеристичних за станиште, усмеравање структуре и сукцесије вегетације ка структури и саставу карактеристичном за природну/потенцијалну вегетацију подручја, сузбијање инвазивних врста применом механичких и селективном применом хемијских мера, употреба селективних инсектицида и фунгицида у случају ширења патогена, који могу да угрозе стабилност и очување заштићеног природног добра;
2. очување и унапређивање популација врста природних реткости и њихових станишта;
3. обављање научно-истраживачких радова, контролисана едукација и популаризација.

У заштитној зони забрањује се: уношење инвазивних биљних врста, промена намене земљишта, хидромелиоративни радови осим по посебним условима које утврди организација надлежна за послове заштите природе, одлагање свих врста отпадних материја и складиштење опасних материја, чиста сеча шумских састојина, односно засада клонских топола у истом уређајном полураздобљу у којем се сече остали део шумског одсека изван заштитне зоне, са најмање 5 година временског интервала, шумски радови, туристичке, рекреативне и друге активности у периоду од 1. фебруара до 1. јуна, на растојању мањем од 100 m од места гнезђења орла белорепана.

1.5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста

На стаништима заштићених и строго заштићених врста:

- забрањено је: мењати намену и културу површина (преоравати површине под природном вегетацијом, градити рибњаке и сл.), осим у циљу еколошке ревитализације станишта, уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, подизати соларне и ветрогенераторе, отварати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња;

- неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обнављати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до 20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0,05 ha, ускладити планске документе у газдовању шумама са очувањем заштићених врста путем сарадње корисника шума и Завода;

- потребно је прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности; уређење вода, радови на одржавању каналске мреже укључујући и уклањање вегетације и остали мелиорациони радови; геолошка и друга истраживања; подизање заштитног зеленила; сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња; паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запушеног бунара), као и за подизање привремених објеката (надстрешнице и сл.).

1.5.1.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта

Неопходно је применити мере очувања и унапређења природних и полуприродних елемената еколошких коридора:

Опште мере:

- није дозвољена промена намена површина под вегетацијом у природном и блиско-природном стању (ливаде, пашњаци, тршњаци итд.) као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора;
- обезбедити повезивање станишта заштићених врста:

- шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила;
- подпљочавање и изградњу обала водотока Дунава и канала са функцијом еколошких коридора:
  - свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења;
  - попљочани или бетонирани делови обале, изузев пристана, морају садржати појас нагиба до 45°, а структура овог појаса треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија, првенствено током малих и средњих водостаја;
  - током реконструкције/одржавања постојећих обалоутврда попљочане или бетониране делове комбиновати са мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне структуре (грубо храпава површина обалоутврде, нагиб мањи од 45%, површина са вегетацијом) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице реке;
  - попљочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила. Обезбедити надоземне зеленим површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде на мрежу зеленила на копну. Ова зелена острва (дужине неколико десетина метара уз обалу) такође је неопходно повезати са зеленим коридором уз насип.
- обезбедити отвореност канала са улогом еколошких коридора на целој дужини (извршити ревитализацију коридора код зацевљених деоница) и обезбедити проходност уређењем зеленила у зони црпних станица;
- обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта;
- прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења, којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор, за израду техничке документације приликом:
  - регулације водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), попљочавања и изградње обала;
  - изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;
  - изградње нових и обнављања старих мостова.
- Избежавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.). Применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже.
- На грађевинском земљишту, наменити што већи део приобална деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности:
  - очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обале канала;
  - на деоницама, где се грађевинско земљиште пружа у већој дужини од 500 m, поред предвиђеног континуалног зеленог појаса 20-50 m ширине, планским документима обезбедити и блокове заштитног зеленила на сваких 200-500 m дужине обале. Минимална површина ових блокова заштитног зеленила је 0,1 ha, а минимална ширина блока је 20 m;
  - приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора, (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Травна вегетација се одржава редовним кошењем. Забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.;
  - на деоницама еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља стимулирати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета.

Посебне мере очувања функционалности и проходности коридора:

- током изградње и функционисања објеката чија је намена директно везана за воду и/или обалу спречити ширење последица евентуалног акцидентног изливања горива и уља у еколошки коридор, постављањем пливајућих завеса на одговарајућим локацијама. Гориво и уље просуто на површину воде, као и друге загађујуће материје, морају се покупити у најкраћем могућем року (нпр. употребом *sansorb-a*). За заштиту околних екосистема од последица евентуалне дисперзије горива воденом површином предвидети одговарајуће хемијско-физичке мере (нпр. употреба средства *BioVersal* за поспешивање разградње нафтних деривата) и биолошке мере санације (према посебним условима Завода);

- није дозвољено складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) у плавном подручју Дунава и небрањеном делу водотокова. На простору еколошког коридора управљање отпадом вршиће се у складу са Законом о управљању отпадом и другим важећим прописима;
- у зонама водoprивредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње;
- далеководне објекте и инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама: носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин;
- планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Плана треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја:
  - није дозвољено стварање пошумљеног коридора уз сам појас саобраћајнице који би привлачио животињске врсте и довео до повећања морталитета њихових популација;
- због еколошког значаја простора, план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације. Озелењавање треба да се остварује паралелно са изградњом објеката:
  - забрањено је сађење инвазивних врста у простору еколошког коридора, а ТОКОМ уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста,
  - обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста плавног подручја (тополе, врбе, панонски јасен, брест, хрст лужњак итд.) који је неопходно обогатити жбунастим врстама плавног подручја,
  - обезбедити редовно одржавање зелених површина;
- приликом парцелисања обезбедити континуитет обале са вегетацијом у природном или блископриродном стању, у ширини од 20-50 m од линије средњег водостаја, односно у ширини од 10 m код високих обала. Овај појас приобаља, поред своје улоге кључног станишта и еколошког коридора, може да садржи пешачку стазу;
- уређењем окућница и простора око нестамбених објеката, дефинисањем правила озелењавања и удаљености објеката од обале, као и дефинисањем типова ограда уз обалу (забрана изградње ограда непроходних за ситне животиње, уз примену еколошки прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm) обезбедити проходност обале канала и водотокова за ситне животиње. Приликом легализације захтевати прилагођавање постојећих ограда функцији еколошког коридора (померање ограда или измене делова ограда код међних тачака суседних парцела према речној обали).

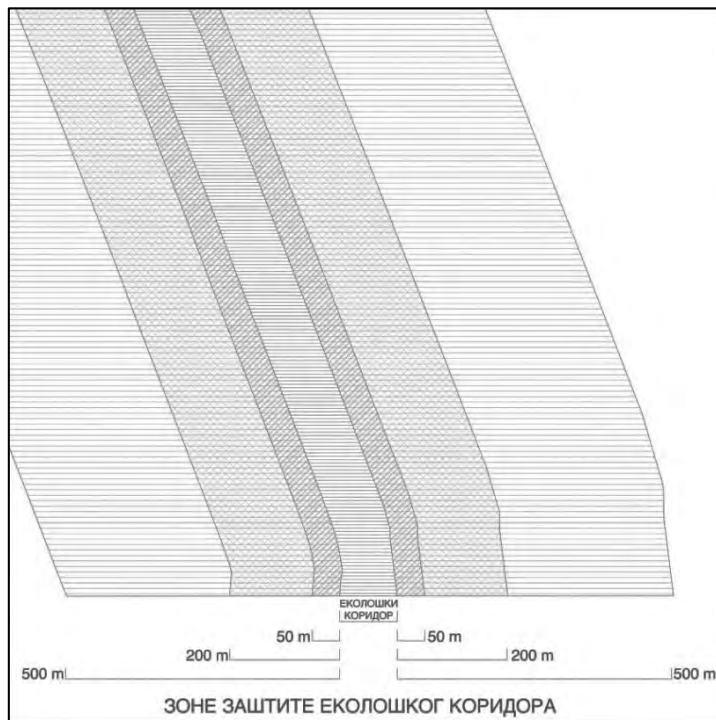
Урбане садржаје потребно је распоредити по принципу зонације, којом се одређује минимална удаљеност објеката од еколошких коридора и намена простора унутар зоне директног утицаја на коридор:

- на простору изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока;
- у зонама становања, минимална удаљеност планираних објеката који захтевају попличавање и/или осветљење је 20 m а оптимална 50 m од обале коридора;
- уз обалу чији је део планиран за спортско-рекреативне активности, могу бити смештени објекти везани за активности на води (нпр. привез за чамце или монтажано-демонтажни молови) на тај начин да не прекидају континуитет коридора, а у појасу вишеспратног зеленила планирати објекте који не захтевају вештачку подлогу и осветљење (нпр. трим стаза, дечије игралиште, уређена зелена површина).

Мере за заштитну зону еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:

- **До 500 метара од коридора/станишта ван грађевинског подручја** (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):
  - Забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина)
  - Ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује очување карактеристика хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.
- **До 200 метара од коридора/станишта ограничава се:**
  - Изградња укопаних складишта на она чије се дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде и која су изграђена на начин којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор;
  - израда планова на планска решења којима се обезбеђује:
    1. примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења,

2. дефинисање правила озелењавања грађевинском дозволом:
  - забрана коришћења инвазивних врста
  - за подизање зеленила на шумским и шумостепским подручјима: примена смерница: најмање 50% аутохтоних врста.
- **До 200 метара од коридора/станишта ван грађевинског подручја** (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):
  - ограничава се изградња објеката:
    1. на пољопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) који су лоцирани и изграђени у складу са потребама заштите дивљих врста и станишта;
    2. на објекте у воћарским-виноградарским зонама.
  - ограничава се изградња
    1. саобраћајница на оне чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица;
    2. електричних водова ниског и средњег напона на водове који су изграђени применом посебних техничко-технолошких решења која спречавају колизију и електрокуцију птица.
- **До 50 метара од коридора или станишта ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује:**
  - проходност еколошког коридора површинских вода (забрана ограђивања појаса уз обалу или примена типова оградe које омогућују кретање ситних животиња);
  - континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 метара код постојећих објеката, а 20 метара код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта
  - лоцирање објеката који захтевају поплочавање и/или осветљење на најмање 20 метара удаљености од границе коридора/станишта.
  - приоритет ових простора за добијање инвестиција за потребе побољшања квалитета животне средине на подручју еколошке мреже.
- **До 50 метара од коридора или станишта забрањује се:**
  - примена техничких решења којима се формирају сјајне површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту.
  - уситњавање парцела за потребе формирања грађевинског земљишта, изузев за инфраструктурне објекте.
- **До 50 метара од коридора или станишта, ван грађевинског подручја** (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја) **ограничава се изградња:**
  - надземне инфраструктуре, на деонице оних чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора, станишта или комплекса станишта од већег броја субјединица.
  - објеката на водопривредне објекте и на неопходну инфраструктуру наведених објеката.
- **До 50 метара од коридора на грађевинском подручју** (насеље, радне зоне, зоне кућа за одмор и рекреацију, туристичко-рекреативне и сл.) **ограничава се изградња:**
  - вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.) на парцеле са уређеном зеленом површином са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта
  - саобраћајница са тврдим застором за моторна возила на уређење постојећих саобраћајница насеља и на прилазне путеве објеката чија је намена везана за водно тело, уз примену техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и којима се смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора.

Слика 5. Шематски приказ локалног еколошког коридора Надел са заштитним зонама

Поред наведених мера, предвиђено је унапређивање постојећих и формирање нових еколошких коридора према суседним заштићеним подручјима.

Приликом подизања пољозащитног зеленила са улогом вишефункционалног пуфер појаса, потребно је:

- постојеће и планиране површине заштитног зеленила повезати у целовит систем зеленила, а планирање заштитног зеленила се може вршити на пољопривредном земљишту - на простору посебне намене, ван заштићених подручја, без обзира на катастарску класу, по претходно прибављеној сагласности Министарства и у складу са условима заштите природе;
- учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног и урбаног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиогномије, тј. спратовности дрвенасте вегетације заштитних појасева будући да монокултуре евроамеричких топола не испуњавају функције заштитног зеленила;
- избегавати коришћење инвазивних врста.

Концептом озелењавања (на грађевинском земљишту) насељених места:

- формирати систем јавног зеленила и повезати га са просторним целинама од значаја за очување биолошке разноврсности у обухвату Плана;
- повећати проценат зелених површина, броја и разноврсности постојећих категорија јавног зеленила и одржавати га у блиско природном стању;
- учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде минимално 20% и оптимално 50%, а примену четинарских врста (максимум 20%) ограничити само на интензивно одржаваним зеленим површинама са наглашеном естетском наменом;
- очувати зелене површине унутар стамбених блокова, у зони породичног (индивидуалног) и вишепородичног становања и блокова са становањем као преовлађујућом наменом и повезати их у целину;
- приликом озелењавања комплекса, блокова и локација намењених за производњу, пословање и услуге, формирати више спратова зеленила са што већим процентом аутохтоних врста и користити примерке егзота за које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине и не спадају у категорију инвазивних, како би се обезбедила заштита околног простора од ширења последица загађивања;
- дуж фреквентних градских саобраћајница, формирати и одржавати густ зелени појас од врста отпорних на аерозагађење, са израженом санитарном функцијом, средњег и високог ефекта редукције буке, у комбинацији са жбуњем, а паркинг просторе равномерно покрити високим лишћарима;
- избегавати примену инвазивних врста током уређења зелених површина и подизања заштитног зеленила.

Пронађена геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да пријави надлежном Министарству у року од осам дана од дана проналаска и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе.

1.5.2. Услови и мере заштите и уређења непокретних културних добара

Условима добијеним од Завода за заштиту споменика културе у Панчеву су утврђене мере заштите свих евидентираних непокретних културних добара у оквиру границе обухвата Просторног плана - утврђеног непокретног културног добра и евидентираних добара која уживају претходну заштиту по члану 27. Закона о културним добрима.

У оквиру границе подручја посебне намене, нема утврђених непокретних културних добара, само су евидентирана добра која уживају претходну заштиту.

За евидентирана добра која уживају претходну заштиту, а налазе се у оквиру границе подручја посебне намене, директно ће се примењивати утврђене мере заштите.

За непокретна културна добра (утврђено непокретно културно добро и евидентирана добра која уживају претходну заштиту) која се налазе у оквиру границе обухвата Просторног плана, а изван границе подручја посебне намене, примењиваће се мере заштите из планова који се спроводе на том подручју.

На простору у обухвату Просторног плана где су предвиђена усклађивања планова генералне регулације са овим планом, као и приликом израде прописаног плана детаљне регулације, наведене мере заштите представљаће смернице за заштиту непокретних културних добара до добијања претходних услова од надлежног завода за заштиту споменика културе.

Мере заштите простора са одређеним третманима заштите

Насеље Омољица

Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације

- Амбијентално очувати и квалитативно унапредити простор, што подразумева очување и истицање свих објеката, као и оплемењавање простора новим јавним функцијама којима би се задовољиле савремене потребе становништва.
- Очување затечене урбане матрице са карактеристичним профилем улице, хоризонталне и вертикалне регулације.
- Блокове задржати у постојећем облику и величини уз поштовање постојећих регулационих линија, а у оквиру њих се могу решавати разни садржаји.
- Очување аутентичних објеката са ревитализацијом истих, поштујући аутентичне материјале, начин градње и стилске карактеристике.
- Могућа је градња нових објеката, који се интерполирају у постојећу матрицу, при чему поштовати наслеђени начин парцелације и положај објеката на парцели – поштовање изградње главних објеката на регулационој линији, као и оградивање парцеле што је било прописано још у време оснивања насеља.
- Изградњу нових објеката конципирати и интерполисати у наслеђени амбијент водећи рачуна о вертикалној и хоризонталној регулацији.
- Комунално квалитетније опремити наведено подручје и опремити га елементима урбаног мобилијара који се уклапа у општи амбијент. За поплочавање тротоара никако не користити асфалт или бетон, већ одабране елементе монтажано-демонтажног карактера (опека или евентуално бетонске и сл. плоче).
- За све грађевинске радове у оквиру ове зоне неопходно је прибављање посебних конзерваторских услова Завода за заштиту споменика културе у Панчеву.

Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације и реконструкције

- Очување затечене урбане матрице са карактеристичним профилем улице, хоризонталне и вертикалне регулације.
- Блокове задржати у постојећем облику и величини уз поштовање постојећих регулационих линија, а у оквиру њих се може решавати становање са пратећим садржајима.
- Очување аутентичних објеката са ревитализацијом истих, поштујући његове стилске карактеристике.

- Могућа је градња нових објеката, који се интерполирају у постојећу матрицу, при чему поштовати наслеђени начин парцелације и положај објеката на парцели – поштовање изградње главног стамбеног објеката на регулационој линији, као и оградавање парцеле зиданом оградом масималне висине 2 m, што је било прописано још у време оснивања насеља.
- Изградњу нових објеката конципирати и интерполисати у наслеђени амбијент водећи рачуна о вертикалној и хоризонталној регулацији тако да максимална спратност објеката не пређе По+П+1.
- Могућа градња помоћних објеката на парцели уз поштовање традиционалног начина организације дворишта.
- Комунално квалитетније опремити наведено подручје. За попличавање тротоара никако не користити асфалт или бетон, већ одабране елементе монтажано-демонтажног карактера.
- За све грађевинске радове у оквиру ове зоне неопходно је прибављање посебних конзерваторски услова Завода за заштиту споменика културе у Панчеву.

Простор предвиђен за нову изградњу

- Поштовати регулацију и урбанистичку матрицу, као и постојеће принципе парцелације, с тим што је могуће формирање парцела већих димензија за градњу пословних објеката.
- Изградњу нових објеката конципирати и интерполисати у наслеђени амбијент, водећи рачуна о вертикалној и хоризонталној регулацији.
- Очување аутентичних објеката са санацијом и адаптацијом истих.
- Амбијентално очувати и квалитативно унапредити простор.
- Квалитетније комунално опремити простор.

Насеље Иваново

Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације и реконструкције

- Амбијентално очувати и квалитативно унапредити простор, што подразумева очување и истицање свих објеката наведених у опису, као и оплемењавање простора новим јавним функцијама којима би се задовољиле савремене потребе становништва.
- Очување затечене урбане матрице са карактеристичним профилем улице.
- Очување аутентичних објеката са ревитализацијом истих, поштујући аутентичне материјале, начин градње и стилске карактеристике.
- Изградњу нових објеката конципирати и интерполисати у наслеђени амбијент водећи рачуна о вертикалној и хоризонталној регулацији.
- Нове стамбене објекте градити на регулационој линији улице са оградавањем парцеле, како би се сачувао традиционални амбијент банатске улице.
- У очувањима објектима традиционалне, народне архитектуре могу се оснивати „етно куће“ које ће се користити у едукативне и туристичке сврхе.
- Комунално квалитетније опремити наведено подручје и опремити га елементима урбаног мобилијара који се уклапа у општи амбијент. За попличавање тротоара никако не користити асфалт или бетон, већ одабране елементе монтажано-демонтажног карактера (опека, бетонске коцке и сл.).

Простор предвиђен за нову изградњу

- Поштовати регулацију и урбанистичку матрицу, као и постојеће принципе парцелације, с тим што је могуће формирање парцела већих димензија за градњу пословних објеката.
- Изградњу нових објеката конципирати и интерполисати у наслеђени амбијент, водећи рачуна о вертикалној и хоризонталној регулацији.
- Архитектуру нових објеката ускладити са традиционалним вредностима и начинима обликовања.

Насеље Банатски Брестовац

Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације

- Амбијентално очувати и квалитативно унапредити простор, што подразумева очување и истицање свих објеката наведених у опису, као и оплемењавање простора новим јавним функцијама којима би се задовољиле савремене потребе становништва.
- Очување затечене урбане матрице са карактеристичним профилем улице.
- Очување аутентичних објеката са ревитализацијом истих, поштујући аутентичне материјале, начин градње и стилске карактеристике.
- Изградњу нових објеката конципирати и интерполисати у наслеђени амбијент водећи рачуна о вертикалној и хоризонталној регулацији.

- Нове стамбене објекте градити на регулационој линији улице са ограђивањем парцеле, како би се сачувао традиционални амбијент банатске улице.
- Архитектуру нових објеката ускладити са традиционалним вредностима и начинима обликовања непосредног окружења.
- Комунално квалитетније опремити наведено подручје и опремити га елементима урбаног мобилијара који се уклапа у општи амбијент. За поплочавање тротоара никако не користити асфалт или бетон, већ одабране елементе монтажано-демонтажног карактера (опека, бетонске коцке и сл.).
- „Широки шор“ (ул. Жарка Зрењанина) очувати у постојећем облику, са зеленилом по средини, без изградње објеката у средишњем делу улице. Парковски део улице уредити, са изградњом стаза и постављањем елемената урбаног мобилијара.
- За све грађевинске радове на објекту Цркве Вазнесења Господњег, за коју је урађен предлог одлуке за поступак утврђивања за непокретно културно добро, као и радове на парцелама 245 и 246 и на објектима који се на њима налазе, који у предлогу одлуке представљају заштићену околину споменика културе, неопходно је прибавити посебне конзерваторске услове Завода за заштиту споменика културе.

Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације и реконструкције

- Очување затечене урбане матрице са карактеристичним профилем улице, хоризонталне и вертикалне регулације.
- Очување аутентичних објеката са ревитализацијом истих, поштујући аутентичне материјале, начин градње и стилске карактеристике.
- Могућа је градња нових објеката, који се интерполирају у постојећу матрицу, при чему поштовати наслеђени начин парцелације и положај објеката на парцели – поштовање изградње објеката на регулационој линији као и ограђивање парцеле што је било прописано још у време оснивања насеља.
- Архитектуру нових објеката ускладити са традиционалним вредностима и начинима обликовања карактеристичним за банатску архитектуру.
- Комунално квалитетније опремити наведено подручје и опремити га елементима урбаног мобилијара који се уклапа у општи амбијент. За поплочавање тротоара никако не користити асфалт или бетон, већ одабране елементе монтажано-демонтажног карактера.

Простор предвиђен за нову изградњу

- Поштовати регулацију и урбанистичку матрицу, као и постојеће принципе парцелације, с тим што је могуће формирање парцела већих димензија за градњу пословних објеката.
- Изградњу нових објеката конципирати и интерполирати у наслеђени амбијент, водећи рачуна о вертикалној и хоризонталној регулацији.
- Архитектуру нових објеката ускладити са традиционалним вредностима и начинима обликовања карактеристичним за банатску архитектуру.

Мере заштите евидентираних објеката који уживају претходну заштиту

- све интервенције на утврђеним непокретним културним добрима могу се изводити искључиво према условима надлежне установе заштите споменика културе,
- због архитектонско-уметничких, етнолошких и историјских вредности све евидентирани објекте треба сачувати, а за интервенције на њима прибавити мишљење надлежне установе заштите споменика културе,
- очувати просторну организацију насеља, што подразумева и очување затечене руралне матрице и растера уличне мреже као и очување постојеће парцелације,
- очувати начин градње објеката на постојећим регулационим линијама,
- очувати типологију грађевина, пропорцијске односе, стилске карактеристике и традиционалне грађевинске материјале присутне на овом подручју,
- обезбедити заштиту и обнову грађевина које имају споменичке вредности (сакралних, стамбених, јавних, комуналних, грађевина нискоградње, етнолошке баштине,...) археолошких локалитета, меморијалних грађевина и опреме простора према правилима конзерваторске струке.

Смернице и препоруке за ревитализацију и заштиту објеката

- обезбедити заштиту, одржавање, ревитализацију и рехабилитацију традиционалног начина живота, одржавање и обнову свих вредних делова насеља и грађевина,
- сваку нову градњу обавезно ускладити с карактеристичним архитектонским изразом овог подручја у погледу вертикалне регулације, волумена, обликовања и материјала завршне обраде ради заштите композиционих вредности насеља, панорамских визура и укупне слике простора,

- очувати традиционаlnу организацију дворишта,
- извршити санацију непримерених интервенција у простору изазваних запуштањем, неприхватљивом градњом и кориштењем простора неинтегрисаном, тј. амбијентално непримереном градњом,
- боје фасада нових зграда ускладити са обележјима амбијента,
- осим традиционално обликованих објеката могућа је интерпретација савременим архитектонским изразом с обележјима регионалне архитектуре и примереним материјалима завршне обраде,
- куће за одмор предвиђене ван насеља треба градити према општим условима обликовања који важе за стамбене објекте или према потврђеним историјским начинима градње за ово подручје,
- неговати нематеријално наслеђе, традиционалне садржаје (еколошку производњу хране, виноградарство и сточарство...), вештине, обичаје и могућност њиховог коришћења, заједно са природним добрима, у туристичке сврхе,
- осим рехабилитације и подстицања становања прихватљив је развој еколошког, културног и сеоског туризма, уз увођење садржаја који садрже традиционалне обичаје везане за производњу хране, гастрономију, виноградарство, нематеријално наслеђе и сл.,
- прихватљива је могућност коришћења грађевина за туристичке садржаје, у оквиру етно кућа, музеја на отвореном и сличних садржаја,
- постављање антенских стубова и осталих сличних направа за вођење инфраструктурних коридора неприхватљиво је на визуелно истакнутим и маркантним локацијама или преблизу културно историјских споменика или археолошких локалитета.

Мере заштите археолошких налазишта

- у свим зонама већих, заједничких објеката и друге врсте објеката инфраструктуре и на простору локалитета 4, 5, 8, 15, 16, 22, 23 и 28 обавезно обезбедити услове надлежне установе заштите,
- обезбедити услове праћења свих земљаних радова од стране стручњака Завода приликом копања канала (канализације, електро-инсталације, ПТТ каблова, водовода и сл), а у случају посебно занимљивих и вредних случајних налаза неопходно је извршити заштитна археолошка ископавања у непосредној зони налаза,
- ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и о томе обавести Завод за заштиту споменика културе у Панчеву као и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен, а све у складу са чланом 109. став 1. Закона о културним добрима.

1.5.3. Услови и мере заштите и уређења предела

Заштита и уређење предела је суштинска потреба за одрживи развој подручја посебне намене и треба се спроводити кроз:

- мере заштите свих заступљених типова предеоних елемената очувањем карактеристичних обележја екосистема која су проистекла из природне конфигурације;
- управљање пределом у оквиру подручја посебне намене, поступцима којима се из перспективе одрживог развоја, обезбеђује усмеравање и усклађивање промена изазваних друштвеним и економским процесима, као и процесима у животној средини и
- стварање услова за спровођење предеоне политике (општих принципа, стратегија и смерница, дефинисаних од стране надлежних органа), која омогућава предузимање одређених мера у циљу заштите, управљања и планирања предела.

Осим наведених општих и посебних услова и мера заштите природног и културног наслеђа, додатно се наводе и мере које се односе на структурирање предела и заштиту вредности предеоних елемената, а односе се на простор посебне намене:

- забрањена је изградња објеката који нарушавају природне и остале вредности подручја, а посебно амбијенталне вредности насеља, непокретних културних добара, геоморфолошких формација и станишта биљака и животиња;
- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност система водотока и канала;
- обавезно се морају одржавати еколошки коридори (и унутар грађевинских подручја) успостављањем континуитета зелених површина, чија структура и намена подржава функције коридора;
- забрањени су радови и интервенције који могу изазвати процес водне ерозије;
- неопходно је одржавање непосредног окружења културних добара, историјских споменика и јавних чесми, обрадивог пољопривредног и шумског земљишта, водотокова и канала и земљишта уз њих, површина за рекреацију, саобраћајне инфраструктуре и др.

1.5.4. Мере заштите живота и здравља људи

Адекватна имплементација планских решења у области заштите животне средине, пре свега, препоруке и обавеза израде студија процена утицаја пројеката на животну средину, студије утицаја на здравље људи и др. и стратешких процена планова на животну средину, као и успостављање мониторинга параметара животне средине и инспекцијски надзор имају важну улогу у очувању квалитета живота и здравља људи на подручју Просторног плана.

1.5.5. Услови и мере заштите животне средине

Наведене мере за заштиту животне средине обухватају интегрално управљање простором, чијом реализацијом ће се зауставити и спречити негативни утицаји на животну средину и здравље људи, које могу имати поједини оператери и активности.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган треба да пропише израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

1.5.6. Услови и мере заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација

Законом о ванредним ситуацијама установљене су обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама. Општи принципи управљања ризиком од елементарних непогода и технолошких удеса односе се на: планирање и имплементацију превентивних мера заштите; приправност и правовремено реаговање и санирање последица.

Мере заштите од *земљотреса* су правилан избор локације за градњу објеката, примена одговарајућег грађевинског материјала, начин изградње, спратност објеката и др., као и строго поштовање и примена важећих грађевинско техничких прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју. Такође, мере заштите од земљотреса обезбеђују се и поштовањем регулационих и грађевинских линија, односно прописаном минималном ширином саобраћајних коридора и минималном међусобном удаљеношћу објеката, како би се обезбедили слободни пролази у случају зарушавања. Применом принципа асеизмичког пројектовања објеката, односно применом сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи на сеизмичким подручјима, обезбеђује се одговарајући степен заштите људи, минимална оштећења грађевинских конструкција и континуитет у раду објеката од виталног значаја у периоду након земљотреса.

Одвођење вишка воде са посматраног подручја вршиће се преко постојеће каналске мреже у природне водотоке Дунав и Надела, директно или преко црпних станица. Условно чисте атмосферске воде са кровова и надстрешница могу се испуштати на околни терен.

Заштита објеката од *атмосферског пражњења* обезбедиће се извођењем громобранске инсталације, у складу са одговарајућом законском регулативом.

Заштита од *града* се обезбеђује лансирним станицама, са којих се током сезоне одбране од града испалују противградне ракете. Организована одбрана од града, нарочито током лета, значајна је за заштиту пољопривредних култура које су у том периоду и најосетљивије. Изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од лансирних станица система одбране од града могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗС.

Превентивне мере заштите у случају *суше* су агротехничке мере, као и планирање изградње система за наводњавање на што већим површинама.

Основне мере заштите од *олујног ветра* су дендролошке мере. Смањење ризика и штете од јаких ветрова остварује се подизањем ветрозаштитног зеленила одговарајуће ширине уз саобраћајнице, канале и као заштита пољопривредног земљишта.

Мере заштите од *пожара* обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите. Урбанистичке мере заштите се односе на планирање простора у насељу кроз урбанистичке показатеље (намена површина, индекс заузетости парцеле) и правила изградње (регулациона линија, грађевинска линија, висина објекта, удаљеност објекта од суседних, ширина саобраћајница, паркиралишта и др.). Грађевинско-техничке мере заштите се односе на стриктну примену прописа о изградњи објеката, електроенергетских и гасних постројења, саобраћајне инфраструктуре, мреже противпожарних хидраната и др.

Заштита пољопривредног земљишта од пожара врши се применом мера заштите које прописују општине, у складу са Законом о пољопривредног земљишту. Како би се умањило ризик од појаве пожара предвиђено је да се шумске састојине уреде тако да се створе услови за ефикасну просторну заштиту, а посебним мерама да се заштити и пољопривредно земљиште.

Мере заштите од акцидентних ситуација су дате у тачки 6.2.

1.5.7. Уређење простора од интереса за одбрану земље

У складу са Законом о ванредним ситуацијама ради заштите од елементарних непогода и других несрећа, органи локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица, у оквиру својих права и дужности, дужна су да обезбеде да се становништво, односно запослени, склоне у склоништа и друге објекте погодне за заштиту.

Као други заштитни објекти користе се подрумске просторије и друге подземне просторије, прилагођене за склањање људи и материјалних добара. Приликом изградње објеката са подрумима, препорука је да се над подрумским просторијама гради ојачана плоча која може да издржи урушавање објекта.

1.5.8. Услови и мере којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом

Просторним планом се дају услови за уређење и изградњу површина јавне намене (јавних површина и објеката јавне намене за које се утврђује јавни интерес), као и других објеката за јавно коришћење, којима се обезбеђује несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама.

Приступачност јесте резултат примене техничких стандарда у планирању, пројектовању, грађењу, реконструкцији, доградњи и адаптацији објеката и јавних површина, помоћу којих се свим људима, без обзира на њихове физичке, сензорне и интелектуалне карактеристике или године старости осигурава несметан приступ, кретање, коришћење услуга, боравак и рад.

При планирању, пројектовању и грађењу саобраћајних површина (колских и пешачких површина), прилаза до објеката, као и при пројектовању објеката јавне намене и других објеката за јавно коришћење, морају се обезбедити обавезни елементи приступачности за све потенцијалне кориснике, у складу са Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама („Службени гласник РС”, број 22/15).

Обавезни елементи приступачности су:

- елементи приступачности за савладавање висинских разлика;
- елементи приступачности кретања и боравак у простору – стамбене и стамбено-пословне зграде и објекти за јавно коришћење;
- елементи приступачности јавног саобраћаја.

1.5.9. Услови и мере енергетске ефикасности изградње

Циљ енергетске ефикасности изградње јесте смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих или бољих услова коришћења и функционисања објекта. Смањење потрошње необновљивих извора енергије (фосилних горива) и коришћење обновљивих извора енергије доприноси заштити животне средине и климатских услова.

Основне мере за унапређење енергетске ефикасности односе се на смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производњу енергије.

Реализација планских решења подразумева развој и коришћење нових и обновљивих облика енергије уз подстицање градитеља и власника објеката да примене енергетски ефикасна решења и технологије ради смањења текућих трошкова. Са што мање утрошене енергије енергетски ефикасном градњом треба обезбедити удобан и комфоран боравак у објекту у свим временским условима.

Повећање енергетске ефикасности обезбедити кроз:

- изградњу пешачких и бицикличких стаза, за потребе обезбеђења комуницирања између центара и смањења коришћења моторних возила;
- подизање зеленила, уличног и уз ваннасељске путне коридоре (смањује се загревање тла и ствара се природни амбијент за шетњу, вожњу бицикла и друге начине кретања);
- пројектовање и позиционирање зграда према климатским аспектима, изложености сунцу и утицају суседних објеката, подизање зелених кровова, као компензација окупираном земљишту;

- изградњу малих система за производњу енергије унутар планираних комплекса, на бази обновљивих извора енергије (сунце, геотермалне воде, и др.) и изградњом даљинских или централизованих система грејања и хлађења.

За потребе повећања енергетске ефикасности, при пројектовању, изградњи и касније експлоатацији објеката, као и при опремању енергетском инфраструктуром, применити следеће мере:

- максимално користити нова техничка и технолошка решења у циљу енергетски ефикасније градње и употребе објеката;
- користити потенцијал обновљивих извора енергије локације: енергију сунца, подземних вода, ветра и сл., применом стаклених башти, фотонапонских панела, соларних колектора, топлотних пумпи и сл. (топлотне пумпе код ових система могу радити у режиму грејања зими, а у режиму хлађења у току лета, тако да се постиже угодна и равномерна клима током читаве године);
- оријентацијом и функционалним концептом објекта максимално искористити сунчеву енергију за загревање објекта (оријентација према јужној, односно источној страни света), груписати просторије сличних функција и сличних унутрашњих температура (нпр. помоћне просторије оријентисати према северу) и сл;
- пројектовати облик објекта којим се може обезбедити што је могуће енергетски ефикаснији однос површине и запремине омотача објекта у односу на климатске факторе и намену зграде;
- обезбедити максимално коришћење природног осветљења, као и коришћење пасивних добитака топлотне енергије зими, односно заштите од прегревања у току лета адекватним засенчењем;
- оптимализовати величину отвора (прозора, светларника и др.) како би се смањили губици енергије, а просторије добиле довољно светлости и природну вентилацију;
- заштитити делове објекта зеленилом и другим мерама који су лети изложени јаком сунчевом зрачењу, а зими ветровима (на јужној и западној страни садити листопадно дрвеће, а на северној зимзелено);
- размотрити могућност постављања тзв. зелених кровова и фасада, као и коришћење атмосферских и отпадних вода;
- користити систем природне вентилације (вентилациони канали, прозори, врата и други грађевински отвори), тако да губици топлоте у зимском периоду и топлотно оптерећење у летњем периоду буду што мањи;
- при пројектовању термотехничких система, предвидети елементе система грејања, климатизације и вентилације са високим степеном корисности;
- системе централног грејања пројектовати и изводити, тако да се омогући централна и локална регулација и мерење потрошње енергије за грејање;
- употребљавати енергетски ефикасна расветна тела.

Објекти високоградње морају бити пројектовани, изграђени, коришћени и одржавани на начин којим се обезбеђују прописана енергетска својства. Ова својства се утврђују издавањем сертификата о енергетским својствима, који чини саставни део техничке документације која се прилаже уз захтев за издавање употребне дозволе.

Мере за постизање енергетске ефикасности постојећих објеката су следеће:

- при реконструкцији објекта, а у циљу постизања енергетске ефикасности, дозвољено је накнадно извођење спољне топлотне изолације зидова уколико се врши у складу са законом, при чему треба водити рачуна о очувању функционалне и обликовне целовитости зграде и у складу је са мерама заштите надлежног органа за објекте који су у режиму заштите;
- уколико се зид који се санира налази на регулационој линији, односно граници са суседном парцелом, дозвољава се реконструкција за потребе постизања енергетске ефикасности објекта уз сагласност власника суседне јавне/приватне парцеле;
- дозвољено је накнадно формирање стакленика (уколико за то постоје техничке могућности и ако се елаборатом докаже побољшање енергетске ефикасности зграде), елиминисање „хладних мостова“ и смањење енергетских губитака постављањем топлотне изолације на зидове, кровове и подове, замена столарије новом која има добре термоизолационе карактеристике, а све у циљу спречавања неповратних губитака дела топлотне енергије;
- примењивати мере за постизање енергетске ефикасности прописане за планиране објекте у максималној мери у којој услови постојећег објекта то дозвољавају;
- уградња система грејања и припреме санитарне топле воде (замена и модернизација котлова и горионика, уградња нових енергетских система, прелазак са прљавих горива на природни гас или даљинско грејање, замена и модернизација топлотних подстаница, регулација температуре, уградња термостатских вентила, делитеља и мерача топлоте и друге мере).

Сви објекти подлежу обавези спровођења енергетског прегледа. Сви јавни објекти су дужни да спроводе програм енергетске ефикасности који доноси јединица локалне самоуправе, а који нарочито садржи планирани циљ уштеда енергије, преглед и процену годишњих енергетских потреба, план енергетске санације и одржавања јавних објеката, као и планове унапређења система комуналних услуга (даљинско грејање и хлађење, водовод, јавна расвета, управљање отпадом, јавни транспорт и др.).

Инвеститори објекта у изградњи, односно објекта који се реконструише су дужни да грејну инсталацију сваког објекта предвиђеног за прикључење на неки од система снабдевања топлотном енергијом опреме уређајима за регулацију и/или мерење предате топлотне енергије.

Нова и ревитализована постројења за производњу електричне и/или топлотне енергије, системи за пренос електричне енергије, дистрибуцију електричне и топлотне енергије и транспорт и дистрибуцију природног гаса, морају да испуњавају минималне захтеве у погледу њихове енергетске ефикасности, а у зависности од врсте и снаге тих постројења, односно величине система.

Неки објекти, као што су историјски споменици, верски објекти, пољопривредне зграде, могу бити изузете из примене мера за постизање енергетске ефикасности.

Мере за даље побољшавање енергетских карактеристика објекта не смеју да буду у супротности са другим суштинским захтевима, као што су приступачност, рационалност и намеравано коришћење простора.

2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ

2.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини Парка природе „Поњавица“

Правила грађења на пољопривредном земљишту, у просторној целини Парка природе „Поњавица“ утврђена су по просторним подцелинама, у складу са дефинисаним режимима заштите Парка природе „Поњавица“.

2.1.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 1 Парка природе „Поњавица“ - режиму I степена заштите

На пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 1 Парка природе „Поњавица“ - режиму I степена заштите – локалитет Острво забрањена је изградња свих врста објеката.

2.1.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 2 Парка природе „Поњавица“ - режиму II степена заштите

На пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 2 Парка природе „Поњавица“ - режиму II степена заштите забрањена је изградња свих врста објеката у функцији пољопривреде.

У режиму II степена заштите дозвољена је изградња монтажних објеката чија је намена у функцији очувања површина посебне намене, као и задовољења едукативних и истраживачких активности:

- осматрачница,
- молова.

Осматрачнице извести као слободностојеће, од природних материјала (дрвена конструкција, могућа трска као кровни покривач), што приближније природном амбијенту. За конструктивне делове објекта могу се користити метални профили, који морају бити или обојени нијансом браон боје или обложени природним материјалом (дрво, трска). Висину објекта одредити у складу са наменом и окружењем, односно условима Управљача.

Молови такође морају бити од дрвета, дозвољава се метални конструктивни део (обојен браон бојом као остали дрвени део) на који се поставља под од дрвета.

Део зоне кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“ која је утврђена Просторним планом Града Панчева, а налази се у оквиру подручја посебне намене, у заштићеном подручју Парка природе „Поњавица“, у просторној подцелини 2 - режиму II степена заштите, мења намену у складу са овим Просторним планом, те прелази из грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља у пољопривредно земљиште.

На постојећим кућама за одмор које се налазе у просторној подцелини 2 - режиму II степена заштите дозвољено је вршити инвестиционо и текуће (редовно) одржавање објекта, без промене габарита и волумена објекта. Коришћење објеката и инвестиционо и текуће (редовно) одржавање постојећих објеката не сме да утиче на заштиту Парка природе „Поњавица“.

2.1.1.3. Правила грађења на пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 3 Парка природе „Поњавица“ - режиму III степена заштите

На пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 3 Парка природе „Поњавица“ - режиму III степена заштите забрањена је изградња свих врста објеката у функцији пољопривреде.

У режиму III степена заштите дозвољена је изградња монтажних објеката чија је намена у функцији очувања површина посебне намене као и задовољења едукативних, истраживачких и туристичких активности:

- осматрачница,
- салетли,
- надстрешница,
- молова.

Осматрачнице извести као слободностојеће, од природних материјала (дрвена конструкција, могућа трска као кровни покривач), што приближније природном амбијенту. За конструктивне делове објекта могу се користити метални профили, који морају бити обложени природним материјалом (дрво, трска). Висину објекта одредити у складу са наменом и окружењем, односно условима Управљача.

Салетле и надстрешнице извести као слободностојеће, од природних материјала (дрвена конструкција, могућа трска као кровни покривач), што приближније природном амбијенту. Максимални хоризонтални габарит објекта је 20 m², а максимална висина 3,5 m.

Молови такође морају бити од дрвета, дозвољава се метални конструктивни део (обојен браон бојом као остали дрвени део) на који се поставља под од дрвета.

У режиму III степена заштите дозвољено је и постављање мобилијара од дрвета (столови, клупе) у циљу формирања пунктова на отвореном за потребе едукације и презентације природних вредности.

За едукативно-туристичко-рекреативни комплекс планиран на постојећем пољопривредном земљишту, у режиму III степена заштите предвиђена је израда плана детаљне регулације. Смернице за израду плана детаљне регулације дефинисане су у поглављу „V Имплементација“, тачка „2. Смернице за спровођење Просторног плана“, „2.1. Смернице за израду урбанистичких планова“, „2.1.5. Смернице за израду Плана детаљне регулације за едукативно-туристички-рекреативни комплекс у КО Банатски Брестовац“.

Делови зона кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“ и „Старо село“ које су утврђене Просторним планом Града Панчева, а налазе се у оквиру подручја посебне намене, у деловима који се налазе у оквиру заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“, у просторној подцелини 3 - режиму III степена заштите, мењају намену у складу са овим Просторним планом, те прелазе из грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља у пољопривредно земљиште.

На постојећим кућама за одмор које се налазе у просторној подцелини 3 - режиму III степена заштите дозвољено је вршити инвестиционо и текуће (редовно) одржавање објекта, без промене габарита и волумена објекта. Коришћење објеката и инвестиционо и текуће (редовно) одржавање постојећих објеката не сме да утиче на заштиту Парка природе „Поњавица“.

2.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини заштитне зоне Парка природе „Поњавица“

2.1.2.1. Правила грађења за објекте у функцији пољопривреде

На пољопривредном земљишту у просторној целини заштитне зоне Парка природе „Поњавица“ дозвољена је изградња објеката у функцији пољопривреде који не нарушавају еколошки или визуелни интегритет подручја и који нису потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација или загађења:

- објекта за потребе пољопривредног домаћинства – салаша,

- воћарско-виноградарских кућица,
- објеката за потребе примарне пољопривредне производње.

Објекти за потребе пољопривредног домаћинства – салаша

На пољопривредном земљишту могућа је изградња објеката пољопривредних домаћинстава – салаша, који садрже објекте намењене породичном становању и објекте намењене пољопривредној производњи.

Под салашима се подразумева ангажована површина на пољопривредном земљишту на којој се уз породични стамбени објекат одвија пољопривредна производња у области повртарства, воћарства и виноградарства, бави се екстензивним сточарством или се организује туристичка понуда у виду пласирања салашарских производа и услуга смештаја.

Пољопривредна производња, као и бављење екстензивним сточарством одвијаће се на посебно уређеном простору, што подразумева, осим простора за изградњу стамбеног објекта, издвајање просторних целина за башту са воћем и лозом, економско двориште са капацитетима за смештај ратарских култура и механизације, простор за изградњу објеката за смештај стоке са уређеним делом за одлагање стајњака и сл.

Обавезна је изградња стамбеног објекта на салашу. Простори који не садрже бар неки од наведених садржаја пољопривредног домаћинства не могу се сматрати салашем. Као пратећа функција у оквиру салаша могу се дозволити туристички садржаји.

Услови за избор локација намењених салашима:

- изградња салаша дозвољава се на парцелама индивидуалних пољопривредних произвођача у виду изградње нових салаша или доградње и адаптације постојећих салаша,
- не дозвољава се изградња нових салаша на просторима коридора планираних инфраструктурних капацитета који су дефинисани важећом просторно планском документацијом,
- минимална величина парцеле за изградњу новог салаша је 5000 m²; просторних органичења у смислу максималне величине површине ангажоване за салашарску производњу нема,
- постојећи салаша на мањој парцели могу се реконструисати, дограђивати и сл., до дозвољеног индекса заузетости.

Услови за изградњу објеката и просторну организацију салаша

Максимални индекс заузетости парцеле је 30%.

За потребе пољопривредног домаћинства на салашу је дозвољена изградња следећих објеката:

- породичног стамбеног објекта,
- економских објеката,
- објеката примарне пољопривредне производње,
- помоћних објеката,
- пословних објеката,
- објекта/површина за спорт и рекреацију,

уз обезбеђивање санитарно-ветеринарских, хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и других услова и уз неопходну инфраструктурну опремљеност парцеле.

Дозвољена је изградња само једног породичног стамбеног објекта (са максимално три стамбене јединице). Максимални габарит стамбеног објекта у основи је 200 m², максимална спратност објеката је П+Пк, са могућношћу изградње подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају. Растојање стамбеног објекта и објеката на суседној парцели мора бити најмање половина висине вишег објекта.

Економски објекти се могу градити само ако на парцели постоји или се гради породични стамбени објекат за потребе пољопривредног домаћинства. Дозвољена је изградња више економских објеката, у складу са потребама пољопривредног домаћинства.

Економски објекти могу бити:

- објекти за гајење животиња (стаје за коње, штале за говеда, објекти за гајење живине, коза, оваца и свиња, објекти за гајење голубова, кунића, украсне живине и птица, као и објекти за гајење пужева и сл.),
- пратећи објекти за гајење домаћих животиња (испусти за стоку, бетонске писте за одлагање чврстог стајњака, објекти за складиштење осоке),

- објекти за складиштење сточне хране (сеници, магацини за складиштење концентроване сточне хране, бетонирани сили јаме и сили тренчеви),
- објекти за складиштење пољопривредних производа (амбари, кошеви, силоси),
- и други слични објекти на пољопривредном газдинству (објекти за смештај пољопривредне механизације, пушнице, сушнице, и сл.);

Максимална спратност објекта за гајење животиња је П+Пк (приземље+поткровље) ако се у поткровљу планира складиштење хране за стоку. Минимална удаљеност објекта за гајење животиња од породичног стамбеног, односно пословног објекта, је 20,0 m, а од суседне парцеле удаљеност је минимум 10,0 m.

Минимална удаљеност пратећих објеката за гајење домаћих животиња од породичног стамбеног, односно пословног објекта, је 20,0 m, од суседне парцеле минимум 10,0 m, а од бунара 25,0 m.

Максимална спратност објекта за складиштење сточне хране је П+Пк (приземље+поткровље). Минимална удаљеност објекта за складиштење сточне хране од породичног стамбеног објекта је 6,0 m, а од суседне парцеле минимална удаљеност је 5,0 m.

Максимална спратност објекта за складиштење пољопривредних производа је П+Пк (приземље+поткровље). Могућа је и већа висина објекта из технолошких разлога (силос, кош и сл.). Минимална удаљеност објекта од породичног стамбеног објекта и од границе суседне парцеле је 5,0 m.

Максимална спратност објекта за смештај пољопривредне механизације је П (приземље). Минимална удаљеност овог објекта од породичног стамбеног објекта је 6,0 m, а од суседне парцеле минимална удаљеност је 5,0 m.

Максимална висина пушница и сушница је П+Пк (приземље+поткровље).

Објекти примарне пољопривредне производње (стакленици, пластеници, објекти за гајење печурака) се могу градити само ако на парцели постоји или се гради породични стамбени објекат за потребе пољопривредног домаћинства. Дозвољена је изградња више објеката примарне пољопривредне производње, у складу са потребама пољопривредног домаћинства.

Удаљеност стакленика и пластеника од граница парцеле не може бити мања од висине планираног објекта, односно минимално 5,0 m.

Максимална спратност објеката за гајење печурака је П, са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Дозвољена је изградња помоћних објеката уз стамбени објекат, као што су: гаража за путничко возило, остава хране за сопствене потребе, подрум, водонепропусна септичка јама, пољски wc, комунално ђубриште, ограда и сл.

Максимална спратност помоћног објекта је П (приземље).

Минимална удаљеност помоћних објеката од породичног стамбеног објекта и суседне парцеле је 5,0 m.

Дозвољена је изградња засебног објекта – подрума, који може бити укопан или полуукопан, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Водонепропусна септичка јама гради се на минимум 3,0 m од свих објеката и од границе суседне парцеле. Минимална удаљеност пољског WC-а и комуналног ђубришта од бунара, односно живог извора воде, је 25,0 m.

Забрањено је ограђивање парцела које се налазе непосредно уз водоток Поњавице, до израде плана детаљне регулације којим ће се утврдити површина јавне намене за потребе формирања мултифункционалног појаса око Поњавице.

Парцеле које се не налазе непосредно уз водоток Поњавице могу се ограђивати транспарентном оградом висине максимално 2,2 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије. Ограда од регулационе линије, односно границе парцеле атарског пута мора бити на удаљености која обезбеђује слободни профил пута.

Дозвољена је изградња пословних објеката за пружање услуга хране, пића и смештаја, као и за потребе организовања туристичке понуде на салашу, само ако постоји и пољопривредна производња на салашу.

Максимална спратност пословног објекта је П+Пк (приземље+поткровље). Минимална удаљеност пословног објекта од породичног стамбеног објекта и од границе суседне парцеле је 5,0 m а од економског објекта удаљеност је минимум 20,0 m.

Дозвољена је изградња објекта/површина за спорт и рекреацију за сопствене потребе или за потребе организовања туристичке понуде, само ако постоји и пољопривредна производња на салашу.

Максимална спратност објекта је П+Пк. Минимална удаљеност објекта/површине од породичног стамбеног објекта и од границе суседне парцеле је 5,0 m, а од економског објекта минимална удаљеност је 20,0 m.

Салаш мора имати приступ са атарског или другог јавног пута. Објекте салаша градити са косим крововима, а као покривач користити цреп, трску, теголу и сл. Примењивати традиционалан вид грађења.

Висок ниво уређености и опремљености салаша подразумева:

- изграђен приступни пут са чврстом подлогом,
- подигнуту ограду око грађевинског дела салаша,
- обезбеђено снабдевање питком водом из водоводне мреже или из сопственог извора (бунара),
- изграђеност одговарајућих водоводних инсталација у стамбеном објекту и објектима екстензивног сточарства,
- регулисање одвођења отпадних вода – отпадне воде из стаја и осока се не смеју упуштати у мелиорационе канале и природне водотоке,
- обезбеђено снабдевање електричном енергијом из јавне мреже или из сопственог извора,
- уређен простор за одлагање чврстог дела сточног отпада,
- изграђен објекат за прикупљање осоке,
- поплочан дворишни плато стамбеног дела и дела намењеног екстензивном сточарству.

Објекти на постојећим салашима се могу реконструисати и дограђивати, реконструисати инсталације, побољшати услови живота и рада до максималних параметара прописаних овим Просторним планом и под следећим условима:

- дозвољена је замена постојећег објекта новим објектом у оквиру услова датих овим Просторним планом,
- реконструкција објеката је дозвољена, ако се неће нарушити параметри дати овим Просторним планом,
- адаптација објеката се може дозволити у оквиру намена датих овим Просторним планом,
- ако парцела салаша не задовољава неки од услова дефинисаних овим Просторним планом, може се дозволити реконструкција и доградња до испуњења преосталих урбанистичких параметара.

Паркирање возила решити у оквиру парцеле салаша. Правила за паркирање возила морају се прописати у складу са важећим нормативима за одређену врсту објеката (породични стамбени објекат, пословни објекат за пружање услуга хране, пића и смештаја, као и за потребе организовања туристичке понуде на салашу и објекат/површина за спорт и рекреацију).

Воћарско-виноградарске кућице

На пољопривредном земљишту у просторној целини заштитне зоне Парка природе „Поњавица“ уз воћњаке и винограде дозвољена је изградња воћарско-виноградарских кућица, уз поштовање следећих правила уређења и изградње:

- површина нових парцела, на којима ће се градити воћарско-виноградарске кућице, износи мин. 1000 m²,
- парцеле на којима постоје изграђени воћарско-виноградарски објекти могу се задржати у постојећим границама,
- најмање 70% површине парцеле мора се користити као воћњак или виноград,
- габарит воћарско-виноградарске кућице износи максимум 25 m² (затворени део објекта). Дозвољена је изградња надстрешница, лођа, трема, пергола испред и у склопу објекта, с тим да тада укупна површина објекта износи највише 30 m²,
- спратност објекта је П (приземље),
- објекат може имати подрум или сутерен, уколико то геотехнички и хидротехнички услови дозвољавају,
- висина објекта је макс. 4,0 m до слемена,

- објекат градити од природних материјала, са косим кровом без надзетка,
- забрањено је ограђивање парцела које се налазе непосредно уз водоток Поњавице, до израде плана детаљне регулације којим ће се утврдити површина јавне намене за потребе формирања мултифункционалног појаса око Поњавице,
- парцеле које се не налазе непосредно уз водоток Поњавице могу се ограђивати живом зеленом или транспарентном оградом (жичано плетиво и сл. комбиновано са зеленилом) која се поставља тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде, максималне висине 1,4 m,
- минимална удаљеност објекта од границе суседне парцеле је 4,0 m на бочној страни где се обезбеђује обавезан колски пролаз, односно 1,0 m на супротној страни, од регулационе линије најмање 5,0 m.

Постојеће воћарско-виноградарске кућице се могу реконструисати и дограђивати до максималних параметара прописаних овим Просторним планом.

Објекти за потребе примарне пољопривредне производње

Стакленици и пластеници

На пољопривредном земљишту је дозвољено постављање стакленика и пластеника. Удаљеност ових објеката од граница парцеле не може бити мања од висине планираног објекта, односно минимално 5,0 m.

Забрањено је ограђивање парцела које се налазе непосредно уз водоток Поњавице, до израде плана детаљне регулације којим ће се утврдити површина јавне намене за потребе формирања мултифункционалног појаса око Поњавице.

Парцеле које се не налазе непосредно уз водоток Поњавице, на којима се постављају стакленици или пластеници, могу се ограђивати транспарентном оградом висине максимално 2,20 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије.

Објекти за гајење печурака

Изградња ових објеката је усмерена на мање квалитетном земљишту, а у складу са нормама и правилницима који регулишу ову област. Минимална удаљеност свих објеката од суседних парцела је 10,0 m. Максимална спратност објеката је П, са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

2.1.2.2. Правила грађења за објекте чија је намена у функцији очувања и промоције површина посебне намене

На пољопривредном земљишту у просторној целини заштитне зоне Парка природе „Поњавица“ дозвољена је изградња монтажних објеката чија је намена у функцији очувања површина посебне намене, као и задовољења едукативних, истраживачких и туристичких активности:

- визиторског центра,
- осматрачница,
- салетли,
- надстрешница,
- молова.

Визиторски центар подразумева комплекс у оквиру кога су предвиђене различите врсте садржаја и активности у циљу едукације и промоције Парка природе „Поњавица“.

Визиторски центар

У случају потребе изградње визиторског центра у КО Банатски Брестовац, визиторски центар се може лоцирати у оквиру заштитне зоне Парка природе „Поњавица“, уз обавезу да парцела на којој се планира визиторски центар има приступ јавној саобраћајној површини. Обавезна је израда урбанистичког пројекта за изградњу визиторског центра, у складу са урбанистичким параметрима из овог Просторног плана и прибављеним условима надлежних органа, организација и јавних предузећа.

Приликом израде урбанистичког пројекта за визиторски центар важе следећа правила уређења и грађења, уз поштовање свих прибављених услова надлежних органа, организација и јавних предузећа:

- приликом избора локације за изградњу визиторског центра неопходан је приступ јавној саобраћајној површини, а потребно је обезбедити и услове за прикључење на неопходну инфраструктуру;
- у склопу локалитета могућа је изградња следећих садржаја: објекта у функцији туризма (едукативни, културно-манifestациони, излетнички), салетли, надстрешница, као и постављање мобилијара од дрвета (столови, клупе) у циљу формирања пунктова на отвореном за потребе едукације и презентације природних вредности (школа у природи, летња позорница и сл.);
- уколико се парцела на којој се планира изградња визиторског центра налази директно уз водоток Поњавице, потребно је предвидети мултифункционални појас уз Поњавицу, као површину јавне намене (у циљу обезбеђења континуитета проходности уз Поњавицу за потребе одржавања водотока, заштите природних вредности Поњавице и презентације природног добра), а у складу са планом детаљне регулације, чија израда је прописана овим Просторним планом;
- планирани објекат визиторског центра позиционирати на удаљености мин. 20 m од границе заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“;
- дозвољена максимална површина планираног објекта у функцији туризма износи 100 m²;
- дозвољена спратност објекта је максимално П+Пк;
- архитектонска обрада објекта треба да буде прилагођена непосредном амбијенту и околном пејсажу. Делови објекта, структурални склоп од утицаја на обликовање и визуелни изглед морају се уклопити у околни амбијент, уз примену природних материјала;
- салетле и надстрешнице у комплексу извести као слободностојеће, од природних материјала (дрвена конструкција, могућа трска као кровни покривач), што приближније природном амбијенту. Максимални хоризонтални габарит објекта је 20 m², а максимална висина 3,5 m;
- комплекс мора бити опремљен неопходном комуналном инфраструктуром и санитарно-техничким уређајима;
- зелене површине треба да чине мин. 50% парцеле, уз примену аутохтоних врста, а где год је то могуће сачувати постојећу вегетацију;
- забрањено је оградавање парцеле и визиторског центра;
- урбанистичко, архитектонско и пејзажно уређење мора се ускладити са условима надлежног завода за заштиту природе;
- режими коришћења морају да буду такви да осигурају земљиште од појаве ерозивних и др. негативних процеса и поремећаја;
- у оквиру комплекса потребно је обезбедити довољан број паркинг површина за очекиван број посетилаца и запослено особље, потребне саобраћајно-манипулативне површине, као и прилазе возилима специјалне намене;
- све површине намењене јавном коришћењу, изградити у складу са потребама особа са инвалидитетом, деце и старих лица.

Осматрачнице

Осматрачнице извести као слободностојеће, од природних материјала (дрвена конструкција, могућа трска као кровни покривач), што приближније природном амбијенту. За конструктивне делове објекта могу се користити метални профили, који морају бити обложени природним материјалом (дрво, трска). Висину објекта одредити у складу са наменом и окружењем, односно условима Управљача.

Салетле и надстрешнице

Салетле и надстрешнице извести као слободностојеће, од природних материјала (дрвена конструкција, могућа трска као кровни покривач), што приближније природном амбијенту. Максимални хоризонтални габарит објекта је 20 m², а максимална висина 3,5 m.

Молови

Молови такође морају бити од дрвета, дозвољава се метални конструктивни део (обојен браон бојом као остали дрвени део) на који се поставља под од дрвета.

2.1.3. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини од утицаја на природно добро (Споменик природе „Ивановачка ада“ са заштитном зоном, станиште PAN09 и делови еколошких коридора са заштитном зоном)

Пољопривредно земљиште у просторној целини од утицаја на природно добро чине делови еколошких коридора канала Надел и Дунавца са одговарајућим заштитним зонама.

На овом пољопривредном земљишту, према условима заштите природе, у зони од 50 m од еколошког коридора канала Надел и од еколошког коридора Дунавца забрањена је изградња било каквих објеката, осим објеката за потребе рибарства (молова), објеката надземне инфраструктуре и водопривредних објеката са неопходном инфраструктуром.

У преосталих 150 m заштитне зоне еколошких коридора могућа је изградња:

- воћарско виноградарских кућица,
- објеката за потребе примарне пољопривредне производње (стакленици, пластеници),
- објеката екстензивног сточарства (надстрешнице, торови, сеници и сл.).

Под објектима рибарства сматрају се молови. Изградња молова могућа је уз услове и сагласност надлежних предузећа и установа за заштиту. Молови морају бити од дрвета, дозвољава се метални конструктивни део (обојен браон бојом као остали дрвени део) на који се поставља под од дрвета.

Према водним условима, на пољопривредном земљишту:

- у појасу ширине 10 m од брањене ножице насипа није дозвољено планирати изградњу били каквих надземних или подземних објеката, нити постављати ограду и сл.;
- у појасу од 10 m до 30 m од брањене ножице насипа могу се планирати приступни путеви, паркинг површине и слични објекти нискоградње, али није дозвољена изградња надземних објеката, постављање ограда, копање бунара, канала и постављање подземне инфраструктуре;
- у појасу од 30 m до 50 m од брањене ножице насипа могућа је изградња, адаптација, доградња и реконструкција плитко фундираних објеката (дубине фундирања максимално до 1 m од постојеће коте терена). Није дозвољено планирати изградњу сутерена (подрума). У овом појасу може се планирати постављање цевовода, каблова и друге подземне инфраструктуре (дубине рова максимално до 1 m од постојеће коте терена).

Изградња воћарско-виноградарских кућица дозвољена је уз поштовање следећих правила уређења и изградње:

- површина нових парцела, на којима ће се градити воћарско-виноградарске кућице, износи мин. 1000 m²,
- парцеле на којима постоје изграђени воћарско-виноградарски објекти могу се задржати у постојећим границама,
- најмање 70% површине парцеле мора се користити као воћњак или виноград,
- габарит воћарско-виноградарске кућице износи максимум 25 m² (затворени део објекта). Дозвољена је изградња надстрешница, лођа, трема, пергола испред и у склопу објекта, с тим да тада укупна површина објекта износи највише 30 m²,
- спратност објекта је П (приземље),
- објекат може имати подрум или сутерен, уколико то геотехнички и хидротехнички услови дозвољавају, и уколико се не налази у појасу од 30 m до 50 m од брањене ножице насипа,
- висина објекта је макс. 4,0 m до слемена,
- уз воћарско-виноградарску кућицу, на парцели већој од 5000 m² дозвољена је изградња и оставе за смештај воћа, максималне површине 30,0 m² и спратности П (приземље),
- парцеле се могу оградаживати живом зеленом или транспарентном оградом (жичано плетиво и сл. комбиновано са зеленилом) која се поставља тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде, максималне висине 1,4 m, уз поштовање горе наведених водних услова,
- минимална удаљеност објекта од границе суседне парцеле је 4,0 m на бочној страни где се обезбеђује обавезан колски пролаз, односно 1,0 m на супротној страни, од регулационе линије најмање 5,0 m.
- све објекте градити од природних материјала, са косим кровом без надзетка.

Постојеће воћарско-виноградарске кућице се могу реконструисати и дограђивати до максималних параметара прописаних овим Просторним планом.

На пољопривредном земљишту је дозвољено постављање стакленика и пластеника. Удаљеност ових објеката од граница парцеле не може бити мања од висине планираног објекта, односно минимално 5,0 m.

Парцеле на којима су постављени стакленици или пластеници могу се ограђивати уз поштовање водних услова. Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом висине максимално 2,20 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије.

Објекте екстензивног сточарства (надстрешнице, торови, сеници) извести од природних материјала.

На постојећим објектима за потребе пољопривредног домаћинства – салаше, фарме, и пратеће објекте (објекти за смештај пољопривредне механизације) дозвољена је реконструкција, инвестиционо и текуће (редовно) одржавање објеката у оквиру постојеће намене, без промене габарита и волумена објекта. Објектима за смештај пољопривредне механизације сматрају се затворени простори и надстрешнице у којима се смешта механизација (возила, машине, прикључни уређаји и др.), као и пољопривредни алати и опрема ради чувања и одржавања.

2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ШУМСКОМ ЗЕМЉИШТУ

На шумском земљишту на простору заштитне зоне ПП „Поњавица“ и шумском земљишту у приобаљу Дунава ван заштићених подручја могу да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописима којима се уређује област дивљачи и ловства:

- објекти за одржавање и коришћење шума (шумарске куће),
- техничка инфраструктура (шумске саобраћајнице и други објекти који служе за газдовање шумама) и
- ловачке колибе и ловно-техничких објекти.

Уколико је плановима газдовања шумама предвиђена изградња наведених објеката неопходна је израда урбанистичког пројекта. Урбанистички пројекат радити у складу са посебним прописима којима се уређује област дивљачи и ловства, као и урбанистичким параметрима из овог Просторног плана и прибављеним условима надлежних органа, организација и јавних предузећа.

Шумарске куће и ловачке колибе је дозвољено градити само као приземне (П), од природних материјала, уз максимално уклапање у природно окружење. Максимална површина објекта је 100 m². Објекти морају да имају минимално простор за смештај запослених (односно гостију) и тоалет. Мора се обезбедити: приступ објекту са јавног/некатегорисаног пута, као и снабдевање водом, електричном енергијом и одвођење отпадних вода. Снабдевање водом могуће је из бунара бушених у близини објекта или прикључењем на локални водовод ако за то постоје техничке могућности, а према условима надлежног дистрибутера. Одвођење отпадних вода решити на начин да се не угрози животна средина, затвореним канализационим системом, упуштањем у водонепропусни објекат. Објекти се енергијом могу снабдевати коришћењем обновљивих извора енергије, а ако се прикључују на линијску енергетску мрежу, дозвољено је извести само подземни прикључак према условима дистрибутера.

Шумарске куће и ловачке колибе могу се градити под условом да се не изазову трајна оштећења, загађивање или на било који други начин деградирање природних добара и животне средине.

У ловиштима предвидети изградњу ловно-техничких објеката у зависности од бројног стања дивљачи, а градити их од природних материјала и уклопити у природни амбијент ловишта. Ремизе подизати на оним местима у ловишту где нема природних површина које могу да пруже заштиту дивљачи.

2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ

Водно земљиште користи се на начин којим се не утиче штетно на воде и приобални екосистем и не ограничавају права других и то за:

- одржавање корита водотока и водних објеката,
- спровођење мера заштите вода,
- спровођење заштите од штетног дејства вода,
- остале намене, утврђене Законом.

Водно земљиште у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде (корито за велику воду и приобално земљиште), због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи који се одражавају на акватични и приобални екосистем. Водно земљиште текуће воде, у смислу Закона о водама, јесте корито за велику воду и приобално земљиште.

Водно земљиште стајаће воде јесте корито и појас земљишта уз корито стајаће воде, до највишег забележеног водостаја. Водно земљиште обухвата и напуштено корито и пешчани и шљунчани спруд који вода повремено плави и земљиште које вода плави услед радова у простору (преграђивања текућих вода, експлоатације минералних сировина и слично). Приобално земљиште јесте појас непосредно уз корито за велику воду водотока који служи одржавању заштитних објеката и корита за велику воду и обављању других активности које се односе на управљање водама.

Намена водног земљишта регулисана је Законом о водама, којим су дефинисане забране, ограничења права и обавезе власника и корисника водног земљишта и водних објеката. Водно земљиште је намењено за одржавање и унапређење водног режима у складу са овим законом и актима донетим на основу овог закона, а посебно за:

- изградњу, реконструкцију и санацију водних објеката;
- одржавање корита водотока и водних објеката;
- спровођење мера које се односе на уређење водотока и заштиту од штетног дејства вода, уређење и коришћење вода и заштиту вода.

С обзиром на то да се водно земљиште налази у подручју посебне намене, које обухвата три просторне целине значајне за очување биолошке разноврсности, намена и коришћење водног земљишта се може вршити само у складу са Одлуком о заштити Парка природе „Поњавица“, Одлуком о заштити „Ивановачка ада“ и условима Покрајинског завода за заштиту природе.

2.4. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ

2.4.1. Правила грађења за зоне кућа за одмор и рекреацију

2.4.1.1. Правила грађења за зоне кућа за одмор и рекреацију у заштитној зони Парка природе „Поњавица“

Просторним планом Града Панчева утврђене су границе зоне кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“, у КО Банатски Брестовац и зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“, у КО Омољица.

Овим Просторним планом за део зоне кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“, у КО Банатски Брестовац и део зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“, у КО Омољица, који се налазе у подручју посебне намене, у заштитној зони Парка природе „Поњавица“ утврђена су правила уређења и грађења.

За преостале делове ових зона кућа за одмор и рекреацију, раније утврђених Просторним планом Града Панчева, а који се налазе у заштићеном подручју Парка природе „Поњавица“, дефинисана је нова намена за коју су утврђена правила уређења и грађења за II и III степен заштите (утврђена у делу Просторног плана: поглавље „IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења у оквиру подручја посебне намене“, тачка „2. Правила грађења у оквиру подручја посебне намене“; „2.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту“, „2.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини Парка природе „Поњавица“, „2.1.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 2 Парка природе „Поњавица“ - режим II степена заштите“ и „2.1.1.3. Правила грађења на пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 3 Парка природе „Поњавица“ - режиму III степена заштите“).

За зону кућа за одмор и рекреацију у заштитној зони Парка природе „Поњавица“ дају се следећа правила уређења и грађења:

- површина парцеле на којој се гради кућа за одмор не може бити мања од 1000 m²;
- изградња објеката је дозвољена на удаљености од минимум 20 m од заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“;
- на парцелама које се налазе непосредно уз водоток Поњавице потребно је предвидети мултифункционални појас уз Поњавицу, као површину јавне намене (у циљу обезбеђења

континуитета проходности уз Поњавицу за потребе одржавања водотока, заштите природних вредности Поњавице и презентације природног добра), а у складу са планом детаљне регулације, чија израда је прописана овим Просторним планом;

- на парцели се поред куће за одмор могу изградити и помоћни објекти, који су у функцији основног објекта (остава, гаража и сл.);
- дозвољава се изградња лођа, тремова и пергола испред и у склопу објекта према осунчаним просторима и истакнутим природним садржајима. Те површине, уколико нису застакљене, не улазе у састав дозвољене површине објеката;
- укупна корисна површина куће за одмор може да износи 60 m^2 , а помоћних објеката може да износи до 20 m^2 ;
- спратност куће за одмор може бити приземље (П) или приземље и поткровље (П+Пк). На нагнутим теренима дозвољена је изградња помоћних просторија у сутерену куће за одмор;
- сви објекти на парцели морају имати косе кровове;
- међусобна удаљеност објеката треба да обезбеди релативну изолованост (визуелну, звучну) али не би требало да буде мања од 10 м;
- архитектонска обрада објекта треба да буде прилагођена непосредном амбијенту и околном пејсажу. Делови објекта, структурални склоп од утицаја на обликовање и визуелни изглед (прозори, стрехе, димњачке капе, тремови), морају се уклопити у околни амбијент, уз примену природних материјала (дрво, трска, опека, цреп);
- забрањено је ограда парцела које се налазе непосредно уз водоток „Поњавица“;
- парцеле које се не налазе непосредно уз водоток „Поњавица“ могу бити ограђене живом зеленом оградом, која се сади у осовини границе грађевинске парцеле, или транспарентном оградом (жичано плетиво и сл., комбиновано са зеленилом) која се поставља тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде. Максимална висина ограде износи 1,40 м;
- паркирање возила дозвољено је искључиво само на сопственој парцели.

2.4.1.2. Правила грађења за део зоне кућа за одмор и рекреацију у заштитној зони еколошког коридора Надел

У подручју посебне намене, у заштитној зони еколошког коридора Надел налази се део зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“.

Имајући у виду да се мере заштите за заштитну зону еколошких коридора, које су утврђене од стране надлежног завода за заштиту природе, не односе на викенд зоне утврђене Просторним планом Града Панчева, за део зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“ која је утврђена Просторним планом Града Панчева, а налази се у оквиру подручја посебне намене, примењују се следећа правила грађења (која су утврђена и Просторним планом Града Панчева), уз поштовање утврђених водних услова.

Правила грађења за део зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“ у заштитној зони еколошког коридора Надел:

- површина парцеле на којој се гради кућа за одмор не може бити мања од 1000 m^2 ;
- на парцели се поред куће за одмор могу изградити и помоћни објекти, који су у функцији основног објекта (остава, гаража и сл.);
- дозвољава се изградња лођа, тремова и пергола испред и у склопу објекта према осунчаним просторима и истакнутим природним садржајима. Те површине, уколико нису застакљене, не улазе у састав дозвољене површине објеката;
- укупна корисна површина куће за одмор може да износи 60 m^2 , а помоћних објеката може да износи до 20 m^2 ;
- спратност куће за одмор може бити приземље (П) или приземље и поткровље (П+Пк). На нагнутим теренима дозвољена је изградња помоћних просторија у сутерену куће за одмор;
- сви објекти на парцели морају имати косе кровове;
- међусобна удаљеност објеката треба да обезбеди релативну изолованост (визуелну, звучну) али не би требало да буде мања од 10 м;
- архитектонска обрада објекта треба да буде прилагођена непосредном амбијенту и околном пејсажу. Делови зграда, њен структурални склоп од утицаја на обликовање и визуелни изглед (прозори, стрехе, димњачке капе, тремови) морају бити у духу архитектонског наслеђа овог подручја;
- ограда парцеле може бити живом зеленом оградом, која се сади у осовини границе грађевинске парцеле, или транспарентном оградом (жичано плетиво и сл., комбиновано са зеленилом) која се поставља тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде. Ограда се може поставити на зидани део чија висина не може бити већа од 60 см. Максимална висина ограде износи 1,40 м.
- паркирање возила искључиво само на сопственој парцели.

Изграђени објекти и извршена парцелација у постојећим зонама кућа за одмор се задржавају у затеченом стању, уз дозвољавање усклађивања са правилима грађења утврђеним овим Просторним планом.

Према водним условима, неопходно је придржавати се следећих услова:

- у појасу ширине 10 m од брањене ножице насипа није дозвољено планирати изградњу било каквих надземних или подземних објеката, нити постављати ограду и сл.;
- у појасу од 10 m до 30 m од брањене ножице насипа могу се планирати приступни путеви, паркинг површине и слични објекти нискоградње, али није дозвољена изградња надземних објеката, постављање ограда, копање бунара, канала и постављање подземне инфраструктуре;
- у појасу од 30 m до 50 m од брањене ножице насипа могућа је изградња, адаптација, доградња и реконструкција плитко фундираних објеката (дубине фундирања максимално до 1 m од постојеће коте терена). Није дозвољено планирати изградњу сутерена (подрума). У овом појасу може се планирати постављање цевовода, каблова и друге подземне инфраструктуре (дубине рова максимално до 1 m од постојеће коте терена).

2.5. КРИТЕРИЈУМИ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЗАБРАНА ГРАЂЕЊА НА ОДРЕЂЕНОМ ПРОСТОРУ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ОБЈЕКТА

2.5.1. Заштитни појас јавних путева

Зоне заштите јавних путева чине заштитни појас пута и појас контролисане изградње, који су дефинисани Законом о путевима. Заштитни појас, са сваке стране јавног пута односно за општинске путеве има ширину од 5 m.

У заштитном појасу поред јавног пута ван насеља забрањена је изградња грађевинских или других објеката, као и постављање постројења, уређаја и инсталација, осим изградње саобраћајних површина пратећих садржаја јавног пута, као и постројења, уређаја и инсталација који служе потребама јавног пута и саобраћаја на јавном путу.

У заштитном појасу може да се гради, односно поставља водовод, канализација, топловод, железничка пруга и други сличан објекат, као и телекомуникациони и електропроводови, инсталације, постројења и сл., по претходно прибављеној сагласности управљача јавног пута.

У појасу контролисане изградње (који је исте ширине као и заштитни појас), у складу са Законом о путевима, дозвољена је изградња по селективном принципу, у складу са донетим плановима, а изричито је забрањено отварање рудника, каменолома и депонија отпада и смећа.

2.5.2. Зоне заштите изворишта водоснабдевања

На подручјима која се користе као изворишта за снабдевање водом за пиће и за санитарно-хигијенске потребе одређују се три зоне санитарне заштите и то: шира зона заштите, ужа зона заштите и зона непосредне заштите. Заштитна зона око изворишта дефинисана је Законом о водама и Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС“, број 92/08), а кроз израду елабората о зонама санитарне заштите изворишта.

Зона непосредне заштите (зона I) - Зона I изворишта подземне воде формира се на простору изворишта непосредно око водозахватног објекта. Зона I изворишта подземне воде засађује се декоративним зеленилом и растињем које нема дубоки корен и може се користити као сенокос. Зона I изворишта подземне воде, у којој не борави стално запослена особа, ограда се ради спречавања неконтролисаног приступа људи и животиња заштитном оградом, која не може бити ближа од 3,0 m од водозахватног објекта који окружује.

У зони I не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, као и друге радње дефинисане чланом 29. важећег Правилника.

Ужа зона заштите (зона II) - У зони II не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, као и друге радње дефинисане чланом 28. важећег Правилника.

Шира зона заштите (зона III) - У зони III не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, као и друге радње дефинисане чланом 27. важећег Правилника.

2.5.3. Зоне заштите око водних објеката

За планирање изградње објеката и извођења радова у зони водних објеката поштовати следеће:

- Дуж обала водотока-канала планирати стално проходну и стабилну радно инспекциону стазу ширине минимум 5 m у грађевинском подручју и 10 m у ванграђевинском подручју, за пролаз и рад механизације која одржава канал. У овом појасу не сме се планирати изградња никаквих надземних објеката (зграде, шахтови, вентили...), не сме се планирати садња дрвећа, постављање ограда и слично.
- У случају да се планира постављање инфраструктуре на водном земљишту, у експропријационом појасу водотока-канала, по траси која је паралелна са водотоком-каналом, инсталацију положити по линији експропријације водотока-канала, односно на минималном одстојању од ње (до 1 m), тако да међусобно, управно растојање између трасе инсталације и ивице обале водотока-канала буде минимум 5 m у грађевинском подручју и 10 m у ванграђевинском подручју.
- Подземна инфраструктура мора бити укопана минимум 1 m испод нивоа терена и димензионисана на оптерећења грађевинске механизације којом се одржава водоток-канал.
- Сва евентуална укрштања инсталације са водотоком-каналом планирати под углом од 90°.
- Саобраћајне површине планирају се изван зоне експропријације водотока-канала, а уколико је потребна саобраћајна комуникација – повезивање леве и десне обале водотока-канала, планирати је уз изградњу пропуста чије техничко решење мора обезбедити постојећи водни режим и одржавати стабилност дна и косина канала.
- Укрштања инсталација са каналском мрежом планирати њиховим постављањем у заштитној цеви испод дна канала, тако да горња ивица заштите буде минимум 1 m испод пројектованог дна канала. Минималну дужину заштитне цеви планирати колико је ширина канала у нивоу терена.
- Подземно укрштање инсталација са каналском мрежом у близини пропуста или моста планирати на удаљености од минимум 5 m од пропуста или моста.
- У случају да се постављање инсталације планира њеним постављањем уз конструкцију пропуста или моста, услов је да доња ивица заштитне цеви не сме залазити у светли отвор пропуста или моста (не сме бити испод доње ивице конструкције пропуста или моста).
- Обавеза инвеститора је да, у случају реконструкције пропуста или моста, о свом трошку изврши измештање и поновно враћање инсталације на конструкцију пропуста или моста.
- Укрштање инсталације могуће је планирати и у склопу пропуста уколико је надслој земље изнад пропуста довољне дебљине, али тако да заштитна цев инсталације буде минимум 0,1 m изнад горње ивице пропуста.
- Приликом извођења радова неопходно је прописно обележавање инсталације на водном земљишту.
- Предвидети такво уређење простора и његово коришћење којим се неће угрозити нормално функционисање и одржавање каналске мреже и свих водних објеката, који ће обезбедити слободан протицајни профил, стабилност косина и дна канала, као и несметан пролаз возилима и механизацији у зони водних објеката.

За планирање изградње објеката и извођења радова у зони насипа прве одбрамбене линије поштовати следеће:

- У појасу ширине 10 m од брањене ножице насипа, оставља се слободан пролаз за радно инспекциону стазу, за возила и механизацију службе одбране од поплаве и спровођења одбране од поплаве. У том појасу није дозвољена градња никаквих надземних и подземних објеката, нити постављање ограда и сл.
- На делу од 10 m до 30 m од брањене ножице насипа, могу се предвидети приступи парцели, паркинг простори и сл. објекти нискоградње. Није дозвољена изградња никаквих надземних објеката, постављање ограда, копање бунара, канала и сл., нити изводити било које друге радове који би штетно утицали на насип I линије одбране од поплаве и умањили његову сигурност са гледишта водопривреде.
- У појасу ширине од 30 m до 50 m од насипа могућа је изградња, адаптација, доградња и реконструкција објеката плитко фундираних (дубина фундирања мах до 1 m од постојеће коте терена). Није дозвољена изградња сутерена (подрума). У овом појасу се може предвидети постављање цевовода, кабла, и друге подземне инфраструктуре (дубина рова до максимално 1.0 m од постојеће коте терена).
- У појасу већем од 50 m од насипа, могу се градити објекти, копати бунари, ровови, канали и др.

У зони прве одбрамбене линије, са небрањене стране одбрамбене линије поштовати следеће:

- Дуж одбрамбене линије у појасу ширине минимално 10 m, неопходно је обезбедити континуитет саобраћаја и слободан пролаз возила и грађевинске механизације службе одбране од поплава.
- У инундационом појасу насипа на удаљености 10 до 50 метара од небрањене ножице насипа у којем постоји или је планиран заштитини појас са шумом и заштитиним зеленилом, није дозвољена изградња никаквих надземних и подземних објеката.

2.5.4. Зона заштите електроенергетских објеката

Заштитни појас за надземне електроенергетске водове, са обе стране вода од крајње фазног проводника дефинисан је Законом о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14) и износи:

- 1) за напонски ниво од 1 kV до 35 kV:
  - за голе проводнике 10 m;
  - за слабо изоловане проводнике 4 m;
  - за самоносеће кабловске снопове 1 m;
- 2) за напонски ниво 35 kV, 15 m;
- 3) за напонски ниво 110 kV, 25 m;
- 4) за напонски ниво изнад 110 kV, 30 m;

Заштитни појас за подземне водове (каблове) износи:

- 1) за напонски ниво од 1 kV до 35 kV, укључујући и 35 kV, 1 m;
- 2) за напонски ниво 110 kV, 2 m;
- 3) за напонски ниво изнад 110 kV, 3 m.

Заштитни појас за трансформаторске станице на отвореном износи:

- 1) за напонски ниво од 1 kV до 35 kV, 10 m;
- 2) за напонски ниво 110 kV и изнад 110 kV, 30 m.

Свака градња испод или у близини далековода напона и 400 kV и 110 kV условљена је: Законом о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14), Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14 и 83/18), Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), Правилником о техничким нормативима за електроенергетска постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СФРЈ“, број 4/74), Правилником о техничким нормативима за уземљења електроенергетских постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СРЈ“, број 61/95), Законом о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, број 36/09) са припадајућим правилницима, од којих се посебно издваја: Правилник о границама нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС“, број 104/09) и Правилник о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Службени гласник РС“, број 104/09), SRPS N.CO.105 Техничким условима заштите подземних металних цевовода од утицаја електроенергетских постројења („Службени лист СФРЈ“, број 68/86), SRPS N.CO.101 - Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Заштита од опасности, SRPS N.CO.102 – Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Заштита од сметњи („Службени лист СФРЈ“, број 68/86), као и SRPS N.CO.104 - Заштита телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Увођење телекомуникационих водова у електроенергетска постројења“ („Службени лист СФРЈ“, број 49/83).

У случају градње испод или у близини далековода, потребна је сагласност АД „Електромрежа Србије“ Београд.

Остали општи технички услови:

- приликом извођења радова, као и касније приликом експлоатације планираних објеката, водити рачуна да се не наруши сигурносна удаљеност од 5 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 kV, односно 6 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 kV и 7m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 400 kV;
- испод и у близини далековода не може се садити високо дрвеће, које се својим растом може приближити на мање од 5 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 kV, односно на мање од 6 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 kV и мање од 7 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 400 kV;
- забрањено је коришћење прскалица и воде у млазу за заливање уколико постоји могућност да се млаз воде приближи на мање од 5 m од проводника далековода напонског нивоа 110 kV,

односно на мање од 6 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 kV и мање од 7 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 400 kV;

- забрањено је складиштење лако запаљивог материјала у заштитном појасу далековода;
- нисконапонске, телефонске прикључке, прикључке на кабловску телевизију и друге прикључке извести подземно у случају укрштања са далеководом;
- приликом извођења било каквих грађевинских радова, нивелације терена, земљаних радова и ископа у близини далековода, ни на који начин се не сме угрозити статичка стабилност стубова далековода. Терен испод далековода се не сме насипати;
- све металне инсталације (електроинсталације, грејање и сл.) и други метални делови (ограде и сл.) морају да буду прописно уземљени. Нарочито водити рачуна о изједначењу потенцијала.

2.5.5. Зона заштите коридора електронских комуникационих система веза

Заштита телекомуникационих коридора и изградња инфраструктурних и других објеката у близини електронских комуникационих коридора мора бити у складу са Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава радио коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“ број 16/12).

2.5.6. Зона заштите термоенергетске инфраструктуре

За гасоводе притиска до 16 бара

У зависности од притиска заштитни појас гасовода је:

- 1) за ПЕ и челичне гасоводе $MOP \leq 4\text{bar}$ -по 1 m од осе гасовода на обе стране;
- 2) за челичне гасоводе $4\text{ bar} < MOP \leq 10\text{ bar}$ -по 2 m од осе гасовода на обе стране;
- 3) за ПЕ гасоводе $4\text{ bar} < MOP \leq 10\text{ bar}$ -по 3 m од осе гасовода на обе стране;
- 4) за челичне гасоводе $10\text{ bar} < MOP \leq 16\text{ bar}$ -по 3 m од осе гасовода на обе стране.

У заштитном појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m без писменог одобрења оператора дистрибутивног система. У заштитном појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

2.5.7. Зона заштите око противградних станица

Заштитна зона око лансирних (противградних) станица, у којој је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката и извођење радова који могу нарушити испаливање противградних ракета на градоносне облаке, према условима Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ) је 500 m. Изградња/реконструкција објеката односно извођење радова на одстојању мањем од 500 m од лансирне станице, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗ.

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

Имплементација Просторног плана представља процес примене и спровођења циљева и решења утврђених Просторним планом. Реализација овог процеса захтева дефинисање система управљања просторним развојем (у оквиру актуелног законодавства и институционалног амбијента), утврђивање потребних активности, мера и инструмената за имплементацију, утврђивање приоритета у имплементацији, као и утврђивање учесника у процесу имплементације и њихових обавеза, овлашћења и одговорности.

Управљање просторним развојем се заснива на постојећем систему управљања у Републици Србији и подразумева координиране активности различитих нивоа органа државне управе у процесу коришћења, уређења, развоја и заштите планског подручја: државни ниво - ресорна министарства Владе Републике Србије; покрајински ниво - ресорни покрајински секретаријати и Покрајинска влада и ниво локалне самоуправе (Град Панчево) - ресорни секретаријати Града Панчева. Управљање просторним развојем представља процес доношења одлука, заснованих на реализацији циљева и решења утврђених Просторним планом, при чему приоритет имају функције и садржаји од заједничког, јавног значаја. Примарну одговорност за реализацију ових садржаја имају наведени органи државне управе, у складу са својим нивоом, овлашћењима, обавезама и одговорностима, који морају бити међусобно усклађени у процесу имплементације.

Овај Просторни план представља основу за одрживи просторни развој, посебно за развој туризма.

Просторни план даје смернице и правила за еколошку повезаност и уређеност простора, а све активности су усклађене са мерама заштите природе и животне средине.

Учесници у остваривању Просторног плана у Републици Србији су органи и институције на националном, регионалном и локалном нивоу, које се пре свега баве заштитом природних и културних добара и природних ресурса, као и развојем привреде, првенствено туризма, пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Сходно томе у имплементацији овог Просторног плана учествују:

- Министарство заштите животне средине, Сектор за планирање и управљање у животној средини, Одсек за заштиту од великог хемијског удеса, Заштита од хемијског удеса;
- Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Сектор за водни саобрај и безбедност пловидбе
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације;
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Панчеву;
- Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру;
- Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине;
- Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај;
- Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама;
- Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство;
- Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу;
- Покрајински секретаријат за привреду и туризам;
- Покрајински секретаријат за спорт и омладину;
- Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад;
- Град Панчево, Градска управа, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове;
- Град Панчево, Градска управа, Секретаријат за заштиту животне средине;
- Град Панчево, Градска управа, Секретаријат за привреду и економски развој;
- Град Панчево, Градска управа, Секретаријат за јавне службе и социјална питања;
- Град Панчево, Градска управа, Секретаријат за пољопривреду, село и рурални развој;
- ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“, Панчево;
- ЈКП „Зеленило“ Панчево, Панчево;
- Месна заједница Омољица, Омољица;
- Месна заједница Банатски Брестовац, Банатски Брестовац;
- Месна заједница Иваново, Иваново;
- Завод за заштиту споменика културе у Панчеву, Панчево;
- ЈВП „Воде Војводине“, Нови Сад;
- ЈП „Војводинашуме“, Петроварадин; ЈП „Путеви Србије“, Сектор за стратегију, пројектовање и развој, Београд;
- Акционарско друштво за управљање јавном железничком инфраструктуром, „Инфраструктура железнице Србије“ а.д.;
- АД „Електромрежа Србије“, оператор дистрибутивног система „ЕПС дистрибуција“ Д.О.О. Београд, Огранак „Електродистрибуција Панчево“
- НИС АД. Нови Сад, Гаспром Њефт, Нови Сад;
- ЈП Србијагас, Нови Сад;
- ЈП „Транснафта“, Панчево;
- Теленор ДОО, Нови Београд;
- „VIP mobile“ ДОО, Нови Београд;
- „Телеком Србија“, Дирекција за технику, Функција за планирање и развој мреже и сервиса, Нови Београд;
- СББ српске кабловске мреже ДОО, Београд;
- Туристичка организација Војводине, Нови Сад;
- ЈП „Туристичка организација Панчева“, Панчево;
- Агенција за регионални развој АП Војводине, Нови Сад;
- Републички хидрометеоролошки завод Србије, Београд;
- Републички сеизмолошки завод;
- Јавна медијска установа радио телевизија Србије, Дирекција РТС, Сертификационо тело РТС „Развој и сертификација“, Београд;
- South Stream ДОО Нови Сад, Нови Сад;

- ЈП Емисиона техника и везе, Сектор технике, Београд;
- Центар за разминирање, Београд;
- ЈКП „Водовод и канализација“, Панчево;
- ЈКП „Хигијена“, Панчево;
- ЈКП „Грејање“, Панчево.

2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Спровођење овог Просторног плана приказано је на Рефералној карти број 4 - Карта спровођења.

Простор у оквиру подручја посебне намене

За подручје посебне намене, у највећем делу, предвиђено је **директно спровођење овог Просторног плана**.

Просторни план се директно спроводи у границама подручја посебне намене на следећи начин:

- применом утврђених правила уређења и грађења на пољопривредном, шумском, водном земљишту и грађевинском земљишту у оквиру зона кућа за одмор и рекреацију, у складу са којима се издају локацијски услови;
- директно спровођење овог Просторног плана уз обавезну израду урбанистичког пројекта за визиторски центар.

У деловима где се подручје посебне намене преклапа са грађевинским подручјима насеља Омољица, Банатски Брестовац и Иваново обавезно је **усклађивање планова генералне регулације насељених места Омољица, Банатски Брестовац и Иваново (План генералне регулације насељеног места Омољица, План генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац и План генералне регулације насељеног места Иваново) са овим Просторним планом, односно према смерницама утврђеним овим Просторним планом**, а до усклађивања предметних планова генералне регулације примењиваће се планови генералне регулације уз смернице утврђене овим Просторним планом.

У делу подручја посебне намене, за појас око Поњавице, предвиђена је **израда Плана детаљне регулације за утврђивање површине јавне намене око Поњавице (мултифункционални појас око Поњавице)**.

У делу подручја посебне намене предвиђена је **израда плана детаљне регулације за едукативно-туристичко-рекреативни комплекс у КО Банатски Брестовац**.

Просторни план Града Панчева престаје да важи у делу у ком се преклапа са подручјем посебне намене које је утврђено овим Просторним планом (на коме се директно спроводи овај Просторни план). За тај простор неопходно је усклађивање Просторног плана Града Панчева са овим Просторним планом.

Простор изван подручја посебне намене, а у оквиру Просторног плана

За простор изван подручја посебне намене, а у оквиру обухвата Просторног плана примењиваће се:

- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII),
- Просторни план Града Панчева,
- План генералне регулације насељеног места Омољица,
- План генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац и
- План генералне регулације насељеног места Иваново.

Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII), у складу са поглављем „IV Правила употребе земљишта, уређења и грађења“, спроводи се у делу обухвата овог Просторног плана који се односи на простор у обухвату непосредног заштитног појаса и ширег заштитног појаса водног пута Дунав.

2.1. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ГРАДА ПАНЧЕВА

Просторни план Града Панчева потребно је ускладити са овим Просторним планом, у делу у коме се преклапа са подручјем посебне намене, које је утврђено овим Просторним планом.

Опис граница у којима зоне кућа за одмор и рекреацију (утврђене Просторним планом Града Панчева) мењају намену

У складу са Одлуком о заштити Парка природе „Поњавица“ („Службени лист Града Панчева“, бр. 6/14, 38/15 и 13/17) и условима надлежног завода за заштиту природе неопходно је смањити границе зона кућа за одмор и рекреацију које су утврђене Просторним планом Града Панчева, у делу подручја посебне намене, односно у делу просторне целине Парка природе „Поњавица“.

Делови зона кућа за одмор и рекреацију које се укидају, а налазе се у подручју посебне намене, односно у просторној целини Парка природе „Поњавица“, **су следећи:**

- **У североисточном делу зоне кућа за одмор и рекреацију „Старо село“** који се налази у оквиру подручја посебне намене, у просторној целини Парка природе „Поњавица“, у катастарској општини Омољца, изузимају се катастарске парцеле 10988 и 11989, у површини око **1,21 ha**.
- **У делу зоне кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“** који се налази у оквиру подручја посебне намене, у просторној целини Парка природе „Поњавица“, у катастарској општини Банатски Брестовац, изузима се простор који је дефинисан на следећи начин:
Почетна тачка описа се налази на тремеђи катастарских парцела 1489, 1618 и 1675. Од тремеђе граница у правцу југоистока прати североисточну међу катастарских парцела 1618 и 1602 и долази до тремеђе катастарских парцела 1602, 1508 и 1514 где мења правац ка североистоку и прати источну међу катастарских парцела 1508, 1509 и 1511 и долази до тремеђе катастарских парцела 1469, 1511 и 1512. Од тремеђе граница наставља ка југоистоку и прати северну међу катастарских парцела 1512, 1513, 1514, 1515, 1518, 1519, 1520, 1523, 1524, 1528/1, 1528/2, 1529, 1530, 1531, 1536/1, 1536/2, 1537, 1538, 1546, 1549, 1550, 1551/1, 1551/2, 1563/1, 1563/2, 1564, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1570, 1573, 1574/1, 1574/2, 1575, 1576, 1577, 1579, 1580, 1581/1, 1581/2, 1582, 1583, 1584, 1585, 1587, 1588, 1589, 1427/2, 1422/4, 1422/1, 1596, 1597/1, 1597/2, 1598 и 1602 и долази до четворемеђе катастарских парцела 1602, 1305, 1306/2 и 1675. Од четворемеђе граница у правцу запада и северозапада прати северну међу катастарске парцеле 1675 до почетне тачке описа.
Површина овог дела зоне кућа за одмор и рекреацију „Поњавица“, који се налази у оквиру подручја посебне намене, у просторној целини Парка природе „Поњавица“ износи **14,75 ha**.

2.2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА

2.2.1. Смернице за израду/усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Омољца

За насеље Омољца донет је План генералне регулације насељеног места Омољца („Службени лист Града Панчева“, број 33/14). Насеље Омољца налази се делом у оквиру подручја посебне намене - заштитне зоне Парка природе „Поњавица“, те је неопходно усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Омољца са овим Просторним планом. Приликом усклађивања, односно израде Плана генералне регулације насељеног места Омољца неопходно је поштовање следећих смерница дефинисаних овим Просторним планом:

- Изградњу објеката у оквиру подручја посебне намене, у заштитној зони Парка природе „Поњавица“, позиционирати на удаљености мин. 20 m од Поњавице.
- Потребно је предвидети мултифункционални појас уз Поњавицу, као површину јавне намене (у циљу обезбеђења континуитета проходности уз Поњавицу за потребе одржавања водотока, заштите природних вредности Поњавице и презентације природног добра), а у складу са планом детаљне регулације, чија израда је прописана овим Просторним планом;
- Правила уређења и грађења за стамбену зону са компатибилним наменама која се налази у оквиру подручја посебне намене (блокови бр. 20, 21, 37, 51, 88, 98, 119, 120 и делови блокова бр. 40, 87 и 122) ускладити са условима и мерама заштите и уређења за заштитну зону Парка природе „Поњавица“ (поглавље „IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења у оквиру подручја посебне намене“, тачка „1. Правила уређења и организације земљишта (са зонама заштите) у оквиру подручја посебне намене“, „1.5. Услови и мере заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи“, „1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара“, „1.5.1.1. Заштићена подручја“, поднаслов „Предеона целина - Парк природе „Поњавица“ - део који се односи на заштину зону), као и са законском регулативом и условима надлежних органа, организација и јавних предузећа;
- Правила уређења и грађења за спортско-рекреативну зону која се налази у оквиру подручја посебне намене (блокови бр. 52 и 123) ускладити са условима и мерама заштите и уређења за

заштитну зону Парка природе „Поњавица“ (поглавље „IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења у оквиру подручја посебне намене“; тачка „1. Правила уређења и организације земљишта (са зонама заштите) у оквиру подручја посебне намене“, „1.5. Услови и мере заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи“; „1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара“; „1.5.1.1. Заштићена подручја“, поднаслов „Предеона целина - Парк природе „Поњавица“ - део који се односи на заштину зону), као и са законском регулативом и условима надлежних органа, организација и јавних предузећа;

У оквиру спортско-рекреативне зоне у блоку број 52 планирати визиторски центар, поред постојећих спортских терена;

Неопходно је обезбедити приступ визиторском центру, као и одређени број паркинг места;

- За делом блокова број 63 и 122 који се налази у оквиру подручја посебне намене и према важећем Плану генералне регулације насељеног места Омољица намењени су привредној зони са компатибилним наменама, приликом усклађивања Плана генералне регулације насељеног места Омољица утврдити другу намену, а у складу са условима и мерама заштите и уређења за заштитну зону Парка природе „Поњавица“ (поглавље „IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења у оквиру подручја посебне намене“; тачка „1. Правила уређења и организације земљишта (са зонама заштите) у оквиру подручја посебне намене“; „1.5. Услови и мере заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи“, „1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара“; „1.5.1.1. Заштићена подручја“, поднаслов „Предеона целина - Парк природе „Поњавица“ – у делу који се односи на заштиную зону);
- У оквиру грађевинског подручја насеља Омољица, а у оквиру подручја посебне намене предвидети локацију за постављање осматрачнице за посматрање птица, на простору који омогућава поглед на острво које ужива заштиту I степена;
- Важећим планом генералне регулације насељеног места Омољица блок број 13 намењен је грађевинском земљишту јавне намене ван грађевинског подручја, комуналној зони и објектима, односно планираном постројењу за пречишћавање отпадних вода. С обзиром на то да се блок бр. 13 налази у оквиру подручја посебне намене, у заштитној зони Парка природе „Поњавица“, те да предложена локација за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода није у складу са утврђеним мерама заштите, приликом усклађивања Плана генералне регулације насељеног места Омољица планирати нову локацију за постројење за пречишћавање отпадних вода.

2.2.2. Смернице за усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац

За насеље Банатски Брестовац донет је План генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац („Службени лист Града Панчева“, број 27/16). Насеље Банатски Брестовац налази се делом у оквиру подручја посебне намене - заштитне зоне Парка природе „Поњавица“, те је неопходно усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац са овим Просторним планом. Приликом усклађивања Плана генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац неопходно је поштовање следећих смерница дефинисаних овим Просторним планом:

- Изградњу објеката у оквиру подручја посебне намене, у заштитној зони Парка природе „Поњавица“, позиционирати на удаљености мин. 20 m од Поњавице.
- Потребно је предвидети мултифункционални појас уз Поњавицу, као површину јавне намене (у циљу обезбеђења континуитета проходности уз Поњавицу за потребе одржавања водотока, заштите природних вредности Поњавице и презентације природног добра), а у складу са планом детаљне регулације, чија израда је прописана овим Просторним планом;
- Правила уређења и грађења за стамбену зону са компатибилним наменама која се налази у оквиру подручја посебне намене (блокови бр. 31, 32, 33, 38, 39, 48, 49 и делови блокова бр. 16, 30, 40, 41, 42, као и блок у западном делу насеља који се наслања на блокове бр. 42 и 43) ускладити са условима и мерама заштите и уређења за заштитну зону Парка природе „Поњавица“ (поглавље „IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења у оквиру подручја посебне намене“; тачка „1. Правила уређења и организације земљишта (са зонама заштите) у оквиру подручја посебне намене“; „1.5. Услови и мере заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи“, „1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара“, „1.5.1.1. Заштићена подручја“, поднаслов „Предеона целина - Парк природе „Поњавица“ - део који се односи на заштиную зону), као и са законском регулативом и условима надлежних органа, организација и јавних предузећа;
- Важећим планом генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац блок број 47 намењен је комуналној зони и објектима, односно планираном постројењу за пречишћавање отпадних вода. Мали део блока број 47 налази се у оквиру подручја посебне намене, заштитне зоне Парка природе „Поњавица“. С обзиром на то да намена поменутог дела блока није у складу са утврђеним мерама заштите, потребно је променити намену за тај део блока приликом усклађивања Плана генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац.

2.2.3. Смернице за усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Иваново

За насеље Иваново донет је План генералне регулације насељеног места Иваново („Службени лист Града Панчева“, број 35/15). Насеље Иваново налази се делом у оквиру подручја посебне намене – просторне целине од утицаја на природно добро (еколошки коридор Надел са заштитном зоном), те је неопходно усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Иваново са овим Просторним планом. Приликом усклађивања Плана генералне регулације насељеног места Иваново неопходно је поштовање следећих смерница дефинисаних овим Просторним планом:

- Правила уређења и грађења за део насеља који се налази у оквиру подручја посебне намене - за део стамбене зоне, део пословне зоне, део зоне зелених површина и део комуналне зоне ускладити са условима и мерама заштите и уређења за заштиту еколошких коридора (поглавље „IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења у оквиру подручја посебне намене“, тачка „1. Правила уређења и организације земљишта (са зонама заштите) у оквиру подручја посебне намене“; „1.5. Услови и мере заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи“, „1.5.1.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта“), са условима за зону заштите око водних објеката (поглавље „IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења у оквиру подручја посебне намене“, тачка „2. Правила грађења у оквиру подручја посебне намене“, „2.5. Критеријуми којима се утврђује забрана грађења на одређеном простору или за одређене врсте објеката“, „2.5.4. Зоне заштите око водних објеката“), као и са законском регулативом и условима надлежних органа, организација и јавних предузећа.

2.2.4. Смернице за израду Плана детаљне регулације за утврђивање површине јавне намене око Поњавице (мултифункционални појас око Поњавице)

У циљу обезбеђења континуитета проходности уз Поњавицу за потребе одржавања водотока, заштите природних вредности Поњавице и презентације природног добра потребно је обезбедити мултифункционални појас око Поњавице, као површину јавне намене. У оквиру мултифункционалног појаса уз Поњавицу треба планирати инспекцијску стазу и стазу за потребе презентације природног добра. Поред тога, потребно је обезбедити, где год је то просторно могуће, мултифункционални зелени појас уз планирану стазу, дуж обале Поњавице.

За потребе утврђивања регулације и дефинисања планираних површина јавне намене за које је предвиђено утврђивање јавног интереса (мултифункционални појас) обавезна је израда плана детаљне регулације.

Планом детаљне регулације за појас око Поњавице могуће је одредити и површине јавне намене за изградњу објеката од општег интереса за потребе управљања природним добром.

2.2.5. Смернице за израду Плана детаљне регулације за едукативно-туристичко-рекреативни комплекс у КО Банатски Брестовац

За планирани едукативно-туристичко-рекреативни комплекс у КО Банатски Брестовац, јужно од грађевинског подручја насеља Банатски Брестовац, у оквиру Парка природе „Поњавица“ предвиђена је израда плана детаљне регулације како би се предвидео приступни пут и паркинг простор и утврдила правила уређења и грађења за предметни комплекс, уз прибављање услова надлежних органа, организација и јавних предузећа, посебно надлежног завода за заштиту природе. При изради плана детаљне регулације неопходно је поштовати смернице дефинисане овим Просторним планом:

- Поред садржаја који се већ налазе на предметној локацији (салетле, мобилијар за едукацију на отвореном - едукативне табле, мобилијар за седење), планирано је и уређење плаже и других садржаја у функцији туризма;
- У оквиру комплекса, у просторној подцелини 2 – режим заштите II степена, на пољопривредном земљишту, дозвољено је трасирање едукативних стаза за презентацију природних вредности, као и бициклических стаза;
- У оквиру предметног комплекса, у просторној подцелини 3 – режим III степена заштите, дозвољени су садржаји за потребе различитих видова туризма, као што су:
  - o екотуризам (пешачење, трчање, вожња бициклом, вожња чамцима, купање, риболов, birdwatching и сл.) – извођење стаза, постављање понтона и молова;
  - o едукативни (школа у природи, стручни студијски боравци) – едукативна пешачка стаза са едукативним таблама, пунктови који ће моћи да приме одговарајући број туриста и посетилаца, мобилијар на отвореном (клубе, сеници, корпе за отпатке),

- излетнички (дневни, полудневни и викенд излети) - мобилијар на отвореном (клупе, сеници, корпе за отпатке),
- риболовни – постављање понтона за пецароше у складу са условима Управљача Парка природе „Поњавица“,
- културно-манifestациони (културне и друге манифестације – приредбе, спортска такмичења, забавни садржаји за децу и друге активности ограниченог трајања које промовишу Парк природе „Поњавица“) – постављање мобилијара на отвореном,
- спортско-рекреативни (пешачење, бициклизам, трчање, спортске активности и вежбање на отвореном простору) - трасирање пешачких, бициклических и трим стаза, изградња терена за одбојку на песку и простора за фитнес терен на отвореном;
- Обезбедити одговарајући ниво инфраструктурне опремљености, а према потребама корисника простора;
- Поред планираног приступног пута до комплекса, неопходно је обезбедити и одређени број паркинг места у оквиру предметног комплекса;
- За потребе презентације природног добра, едукације и рекреације потребно је поред постављања новог мобилијара (едукативне табле, клупе, сеници, корпе за отпатке), уређивање обала и зелених површина, а све у складу са условима надлежног завода за заштиту природе;
- Коришћење природних ресурса тако да се осигура земљиште од појаве ерозивних и др. негативних процеса, као и хидрогеолошких поремећаја, а уз услове и сагласности надлежних предузећа и установа за заштиту;
- Коришћење природних ресурса на начин и у мери у којој не угрожава диверзитет и функционисање природних система и процеса, нити угрожава пејзаж и мирну атмосферу заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“;
- Све површине намењене јавном коришћењу морају бити изграђене у складу са потребама особа са инвалидитетом, деце и старих особа;
- Архитектонска обрада планираних садржаја треба да се уклопи у околни пејзаж.

3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ

Заштита предела и природних добара

- обезбеђење одговарајућег квалитета (измуљивање и чишћење Поњавице) и режима вода у циљу ревитализације екосистема Поњавице;
- уређење предела стимулацијом традиционалног начина коришћења простора у циљу очувања његових руралних особина;
- праћење биодиверзитета у региону Парка природе „Поњавица“.

Мрежа насеља и јавних служби

- успостављање и очување равнотеже између просторног развоја заштићених подручја и мреже насеља и јавних служби;
- забрана ширења грађевинских подручја насеља у простор посебне намене;
- плановима генералне регулације за насеља потребно је дефинисати правила уређења и грађења на грађевинском земљишту у грађевинском подручју насеља, у оквиру подручја посебне намене, која ће бити усклађена са режимима и условима и мерама заштите утврђених овим Просторним планом.

Пољопривреда

- Усклађивање пољопривредних активности са потребама очувања екосистема (умерено екстензивирање ратарске производње);
- Пренамена дела закоровљених ораница, слабијих производних могућности у пашњаке;
- Развој алтернативних грана пољопривреде (узгој и сакупљање лековитог биља, пчеларство);
- Реинтродукција аутохтоних биљних и животињских врста.
- Развој органске производње на подручјима погодним за ову врсту пољопривреде.

Туризам

- Изградња осматрачница и визиторских центара у функцији едукације, промоције и заштите Парка природе „Поњавица“;
- Уређење јавних плажа и њихово опремање у складу са мерама заштите;
- Постављање туристичке сигнализације;
- Развој туристичких локалитета кроз улагања у туристичку инфраструктуру и супраструктуру.

Шумско земљиште и заштитни појасеви

- Повећање површина под шумама према програмима заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта;
- Формирање заштитних појасева зеленила у складу са условима заштите природе.

Саобраћајна инфраструктура

- Реконструкција/изградња путне мреже нижег нивоа, као и инфраструктуре немоторног саобраћаја: пешачких и бициклических стаза свих нивоа.

Водопривредна инфраструктура

- Ревитализација и даље одржавање оптималног водног режима у заштићеним подручјима;
- Обезбеђење квалитетног водоснабдевања;
- Заштита, уређење и обезбеђење водних ресурса од даљег загађивања и расипања.

Електроенергетска инфраструктура

- Обезбеђење електроенергетске инфраструктуре до свих планираних садржаја, сигурно и квалитетно напајање електричном енергијом и повећање енергетске ефикасности.

Електронска комуникациона инфраструктура

- Развој електронске комуникационе инфраструктуре која подржава пружање најсавременијих услуга електронских комуникација фиксних, мобилних комуникација и радио-дифузног система.

Термоенергетска инфраструктура

- Обезбеђење термоенергетске инфраструктуре до свих планираних садржаја, поуздано и квалитетно снабдевање свих потрошача топлотном енергијом.

Заштита непокретних културних добара

- интегрална заштита непокретних културних добара са простором посебне намене у коме се налазе, што подразумева усклађивање презентације непокретних културних добара са принципима очувања природних вредности окружења;
- валоризација, заштита, коришћење и презентација непокретних културних добара, као развојног ресурса.

Заштита и унапређење животне средине

- мониторинг квалитета воде у Поњавици и у складу са резултатима мерења примена мера заштите,
- мониторинг квалитета муља на основу физичко-хемијских и биолошких показатеља у циљу измуљавања и депоновања;
- инфраструктурно опремање туристичких садржаја, који су у функцији презентације Парка природе „Поњавица“.

4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Управљање заштитом, развојем, уређењем и коришћењем подручја посебне намене, засниваће се на стратешким, развојно-управљачким документима (програми и планови), изворима финансирања, стимулативним политикама, институционалној подршци, информатичкој, промотерско-маркентишкој, истраживачкој и другим подршкама.

Извори финансирања развоја и заштите посебне намене простора, зависиће од врсте приоритетних пројеката који ће се реализовати и нивоа надлежности. Основне линије финансирања чиниће буџетска средства републичког, покрајинског и локалног нивоа, кредитна средства фондова и банака, као и учешће у различитим програмима Европске Уније ради коришћења средстава из претприступних и структурних фондова за реструктурирање привреде и изградњу капиталних објеката.

Финансијско-економске мере подразумевају и учешће Града Панчева и јединица локалне самоуправе из окружења приликом реализације регионалних пројеката.

Средства за финансирање активности могу бити обезбеђена из средстава АП Војводине, Града Панчева, посебних фондова, могућих концесионара, иностраних донатора и спонзора, као и средстава заинтересованих грађана, корисника и инвеститора.

Институционална подршка се односи на активно учешће свих субјеката, који су наведени као учесници у имплементацији. Неопходна је сарадња свих учесника како на вертикалном, тако и на хоризонталном нивоу.

Стратешко опредељење Републике Србије је да у што скоријој будућности постане држава кандидат за учлањење у Европску Унију (ЕУ), што отвара могућности за приступ читавом низу специфичних фондова, конституисаних управо као подршка просторном развоју, са циљем да се унапреде и усагласе постојеће и потенцијалне просторне структуре са европским, те је неопходно обезбедити стратешке пројекте којима би се конкурисало за подршку из ових фондова.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

В) ПРИЛОГ

Прилог - Списак прописа од значаја за израду Просторног плана

Законски оквир:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14 и 83/18);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 64/15);
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16);
- Закон о потврђивању Европске конвенције о пределу („Службени гласник РС“-Међународни уговори, број 4/11);
- Закон о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 13/16 и 30/16-исправка);
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон);
- Закон о црквама и верским заједницама („Службени гласник РС“, број 36/06);
- Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС“, бр. 51/09, 30/10 и 89/15-др. закон);
- Закон о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник РС“, број 129/07, 18/16 и 47/18);
- Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 18/10, 65/13 и 15/15-УС, 96/15, 113/17-др. закон и 27/18-др. закон);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07, 83/14-др. закон и 47/18);
- Закон о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине („Службени гласник РС“, бр. 99/09 и 67/12-УС);
- Закона о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91, 71/94 и 79/05-др. закон и 83/14-др. закон);
- Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01-СУС, „Службени лист СРЈ“, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС“ бр. 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08-др. закон, 41/09, 112/15 и 80/17);
- Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 10/13-др. закон и 101/16);
- Закон о сточарству („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 93/12 и 14/16);
- Закон о ветеринарству („Службени гласник РС“, бр. 91/05, 30/10 и 93/12);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 101/16);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Закон о путевима („Службени гласник РС“, број 41/18);
- Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13-УС, 55/14, 96/15-др. закон, 9/16-УС, 24/18, 41/18 и 41/18- др. закон);
- Закон о железници („Службени гласник РС“, бр. 41/18 и 91/15);
- Закон о безбедности и интероперабилности железница („Службени гласник РС“, бр. 104/13, 66/15-др. закон, 92/15 и 113/17-др. закон);
- Закон о интероперабилности железничког система („Службени гласник РС“, број 41/18, осим одредаба члана 11. ст. 6. и 7, члана 15. став 2, члана 17. став 19. тачка 1), члана 19. ст. 5. и 6, члана 20. став 2, члана 30. став 4. и члана 33. које се примењују од дана приступања Републике Србије Европској унији)
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС и 14/16);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 25/15);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 14/16);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15)
- Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“, бр. 107/05, 72/09-др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13, 45/13-др. закон, 93/14, 96/15, 106/15 и 113/17-др. закон);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“ број 36/09);
- Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 25/15);
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15);
- Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 93/12);

- Закон о туризму („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 99/11-др. закон, 93/12, 84/15 и 83/18- др. закон);
- Закон о спорту („Службени гласник РС“, број 10/16);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, број 101/15);
- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка 6) и став 2. у делу који се односи на тачку 6) и члан 14. став 2.);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 89/15);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 46/91, 83/92, 53/93-др. закон, 54/93, 60/93-исправка, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредби чл. 9. до 20.);
- Закон о дивљачи и ловству („Службени гласник РС“, број 18/10);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС“, број 128/14);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“ бр. 87/18);
- Закон о транспорту опасне робе („Службени гласник РС“, бр. 104/16 и 83/18);
- Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон, 10/15 и 36/18);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09 и 20/15);
- Закон о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15);
- Уредба о категоризацији државних путева („Службени гласник РС“, број 105/13, 119/13 и 93/15);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник РС“, број 5/68);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12);
- Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Службени гласник РС“, број 104/09);
- Законом о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Службени гласник РС“, бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Службени гласник РС“, бр 53/93, 67/93, 48/94, 101/05 -др закон и 54/15 - др. закон);
- Закон о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима („Службени гласник РС“, број 54/15).

Документи релевантни за просторно планирање су стратегије развоја појединих области донете на државном и покрајинском нивоу. У овај Просторни план уграђене су смернице и стратешка опредељења из следећих докумената:

- Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године („Службени лист РС“, број 85/14);
- Стратегија безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2015 до 2020. године („Службени лист РС“, број 64/15);
- Стратегија развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015 до 2025. године („Службени лист РС“, број 3/15);
- Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године („Службени гласник РС“, број 98/16);
- Маркетинг стратегија туризма у Војводини („Службени гласник АПВ“, број 6/10);
- Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011 до 2018. године („Службени гласник РС“, број 13/11);
- Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС“, број 33/12);
- Национални програм заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 12/10).

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ ПАРКА ПРИРОДЕ „ПОЊАВИЦА“
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ ПАРКА ПРИРОДЕ „ПОЊАВИЦА“
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ-НОВИ САД

Е - 2607/1

ОДГОВОРНО ЛИЦЕ

Lj. Protić - Eremić
_____

мр Љубица Протић Еремић

ДИРЕКТОР

Предраг Кнежевић
_____

Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, 2019. године

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА: мр Љубица Протић Еремић

СТРУЧНИ ТИМ:

Лана Исаков, маст.инж.арх.
Јелена Јовић, дипл.инж.арх.
мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.
Љиљана Јовичић Малешевић, дипл.екон.
Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.
др Оливера Добривојевић, дипл.пр.планер
Марина Митровић, мастер - проф.геогр.
Зоран Кордић, дипл.инж.саобр.
Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.
Зорица Санадер, дипл.инж.елек.
Милан Жижич, дипл.инж.маш.
Теодора Томин Рутар, дипл.правник
Милко Бошњачић, мастер дипл.инж.геод.
Јурица Далибор, дипл.инж.геод.
Оливера Његомир, дипл.матем.
Дејан Илић, арх.техн.
Ђорђе Кљајић, геод.техн.
Драгана Матовић, оператер
Душко Ђоковић, копирант

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	2
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ	2
2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	5
2.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	5
3. ОДНОС СА ПЛАНОВИМА ВИШЕГ РЕДА	6
3.1. ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020. ГОДИНЕ	6
3.2. РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ	7
3.3. ИЗВОД ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ МЕЂУНАРОДНОГ ВОДНОГ ПУТА Е-80 ДУНАВ (ПАНЕВРОПСКИ КОРИДОР VII).....	8
3.4. ИЗВОД ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СИСТЕМА ПРОДУКТОВОДА КРОЗ РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ (СОМБОР-НОВИ САД-ПАНЧЕВО- БЕОГРАД-СМЕДЕРЕВО-ЈАГОДИНА-НИШ).....	8
4. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА.....	9
4.1. САДРЖАЈ ПЛАНА	9
4.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	13
4.2.1. Заштита и коришћење природних вредности	13
4.2.2. Заштита и коришћење природних ресурса.....	13
4.2.3. Заштита предела.....	14
4.2.4. Заштита културних добара	14
4.2.5. Становништво	14
4.2.6. Насеља и јавне службе.....	14
4.2.7. Привреда	14
4.2.8. Инфраструктурни системи	15
4.2.9. Заштита животне средине	16
5. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА.....	17
5.1. ПРИРОДНИ УСЛОВИ.....	17
5.2. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ	18
5.2.1. Природна добра	18
5.2.2. Природни ресурси	19
5.3. Карактер предела	20
5.4. СТВОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ.....	20
5.4.1. Становништво	20
5.4.2. Мрежа и функције насеља.....	20
5.4.3. Јавне службе.....	21
5.4.4. Привреда	21
5.4.5. Инфраструктура.....	21
5.4.5.1. Саобраћајна инфраструктура.....	21
5.4.5.2. Водна инфраструктура	22
5.4.5.3. Енергетска инфраструктура.....	22
5.4.5.4. Електронска комуникациона инфраструктура	23
5.3.6. Непокретна културна добра.....	23
6. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ	26

7. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА)	27
8. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА.....	28
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА.....	29
1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	30
2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	31
3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА.....	32
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	35
1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	35
2. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА.....	44
2.1. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЗДУХА	44
2.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВОДЕ	44
2.3. ЗАШТИТА ЗЕМЉИШТА	47
2.4. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД БУКЕ.....	48
2.5. ОСТАЛЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	48
2.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара	48
2.5.1.1. Заштићена подручја.....	48
2.5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста.....	51
2.5.1.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта.....	52
2.5.2. Мере заштите при управљању отпадом	56
2.5.3. Мере заштите и уређења предела	56
2.5.4. Мере заштите шумског земљишта и заштитни појасеви.....	57
2.5.5. Мере заштите и уређења непокретних културних добара	57
2.5.6. Мере заштите живота и здравља људи	57
2.5.7. Мере заштите приликом изградње и експлоатације инфраструктуре	58
2.5.8. Мере заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација.....	58
2.5.9. Мере енергетске ефикасности изградње.....	60
2.5.10. Уређење простора од интереса за одбрану земље.....	61
IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	61
1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА	61
2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА.....	62
3. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА	62
4. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	63
V ПРОГРАМ ПРАЂЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПЛАНА	63
1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА	64
2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	64
2.1. БИОМОНИТОРИНГ	65
2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА.....	65
2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ.....	66
2.4. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА	67
3. ЗАКОНСКИ ОКВИР	68
4. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА.....	69

5. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА....	71
VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ	
СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	71
1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ	71
2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ	
ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	74
VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	74
VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА НА	
ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	75
ПРИМЕНА ПЛАНА.....	76

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Редни број	Назив карте	Размера
1.	Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Поњавица“ на животну средину – заштита природних добара	Р 1:25 000

СПИСАК ТАБЕЛА

Табела 1. Називи надлежних институције	28
Табела 2. Преглед посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје просторног плана	31
Табела 3. Везе између фаза израде просторног плана и стратешке процене	32
Табела 4. Компатибилност циљева просторног плана и спу	34
Табела 5. Процена утицаја варијантних решења просторног плана по областима у односу на циљеве стратешке процене	37
Табела 6. Критеријуми за оцењивање величине утицаја планских решења	38
Табела 7. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја планских решења	38
Табела 8. Скала за процену вероватноће утицаја планских решења	39
Табела 9. Процена величине утицаја планских решења по областима у односу на циљеве стратешке процене	39
Табела 10. Процена просторних размера планских решења по областима у односу на циљеве стратешке процене	40
Табела 11. Процена вероватноће утицаја планских решења по областима у односу на циљеве стратешке процене	41
Табела 12. Вредновање могућих кумулативних и синергијских утицаја области просторног плана са временском димензијом	42
Табела 13. Идентификација могућих кумулативних и синергијских ефеката	43

A) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10) утврђена је обавеза да се стратешка процена утицаја на животну средину врши и за планове у области просторног и урбанистичког планирања. Законом су утврђени услови, начин и поступак вршења процене утицаја планова на животну средину, у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања плана.

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Поњавица” („Службени лист АПВ”, број 18/17), Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Поњавица” на животну средину („Службени лист АПВ”, број 18/17) приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Поњавица” (у даљем тексту: Просторни план) и изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Поњавица” на животну средину (у даљем тексту: Стратешка процена).

Носилац израде Стратешке процене је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине” Нови Сад.

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10) дефинисани су принципи одрживог развоја, социјалне прихватљивости, економске оправданости и еколошке одрживости у смислу полазних основа просторног планирања. Одредбама члана 4. овог Закона утврђена су начела стратешке процене:

- одрживог развоја,
- интегралности,
- предострожности,
- хијерархије и координације,
- јавности.

Укључивањем услова заштите животне средине у Просторни план кроз инструмент стратешке процене, даје се обавезујући - интегрални оквир заштите. У превентивном смислу, свака активност је планирана, односно свако планско решење је дефинисано с циљем да се спрече или смање негативни утицаји, обезбеди рационално коришћење ресурса, а ризик од акцидента и негативних утицаја на људе сведе на минимум. У поступку израде стратешке процене остварује се координација између заинтересованих органа и организација, а у току разматрања и усвајања, обезбедиће се учешће јавности у поступку јавног увида. У припреми и изради Просторног плана и Стратешке процене успостављена је сарадња са стручним институцијама и организацијама, као и предузећима који имају надлежност на планском подручју, у оквиру које су добијени услови за израду Просторног плана.

Извештајем о стратешкој процени су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Стратешка процена је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у плановима, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је обавеза произашла из Одлуке да се израђује стратешка процена утицаја предметног Просторног плана на животну средину, која је саставни део Одлуке о изради Просторног плана.

У складу са законским одредбама и праксом Стратешке процене у Европи, Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину структурално обрађује:

- (1) Полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- (2) Циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисање проблема и проналажење решења);
- (3) Стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу);
- (4) Смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процена утицаја у току спровођења Просторног плана);
- (5) Програм праћења стања животне средине (мониторинг – оквир за праћење спровођења Просторног плана);
- (6) Коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене);
- (7) Начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- (8) Закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

У Одлуци су наведена питања и проблеми као и разлози за израду Стратешке процене. Одлука је саставни део документационе основе за израду Просторног плана.

1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

Правни основ за израду Просторног плана и Стратешке процене представљају Покрајинска скупштинска одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Поњавица“ („Службени лист АПВ“, број 18/17) и Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Поњавица“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 18/17).

Одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10) успостављена је обавеза израде стратешке процене утицаја за просторне планове. На основу чл. 22 ст. 2. Закона о планирању и изградњи стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део Просторног плана.

Законски оквир:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14 и 83/18);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 64/15);
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16);

- Закон о потврђивању Европске конвенције о пределу („Службени гласник РС”- Међународни уговори, број 4/11);
- Закон о култури („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 13/16 и 30/16-исправка);
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС”, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон);
- Закон о црквама и верским заједницама („Службени гласник РС”, број 36/06);
- Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС”, бр. 51/09, 30/10 и 89/15-др. закон);
- Закон о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник РС”, број 129/07, 18/16 и 47/18);
- Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 18/10, 65/13 и 15/15-УС, 96/15, 113/17-др. закон и 27/18-др. закон);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/07, 83/14-др. закон и 47/18);
- Закон о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине („Службени гласник РС”, бр. 99/09 и 67/12-УС);
- Закона о јавним службама („Службени гласник РС”, бр. 42/91, 71/94 и 79/05-др. закон и 83/14-др. закон);
- Закон о експропријацији („Службени гласник РС”, бр. 53/95, 23/01-СУС, „Службени лист СРЈ”, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС” бр. 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС”, бр. 62/06, 65/08-др. закон, 41/09, 112/15 и 80/17);
- Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 10/13-др. закон и 101/16);
- Закон о сточарству („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 93/12 и 14/16);
- Закон о ветеринарству („Службени гласник РС”, бр. 91/05, 30/10 и 93/12);
- Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12 и 101/16);
- Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Закон о путевима („Службени гласник РС”, број 41/18);
- Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13-УС, 55/14, 96/15-др. закон, 9/16-УС, 24/18, 41/18 и 41/18- др. закон);
- Закон о железници („Службени гласник РС”, бр. 41/18 и 91/15);
- Закон о безбедности и интероперабилности железница („Службени гласник РС”, бр. 104/13, 66/15-др. закон, 92/15 и 113/17-др. закон);
- Закон о интероперабилности железничког система („Службени гласник РС”, број 41/18, осим одредаба члана 11. ст. 6. и 7, члана 15. став 2, члана 17. став 19. тачка 1), члана 19. ст. 5. и 6, члана 20. став 2, члана 30. став 4. и члана 33. које се примењују од дана приступања Републике Србије Европској унији)
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС и 14/16);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 25/15);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 и 14/16);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС”, број 112/15)
- Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС”, бр. 107/05, 72/09-др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13, 45/13-др. закон, 93/14, 96/15, 106/15 и 113/17-др. закон);

- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“ број 36/09);
- Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 25/15);
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15);
- Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 93/12);
- Закон о туризму („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 99/11-др. закон, 93/12, 84/15 и 83/18- др. закон);
- Закон о спорту („Службени гласник РС“, број 10/16);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, број 101/15);
- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка б) и став 2. у делу који се односи на тачку б) и члан 14. став 2.);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 89/15);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 46/91, 83/92, 53/93-др. закон, 54/93, 60/93-исправка, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредби чл. 9. до 20.);
- Закон о дивљачи и ловству („Службени гласник РС“, број 18/10);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС“, број 128/14);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“ бр. 87/18)
- Закон о транспорту опасне робе („Службени гласник РС“, бр. 104/16 и 83/18);
- Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон, 10/15 и 36/18);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09 и 20/15);
- Закон о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15);
- Уредба о категоризацији државних путева („Службени гласник РС“, број 105/13, 119/13 и 93/15);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник РС“, број 5/68);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12);
- Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Службени гласник РС“, број 104/09);
- Законом о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Службени гласник РС“, бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Службени гласник РС“, бр. 53/93, 67/93, 48/94, 101/05 -др закон и 54/15 - др. закон);
- Закон о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима („Службени гласник РС“, број 54/15).

Документи релевантни за просторно планирање су стратегије развоја појединих области донете на државном и покрајинском нивоу. У овај Просторни план уграђене су смернице и стратешка опредељења из следећих докумената:

- Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године („Службени лист РС“, број 85/14);

- Стратегија безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2015 до 2020. године („Службени лист РС“, број 64/15);
- Стратегија развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015 до 2025. године („Службени лист РС“, број 3/15);
- Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године („Службени гласник РС“, број 98/16);
- Маркетинг стратегија туризма у Војводини („Службени гласник АПВ“, број 6/10);
- Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011 до 2018. године („Службени гласник РС“, број 13/11);
- Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС“, број 33/12);
- Национални програм заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 12/10).

Упоредо са израдом Просторног плана припремљена је и документациона основа планског документа, која се састоји од пристиглих услова и мишљења надлежних органа и организација, студија, стратешких докумената локалних самоуправа, стручних експертиза итд.

Просторни план је урађен у Географском информационом систему (у даљем тексту: ГИС) - окружењу, што омогућава једноставнију размену података за обухваћено подручје и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

Значај израде Стратешке процене је због тога што се обрађују утицаји ширег значаја - кумулативни и социјални ефекти, утврђује хијерархијски оквир за даље спровођење поступка и активности заштите животне средине на планском подручју и омогућава се варијантна провера концепата, сценарија, стратешких опредељења и планских решења.

У процедуралном смислу, стратешка процена утицаја на животну средину је поступак којим се обезбеђује адекватна и оптимална заштита животне средине у току израде планског документа.

Укључивањем услова заштите животне средине у просторни план кроз инструмент стратешке процене, даје се обавезујући, интегрални оквир заштите, реализацијом кроз одговарајуће међусекторске планове, програме и пројекте.

2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

На основу чл. 34 Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања, Одлуком о изради просторног плана подручја посебне намене, дефинисана је граница планског подручја као прелиминарна, а коначна граница планског подручја дефинисана је Нацртом Просторног плана.

Просторни план обухвата делове катастарских општина Омољица, Банатски Брестовац и Иваново на територији Града Панчева.

Овим Просторним планом, поред границе обухвата Просторног плана, дефинисана је и граница обухвата подручја посебне намене. Такође, овим Просторним планом дефинисане су и границе целина и подцелина посебне намене (Реферална карта број 1.).

Подручје посебне намене чине следеће просторне целине:

- заштићено подручје Парка природе „Поњавица“ - Одлука о заштити Парка природе „Поњавица“ („Службени лист Града Панчева“, бр. 6/14, 38/15 и 13/17) и Студија заштите Парка природе „Поњавица“ – Предлог за стављање под заштиту као заштићено подручје III категорије (израђена од стране Покрајинског завода за заштиту природе, Нови Сад, 2012. год.),

- заштитна зона заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“ - Одлука о заштити Парка природе „Поњавица“ („Службени лист Града Панчева“, бр. 6/14, 38/15 и 13/17) и Студија заштите Парка природе „Поњавица“ – Предлог за стављање под заштиту као заштићено подручје III категорије (израђена од стране Покрајинског завода за заштиту природе, Нови Сад, 2012. год.) и
- просторна целина која има утицаја на природно добро.

У оквиру просторне целине Парк природе „Поњавица“ дефинисане су просторне подцелине које чине режими заштите I, II и III степена.

Површина заштитне зоне заштићеног подручја Парка природе „Поњавица“ износи око **981,53 ha**.

Просторна целина која има утицаја на природно добро обухвата заштићен Споменик природе „Ивановачка ада“ са заштитном зоном, станиште заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја (РА П09), део еколошког коридора Надел који их повезује, са заштитном зоном и део еколошког коридора Дунавца са заштитном зоном.

Укупна површина обухвата Просторног плана износи око **5437,95 ha**.

3. ОДНОС СА ПЛАНОВИМА ВИШЕГ РЕДА

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из:

- Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/11);
- Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

При изради Просторног плана сагледани су и:

- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII) („Службени гласник РС“, број 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш) („Службени гласник РС“, број 19/11).

3.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА

3.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ППРС) утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији.

Утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене. ППРС утврђени су кључни приоритети, надлежности и циљеви просторног развоја Републике Србије.

Биодиверзитет: Основни циљ и принцип заштите биодиверзитета је одрживо коришћење биолошких ресурса.

Концепција развоја заштите биодиверзитета Републике Србије ће се заснивати на: заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара; заштити и великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста; успостављању тзв. „еколошких мрежа“; идентификацији подручја која представљају станишта од међународног значаја за поједине таксоне, васкуларне биљке, птице и дневне лептире.

Природно наслеђе: Основни циљ заштите и одрживог коришћења природног наслеђа је очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја, првенствено у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и националног са међународним системом заштите природе.

Концепција заштите, уређења и коришћења природног наслеђа заснива се на повећању укупне површине под заштитом у планском периоду, успостављању националне еколошке мреже и идентификацији подручја за европску еколошку мрежу ПАТУРА 2000, као и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

Заштита, уређења и развоја предела: Основни циљ заштите, уређења и развоја предела су разноврсни, високо квалитетни и адекватно коришћени предели и физички уређена, за живот и боравак пријатна рурална и урбана насеља и градови, развијеног идентитета заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Концепција заштите, уређења и развоја предела подразумева различите приступе обезбеђивања квалитета предела, који се утврђују Студијом о пределима Србије, а у односу на циљеве просторног развоја.

3.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине

Оквир просторног развоја АП Војводине до 2020. године утврђен је Регионалним просторним планом АП Војводине (у даљем тексту: РПП АПВ). На основу РПП АПВ, просторни планови подручја посебне намене ће се радити за просторне целине, чију посебност одређује једна или више опредељујућих намена, активности или функција у простору које су од републичког, односно покрајинског интереса (подручја заштићених природних добара и др.).

За потребе израде овог Просторног плана, посебно се издвајају следеће одредбе:

Заштита природних добара и биодиверзитета: Основна концепција заштите природних добара и биодиверзитета заснива се на повећању укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању у оквиру еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже на територији АП Војводине, идентификацији подручја за европску еколошку мрежу ПАТУРА 2000 и изградњи ефикасног система управљања подручјима која

РПП АПВ дефинисани су оперативни циљеви заштите и унапређења природних добара и биодиверзитета:

- „благовремено спречавање активности и делатности које могу проузроковати негативне последице у природи,
- обнова нарушених делова природе,
- спровођење мера (конзервације, санације-ревитализације и рекултивације, и др.) и режима заштите и мониторинга стања заштићених подручја, уз стално праћење стања и промена у природи,
- смањивање губитка и притисака на биодиверзитет“.

Еколошку мрежу на простору обухвата Просторног плана представљају утврђено еколошки значајно подручје Парк природе „Поњавица“ и еколошки коридори.

Заштита, уређење и развој предела: Основни циљ заштите, уређења и развоја предела је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности. У циљу обезбеђења специфичног карактера предела, којим се чува предеони диверзитет, идентитет и повезаност, простор АП Војводине се диференцира у односу на степен модификације природног предела на природне и културне пределе, где се у оквиру културних разликују рурални и урбани предели, одређени карактером и интензитетом промена, коришћењем и насељавањем простора. У оквиру војвођанско-панонско-подунавског макрорегиона издвају се предеоне целине различитог карактера, заснованог на природним и културним особеностима, као и друштвено-економским променама којима су кроз време били изложени. Оне изражавају предеону разноврсност територије АП Војводине и доприносе успостављању регионалног и локалног идентитета.

Предеоне карактеристике и препознатљивост АП Војводине видно наглашавају лесни одсеци и терасе, простране пешчаре, меандрирајући токови великих панонских река као што су Дунав, Тиса, Сава, Тамиш и Бегеј, као и низ мањих водотока значајних за бројне природне и привредне функције. Од посебног значаја су ритови, који подлежу заштити, углавном као делови специјалних резервата природе или паркови природе. Шумске оазе аутохтоних шума у њиховом окружењу су од посебног еколошког значаја.

3.1.3. Извод из Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII)

Просторни план подручја посебне намене међународног пловног пута Е-80 Дунав, обухвата подручје водног паневропског коридора VII (сектор кроз Србију) утврђеног кроз ППРС.

Посебне намене подручја Просторног плана које су од директног значаја за утврђивање планских решења су:

- деоница Паневропског водног транспортног коридора VII Дунав,
- остала водопривредна инфраструктура, у функционалној вези са Дунавом, која се ослања на хидроенергетске потенцијале.

Обухват Просторног плана се јужним делом, у КО Иваново, преклапа са Просторним планом подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 - Дунав (Паневропски коридор VII).

3.1.4. Извод из Просторног плана подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш)

Обухват предметног Просторног плана се преклапа са Просторним планом подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш), али се траса система продуктовода са својим заштитним зонама налази ван обухвата Просторног плана.

Реализација продуктовода предвиђена је у три фазе:

- I фаза - деонице Панчево - Нови Сад и Панчево - Смедерево;
- II фаза - деонице Смедерево - Јагодина и Јагодина - Ниш;
- III фаза - деонице Нови Сад - Сомбор и Панчево - Београд.

За I фазу деонице продуктовода Панчево - Нови Сад и Панчево - Смедерево егзистира Просторни план Града Панчева.

4. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА

4.1. САДРЖАЈ ПЛАНА

Садржина Просторног плана дефинисана је Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

Просторни план се састоји од текстуалног и графичког дела. У наставку је дат преглед поглавља која Просторни план структурално садржи, као и преглед графичких прилога на којима су приказана планска решења:

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ГРАНИЦА ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.3. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНИХ ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.3.1. Опис граница просторних целина подручја посебне намене

1.3.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА

2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА

2.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године

2.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине

2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII)

2.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор-Нови Сад-Панчево-Београд-Смедерево-Јагодина-Ниш)

3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1.1. Природни услови

3.1.2. Природне вредности

3.1.2.1. Природна добра

3.1.2.2. Природни ресурси

3.1.3. Карактер предела

3.1.4. Непокретна културна добра

3.1.5. Становништво

3.1.6. Мрежа и функције насеља

3.1.7. Јавне службе

3.1.8. Привреда

3.1.9. Инфраструктура

3.1.9.1. Саобраћајна инфраструктура

3.1.9.2. Водна инфраструктура

3.1.9.3. Енергетска инфраструктура

3.1.9.4. Електронска комуникациона инфраструктура

3.1.10. Стање животне средине

3.1.11. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације

3.2. SWOT АНАЛИЗА

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ

2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

2.2.1. Заштита и коришћење природних вредности

2.2.2. Заштита и коришћење природних ресурса

2.2.3. Заштита предела

2.2.4. Заштита културних добара

2.2.5. Становништво

2.2.6. Насеља и јавне службе

2.2.7. Привреда

2.2.8. Инфраструктурни системи

2.2.9. Заштита животне средине

3. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЉУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ

4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СА УТИЦАЈЕМ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА РАЗВОЈ ПОЗЕДИНИХ ОБЛАСТИ

1. ЗАШТИТА ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА И ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

1.1.1. Заштићена подручја

1.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста

1.1.3. Еколошки коридори

1.2. ЗАШТИТА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

1.3. ЗАШТИТА ВРЕДНОСТИ КАРАКТЕРА ПРЕДЕЛА

2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

2.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

2.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

2.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ

2.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ

3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСКЕ И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ

3.1. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ

3.2. РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ МРЕЖЕ НАСЕЉА И РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА

3.3. РАЗВОЈ И ОРГАНИЗАЦИЈА ЈАВНИХ СЛУЖБИ

4. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ

4.1. ТУРИЗАМ

4.2. ПОЉОПРИВРЕДА

4.3. ШУМАРСТВО И ЛОВ

5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ПОВЕЗИВАЊЕ СА ДРУГИМ МРЕЖАМА

5.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

5.2. ВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА

5.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

5.3.1. Електроенергетска инфраструктура

5.3.2. Термоенергетска инфраструктура

5.3.3. Обновљиви извори енергије

5.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

6.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

6.2. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА

6.3. КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

7. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА (СА ЗОНАМА ЗАШТИТЕ) У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПО ЦЕЛИНАМА И ПОДЦЕЛИНАМА

1.1.1. Правила уређења у просторној целини Парка природе „Поњавица“, као и у оквиру просторних подцелина Парка природе „Поњавица“

1.1.2. Просторна целина заштитне зоне Парка природе „Поњавица“

1.1.3. Просторна целина од утицаја на природно добро (Споменик природе „Ивановачка ада“ са заштитном зоном, станиште РА П09 и делови еколошких коридора са заштитном зоном)

1.2. ОПИС ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА НАСЕЉА, У ПОСЕБНОЈ НАМЕНИ, ЗА ДИРЕКТНУ ПРИМЕНУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОВЈЕКАТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.3.1. Саобраћајна инфраструктура

1.3.2. Водна инфраструктура

1.3.3. Енергетска инфраструктура

1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура

1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура

1.3.3.3. Коришћење обновљивих извора енергије

1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура

1.3.5. Правила за подизање заштитних појасева зеленила

1.4. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ

1.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ

1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара

1.5.1.1. Заштићена подручја

1.5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста

1.5.1.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта

1.5.2. Услови и мере заштите и уређења непокретних културних добара

1.5.3. Услови и мере заштите и уређења предела

1.5.4. Мере заштите живота и здравља људи

1.5.5. Услови и мере заштите животне средине

1.5.6. Услови и мере заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација

1.5.7. Уређење простора од интереса за одбрану земље

1.5.8. Услови и мере којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом

1.5.9. Услови и мере енергетске ефикасности изградње

2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ

2.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини Парка природе „Поњавица“

2.1.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 1 Парка природе „Поњавица“ - режиму I степена заштите

2.1.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 2 Парка природе „Поњавица“ - режиму II степена заштите

2.1.1.3. Правила грађења на пољопривредном земљишту, у просторној подцелини 3 Парка природе „Поњавица“ - режиму III степена заштите

2.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини заштитне зоне Парка природе „Поњавица“

2.1.2.1. Правила грађења за објекте у функцији пољопривреде

2.1.2.2. Правила грађења за објекте чија је намена у функцији очувања и промоције површина посебне намене

- 2.1.3. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини од утицаја на природно добро (Споменик природе „Ивановачка ада“ са заштитном зоном, станиште РА П09 и делови еколошких коридора са заштитном зоном)
- 2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ШУМСКОМ ЗЕМЉИШТУ
- 2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ
- 2.4. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ
- 2.4.1. Правила грађења за зоне кућа за одмор и рекреацију
- 2.4.1.1. Правила грађења за зоне кућа за одмор у заштитној зони Парка природе „Поњавица
- 2.4.1.2. Правила грађења за део раније утврђене зоне кућа за одмор (која је била утврђена Просторним планом Града Панчева), а сада се налази у заштитној зони еколошког коридора Надел
- 2.5. КРИТЕРИЈУМИ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЗАБРАНА ГРАЂЕЊА НА ОДРЕЂЕНОМ ПРОСТОРУ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ОБЈЕКТА
- 2.5.1. Заштитни појас јавних путева
- 2.5.3. Зоне заштите изворишта водоснабдевања
- 2.5.4. Зоне заштите око водних објеката (одбрамбених насипа и канала)
- 2.5.5. Зона заштите електроенергетских објеката
- 2.5.6. Зона заштите коридора електронских комуникационих система веза
- 2.5.7. Зона заштите термоенергетске инфраструктуре
- 2.5.8. Зона заштите око противградних станица
- У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА
1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ
2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
- 2.1. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ГРАДА ПАНЧЕВА
- 2.1.1. Опис граница у којима викенд зоне (утврђене Просторним планом Града Панчева) мењају намену
- 2.1.2. Опис граница викенд зоне (утврђене Просторним планом Града Панчева) у којој није дозвољена изградња
- 2.2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА
- 2.2.1. Смернице за израду/усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Омољица
- 2.2.2. Смернице за усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац
- 2.2.3. Смернице за усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Иваново
- 2.2.4. Смернице за израду Плана детаљне регулације за утврђивање површине јавне намене око Поњавице (мултифункционални зелени појас око Поњавице)
- 2.2.5. Смернице за израду Плана детаљне регулације за едукативно-туристички-рекреативни комплекс у КО Банатски Брестовац
3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ
4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Ред.број	Прегледна карта	Размера
1.	Обухват Просторног плана са просторним целинама и подцелинама посебне намене простора	1:25 000

Ред.број	Рефералне карте	Размера
1.	Посебна намена простора	1:25 000
2.	Мрежа насеља и инфраструктурни системи	1:25 000
3.2.	Природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара	1:25 000
4.	Карта спровођења	1:25 000

4.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Основни принципи заштите, уређења и развоја подручја посебне намене су:

- заштита и одрживо коришћење природних вредности предела, заштићеног подручја и природних ресурса,
- постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја,
- очување и унапређење квалитета и режима воде,
- очување, заштита и унапређење постојећих шума, посебно шума у оквиру заштићених подручја, ради очувања и заштите популација дивљих врста,
- повећање површина под шумама и формирање заштитног појаса зеленила, на простору заштитне зоне заштићеног подручја, у складу са условима заштите природе,
- туристичка валоризација природних и антропогених вредности на посматраном простору и обезбеђивање услова за развој различитих облика туризма,
- дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе,
- утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете, уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума,
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања негативних утицаја, мониторинга и контроле свих облика загађивања животне средине.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

4.2.1. Заштита и коришћење природних вредности

Заштићена подручја

- Очување изворности, аутентичности и јединствених природних вредности подручја, у складу са утврђеним режимом заштите и одрживим развојем,
- развој еко туризма и уређење пунктова за потребе презентације природног добра, едукације, туризма и рекреације,
- трајни мониторинг екосистема, процеса и утицаја, посебно биомониторинг вредних врста.

4.2.2. Заштита и коришћење природних ресурса

Пољопривредно земљиште

- Спречавање заузимања пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, успостављањем ефикасне контроле,
- заштита пољопривредног земљишта од контаминације опасним и штетним материјама селективном и контролисаном употребом хемијских средстава и минералних ђубрива на њивама,
- реструктурирање пољопривреде у правцу развоја органске производње.

Водни ресурси

- Уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и осталим корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода,
- праћење стања водног режима, одржавање оптималног режима вода,
- обезбеђење довољне количине квалитетне воде за потребе наводњавања што више обрадивих пољопривредних површина у вегетационом периоду, од априла до краја септембра месеца, кад је у већини случајева изражен дефицит воде у земљишту,
- осигурање заштите и унапређење квалитета вода до нивоа несметаног коришћења вода за предвиђене намене, као и заштита и унапређење животне средине.

Шуме и шумско земљиште

- Стварање планских услова за обнову аутохтоних шума у оквиру заштићених подручја које ће бити у функцији очувања биодиверзитета и стабилности екосистема,
- формирање мултифункционалног зеленог појаса уз Поњавицу који би био у функцији заштите приобаља од еолске и флувијалне ерозије и смањења дифузног загађења са суседних обрадивих површина.

Минерални и енергетски ресурси

- Истраживање и одржива експлоатација минералних сировина и енергетских ресурса, у складу са важећим прописима.

4.2.3. Заштита предела

У циљу афирмације вредности карактера предела, који се сагледава кроз очување и заштиту природних елемената и унапређење постојећих структура културних вредности који чине препознатљив предеони образац, као и њихову међусобне повезаност, посебно се истичу циљеви:

- очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геолошких, геоморфолошких и хидрографских карактеристика које су важно обележје подручја,
- задржавање постојеће структуре пољопривредног, шумског и водног земљишта, уз могуће промене које се односе на повећање површина под шумама,
- очување постојећих структура насеља и њихових атара.

4.2.4. Заштита културних добара

- Интегрална заштита непокретних културних добара са простором посебне намене у коме се налазе, што подразумева усклађивање презентације непокретних културних добара са принципима очувања природних вредности окружења,
- валоризација, заштита, коришћење и презентација непокретних културних добара, као развојног ресурса.

4.2.5. Становништво

- Успоравање негативних тенденција и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације,
- побољшање старосне и образовне структуре.

4.2.6. Насеља и јавне службе

- Успостављање и очување равнотеже између просторног развоја заштићених подручја и мреже насеља и јавних служби,
- забрана ширења грађевинских подручја насеља у простор посебне намене,
- дефинисање правила уређења и изградње, прилагођених режимима и условима заштите који ће важити на грађевинском земљишту у подручју посебне намене,
- строга контрола и ограничени услови изградње на пољопривредном, водном и шумском земљишту у границама посебне намене.

4.2.7. Привреда

Пољопривреда

- Усклађивање пољопривредних делатности са очувањем осетљивог екосистема, увећавањем површина под органском производњом, са посебним повећањем обима производње органског поврћа,
- коришћење погодности које пружа очувани еколошки систем за развој алтернативних области пољопривреде (узгој лековитог биља, пчеларство).

У циљу очувања богатог и разноврсног рибљег фонда на овом подручју, оперативни циљеви су:

- континуирано порибљавање млађи аутохтоних, често угрожених врста,
- систематско изловљавање инвазивних алохтоних врста, са циљем одржања равнотеже у природним водотоцима и барама.

Шумарство и лов

Циљеви просторног развоја у области шумарства и лова су:

- усклађивање газдовања шумама са одрживим развојем, еколошким принципима и условима заштите природних добара,
- унапређење стања ловишта и популације крупне и ситне дивљачи и усаглашавање активности са заштитом природе.

Туризам

- Спровођење трајно усклађеног и одрживог туризма који ће омогућити да се кроз туристичке садржаје постигне не само обезбеђивање средстава неопходних за заштиту природних вредности и унапређења подручја у целини, већ и да се значајно допринесе популаризацији заштите природне баштине и културно-историјског наслеђа.

4.2.8. Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура

- Стварање услова за развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине,
- формирање општинске саобраћајне матрице (делови мрежа категорисаних и некатегорисаних путева) тако да саобраћајни правци према постојећим и новоустановљеним локалитетима представљају важне - засебне саобраћајне правце у оквиру градског подручја Панчева, у сврху задовољења захтеваног нивоа интеррегионалног и локалног повезивања овог простора са окружењем,
- формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа) која треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације предметног простора.

Водопривредна инфраструктура

- Интегрално коришћење, уређење и заштита водних ресурса на подручју Просторног плана, што подразумева вишенаменски систем који је оптимално уклопљен у окружење и усклађен са свим другим корисницима,
- заштита обрадивих пољопривредних површина и насеља од сувишних унутрашњих вода и високих подземних вода из прве (фреатске) издани,
- интегрално, комплексно, рационално и јединствено коришћење водних ресурса, како за водоснабдевање становништва, тако и за подмирење потреба осталих корисника вода,
- спровођење контролисаног прихватања, спровођења и пречишћавања отпадних вода од свих потрошача воде, у циљу заштите квалитета подземних и површинских вода,
- контролисано прихватање и спровођење сувишне атмосферске воде путем система посебне насељске каналске мреже у најближе реципијенте - у водотоке, мелиоративну каналску мрежу и депресије по ободу насеља.

Електроенергетска инфраструктура

- Сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката, рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину,
- реконструкција, ревитализација и модернизација постојеће инфраструктуре,
- повећање сигурности напајања корисника електропреносног система, повећање поузданости рада и смањење губитака у преносном систему.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

- Супституција електричне и топлотне енергије, енергијом произведеном из неконвенционалних извора,
- стварање услова за повећање коришћења обновљивих извора енергије, пре свега соларне енергије.

Енергетска ефикасност

- Повећање енергетске ефикасности у свим секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, применом мера за побољшање енергетске ефикасности,
- пројектовање нових енергетски ефикасних зграда и реконструкција постојећих уз поштовање принципа енергетске ефикасности,
- утврђивање ефеката мера које се спроводе у погледу рационалне употребе енергије.

Електронска комуникациона инфраструктура

- Уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре на подручју Просторног плана, као једног од значајног покретача нове економије и обележја савременог друштва засноване на ICT технологији,
- потпуна дигитализација електронске комуникационе инфраструктуре,
- развој широкопојасне мреже на целом подручју и увођење савремених електронских комуникационих услуга.

Енергетска инфраструктура

- Сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката, смањење и рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину и утврђивање програма и смерница развоја термоенергетске инфраструктуре, синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју и њен даљи развој,
- развој, модернизација и ревитализација постојеће термоенергетске инфраструктуре, у складу са одрживим развојем и заштитом животне средине.

4.2.9. Заштита животне средине

- Планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и енергије, уз успостављање мониторинга воде, ваздуха и земљишта, биомониторинга и мониторинга буке,
- рекултивација свих деградираних површина (депонија) и адекватно одлагање комуналног отпада и елиминација сточних лешева, у складу са Стратегијом управљања отпадом, законима и важећим правилницима,
- минимализација ризика и очување природних и створених вредности од елементарних непогода и технолошких удеса.

5. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА

5.1. ПРИРОДНИ УСЛОВИ

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

У геолошкој грађи Парка природе „Поњавица“, као и ширег подручја, доминирају квартарни седименти представљени барским, делувијалним, алувијалним и еолским творевинама. Геотектонски, овој простор припада јужном ободу Банатске депресије.

На простору у обухвату Просторног плана издвајају се две геоморфолошке целине: алувијална равна Дунава и лесна тераса. Ипак, заштићено подручје је већим делом смештено на алувијалној равни Дунава.

Хидрографске и хидролошке карактеристике

Некадашње плавно подручје леве обале Дунава је знатно сужено изградњом насипа, чиме је спречено изливање реке, која се при високим водостајима изливала у километрима широку алувијалну равну, прошарану мрежом рукаваца и мртваја. Један од најдубљих и најдужих рукаваца је била Поњавица која својим положајем прати северну границу плавног подручја леве обале Дунава, а налази се на подручју алувијалне равни уз нижу лесну терасу. Регулацијом водотока на овом подручју укинута су бројне везе рукавца са Дунавом и пресечена је веза која је постојала са Тамишем, чиме је Поњавица претворена у мртвају. На заштићеној деоници проточност је изражена само за време јачих падавина (делимично због прилива воде из канализованих притока), док у сушном периоду протицај воде практично не постоји.

За потребе избора решења заштите, праћења успора и ефеката постојећих изведених система за одводњавање, успостављена је осматрачка мрежа пијезометара. Дренажни систем заштите у насељу Иваново омогућава одржавање нивоа подземних вода у захтеваним границама, између кота 67,00 и 69,50 АНВ, а на дубинама од 2 до 4 метра од површине терена, током целе године.

Каналска мрежа

Заштићено подручје, као и насељена места Омољица и Банатски Брестовац, припадају сливним површинама које чине мреже отворених канала, које се уливају у природне водотоке Надела и Дунав, директно или преко црпних станица (ЦС). Неколико мањих канала, који одводњавају суседне влажне депресије и делимично исушене мртваје, уливају се директно у средњи ток Поњавице.

Део заштићеног подручја - катастарске општине Банатски Брестовац и Омољица, припадају сливном подручју Одводног система црпне станице „Скореновац“.

Реципијент за одвођење сувишних вода је река Дунав, преко црпних станица „Скореновац“ и „Ковин“, а чији сливови су међусобно раздвојени. Поњавица је повезана са системом „Скореновац“ преко устава, јужно од Банатског Брестовца. Површина слива Одводног система „Веровац“ се простире у КО Банатски Брестовац, Омољица и Старчево.

У овом одводном систему је насеље Омољица, а реципијент је природни водоток Надела гравитационим путем, преко мреже отворених канала. Заштићено подручје се између осталог снабдева водом и путем атмосферских талога.

Климатске карактеристике

На основу анализа климатских елемената, подручје ПП „Поњавице“ припада умереној климатској зони са јаче наглашеним континенталним особинама.

Средња годишња температура ваздуха износи је 11,8°C, док средња годишња релативна влажност у разматраном периоду износи 68,8%. Средња годишња осунчаност за посматрано подручје износи 2141 часова, док средња годишња вредност облачности износи 5,5 десетина неба. На посматраном подручју средња годишња количина падавина износи 705,6 mm. Анализа просечних годишњих честина ветрова показује да је доминантан западни ветар са честином 328‰, док је на другом месту југоисточни ветар, тј. кошава са честином 223‰. На хиљаду мерења годишње, просечно 44 пута регистроване су тишине, односно тихо време.

Сеизмичке карактеристике

Према карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година, подручје обухваћено Просторним планом се налази у зони са могућим интензитетом потреса од VII-VIII степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98).

Педолошке карактеристике

Педолошки покривач у приобаљу Поњавице формиран је под значајним утицајем хидрогеолошких, орографских и климатских прилика, уз велико антропогено учешће.

На овом подручју истичу се следећи педолошки типови:

- ритска црница карбонатна,
- чернозем бескарбонатни,
- ливадска црница бескарбонатна и
- алувијално земљиште.

5.2. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ

5.2.1. Природна добра

У обухвату Просторног плана налазе се следеће просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности:

1. Заштићена подручја:

- Парк природе „Поњавица“, заштићен Одлуком о заштити Парка природе „Поњавица“ која је донета 2014. године („Службени лист града Панчева“, бр. 6/14, 38/15 и 13/17);
- Споменик природе „Ивановачка ада“, заштићен Одлуком о заштити споменика природе „Ивановачка ада“ („Службени лист града Панчева“, бр. 22/09, 4/11 и 13/17).

2. Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја:

- ознака: **РА ПО8**, назив: „Плавна подручја Дунава ка Винчи“, категорије станишта: мочваре и ритови, плантаже, хигрофилне шуме и жбуње,
- ознака: **РА ПО9**, назив: „Ивановачка ада (изван заштићеног природног добра)“, категорије станишта: мочваре и ритови, плантаже, хигрофилне шуме и жбуње,
- ознака: **РА П10**, назив: „Спруд код Грочанске аде“, категорије станишта: мочваре и ритови, плантаже, хигрофилне шуме и жбуње, сталне баре и језера.

Станишта су регистрована у бази података Покрајинског завода за заштиту природе у складу са критеријумима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива број 110-00-18/2009-03 од 20.1.2010. („Службени гласник РС“, број 5/10).

3. Еколошки коридори:

- Дунав и његов обалски појас са насипом - еколошки коридор од међународног значаја. Међународни коридори су утврђени Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
- Делови Поњавице, Надела, Велики канал, Слатина и Средњи Бегеј, назначени на графичком прилогу - локални еколошки коридори.

5.2.2. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште има највећи удео на простору обухвата Просторног плана.

Целокупно подручје ПП „Поњавица“ окружено је обрадивим површинама које сежу до самих граница заштићеног добра. Овај простор је по природним условима предиспониран за органску производњу поврћа, али се ова предност користи више у Банатском Брестовцу, него у Омољици, где је тежиште на ратарској производњи.

На заштићеном подручју, структура пољопривредног земљишта се по начину коришћења знатно разликује. Ораничне површине су најзаступљеније (31,36%), док је прилично велик удео пашњачких површина (23,32%), а преостале површине немају карактер пољопривредног земљишта.

Посебан проблем представља недовољан број оваца, као природних култиватора пашњака и ливада, којима без култивације прети зарастање у неприродне облике жбунасте или шумске вегетације, односно губитак природне функције.

Водно земљиште

У обухвату Просторног плана представља све површинске воде, баре и мочваре, водозаштитна подручја и захвате, водне акумулације и ретензије и заштићено је према важећим прописима.

Приобално земљиште, у смислу Закона о водама, обухвата појас земљишта непосредно уз корито за велику воду водотока, који служи одржавању заштитних објеката и корита за велику воду и обављању других активности које се односе на управљање водама. Међутим, на приобалном земљишту има и нелегално подигнутих објеката, а највећи број ових објеката је у функцији кућа за одмор.

Шуме и шумско земљиште

Највећи комплекси шума на простору обухвата Просторног плана су уз реку Дунав, а чине их култивисане шуме којима газдују ЈП „Војводинашуме“, ШГ „Банат“. У мањој мери су заступљене аутохтоне шуме врбе и храста. Шуме су у највећој мери деградиране и изданачког порекла, те је потребна њихова ревитализација и превођење у виши узгојни облик.

На подручју заштићеног природног добра, шумске површине заузимају 2,41%. Највеће површина под шумама су у режиму III степена заштите (6,58 ha), незнатне површине су у режиму II степена (0,71 ha), док их у режиму I степена нема. Незнатне површине под шумама се налазе у оквиру СП „Иванковачка ада“. Шумама у оквиру заштићених природних добара се газдује у складу са Основом за газдовање шумама за газдинску јединицу „Доње Подунавље“.

Стање шума у заштићеном подручју је неповољно, а настало је фрагментацијом и изолацијом појединачних делова влажног комплекса Поњавице. Такође, подизање шумских монокултура, заменом природних шума монокултурама хибрида и култивара, има за последицу и губитак адаптивбилности шумских екосистема на климатске промене, патогене и друге биотичке и абиотичке притиске.

Непланско (нелегално) коришћење и изостанак планске обнове и неге шума, погодује ширењу инвазивних врста. Након стихијске сече старих стабала, врбе и тополе се спонтано обнављају вегетативним путем, што води њиховој девитализацији, док се инвазивне врсте обнављају генеративним путем, постепено се адаптирајући на станишне услове.

Минералне сировине

На простору обухвата Просторног Плана регистроване су подземне геотермалне воде. Истраживања геотермалних вода вршена су на локалитету „Бања“, у насељу Омољица, при чему су констатоване подземне воде повишене температуре и класификоване су као хомеотерме и хипертерме.

Обухват Просторног Плана се у потпуности налази у одобреном истражном простору јужни Банат бр. 5070 за истраживање нафте и природног гаса, од стране НИС а.д. Нови Сад.

5.3. КАРАКТЕР ПРЕДЕЛА

Карактер предела посматраног подручја се сагледава кроз структуру која је одређена геоморфологијом водене површине некадашњег рукавца Дунава, водоточне удолине Поњавице са приобалним остацима влажних станишта између насеља Омољица и Банатски Брестовац, чију матрицу доминантно чине обрађене површине ораница. Фрагмент влажних станишта Поњавице представља последње остатке некадашњег пространог воденог и мочварног комплекса које је драстично смањено радовима на регулацији вода. Истовремено, оно служи и као еколошки коридор који повезује фрагментисану структуру влажних станишта са еколошким коридором Дунава.

5.4. СТВОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

5.4.1. Становништво

Подручје обухваћено израдом Просторног плана чине три насеља Панчево-града (насеља Банатски Брестовац, Иваново и Омољица). У посматраном подручју, према попису становништва 2011. године, живело је 10612 становника, у 3444 домаћинства, просечне величине од 3,1 члана по домаћинству. Подручје обухвата Просторног плана карактерише перманентан пад популације и неповољна старосна структура становништва са високим индексом старења.

5.4.2. Мрежа и функције насеља

Панчево представља градски центар за свих девет насеља на простору Града Панчева, а уједно је центар функционално урбаног подручја од националног значаја.

У оквиру обухвата Просторног плана налазе се насеља Омољица, Банатски Брестовац и Иваново.

Преко система општинских путева омогућава се повезаност насеља у оквиру обухвата Просторног плана.

Парк природе „Поњавица“ са заштитном зоном налази се у КО Омољица и КО Банатски Брестовац. Парк природе „Поњавица“ пружа се малим делом у оквиру границе грађевинског подручја насеља Омољица, а заштитна зона Парка природе „Поњавица“ се северним делом пружа у оквиру грађевинских подручја насеља Омољица и Банатски Брестовац.

5.4.3. Јавне службе

Према подацима из Просторног плана Града Панчева генерално стање јавних служби у сеоским насељима Града Панчева је прилично задовољавајуће.

Већа села, са значајнијим бројем становника и веће економске моћи боље су опремљена и имају квалитетнију просторну дистрибуцију јавних служби. Поједина села, иако административно нису центри заједнице насеља, својом опремљеношћу обезбеђују висок ниво свих услуга.

5.4.4. Привреда

Пољопривреда

Гајење пољопривредних производа у највећој мери подразумева узгој повртарских и ратарских култура и захтева интензивну примену минералних ђубрива за повећање приноса, као и агрохемијских мера заштите култура, што као последицу има негативан утицај на простор природног добра, посебно на загађења воде и земљишта.

Шумарство

Шумарство у виду прерађивачке индустрије и лов као привредна гране, заступљени су у структури привреде на широј територији Града Панчева. Ресурси за дрвно прерађивачку индустрију на простору обухвата Просторног плана су ван заштићеног подручја. У заштићеном подручју је дозвољен санитарни лов, али и поред тога је, услед криволова, смањена популација ловне дивљачи, коју чине срна и зец.

Риболовна фауна

Ово подручје је релативно богато ихтиофауном. Присутно је 19 врста риба, међу којима и изузетно значајно присуство златног караша, изузетно проређене аутохтоне врсте и још неких, такође, ретких врста.

Туризам

Природне вредности ПП „Поњавица“ издвајају ово подручје као излетничко-туристички и рекреативни пункт, уз истовремено очување основних и природних вредности. На заштићеном подручју и околини посебно постоји потенцијал за развој: екотуризма (пешачење, трчање, вожња бицикала, вожња чамцима, купање, „birdwatching“ и сл.), риболовног, излетничког, едукативног, културно-манifestационог и руралног (етно) туризма.

5.4.5. Инфраструктура

5.4.5.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана егзистирају следећи видови саобраћаја: путни - друмски и водни. Путни - друмски саобраћај је основни вид саобраћаја у оквиру овог простора и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се водни саобраћај користи само повремено, при превозу путника и масовних роба у транзиту.

Путни - друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима.

Систем општинских путева (ОП бр. 1, бр. 2 и бр. 3) у обухвату (Град Панчево) су различитог степена изграђености и омогућују доступност овом простору из свих праваца, са везама на државну путну мрежу високог ранга (ДП бр. 14/М-24, ДП бр. 10/М-1.9).

Водни саобраћај на простору обухваћеном Просторним планом заступљен је преко међународног пловног пута реке Дунав, без просторно и инфраструктурно прихватно - манипулативних и превозних капацитета (скелски прелаз Иваново је ван обухвата Просторног плана, у непосредној близини насеља Иваново).

Водоток Поњавица није категорисан као пловни водоток, у смислу транспорта нема значај, али се користити у спортске и рекреативне сврхе малим пловилима (мања пловила - чамци).

Немоторни саобраћај је заступљен преко бициклических коридора међународног и локалног ранга. Међународна бициклическа стаза - циклоридор 6¹, Дунав - Црно море, позиционирана је уз општинске путеве ОП бр. 1 и ОП бр. 2, а на делу непосредно уз Дунав на насипу прве одбрамбене линије. Циклоридор 6 сече Поњавицу у јужном делу насеља Омољица.

Ваздушни даљински саобраћај за потребе овог подручја се одвија преко аеродрома „Никола Тесла“ (за путнички и карго саобраћај), док се за спортско-туристичке намене користи аеродром у Вршцу.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да саобраћајна инфраструктура (путно-друмски и водни саобраћај) у оквиру овог простора даје добре основе за надоградњу, реконструкцију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више праваца, на нивоу високог комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора.

5.4.5.2. Водна инфраструктура

Иако заштићени сектор Поњавице није морфолошки измењен (каналисан), хидролошки режим је у потпуности промењен, односно, на најузводнијем делу заштићеног сектора Поњавице (локалитет Омољица) се региструје минималан проток, док је низводни сектор (локалитет Брестовац) услед апсолутног изостанка протока претворен у стајаћу воду.

Водоснабдевање и одвођење отпадних вода

Према документацији надлежног јавног комуналног предузећа из Панчева, систем за водоснабдевање насеља Омољица изграђен је 1975. године, а за Банатски Брестовац завршен је 1977. године. Од 1988. године, оба насеља снабдевају се водом из панчевачког водовода.

У складу са подацима из Генералног пројекта третмана комуналних отпадних вода за Град Панчево и сва насељена места (Институт „Јарослав Черни“, 2009), у насељима није изграђена канализациона мрежа (увидом на терену констатовано је да је ситуација остала непромењена), а евакуација употребљених вода појединачних домаћинстава решава се индивидуално, путем водопропусних септичких јама и упојних бунара.

5.4.5.3. Енергетска инфраструктура

Електроенергетска инфраструктура

Снабдевање електричном енергијом потрошача на подручју Просторног плана обезбеђено је из дистрибутивног система електричне енергије преко трансформаторске станице 110/20 kV/kV „Ковин“ и 35/10 kV/kV „Старчево“, односно дистрибутивних трансформаторских станица 20/0,4 kV и 10(20)/0,4 kV и средњенапонских водова 20 kV и 10 kV.

---

¹ Nant - Tours - Orleans - Nevers - Chalon sur Saone - Bale - Passau - Ybbs - Linz - Vienna - Bratislava - Budapest - Belgrade - Bucarest - Constanta.

Трасе далековода: 400 kV, број 451/2, ТС Београд 20 - ТС Панчево 2, 400 kV, број 453, РП Дрмно - ТС Панчево 2, 220 kV, број 253/1, ТС Београд 8-ТС ХИП 2, 220 kV, број 253/3, ТС НИС - ТС Панчево 2, 110 kV, број 131/2, ТС Београд 33 - РП Панчево 1, 110 kV, број 141, ТС Београд 3 - РП Панчево 1, 110 kV, број 1129, ТС Панчево 2 - ТС Ковин, који су у власништву „Електро mreжа Србије“ АД, једним делом прелазе преко обухвата Просторног плана.

Термоенергетска инфраструктура

На простору обухвата Просторног плана изграђена је транспортна (притиска већег од 16 bar) и дистрибутивна (притиска до 16 bar) гасоводна мрежа и гасификована су насељена места: Омољица, Банатски Брестовац и Иваново.

На простору Града Панчева налази се транспортни гасовод РГ 01-10 Панчево-Смедерево пречника D П300 и притиска до 50bar, а прикључак од ГМРС Банатски Брестовац до транспортног гасовода РГ 01-10 налази се у обухвату Просторног плана.

Обновљиви извори енергије

На простору обухвата Просторног плана за сада не постоји организовано коришћење овог ресурса.

Енергетска ефикасност

Карактеристика целокупног енергетског система, преносног, дистрибутивног, као и целокупне секторске потрошње (индустрија, саобраћај, зградарство), јесте ниска енергетска ефикасност, као и нерационална потрошња енергената.

5.4.5.4. Електронска комуникациона инфраструктура

На подручју Просторног плана развој електронског комуникационог система се реализује у складу са Генералним плановима електронске комуникационе мреже надлежних предузећа. Изграђени су нови капацитети уз главне, као и саобраћајне правце нижег ранга све до општинских. Као главни медиј, поред постојећих спојних кабловских веза и РР система, коришћен је оптички кабл. У протеклом периоду су обезбеђени савремени дигитални комутациони системи, чиме је постигнуто знатно повећање капацитета мреже, обезбеђење високог квалитета, поузданости и расположивости, као и увођење савремених електронских комуникационих услуга (широкопојасни сервиси). Целокупно подручје покривено је системом мобилне телефоније и омогућено је пружање квалитетних услуга.

Простор је у целости покривен радиодифузним системом путем радио-релејних репетитора и емисионих радио-станица.

5.4.6. Непокретна културна добра

Према условима добијеним од Завода за заштиту споменика културе у Панчеву, на простору у оквиру границе обухвата Просторног плана и у оквиру границе подручја посебне намене, нема утврђених непокретних културних добара.

Према условима добијеним од Завода за заштиту споменика културе у Панчеву, на простору у оквиру границе обухвата Просторног плана и у оквиру границе подручја посебне намене евидентирана су следећа добра која уживају претходну заштиту по члану 27. Закона о културним добрима:

Простори са одређеним третманима заштите

Према извршеној валоризацији и утврђеном плану заштите и ревитализације, у насељима која се налазе у обухвату Просторног плана издвојени су простори са одређеним третманима заштите, а који својим деловима улазе у оквир границе подручја посебне намене.

У насељу **Омољица** издвајају се следећи простори:

- Зона 1 - Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације
Прва зона је подељена на две засебне целине. Прва целина јужним делом улази у оквир границе подручја посебне намене, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“. Друга целина налази се у западном делу насеља, изван границе подручја посебне намене. У ове две целине су сконцентрисане скоро све јавне функције и већина евидентираних објеката.
- Зона 2 - Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације и реконструкције
Ова зона повезује две целине 1. зоне. Ова зона својом јужном границом тангира, а малим делом улази у оквир границе подручја посебне намене, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“.
- Зона 3 - Простор предвиђен за нову изградњу, својим јужним делом улази у оквир границе подручја посебне намене - односно највећим делом у заштитну зону, а малим делом у режим III степена заштите Парка природе „Поњавица“.

У насељу **Иваново** издвајају се следећи простори:

- Зона 1 - Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације и реконструкције - својим источним делом улази у оквир границе подручја посебне намене, односно у заштитну зону еколошког коридора канала Надел.
- Зона 2 - Простор предвиђен за нову изградњу, малим (југоисточним) делом улази у оквир границе подручја посебне намене, односно у заштитну зону еколошког коридора канала Надел.

У насељу **Банатски Брестовац** издвајају се следећи простори:

- Зона 2 - Простор наслеђене урбане структуре са третманом ревитализације и реконструкције, својом источном границом тангира, а јужним делом улази у оквир границе подручја посебне намене, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“.
- Зона 3 - Простор предвиђен за нову изградњу, јужним делом улази у оквир границе подручја посебне намене, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“.

Објекти

У насељу Омољица нема евидентираних објеката који уживају претходну заштиту по члану 27. Закона о културним добрима, а који се налазе у оквиру предложене границе подручја посебне намене.

У насељу Иваново евидентирана је:

- црпна станица.

Објекат се налази у оквиру границе подручја посебне намене, односно у заштитној зони еколошког коридора канала Надел.

У насељу Банатски Брестовац евидентирани су:

- Стари млин на обали Поњавице, који се налази у оквиру границе подручја посебне намене, односно у оквиру заштитне зоне Парка природе „Поњавица“.
- Змај Јовина бр. 42 (угао Змај Јовине и Поњавичке улице) - Објекат се налази у оквиру границе подручја посебне намене, односно у оквиру заштитне зоне Парка природе „Поњавица“.

Археолошки локалитети

У насељу Омољица евидентирани су:

- Војвођанска улица бр. 12 (локалитет бр. 5) - Локалитет се налази у оквиру границе подручја посебне намене, односно у оквиру заштитне зоне Парка природе „Поњавица“.

- Рит (локалитет бр. 8) - Локалитет се налази у оквиру границе подручја посебне намене, делом у II степену заштите, а делом у III степену заштите Парка природе „Поњавица“.
- Треће поље, Брестовачки виногради, економија (локалитет бр. 15) - Локалитет већим делом улази у оквир границе подручја посебне намене, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“.
- Треће поље - Бели брег (Брестовачки виногради) (локалитет бр. 16) - Локалитет већим делом улази у оквир границе подручја посебне намене, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“.
- Старо село (локалитет бр. 17) - Локалитет западним делом улази у оквир границе подручја посебне намене, односно у заштитну зону еколошког коридора канала Надел.

У насељу Иваново евидентирани су:

- Локалитет у насељу - ул. Петефи Шандора (локалитет бр. 30) - Локалитет источним делом улази у оквир границе подручја посебне намене, односно у заштитну зону еколошког коридора канала Надел.
- Локалитет у улици Дожа Ђерђа (локалитет бр. 32) - Локалитет се налази у оквиру границе подручја посебне намене, односно у заштитној зони еколошког коридора канала Надел.
- Дом културе (локалитет бр. 33) - Локалитет се налази у оквиру границе подручја посебне намене, односно у заштитној зони еколошког коридора канала Надел.
- Шлајз (локалитет бр. 37) - Локалитет се налази у оквиру границе подручја посебне намене, односно у заштитној зони еколошког коридора канала Надел.
- Омољичка греда (локалитет бр. 40) - Локалитет западним делом улази у оквир границе подручја посебне намене, односно у заштитну зону еколошког коридора Дунавца.
- Циглана (локалитет бр. 41) - Локалитет се налази у оквиру границе подручја посебне намене, односно у заштитној зони еколошког коридора канала Надел.

У насељу Банатски Брестовац евидентирани су:

- Улица 4. Октобра (локалитет бр. 18) - Локалитет јужним делом улази у оквир границе подручја посебне намене, односно у оквир заштитне зоне Парка природе „Поњавица“.
- Рит (локалитет бр. 28) - Локалитет северним делом улази у оквир границе подручја посебне намене, односно у заштитну зону Парка природе „Поњавица“.

Према условима добијеним од Завода за заштиту споменика културе у Панчеву, на простору у оквиру границе обухвата Просторног плана, а изван границе подручја посебне намене евидентирано је једно утврђено културно добро.

Утврђено културно добро евидентирано је у насељу Омољица:

- Војнограничарска зграда - споменик културе (година проглашења: 1973).

Према условима добијеним од Завода за заштиту споменика културе у Панчеву, на простору у оквиру границе обухвата Просторног плана, а изван границе подручја посебне намене евидентирана су добра која уживају претходну заштиту по члану 27. Закона о културним добрима:

- Простори са одређеним третманима заштите.

Према извршеној валоризацији и утврђеном плану заштите и ревитализације, у насељима Банатски Брестовац, Омољица и Иваново издвојени су: простор са одређеним третманом заштите, објекти и археолошки локалитети, који се налазе у обухвату Просторног плана, а изван границе подручја посебне намене.

6. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Карактеристике животне средине, генерално гледано на подручјима заштићених природних добара, представљају осетљиву тему, имајући у виду фрагилне односе међусобно условљених природних фактора и природних и створених карактеристика.

На подручју природног добра и заштитне зоне није успостављено континуирано праћење квалитета животне средине, односно мониторинг воде, ваздуха, земљишта и биомониторинг.

Изградњом одбрамбеног насипа уз Дунав омогућено је планско одводњавање плавног подручја и конверзија мочвара и ливада у обрадиве површине. Поњавица је постала мртваја, у потпуности одсечена од текућих вода Дунава, Тамиша и Надела. Њен ток узводно од Омољице је претворен у мелиоративни канал, а низводни део је одвојен насипом од Надела, чији је канализовани ток очувао повезаност са Дунавом преко некадашњег Дунавца. Смањена проточност у пролећном периоду и недостатак протока воде у осталом делу године су драстично повећали осетљивост меандра према загађењу, што је довело до еутрофизације и нагомилавања муља. Морфолошке карактеристике Поњавице нису измењене све до Брестовца. Источно од овог насеља, меандри Поњавице су претворени у мелиоративне канале. Остаци некада пространих мочвара, као и остаци старих меандара у овом периоду су били присутни само у најдубљим депресијама. Површине ливада и пашњака су се такође драстично смањиле.

Нагомилавању органских материја и постепеном замуљивању реке Поњавице доприносе и отпадне воде из насеља Омољица и Банатски Брестовац, као и воде из зоне кућа за одмор дуж дела водотока, које доспевају директно или индиректно у Поњавицу, доносећи са собом нутритивне елементе, затим канали за одводњавање/наводњавање околног пољопривредног земљишта, као и интензивна пољопривредна производња на околном земљишту, нарочито дуж десне обале водотока (еолска ерозија).

Замуљивање дна доводи до затрпавања подводних издани које су главни извор чисте воде и једна од главних одлика овог заштићеног подручја.

На основу анализа хидроморфолошких, физичко-хемијских и биолошких елемената квалитета, еколошки статус Парка природе је окарактерисан као лош или чак веома лош (Радуловић и сар., 2007). Како су резултати истраживања показали, просечна замуљеност је већа од 55 %, са тенденцијом забаривања. Као мера ревитализације предложено је измуљавање, односно као неизбежна активност у циљу ревитализације овог некада аутентичног екосистема, нужно је спровести механичко уклањање седимента из речног корита и обезбедити биолошки минимум протока, који би вратио карактер текућице овом водном телу.

Поред водног режима, очување влажних станишта и разноврсности екосистема је такође приоритет у циљу очувања популација аутохтоне флоре и фауне.

Веома мали проценат домаћинстава има прописано изграђене преливне-двокоморне септичке јаме, нешто већи проценат користи упојне бунаре, док највећи део за евакуацију отпадних вода користи пропусне зидане септичке јаме. Проблем одржавања пропусних септичких јама веома је изражен, због таложења суспендованог материјала јаме после одређеног времена постају неупотребљиве, те се врши копање нових на другим локацијама.

Осим тога, поред организованог пражњења и одношења садржаја септичких јама од стране надлежних комуналних предузећа, последњих година су се појавиле и „приватне цистерне“, из којих се садржај септичких јама повремено празни на локацијама које нису предвиђене за ту намену. С обзиром на постојеће стање коришћења (претежно водопрпусних) септичких јама и упојних бунара, долази до загађења земљишта и прве издани подземних вода са могућношћу транспорта загађујућих материја до основног водоносног комплекса (који представља главни ресурс за водоснабдевање региона).

Осим тачкастих извора загађивања, на посматраном подручју присутно је и загађење пореклом из дифузних извора (пре свега, околних пољопривредних површина), који имају негативан утицај на слатинска станишта, воду и седимент језера, као и на водотоке (канални који прелазе преко слатина).

Употребом веће количине ђубрива могу се појавити и тешки метали у земљишту и води. Ове загађујуће материје изазивају брзу еутрофикацију. Како су пољопривредне површине преоране скоро до ивице водотока, воде са ових парцела сливају се директно у Поњавицу. Такође и агротехнички радови обраде земљишта (преоравање) досежу све до обале Поњавице, чиме су конкретно барским корњачама и белоушкама одузете површине неопходне за полагање јаја. Наводњавање пољопривредних површина и околних башти врши се нелегалним коришћењем воде из Поњавице, док поједине фарме, преко система канала и резервоара, користе воду за појење стоке. Све ове делатности нарушавају природне вредности и погоршавају квалитет водотока, изазивајући измену хемизма станишта и промене у саставу биљних заједница.

Саобраћајнице које повезују насеља су локалног карактера и не представљају утицајни фактор високог интензитета на заштићена подручја. Као енергент у насељима се претежно користи природни гас, што има позитиван утицај на стање квалитета ваздуха.

Према условима Министарства пољопривреде и заштите животне средине, Сектора за ванредне ситуације, на подручју Просторног плана се не налазе севесо постројења/комплекси. Међутим, на територији Града Панчева се налазе следећи севесо комплекси:

1. Севесо комплекс вишег реда-РАФИНЕРИЈА НАФТЕ ПАНЧЕВО, оператера „НИС“ а.д. Нови Сад;
2. Севесо комплекс вишег реда-ПЕТРОХЕМИЈА ПАНЧЕВО, оператера „ХИП Петрохемија“ а.д. Панчево;
3. Севесо комплекс вишег реда-АЗОТАРА ПАНЧЕВО, оператера „ХИП Азотара“ д.о.о. Панчево.

Обухват предметног Просторног плана може бити угрожен ефектима великих хемијских удеса са територије Града Панчева и то удесом најгорег могућег сценарија севесо комплекса Азотаре Панчево, за који је оператер извршио моделирања ефеката хемијских удеса, у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса.

7. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА)

Просторним планом нису предвиђена варијантна решења. Усвојена решења су интерпретирана у Просторном плану и предметним елаборатом, односно Извештајем о стратешкој процени утврђено је да су у складу са основним принципима одрживог развоја у погледу свих даљих активности у смислу просторног уређења подручја у обухвату Просторног плана.

Реализовањем Просторног плана (усвајањем планског документа), уређење и коришћење простора у обухвату Просторног плана ће се одвијати у смеру планске реализације садржаја и активности (планским уређењем), уз испуњавање претходних услова заштите природе и животне средине.

8. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Због специфичности простора у обухвату Просторног плана, непосредног и ширег окружења, као и постојећих садржаја и планираних намена, у поступку израде Просторног плана обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Такође, одржани су многобројни састанци и консултације са заинтересованим органима и организацијама.

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења.

У току израде Просторног плана и Стратешке процене прибављени су услови и сагласности надлежних институција.

Табела 1. Називи надлежних институција

Р. бр.	ОРГАНИ, ОРГАНИЗАЦИЈЕ, ПРЕДУЗЕЋА
1.	ГРАД ПАНЧЕВО, ГРАДСКА УПРАВА Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове
2.	ГРАД ПАНЧЕВО, ГРАДСКА УПРАВА Секретаријат за заштиту животне средине
3.	ГРАД ПАНЧЕВО, ГРАДСКА УПРАВА Секретаријат за привреду и економски развој
4.	ГРАД ПАНЧЕВО, ГРАДСКА УПРАВА Секретаријат за јавне службе и социјална питања
5.	ГРАД ПАНЧЕВО, ГРАДСКА УПРАВА Секретаријат за пољопривреду, село и рурални развој
6.	ЈП „ДИРЕКЦИЈА ЗА ИЗГРАДЊУ И УРЕЂЕЊЕ ПАНЧЕВА“
7.	ЈКП „ЗЕЛЕНИЛО“ ПАНЧЕВО
8.	МЕСНА ЗАЈЕДНИЦА ОМОЉИЦА
9.	МЕСНА ЗАЈЕДНИЦА БАНАТСКИ БРЕСТОВАЦ
10.	МЕСНА ЗАЈЕДНИЦА ИВАНОВО
11.	МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру
12.	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА Сектор за ванредне ситуације
13.	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Панчеву
14.	МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Сектор за планирање и управљање у животној средини, Одсек за заштиту од великог хемијског удеса, Заштита од хемијског удеса
15.	МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ Сектор за водни саобраћај и безбедност пловидбе
16.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
17.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ, ГРАЂЕВИНАРСТВО И САОБРАЋАЈ
18.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА КУЛТУРУ, ЈАВНО ИНФОРМИСАЊЕ И ОДНОСЕ СА ВЕРСКИМ ЗАЈЕДНИЦАМА
19.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ВОДОПРИВРЕДУ И ШУМАРСТВО

Р. бр.	ОРГАНИ, ОРГАНИЗАЦИЈЕ, ПРЕДУЗЕЋА
20.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ, МЕЂУРЕГИОНАЛНУ САРАДЊУ И ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ
21.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПРИВРЕДУ И ТУРИЗАМ
22.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА СПОРТ И ОМЛАДИНУ
23.	ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ
24.	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ У ПАНЧЕВУ
25.	ЈВП ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ
26.	ЈП „ВОЈВОДИНАШУМЕ“
27.	ЈП „ПУТЕВИ СРБИЈЕ“ Сектор за стратегију, пројектовање и развој
28.	АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЗА УПРАВЉАЊЕ ЈАВНОМ ЖЕЛЕЗНИЧКОМ ИНФРАСТРУКТУРОМ „ИНФРАСТРУКТУРА ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ“ а.д.
29.	АД „ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ“
30.	ОПЕРАТОР ДИСТРИБУТИВНОГ СИСТЕМА „ЕПС ДИСТРИБУЦИЈА“ Д.О.О. БЕОГРАД Огранак „Електродистрибуција Панчево“
31.	НИС АД НОВИ САД Гаспром Њефт
32.	ЈП СРБИЈАГАС
33.	ЈП „ТРАНСНАФТА“
34.	ТЕЛЕНОР ДОО
35.	„VIP mobile“ ДОО
36.	„ТЕЛЕКОМ СРБИЈА“ Дирекција за технику, Функција за планирање и развој мреже и сервиса
37.	СББ СРПСКЕ КАБЛОВСКЕ МРЕЖЕ ДОО
38.	ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ВОЈВОДИНЕ
39.	ЈП „ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ПАНЧЕВА“
40.	АГЕНЦИЈА ЗА РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ АП ВОЈВОДИНЕ
41.	РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД СРБИЈЕ
42.	РЕПУБЛИЧКИ СЕИЗМОЛОШКИ ЗАВОД
43.	ЈАВНА МЕДИЈСКА УСТАНОВА РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА СРБИЈЕ, Дирекција РТС, Сертификационо тело РТС „Развој и сертификација“
44.	SOUTH STREAM ДОО НОВИ САД
45.	ЈП ЕМИСИОНА ТЕХНИКА И ВЕЗЕ, СЕКТОР ТЕХНИКЕ
46.	ЦЕНТАР ЗА РАЗМИНИРАЊЕ
47.	ЈКП „ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“
48.	ЈКП „ХИГИЈЕНА“ ПАНЧЕВО
49.	ЈКП „ГРЕЈАЊЕ“ ПАНЧЕВО

Стратешка процена се доставља на мишљење заинтересованим органима и организацијама и обезбеђује се учешће јавности у његовом разматрању.

Након оцене Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину и Извештаја о учествовању заинтересованих органа и организација и јавности, који сачињава орган надлежан за припрему Просторног плана, орган надлежан за послове заштите животне средине може дати сагласност на Извештај о стратешкој процени.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Општи и посебни циљеви Стратешке процене дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, услова надлежних органа и институција, као и проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану.

1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи циљеви Стратешке процене утицаја постављају оквир за дефинисање посебних циљева и избор индикатора којима ће се оценити њихова оствареност, у контексту очувања животне средине, као и спровођење принципа одрживог развоја кроз планска решења.

Концепт одрживог развоја простора у обухвату Просторног плана огледа се у детаљнијој планској организацији и уређењу, вредновањем капацитета планираних садржаја у односу на потребе, као и усклађивање коришћења простора са природним и створеним потенцијалима и ограничењима, односно карактеристикама простора.

Приликом израде планова, већина општих циљева везана је за планска документа вишег реда и услове које они диктирају, док се посебни циљеви дефинишу за конкретни разматрани простор, а односе се на специфичност, намену површина и др.

Плански основ за израду овог Просторног плана представља Регионални просторни план АП Војводине.

Општи циљ Стратешке процене представља одрживо коришћење простора и природних ресурса на подручју Просторног плана у циљу обезбеђења услова за спровођење планских активности у складу са постојећим капацитетом животне средине.

Наведени циљ обезбедиће се активним спровођењем управљачких активности у заштићеном подручју и у заштитној зони, као и очувањем предеоних карактеристика на подручју Просторног плана, затим контролом рада загађивача, на подручју Просторног плана и у контактної зони и спровођењем континуираног мониторинг система, унапређењем система управљања отпадом и рационалним коришћењем енергетских ресурса, уз фаворизовање коришћења обновљивих извора енергије.

Основни разлог за израду Просторног плана је стварање услова за реализацију регионалних и локалних интереса у оквиру граница посебне намене у складу са условима заштите природе, који се заснивају на вредновању и процени могућих утицаја на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана.

На основу наведеног општег циља Стратешке процене, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану, утврђују се посебни циљеви стратешке процене у појединим областима заштите.

Као посебни циљеви стратешке процене истичу се:

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште).
- Б. Очување предеоних карактеристика подручја.
- В. Спровођење мера заштите у заштићеном подручју, подручју у заштитној зони и просторној целини која има утицаја на природно добро.
- Г. Адекватно управљање отпадом.
- Д. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја.
- Ђ. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Посебни циљеви Стратешке процене усклађени су са индикаторима стратешке процене дефинисаним Правилником о Националној листи индикатора животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11).

2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних циљева, врши се избор одговарајућих индикатора стратешке процене утицаја на животну средину. Сврха њихове примене је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање активности у простору.

Приликом дефинисања индикатора обрађивачи стратешке процене утицаја су се ослонили на индикаторе УН за одрживи развој, индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11) и на елементарне еколошке индикаторе који се могу узети у обзир у односу на постојеће стање животне средине и карактер Плана и планираних активности.

На основу Правилника о Националној листи индикатора заштите животне средине, на територији Просторног плана релевантни су индикатори приказани у наредној табели.

Табела 2. Преглед Посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	ИНДИКАТОРИ
Одрживо коришћење и заштита природних ресурса	1. Број дана са прекорачењем ГВЕ за суспендоване честице, SO _x , PO _x 2. Годишње количине исцрпљене подземне и површинске воде, апсолутно и као део од укупне обновљиве количине воде (m ³ , %) 3. % домаћинства прикључен на водовод и канализацију 4. % отпадних вода које се пречишћавају 5. Присуство фекалних бактерија у води за пиће (%) ² 6. БПК ₅ у водотоцима (mg/l кисеоника потрошеног у 5 дана, на константној температури од 20°C) 7. Промена намене земљишта (%) 8. ha (%) санираних и рекултивисаних подручја 9. Квалитет пољопривредног и непољопривредног земљишта 10. Употреба минералних ђубрива (kg/ha) 11. Употреба пестицида (t активне материје пестицида на 10km ² пољопривредног земљишта)
Очување предеоних карактеристика подручја	12. Површине под природним пределима
Спровођење мера заштите у заштићеном подручју, подручју у заштитној зони и просторној целини која има утицаја на природно добро	13. Удео шумског земљишта у укупном земљишту (%) 14. % заштићених природних добара на територији АПВ у односу на укупну површину 15. Површине под изабраним значајним екосистемима (km ² или ha) одабраних врста екосистема 16. Учешће броја угрожених врста у укупном броју врста (%)
Адекватно управљања отпадом	17. Стварање отпада (t/становнику) 18. Стварање опасног отпада (t /јединици БДП)
Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја	19. Интензитет туризма
Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација	20. Регистар удеса ³

² Према упутствима СЗО за квалитет воде за пиће

³ Регистар удеса у Републици Србији (Агенција за заштиту животне средине)

Индикатори дефинисани у претходној табели дефинисани су са циљем праћења реализације планских, а не технолошких решења, у планском периоду, уколико се за то укаже потреба. За посебан циљ стратешке процене - *Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација* не дефинишу се други индикатори јер ова област прожима остале области.

3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину, као и многи међународни документи, упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде Стратешке процене, односно на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања. Избор и дефинисање адекватних планских решења је много ефикасније уколико је процес вршења стратешке процене делимично или у потпуности интегрисан у планове и програме за које се израђује.

Табела 3. приказује принцип, којим су се стручњаци Завода за урбанизам Војводине руководили при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене.

Табела 3. Везе између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене

ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)
Одлучивање о изради планског документа по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове	Узајамни утицај ових фаза – пре доношења Одлуке о изради планског документа прибавља се мишљење о предлогу одлуке да се (не)израђује СПУ	Одлучивање о изради СПУ према претходно прибављеном мишљењу надлежног органа и др. заинтересованих органа и организација
Доношење Одлуке о изради Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Доношење Одлуке о изради Извештаја о СПУ
Израда материјала за рани јавни увид Просторног плана Израда Нацрта Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Анализа садржаја и основне документације, консултације са надлежним органима и организацијама и др. – формулисање Извештаја о стратешкој процени
Стручна контрола Нацрта Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Мишљење заинтересованих органа и организација
Јавни увид у Нацрт Просторног плана	Узајамни утицај ове две фазе – у пракси се оба елабората истовремено излажу на јавни увид	Јавни увид у Извештају о СПУ
Доношење Просторног плана	Орган надлежан за израду планског документа не може исти упутити у процедуру усвајања без Сагласности на Извештају о СПУ	Оцена и сагласност на Извештају од стране надлежног органа
Спровођење Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Имплементација мера заштите и мониторинг према Извештају о СПУ

Циљеви Стратешке процене су, с обзиром на паралелну израду ова два документа, у потпуности усаглашени са циљевима Просторног плана (Табела 4).

Циљеви Просторног плана су:

- Заштита и одрживо коришћење природних вредности предела, заштићеног подручја и природних ресурса.
- Постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја.
- Очување и унапређење квалитета и режима воде.
- Очување, заштита и унапређење постојећих шума, посебно шума у оквиру заштићених подручја, ради очувања и заштите популација дивљих врста.
- Повећање површина под шумама и формирање заштитног појаса зеленила уз Поњавицу, на простору заштитне зоне заштићеног подручја, у складу са условима заштите природе.
- Туристичка валоризација природних и антропогених вредности на посматраном простору и обезбеђивање услова за развој различитих облика туризма.
- Дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе.
- Утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете, уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума.
- Обезбеђење адекватне превенције, минимизирања негативних утицаја, мониторинга и контроле свих облика загађивања животне средине.

Циљеви Стратешке процене:

- А. Спровођење мера заштите у заштићеном подручју, подручју у заштитној зони и просторној целини која има утицаја на природно добро.
- Б. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште).
- В. Очување предеоних карактеристика подручја.
- Г. Адекватно управљање отпадом.
- Д. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја.
- Ђ. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Табела 4. Компатибилност циљева Просторног плана и СПУ

ЦИЉЕВИ ПЛАНА		А	Б	В	Г	Д	Ђ
- заштита и одрживо коришћење природних вредности предела, заштићеног подручја и природних ресурса		+	+	+	+	+	+
- постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја		+	+	+	+	+	+
- очување и унапређење квалитета и режима воде		+	+	+	+	0/+	+
- очување, заштита и унапређење постојећих шума, посебно шума у оквиру заштићених подручја, ради очувања и заштите популација дивљих врста		+	+	+	+	+	+
- повећање површина под шумама и формирање заштитног појаса зеленила уз Поњавицу, на простору заштитне зоне заштићеног подручја, у складу са условима заштите природе		+	+	+	+	+	+
- туристичка валоризација природних и антропогених вредности на посматраном простору и обезбеђивање услова за развој различитих облика туризма		+	+	+	0/+	+	+
- дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе;		+	+	+	0/+	+	+
- утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете, уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума		+	+/0	+	+	0	0
- Обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања		+	+/0	+	+	0	0

+ - ПОЗИТИВНО
 0 - НЕУТРАЛНО
 - - НЕГАТИВНО

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Приоритетни циљ израде Стратешке процене је сагледавање могућих негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање мера за минимизацију истих.

Да би се постављени циљеви остварили, потребно је сагледати активности и планска решења предвиђена Просторним планом, као и мере за смањење потенцијално негативних утицаја планска решења на животну средину.

Стратешка процена бави се општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења заштите животне средине у Просторном плану, при чему је акценат стављен на анализу планских решења, која доприносе заштити животне средине и подизању квалитета живота на посматраном простору.

1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У Стратешкој процени анализирана су сва планска решења и извршено је идентификовање оних која у одређеној мери могу угрозити квалитет елемената животне средине у фази реализације Просторног плана.

У том контексту, у Извештају о стратешкој процени се анализирају могући утицаји планираних активности на чиниоце животне средине и дефинишу планске мере заштите које ће потенцијална загађења довести на ниво прихватљивости, односно у границе дефинисане законском регулативом.

Процена могућих утицаја Просторног плана на животну средину, према Закону, садржи следеће елементе:

- 1) Приказ процењених утицаја варијантних решења Просторног плана повољних са становишта заштите животне средине, са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно унапређење позитивних утицаја на животну средину;
- 2) Поређење варијантних решења Просторног плана и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
- 3) Приказ процењених утицаја Просторног плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 4) Начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима;
- 5) Начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

Процена утицаја варијантних решења

Као што је већ речено, Закон не прописује шта су то варијантна решења Просторног плана која подлежу стратешкој процени утицаја, тако да се у у пракси разматрају две варијанте:

Варијанта 1 - уколико не дође до спровођења планских решења-Status quo, и

Варијанта 2 - уколико се реализују планска решења.

Ограничавајући се у том контексту на позитивне и негативне ефекте које би имало реализовање или не реализовање предметног Просторног плана, Стратешка процена ће се бавити разрадом варијанте да се Просторни план не реализује и варијанте реализације Просторног плана и предвиђених решења у свим дефинисаним областима, које су релевантне са аспекта заштите животне средине.

Табела 5. Процена утицаја варијантних решења Просторног плана по областима у односу на циљеве стратешке процене

Циљеви стратешке процене

- A. Спровођење мера заштите у заштићеном подручју, подручју у заштитној зони и просторној целини која има утицаја на природно добро.
- Б. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште).
- В. Очување предеоних карактеристика подручја.
- Г. Адекватно управљање отпадом.
- Д. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја.
- Ђ. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

ОБЛАСТИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	Сценарио развоја	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ					
		А	Б	В	Г	Д	Ђ
Заштита природних добара	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, пољопривредно земљиште)	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	0/-	0/-
Заштита предела	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	-	0/-
Становништво и привредне активности	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	0/+	+
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+
Унапређење водопривредне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	0/-	-	0	-	0/-	-
	ВАРИЈАНТА 2	0/+	+	0/+	+	0/+	+
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	-	0/-	0/-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	0/+	0/-	0/-	+	+	+
Изградња и реконструкција енергетске инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	0/-	-	0/-	0	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	0/+	0	+	+
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	ВАРИЈАНТА 1	-	-	0	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	0/+	+	0	+
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	-
	ВАРИЈАНТА 2	0	0	0	0	0	+
Заштита културног наслеђа	ВАРИЈАНТА 1	-	0	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	0	+	+	0/+	+
Заштита од природних и техничко–технолошких удеса и несрећа	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	0/+	+	+	+

+ - укупно позитиван утицај
 - - укупно негативан утицај
 0 – неутралан утицај

Разлози за избор најповољнијег варијантног решења

На основу члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја обавезно је поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења. Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти Просторног плана, може се констатовати следеће:

1. У варијанти да се Просторни план не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати негативни ефекти са аспекта заштите животне средине и неадекватно и неодрживо коришћење заштићеног простора, што би довело до даљег угрожавања природних ресурса, нарушавања водног режима и неконтролисаног испуштања отпадних материја у медијуме животне средине.
2. У варијанти да се Просторни план имплементира, могу се очекивати бројни позитивни ефекти у свакој области, посебно у области заштите природних вредности и природних ресурса, привреде и туризма, приликом избора будућих корисника простора, поштујући већ веома ограничене капацитете животне средине Планског подручја.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Просторног плана много повољнија у односу на варијанту да се Просторни план не донесе.

Евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења

У претходним табелама извршена је квалитативна експертска процена позитивних и негативних утицаја појединих планских решења по областима Просторног плана на животну средину у поређењу са ефектима варијанте ако се Просторни план не примени. У наставку стратешке процене утицаја извршена је евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења предложене варијанте Просторног плана на животну средину и елементе одрживог развоја. Значај утицаја процењује се у односу на величину (интензитет) утицаја и просторне размере на којима се може остварити утицај. Утицаји, односно ефекти, планских решења, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус за позитивне промене, како је приказано у табели 6. Овај систем вредновања примењује се како на појединачне индикаторе утицаја, тако и на сродне категорије преко збирних индикатора.

Табела 6. Критеријуми за оцењивање величине утицаја планских решења

Величина утицаја	Ознака	Опис
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Табела 7. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја планских решења

Размере утицаја	Ознака	Опис
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора регије
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или делу територије Просторног плана

Вероватноћа да ће се неки процењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде Просторног плана. Вероватноћа утицаја одређује се према скали приказаној у табели 7.

Табела 8. Скала за процену вероватноће утицаја планских решења

Вероватноћа	Ознака	Опис
100%	И	утицај извесан
више од 50%	В	утицај вероватан
мање од 50%	М	утицај могућ

Вероватноћа утицаја може дакле бити од потпуно извесне (100%) до ситуације у којој је утицај готово невероватан. Ова чињеница је посебно важна, јер тако одређено планско решење које генерално има изразито јак нпр. негативан утицај, у конкретном случају може бити потпуно невероватно, па се самим тим његов утицај не може окарактерисати као стратешки значајан.

На основу критеријума процене величине и просторних размера утицаја планских решења на циљеве стратешке процене врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процене.

Циљеви стратешке процене

- А. Спровођење мера заштите у заштићеном подручју, подручју у заштитној зони и просторној целини која има утицаја на природно добро.
- Б. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште).
- В. Очување предеоних карактеристика подручја.
- Г. Адекватно управљање отпадом.
- Д. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја.
- Ђ. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Табела 9. Процена величине утицаја планских решења по областима у односу на циљеве стратешке процене

ОБЛАСТИ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ					
	А	Б	В	Г	Д	Ђ
Заштита природних добара	+3	+3	+3	+3	+3	+3
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, пољопривредно земљиште)	+3	+2	+2	+2	+2	+2
Заштита предела	+3	+3	+3	0	+2	+2
Становништво и привредне активности	+2	+2	+2	+2	+1	+3
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	+3	+2	+2	+3	+2	+2
Унапређење водопривредне инфраструктуре	+3	+2	+2	0	0	+2
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	+2	+1	0	+1	+2	+2
Изградња и реконструкција енергетске инфраструктуре	0	0	0	0	+1	+1
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	+2	+2	0	+1	+2	+2
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	0	0	0	0	+1	+2
Заштита културног наслеђа	0	+2	+1	0	+2	+2
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	+2	+2	+2	+1	+2	+2

Табела 10. Процена просторних размера планских решења по областима у односу на циљеве стратешке процене

ОБЛАСТИ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ							
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Ѓ	Ѕ
Заштита природних добара	Л	Л	Р	Л	Л			Л
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, пољопривредно земљиште)	Л	Р	Р	Л	Л			Р
Заштита предела	Л	Р	Р	Л	Л			Л
Становништво и привредне активности	Л	Л	Л	Л	Л			Л
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	Л	Л	Р		Л			Л
Унапређење водопривредне инфраструктуре	Л	Р	Р		Л			Л
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	Л	Л	Р	Р	Л			Л
Изградња и реконструкција енергетске инфраструктуре	Л	Л	Р		Л			Л
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	Л	Л	Л		Р			Л
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре			Л					Л
Заштита културног наслеђа		Л	Л		Л			Л
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	Л	Л	Р	Л	Р			Л

Табела 11. Процена вероватноће утицаја планских решења по областима у односу на циљеве стратешке процене

ОБЛАСТИ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ									
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	З	И	М	Н
Заштита природних добара	И	В	И	М	В					М
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, пољопривредно земљиште)	В	И	И		В					М
Заштита предела	В	И	И		В					В
Становништво и привредне активности	В	М	М	И	В					В
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	И	В	В	И	В					И
Унапређење водопривредне инфраструктуре	И		М		В					В
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	М	М	М	М	В					В
Изградња и реконструкција енергетске инфраструктуре		М								М
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије		М	М	М	В					М
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре					В					М
Заштита културног наслеђа		И	М		М					В
Заштита од природних и техничко–технолошких удеса и несрећа	М	И	М	М	М					М

Кумулативни и синергијски ефекти

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја (члан 15.), стратешка процена треба да обухвати и процену кумулативних и синергијских ефеката.

Значајни ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја постојећих објеката и активности и различитих планираних активности на подручју плана.

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат.

Синергијски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

У наредној табели на основу вредновања дефинисаног у претходним табелама (9,10 и 11), у Табели 13. извршена је анализа кумулативних и синергијских утицаја планских решења.

Табела 12. Вредновање могућих кумулативних и синергијских утицаја области Просторног плана са временском димензијом

ПРИРОДА УТИЦАЈА	ТРАЈАЊЕ (ВРЕМЕНСКА ДИМЕНЗИЈА)
Кумулативан (К) Кумулативан Синергијски (КС) Синергијски (СИ) Појединачан-спорадичан (ПС)	Краткорочан (Кр) Средњорочан (Ср) Дугорочан (Др)

Табела 13. Идентификација могућих кумулативних и синергијских ефеката

ОБЛАСТИ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ											
	А		Б		В		Г		Д		Ђ	
Заштита природних добара	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др
Заштита предела	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др
Становништво и привредне активности	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др
Унапређење водопривредне инфраструктуре	КС	Др	КС	Др	ПС	Др	К	/	К	/	КС	Др
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др	К	Др	КС	Др
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре	ПС	Др	ПС	Др	ПС	/	ПС	/	К	Др	К	Др
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	КС	Ср	КС	Ср	КС	Др	К	Др	КС	Др	КС	Ср
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	ПС	/	ПС	/	ПС	/	ПС	/	ПС	/	К	Др
Заштита културног наслеђа	ПС	Др	ПС	Др	КС	Др	ПС	/	ПС	/	КС	Др
Заштита од природних и техничко–технолошких удеса и несрећа	КС	Др	КС	Др	КС	Др	ПС	Кр	КС	Др	КС	Др

2. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Опште мере заштите природних ресурса односе се на:

- Вођење регистра извора загађивања животне средине од стране надлежне градске управе за послове заштите животне средине у обухвату Просторног плана, као дела интегралног националног регистра извора загађивања који води Агенција за заштиту животне средине;
- Успостављање континуиране контроле и систематско праћење квалитета параметара животне средине (ваздуха, воде, земљишта, буке, нејонизујућег зрачења и биомониторинга) од стране овлашћених организација;
- Идентификација привредних субјеката - оператера на простору обухвата Просторног плана који су у обавези да поднесу Захтев за издавање интегрисане дозволе у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине и пратећим подзаконским актима - уколико дође до изградње ових објеката у планском периоду;
- Идентификација севесо постројења на основу Закона о заштити животне средине, Закона о ванредним ситуацијама и пратећих подзаконских аката - уколико дође до изградње ових објеката у планском периоду;
- Формирање заштитних појасева зеленила у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта, у циљу заштите од плувијалне и еолске ерозије - одношења површинског слоја земљишта и усева у фази семена.

2.1. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЗДУХА

Заштиту ваздуха обезбедити уважавањем Закона о заштити ваздуха и пратећих подзаконских аката, односно кроз примену следећих мера:

- Успостављање мониторинга квалитета ваздуха на основу утврђене мреже мерних станица и/или мерних места у државној и локалној мрежи мерних станица;
- Вршење континуалног и/или повремених мерења/узимања узорака на фиксним локацијама и повремених мерења на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;
- Реконструкција постојеће путне мреже и успостављање заштитних зона са заштитним зеленилом уз саобраћајнице за све категорије путева у складу са Законом, као мера заштите од буке и аерозагађења;

2.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВОДЕ

Уређење водног режима у заштићеном подручју

У циљу уређења водног режима потребно је извршити утврђивање еколошких индикатора заштићеног подручја који зависе од климатских промена, утврђивање утицаја климатских промена и неповољног водног режима на еколошке карактеристике, утврђивање водног биланса, дефицит површинске и подземне воде и адекватног водног режима површинских и подземних вода. Утврђивање еколошких индикатора заштићеног подручја би требало да реализује Управљач у сарадњи са Покрајинским заводом за заштиту природе.

Спровођење Плана интегралног управљања водним режимом спроводи стручна служба Управљача која прати водни режим у заштићеном подручју и метеоролошке и климатске податке и промену индикативних еколошких параметара. На основу ових података и мера из Плана интегралног управљања водним режимом одређује се динамика активности у заштићеном подручју.

Од неопходних промена водног режима, приоритетни задатак је успостављање сезонске динамике која одговара потребама низијских стајаћих и споротекућих вода. Испитивање могућности делимичног успостављања проточности је такође важан задатак. Проточност треба обезбедити у складу са природном динамиком мртваја које су периодично повезане са речним током код високих вода.

За подручје Парка природе „Поњавица“, основна смерница генералног концепта заштите, развоја, уређења и управљања, али и предуслов опстанка, јесте очување и унапређење квалитета и режима воде. Велике количине исталоженог седимента могу врло брзо довести Поњавицу у дистрофно стање. Захваљујући постојању вруља (извори) измуљавањем би се обезбедио минималан проток воде, чиме би се успорио процес еутрофизације и створили услови за будуће самопречишћавање овог водног тела. Процес измуљавања је неопходно вршити у складу са условима Завода за заштиту природе.

Потребно је обезбедити и сезонску динамику варирања нивоа воде, што је неопходно за живи свет овог подручја, нарочито за рибе и биљке. Виши ниво воде је потребан у пролеће и рано лето, када се већина евидентираних рибљих врста мрести. Предуслов за ово је израда правилника о водном режиму којим ће бити прописани нивои воде. Такође, потребно је поставити и водомерне летве како би било могуће пратити ниво воде. Испод мостова је потребно проширити пропусте, како би вода лакше циркулисала кроз Поњавицу, кад за то постоје услови. На крајњем низводном делу, код насеља Банатски Брестовац, код уставе, неопходно је одржавати ниске терене у непосредној близини обале, који се плаве при пролећним вишим водама и који су веома значајни као плодиште рибама. Друго подручје, значајно као плодиште, налази се на најузводнијем делу код насеља Омољица, где је потребно косити и уклањати пренамножену акватичну вегетацију. Загађење Поњавице не утиче само на природне вредности простора, већ и на здравље корисника и посетилаца. Редовна контрола квалитета воде омогућила би рано откривање повишених концентрација нутријената и појаву цијанобактерија, чиме би било могуће предузимање адекватних мера пре него што број ћелија цијанобактерија достигне опасан ниво.

Заштита вода

У циљу заштите воде, као природног ресурса, предвиђене су следеће мере:

- Обезбедиће се снабдевање корисника, довољним количинама воде за пиће одговарајућег квалитета прикључењем на јавни систем водоснабдевања, а на простору где нема наведених услова, вода ће се обезбедити из бунара бушених на парцелама корисника, а у складу са Законом о водама;
- У отворене канале и друге водотоке забрањено је испуштање било каквих вода осим условно чистих атмосферских и пречишћених вода које по Уредби о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12) омогућују одржавање минимално доброг еколошког статуса (II класе вода), и које по Уредби о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16) задовољавају прописане вредности;
- На подручју заштићеног природног добра, у режиму заштите и заштитној зони, где је дозвољена изградња (туристички садржаји), диспозицију отпадних вода у површинске воде вршити у складу са режимом прописаног степена заштите на основу Закона о заштити природе и Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12) и применити степен пречишћавања отпадних вода за осетљива подручја (терцијарни степен пречишћавања) којим ће се обезбедити одржавање одличног еколошког статуса реципијента, у складу са параметрима прописаним Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12), а којом се неће нарушити својства због којих су проглашени заштићеним природним добром;

- Сви објекти за сакупљање и третман атмосферских и отпадних вода морају бити водонепропусни и заштићени од продирања у подземне издани и хаваријског изливања;
- Отпадне воде прикупљати путем водонепропусних септичких јама одговарајућег капацитета, које ће се периодично према потребама празнити аутоцистернама, ангажовањем надлежног комуналног предузећа, а садржај одвозити на депонију;
- Атмосферске воде пре упуштања у реципијент очистити од механичких нечистоћа на таложнику, односно сепаратору уља и масти;
- Све колске прилазе и укрштања канала са саобраћајницама обавезно зацевити према важећим прописима и стандардима;
- Забрањује се спречавање несметаног протикања воде, успоравање и подизање нивоа воде, чиме би се могао пореметити постојећи режим вода на објектима и у земљишту;
- Улив атмосферских вода у мелиоративне канале и потоке извести путем уређених испуста, који су осигурани од ерозије и који не залазе у протицајни профил канала-потока;
- Кишна канализација се може прикључити на постојеће мелиорационе канале-потоке, али под условом да сакупљају само условно чисте атмосферске воде чији квалитет одговара II класи вода;
- Уређење мелиоративних канала биће дефинисано изградом одговарајуће техничке документације и према мишљењу Јавног водопривредног предузећа „Воде Војводине“ - Нови Сад и условима надлежног органа;
- Дуж мелиорационих канала, ван грађевинског подручја, са обе стране обезбедити по минимум 10 m слободног простора, преко којег ће се вршити одржавање канала (у грађевинском подручју ово ограничење износи 5 m), односно према водним условима надлежног органа и у том појасу забрањено је градити објекте, садити дрвеће, орати и копати земљу и обављати друге радње, којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и предузимати радње којима се омета редовно одржавање ових канала;
- Ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода и заштитних и других водних објеката, спречавања погоршања водног режима, обезбеђења пролаза великих вода и спровођења одбране од поплава, као и заштите животне средине, забрањено је вршити радње на начин како је дефинисано члановима 133. и 134. Закона о водама.

Истичући водну делатност, као једну од најзначајнијих привредних грана, потребно је водити рачуна да интереси водопривреде у АП Војводини не буду угрожени у смислу несметаног одржавања и функционисања целокупног система реализацијом следећих мера⁴:

1. Границе и намена водног земљишта не могу се мењати без посебне сагласности ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад. Евентуално стављање под заштиту одређених делова предметног подручја није могуће без позитивног мишљења ЈВП „Воде Војводине“;
2. Радови на одржавању водних објеката и водотока (редовно и инвестиционо одржавање објеката, измуљавање каналске мреже, кошење, тарупирање, одржавање заштитних објеката – насипа, црпних станица, устава, мостова, пропуста, дикера,...) се морају и даље континуирано одвијати, те их није могуће ограничавати ни условљавати, како временски, тако ни по врсти радова и средстава који се користе;
3. Извођење радова на водним објектима, односно црпним станицама, насипима, каналској мрежи, мора имати апсолутни приоритет, без обзира на период вегетације, постојећа станишта или миграције, недозвољено је ограничавати комуникацију по водном земљишту и приступ водним објектима. Стручне службе задржавају право да у сваком моменту, уколико је то интерес водопривреде, обављају манипулацију приобалним делом;

---

⁴ Мишљење ЈВП „Воде Војводине“

4. Уважавати да се на обалама мелиорационих канала налазе радно-инспекционе стазе, који су ширине мин. 10 m, у ванграђевинском реону, а у грађевинском реону овај појас може бити и ужи, али не испод 5 m;
5. Уколико је то потребно, за спровођење одбране од поплаве, не сме се ометати коришћење прве и друге одбрамбене линије и евентуално формирање, односно коришћење постојећих (и планираних) ретензија, као ни коришћење материјала за градњу заштитних објеката-позајмишта;
6. Не може се прихватити ограничавање по погледу коришћења хербицида као заштитне мере и средстава за уништавање глодара у циљу спречавања оштећења насипа од деловања глодара;
7. Управљање водама мора се обављати у складу са начелом јединства водног система, а према плану управљања водама на одређеном водном подручју, те није дозвољено мењање постојећег водног режима.

2.3. ЗАШТИТА ЗЕМЉИШТА

Заштита земљишта од потенцијалне деградације ће се обезбедити следећим мерама:

- Адекватним одвођењем отпадних вода,
- у заштићеном подручју препорука је оријентисати се на органску пољопривреду и елиминисати конвенционалну методу употребе хемијских средстава заштите биљака у производњи;
- Формирањем заштитног зеленила дуж еколошких коридора и државних путева;
- Санацијом и рекултивацијом неуређених депонија, које се налазе у непосредном окружењу заштићеног подручја;
- Предузимањем превентивних мера при претакању или претовару материја које имају загађујући карактер;
- Евентуално вршење истраживања минералних сировина уз примену свих мера заштите животне средине у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима и условима Покрајинског завода за заштиту природе.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта, дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, да прате утицај своје делатности на квалитет земљишта и да обезбеде друге мере заштите, у складу са Законом о заштити земљишта и другим законима.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета, у складу са његовом наменом. Токсичне растворе, неразградиве материјале и опасне материје уопште, које се користе у току производње или се јављају као отпад, потребно је одлагати у одговарајуће посуде (контејнере), а потом транспортовати од стране надлежних комуналних организација у складу са Законом и правилницима, као и усвојеним Регионалним и Локалним планом управљања отпадом.

У случају акцидента, у коме је дошло до загађења земљишта, обавезно је хитно испитивање загађујућих, опасних и штетних материја у земљишту, стопирање активности којима се могу изазвати даља загађења земљишта и примена мере за заустављање загађења и отклањање штете или претеће опасности од штете у животной средини. У наведеном случају, загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на, за ту сврху, предвиђеној локацији. На месту акцидента нанети нови, незагађени слој земљишта.

2.4. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД БУКЕ

Мере и услове заштите од буке јединица локалне самоуправе утврђује у складу са Законом о заштити од буке у животној средини. Обавезе јединице локалне самоуправе односе се на акустичко зонирање на својој територији, одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини на својој територији и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини, прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи. Према потреби, надлежни орган може утврдити потребу мониторинга буке у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Законом и важећим подзаконским актима.

2.5. ОСТАЛЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Одрживо просторно планирање подразумева, између осталог и заштиту, уређење и унапређење животне средине која подразумева примену мера и активности, чијом реализацијом ће се зауставити и спречити негативни антропогени утицаји на животну средину.

2.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара⁵

2.5.1.1. Заштићена подручја

Предеона целина - Парк природе „Поњавица“

На подручју Парка природе су издиференциране три просторне подцелине:

- 1) Режим заштите I степена површине 0,87 ha;
- 2) Режим заштите II степена површине 96,64 ha;
- 3) Режим заштите III степена површине 211,44 ha, који обухвата остали део заштићеног добра.

Мере заштите простора Парка природе у обухвату Просторног плана су дефинисане у складу са режимима заштите.

На подручју Парка природе „Поњавица“ обезбеђује се:

1. Управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације станишта и укупног унапређења природног добра;
2. Примена активних и интервентних мера на заштити станишта и врста (укључујући и контролисано кошење и/или испашу, сечу трске);
3. Побољшање квалитета воде и стања екосистема укључујући и подизање заштитног/тампон појаса дуж водотока, од аутохтоних врста;
4. Реинтродукција аутохтоних биљних и животињских врста;
5. Уношење пољског јасена (*Fraxinus a. agustifolia ssp. oxycarpa*), лужњака (*Quercus robur*), брестова (*Ulmus minor, U. effusa*) и граба (*Carpinus betulus*);
6. Успостављање проходности обале за животиње;

---

⁵ Услови Завода за заштиту природе

7. Годишње осциловање водостаја Поњавице од 40-70 cm, током вегетационог периода;
8. Сузбијање инвазивних врста;
9. Едукација корисника простора и укључивање њихових активности на очувању природних вредности;
10. Просторно и сезонски ограничена презентација природних и културних вредности;
11. Развој еко и етно туризма и уређење пунктова за потребе презентације природног добра, едукације, туризма и рекреације;
12. Откуп и замена површина у циљу рестаурације станишта и формирање заштитних и тампон појасева;
13. Успостављање мониторинга са приоритетом праћења стања строго заштићених и заштићених врста и квалитета воде и земљишта;
14. Научно-истраживачки и образовни рад.

На целом подручју Парка природе забрањено је:

1. Извођење радова и активности који могу имати неповољан утицај на геоморфолошке, хидролошке и педолошке карактеристике, живи свет, животну средину и друге компоненте еколошког интегритета и естетска обележја предела;
2. Извођење радова који изазивају трајне негативне промене хидролошког режима заштићеног подручја или квалитета воде;
3. Непланско сакупљање и уништавање дивљих врста као и уништавање природних станишта (ливаде, тршћаци, шумарци и др.);
4. Уношење инвазивних биљних и животињских врста, обнова и ширење засада инвазивних дрвенастих врста;
5. Повећање расцепканости (фрагментације) станишта стварањем нових или јачањем ефеката постојећих баријера;
6. Пошумљавање бара, ливада и пашњака;
7. Крчење шумских састојина и групација аутохтоних врста дрвећа;
8. Сеча живих стабала црне тополе (*Populus nigra*) и храста лужњака (*Quercus robur*);
9. Храњење риба;
10. Мелиоративни радови на природним травним стаништима и уклањање травног покривача са слојем земљишта;
11. Ограђивање простора непосредно уз водоток;
12. Упуштање вода код којих није примењен комплетан третман (примарна, секундарна и терцијална фаза пречишћавања) након изградње система за пречишћавање отпадних вода;
13. Асфалтирање постојећих некатегорисаних путева и изградња нових преко природног добра;
14. Подизање индустријских објеката, прерађивачких погона, фарми и сл.;
15. Привремено и трајно одлагање свих врста отпадних материја, као и транспорт опасног отпада;
16. Привремено и трајно одлагање пестицида и других опасних материја;
17. Спровођење осталих активности које представљају потенцијалну опасност за угрожавање квалитета животне средине.

На подручју Парка природе ограничава се:

1. Наводњавање пољопривредних парцела на просторне целине са успостављеним тампон појасом према природном станишту;
2. Уклањање флотантне и субмерзне, као и приобалне вегетације на плански регулисане активности;
3. Порибљавање, на реинтродукцију аутохтоних врста;
4. Риболов на рекреативни, просторно ограничен;
5. Лов, на санитарни;

6. Уређење обале као и уређење простора за рекреацију и туризам на просторне целине утврђене планским документима са применом еколошки прихватљивих решења;
7. Проширење грађевинског подручја насеља, на најмање еколошки осетљиве просторне целине, а у складу са капацитетом простора;
8. Изградња објеката, изузев водопривредних и инфраструктурних, на оне у функцији рекреације и одрживог туризма који не нарушавају еколошки или визуелни интегритет подручја или не представљају потенцијалне изворе повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света осветљавањем;
9. Изградња надземне инфраструктуре, на деонице чија траса најкраћим путем прелази преко заштићеног подручја;
10. Изградња електричних водова, на водове који су изграђени применом посебних грађевинско-техничких решења која спречавају колизију и електрокуцију птица.

На подручју Парка природе дозвољава се обављање научних истраживања у оквиру верификованих пројеката и тема, општа и специјална едукација по претходно планираним и верификованим програмима, контролисано измуљавање према верификованим програмима, спортски, санитарни и селективни риболов, затварање латералних канала, подизање ветрозаштитних појасева, санитарна сеча, подизање ремиза за опстанак дивљачи, ограничено кретање пловила на погон који не загађује воду и животну средину, постављање ограниченог броја типских дашчаних мола и пливајуће платформе за потребе туризма и различити видови презентације добра.

У режиму заштите I степена, који обухвата локалитет Острво у КО Омољца:

1. Забрањују се све активности, осим научних истраживања (која не нарушавају природне вредности), контролисане едукације и активности усмерених ка очувању и унапређивању постојећег стања екосистема.
2. Ограничавају се:
  - радови и активности на научна истраживања и праћење природних процеса,
  - спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина,
  - интервентне мере на заштити екосистема по посебним условима заштите природе.

У режиму заштите II степена, који обухвата део заштићеног подручја са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја утврђене су следеће мере очувања и унапређења:

- селективно и ограничено коришћење природних богатстава и контролисане интервенције и активности у простору, уколико су усклађене са функцијама заштићеног подручја,
- трасирање едукативних стаза за презентацију природних вредности.

Забрањује се коришћење пловила на моторни погон, осим чамаца чуварске службе.

Ограничава се:

- изградња објеката на оне у функцији управљања,
- постављање пловних објеката и изградња молова, на просторе одређене планским документима за потребе промоције и еко туризма,
- кретање посетилаца и возила, на (за ту сврху) предвиђене стазе и путеве,
- употреба хемијских средстава, на примену за потребе управљања.

На подручју III степена степена заштите:

Утврђују се следеће мере очувања и унапређења:

- подстицање пољопривредне производње на органску,
- одређивање и уређење простора за туристичке и спортско-рекреативне активности у складу са капацитетом простора.

Забрањују се радови и активности којима се угрожава проходност и функционалност обалног појаса.

Ограничава се:

- изградња молова, сплавова и других пловних објеката, на планску изградњу,
- паркирање возила, мотора и бицикала на за ту сврху назначене паркинг просторе,
- камповање и постављање мобилијара и објеката за камповање на за ту сврху предвиђене, назначене и уређене просторе.

У заштитној зони:

Забрањује се:

- подизање индустријских објеката, прерађивачких погона, фарми и сл.,
- туристичких и других садржаја као и извођење радова који нарушавају еколошки или визуелни интегритет подручја или су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света осветљавањем,
- радови који негативно утичу на водни режим заштићеног подручја или на квалитет воде влажних станишта унутар заштићеног подручја,
- изградња саобраћајница вишег реда (државни пут I и II реда).

Ограничава се:

- планирање садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света осветљавањем, на растојање веће од 300 m од заштићеног подручја.
- упуштање вода у реципијент који припада заштићеном подручју или чини део његове хидролошке целине, на оне је чији квалитет једнак или виши од II класе,
- трајно одлагање свих врста отпадних материја на период до изградње регионалне депоније,
- формирање грађевинског земљишта, на грађевинско подручје насеља и зоне кућа за одмор, као и на инфраструктурне објекте у обухвату простора утврђеног планским документима,
- изградња објеката у грађевинском земљишту на парцелама које се граниче са заштићеним подручјем, већу од 20 m од границе међне линије обале са уређењем зелене површине у функцији тампон зоне,
- изградња електричних водова на водове који су изграђени применом посебних техничко- технолошких решења која спречавају страдање птица.

У циљу ревитализације станишта изворних екосистема Поњавице, Одлуком о заштити ПП „Поњавица“ и Планом управљања за 2017.г. предвиђено је контролисано измуљавање водотока према верификованим програмима и условима Покрајинског завода за заштиту природе⁶.

2.5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста

На стаништима заштићених и строго заштићених врста:

- забрањено је: мењати намену и културу површина (преоравати површине под природном вегетацијом, градити рибњаке и сл.), осим у циљу еколошке ревитализације станишта, уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, подизати соларне и ветрогенераторе, отварати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња;

---

⁶ Решење о условима заштите природе од Покрајинског завода за заштиту природе, бр.:03-2030/2 од 24.6.2017.г.

- неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обновљати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до 20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0,05 ha, ускладити планске документе у газдовању шумама са очувањем заштићених врста путем сарадње корисника шума и Завода;

- потребно је прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности; уређење вода, радови на одржавању каналске мреже укључујући и уклањање вегетације и остали мелиорациони радови; геолошка и друга истраживања; подизање заштитног зеленила; сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња; паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обновљање запуштеног бунара), као и за подизање привремених објеката (надстрешнице и сл.).

2.5.1.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта

Неопходно је применити мере очувања и унапређења природних и полуприродних елемената еколошких коридора:

Опште мере:

- није дозвољена промена намена површина под вегетацијом у природном и блиско-природном стању (ливаде, пашњаци, тршћаци итд.) као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора,
- обезбедити повезивање станишта заштићених врста:
  - шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила,
- поплочавање и изградњу обала водотока Дунава и канала са функцијом еколошких коридора:
  - свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења,
  - поплочани или бетонирани делови обале, изузев пристана, морају садржати појас нагиба до 45°, а структура овог појаса треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија, првенствено током малих и средњих водостаја,
  - током реконструкције/одржавања постојећих обалоутврда поплочане или бетониране делове комбиновати са мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне структуре (грубо храпава површина обалоутврде, нагиб мањи од 45%, површина са вегетацијом) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице реке,
  - поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила. Обезбедити надовезивање зелених површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде на мрежу зеленила на копну. Ова зелена острва (дужине неколико десетина метара уз обалу) такође је неопходно повезати са зеленим коридором уз насип,
- обезбедити отвореност канала са улогом еколошких коридора на целој дужини (извршити ревитализацију коридора код зацељених деоница) и обезбедити проходност уређењем зеленила у зони црпних станица,
- обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта;
- прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења, којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор, за израду техничке документације приликом:
  - регулације водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), поплочавања и изградње обала,
  - изградње и/или обновљања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима,
  - изградње нових и обновљања старих мостова,

- Избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.) Применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже.
- На грађевинском земљишту, наменити што већи део приобаља деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности:
  - очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обале канала,
  - на деоницама, где се грађевинско земљиште пружа у већој дужини од 500 m, поред предвиђеног континуалног зеленог појаса 20-50 m ширине, планским документима обезбедити и блокове заштитног зеленила на сваких 200-500 m дужине обале. Минимална површина ових блокова заштитног зеленила је 0,1 ha, а минимална ширина блока је 20 m,
  - приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора, (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Травна вегетација се одржава редовним кошењем. Забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.,
  - на деоницама еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља стимулирати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета.

Посебне мере очувања функционалности и проходности коридора:

- током изградње и функционисања објеката чија је намена директно везана за воду и/или обалу спречити ширење последица евентуалног акцидентног изливања горива и уља у еколошки коридор, постављањем пливајућих завеса на одговарајућим локацијама. Гориво и уље просуто на површину воде, као и друге загађујуће материје, морају се покупити у најкраћем могућем року (нпр. употребом са psorb-a). За заштиту околних екосистема од последица евентуалне дисперзије горива воденом површином предвидети одговарајуће хемијско-физичке мере (нпр. употреба средства BioVersal за поспешивање разградње нафтних деривата) и биолошке мере санације (према посебним условима Завода),
- није дозвољено складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) у плавном подручју Дунава и небрањеном делу водотокова. На простору еколошког коридора управљање отпадом вршиће се у складу са Законом о управљању отпадом и другим важећим прописима,
- у зонама водопривредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње,
- далеководне објекте и инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама: носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин,
- планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Просторног плана треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја:

- није дозвољено стварање пошумљеног коридора уз сам појас саобраћајнице који би привлачио животињске врсте и довео до повећања mortalитета њихових популација,
- због еколошког значаја простора, план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације. Озелењавање треба да се остварује паралелно са изградњом објеката:
  - забрањено је сађење инвазивних врста у простору еколошког коридора, а ТОКОМ уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста,
  - обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста плавног подручја (тополе, врбе, панонски јасен, брест, храст лужњак итд.) који је неопходно обогатити жбунастим врстама плавног подручја,
  - обезбедити редовно одржавање зелених површина,
- приликом парцелисања обезбедити континуитет обале са вегетацијом у природном или блископриродном стању, у ширини од 20-50 m од линије средњег водостаја, односно у ширини од 10 m код високих обала. Овај појас приобаља, поред своје улоге кључног станишта и еколошког коридора, може да садржи пешачку стазу,
- уређењем окућница и простора око нестамбених објеката, дефинисањем правила озелењавања и удаљености објеката од обале, као и дефинисањем типова ограда уз обалу (забрана изградње ограда непроходних за ситне животиње, уз примену еколошки прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm) обезбедити проходност обале канала и водотокова за ситне животиње. Приликом легализације захтевати прилагођавање постојећих ограда функцији еколошког коридора (померање ограда или измене делова ограда код међних тачака суседних парцела према речној обали).

Урбане садржаје потребно је распоредити по принципу зонације, којом се одређује минимална удаљеност објеката од еколошких коридора и намена простора унутар зоне директног утицаја на коридор:

- на простору изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока,
- у зонама становања, минимална удаљеност планираних објеката који захтевају поплочавање и/или осветљење је 20 m, а оптимална 50 m од обале коридора,
- уз обалу чији је део планиран за спортско-рекреативне активности, могу бити смештени објекти везани за активности на води (нпр. привез за чамце или монтажано-демонтажни молови) на тај начин да не прекидају континуитет коридора, а у појасу вишеспратног зеленила планирати објекте који не захтевају вештачку подлогу и осветљење (нпр. трим стаза, дечије игралиште, уређена зелена површина).

Мере за заштитну зону еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:

- До 500 метара од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):
  - Забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина);
  - Ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује очување карактеристика хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.

- До 200 метара од коридора/станишта ограничава се:
  - Изградња укопаних складишта на она чије се дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде и која су изграђена на начин којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор,
  - израда планова на планска решења којима се обезбеђује:
    1. примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења,
    2. дефинисање правила озелењавања грађевинском дозволом:
      - забрана коришћења инвазивних врста,
      - за подизање зеленила на шумским и шумостепским подручјима: примена смерница: најмање 50% аутохтоних врста.
- До 200 метара од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):
  - ограничава се изградња објеката:
    1. на пољопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) који су лоцирани и изграђени у складу са потребама заштите дивљих врста и станишта,
    2. на објекте у воћарским-виноградарским зонама,
  - ограничава се изградња:
    1. саобраћајница на оне чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица,
    2. електричних водова ниског и средњег напона на водове који су изграђени применом посебних техничко-технолошких решења која спречавају колизију и електрокуцију птица.
- До 50 метара од коридора или станишта ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује:
  - проходност еколошког коридора површинских вода (забрана ограђивања појаса уз обалу или примена типова оградe које омогућују кретање ситних животиња),
  - континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 метара код постојећих објеката, а 20 метара код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта,
  - лоцирање објеката који захтевају попличавање и/или осветљење на најмање 20 метара удаљености од границе коридора/станишта,
  - приоритет ових простора за добијање инвестиција за потребе побољшања квалитета животне средине на подручју еколошке мреже.
- До 50 метара од коридора или станишта забрањује се:
  - примена техничких решења којима се формирају сјајне површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту,
  - уситњавање парцела за потребе формирања грађевинског земљишта, изузев за инфраструктурне објекте.
- До 50 метара од коридора или станишта, ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја) ограничава се изградња:
  - надземне инфраструктуре, на деонице оних чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора, станишта или комплекса станишта од већег броја субјединица,
  - објеката на водопривредне објекте и на неопходну инфраструктуру наведених објеката.
- До 50 метара од коридора на грађевинском подручју (насеље, радне зоне, зоне кућа за одмор и рекреацију, туристичко-рекреативне и сл.) ограничава се изградња:
  - вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.) на парцеле са уређеном зеленом површином са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта,

- саобраћајница са тврдим застором за моторна возила на уређење постојећих саобраћајница насеља и на прилазне путеве објекта чија је намена везана за водно тело, уз примену техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и којима се смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора.

Поред наведених мера, предвиђено је унапређивање постојећих и формирање нових еколошких коридора према суседним заштићеним подручјима.

2.5.2. Мере заштите при управљању отпадом

Управљање отпадом на територији обухвата Просторног плана треба спроводити плански, на основу Закона о управљању отпадом и подзаконских аката.

Третман отпада животињског порекла спроводити у складу са Законом о ветеринарству, који подразумева нешкодљиво уклањање лешева животиња и других отпадака животињског порекла до објекта за сабирање, прераду или уништавање отпада животињског порекла на начин који не представља ризик по животиње, људе или животну средину.

2.5.3. Мере заштите и уређења предела

Заштита и уређење предела је суштинска потреба за одрживи развој подручја посебне намене и требало би се спроводити кроз:

- мере заштите свих заступљених типова предеоних елемената очувањем карактеристичних обележја екосистема која су проистекла из природне конфигурације,
- управљање пределом у оквиру подручја посебне намене, поступцима којима се из перспективе одрживог развоја, обезбеђује усмеравање и усклађивање промена изазваних друштвеним и економским процесима, као и процесима у животној средини и
- стварање услова за спровођење предеоне политике (општих принципа, стратегија и смерница, дефинисаних од стране надлежних органа), која омогућава предузимање одређених мера у циљу заштите, управљања и планирања предела.

Осим наведених општих и посебних услова и мера заштите природног и културног наслеђа, додатно се наводе и мере које се односе на структурирање предела и заштиту вредности предеоних елемената, а односе се на простор посебне намене:

- забрањена је изградња објекта који нарушавају природне и остале вредности подручја, а посебно амбијенталне вредности насеља, непокретних културних добара, геоморфолошких формација и станишта биљака и животиња,
- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност система водотока и канала,
- обавезно се морају одржавати еколошки коридори (и унутар грађевинских подручја) успостављањем континуитета зелених површина, чија структура и намена подржава функције коридора,
- забрањени су радови и интервенције који могу изазвати процес водне ерозије,
- неопходно је одржавање непосредног окружења културних добара, историјских споменика и јавних чесми, обрадивог пољопривредног и шумског земљишта, водотокова и канала и земљишта уз њих, површина за рекреацију, саобраћајне инфраструктуре и др.

2.5.4. Мере заштите шумског земљишта и заштитни појасеви

Мере заштите шумског земљишта подразумевају:

- Повећање површина под шумама према програмима заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта.
- Формирање заштитних појасева зеленила у складу са условима заштите природе.

2.5.5. Мере заштите и уређења непокретних културних добара

Условима добијеним од Завода за заштиту споменика културе у Панчеву су утврђене мере заштите свих евидентираних непокретних културних добара у оквиру границе обухвата Просторног плана - утврђеног непокретног културног добра и евидентираних добара која уживају претходну заштиту по члану 27. Закона о културним добрима.

У оквиру границе подручја посебне намене, нема утврђених непокретних културних добара, само су евидентирана добра која уживају претходну заштиту.

За евидентирана добра која уживају претходну заштиту, а налазе се у оквиру границе подручја посебне намене, директно ће се примењивати утврђене мере заштите.

За непокретна културна добра (утврђено непокретно културно добро и евидентирана добра која уживају претходну заштиту) која се налазе у оквиру границе обухвата Просторног плана, а изван границе подручја посебне намене, примењиваће се мере заштите из планова који се спроводе на том подручју.

На простору у обухвату Просторног плана где су предвиђена усклађивања планова генералне регулације са овим планом, као и приликом израде прописаног плана детаљне регулације, наведене мере заштите представљаће смернице за заштиту непокретних културних добара до добијања претходних услова од надлежног завода за заштиту споменика културе.

Мере заштите археолошких налазишта

- У свим зонама већих, заједничких објеката и друге врсте објеката инфраструктуре и на простору локалитета 4, 5, 8, 15, 16, 22, 23 и 28 обавезно обезбедити услове надлежне установе заштите,
- обезбедити услове праћења свих земљаних радова од стране стручњака Завода приликом копања канала (канализације, електро-инсталације, ПТТ каблова, водовода и сл), а у случају посебно занимљивих и вредних случајних налаза неопходно је извршити заштитна археолошка ископавања у непосредној зони налаза,
- ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и о томе обавести Завод за заштиту споменика културе у Панчеву као и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен, а све у складу са чланом 109. став 1. Закона о културним добрима.

2.5.6. Мере заштите живота и здравља људи

Очување квалитета живота и здравља људи на подручју Просторног плана обезбедиће се адекватном имплементацијом планских решења у области заштите животне средине, посебно успостављањем мониторинга параметара животне средине, реализацијом препорука и обавеза израде студија процена утицаја пројеката на животну средину и стратешких процена планова нижег хијерархијског нивоа на животну средину, као и успостављањем инспекцијског надзора у очувању квалитета живота.

Наведене планске мере за заштиту животне средине обухватају интегрално управљање простором, чијом реализацијом ће се зауставити и спречити негативни утицаји на животну средину и здравље људи.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган треба да пропише израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08).

2.5.7. Мере заштите приликом изградње и експлоатације инфраструктуре

Мере заштите за инфраструктурне објекте и обавезе произилазе из прописа о техничким нормативима и стандардима и услова које надлежни органи издају при постављању и извођењу, односно изградњи објеката.

2.5.8. Мере заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација

Законом о ванредним ситуацијама установљене су обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама. Општи принципи управљања ризиком од елементарних непогода и технолошких удеса односе се на: планирање и имплементацију превентивних мера заштите; приправност и правовремено реаговање и санирање последица.

Мере заштите од *земљотреса* су правилан избор локације за градњу објеката, примена одговарајућег грађевинског материјала, начин изградње, спратност објеката и др., као и строго поштовање и примена важећих грађевинско техничких прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју. Такође, мере заштите од земљотреса обезбеђују се и поштовањем регулационих и грађевинских линија, односно прописаном минималном ширином саобраћајних коридора и минималном међусобном удаљеношћу објеката, како би се обезбедили слободни пролази у случају зарушавања. Применом принципа асеизмичког пројектовања објеката, односно применом сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи на сеизмичким подручјима, обезбеђује се одговарајући степен заштите људи, минимална оштећења грађевинских конструкција и континуитет у раду објеката од виталног значаја у периоду након земљотреса.

Одвођење вишка воде са посматраног подручја вршиће се преко постојеће каналске мреже у природне водотоке Дунав и Надела, директно или преко црпних станица. Условно чисте атмосферске воде са кровова и надстрешница могу се испуштати на околни терен.

Заштита објеката од *атмосферског пражњења* обезбедиће се извођењем громобранске инсталације, у складу са одговарајућом законском регулативом.

Заштита од *града* се обезбеђује лансирним станицама, са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете. Организована одбрана од града, нарочито током лета, значајна је за заштиту пољопривредних култура које су у том периоду и најосетљивије. Изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од лансирних станица система одбране од града могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗС.

Превентивне мере заштите у случају *суше* су агротехничке мере, као и планирање изградње система за наводњавање на што већим површинама.

Основне мере заштите од *олујног ветра* су дендролошке мере. Смањење ризика и штете од јаких ветрова остварује се подизањем ветрозаштитног зеленила одговарајуће ширине уз саобраћајнице, канале и као заштита пољопривредног земљишта.

Мере заштите од *пожара* обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите. Урбанистичке мере заштите се односе на планирање простора у насељу кроз урбанистичке показатеље (намена површина, индекс заузетости парцеле) и правила изградње (регулациона линија, грађевинска линија, висина објекта, удаљеност објекта од суседних, ширина саобраћајница, паркиралишта и др.). Грађевинско-техничке мере заштите се односе на стриктну примену прописа о изградњи објеката, електроенергетских и гасних постројења, саобраћајне инфраструктуре, мреже противпожарних хидраната и др.

Заштита пољопривредног земљишта од пожара врши се применом мера заштите које прописују општине, у складу са Законом о пољопривредном земљишту. Како би се умањио ризик од појаве пожара предвиђено је да се шумске састојине уреде тако да се створе услови за ефикасну просторну заштиту, а посебним мерама да се заштити и пољопривредно земљиште.

Заштита од акцидентних ситуација

На основу доступних података, које су доставили оператери севесо постројења/комплекса, утврђено је да се у обухвату Просторног плана не налазе севесо постројења/комплекси. Међутим, на територији Града Панчева се налазе следећи севесо комплекси:

1. Севесо комплекс вишег реда-РАФИНЕРИЈА НАФТЕ ПАНЧЕВО, оператера „НИС“ а.д. Нови Сад;
2. Севесо комплекс вишег реда-ПЕТРОХЕМИЈА ПАНЧЕВО, оператера „ХИП Петрохемија“ а.д. Панчево;
3. Севесо комплекс вишег реда-АЗОТАРА ПАНЧЕВО, оператера „ХИП Азотара“ д.о.о. Панчево.

Обухват предметног Просторног плана може бити угрожен ефектима великих хемијских удеса са територије Града Панчева и то удесом најгорег могућег сценарија севесо комплекса Азотаре Панчево, за који је оператер извршио моделирања ефеката хемијских удеса, у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, чији се резултати могу сматрати прихватљивим. Упоредјујући извршена моделирања ефеката хемијских удеса, надлежни орган као најгори могући сценарио на односном комплексу разматра комплетно пуцање (100% пречника) прирубног споја на дну резервоара FB-3001, складишном резервоару за амонијак капацитета 15000 тона, у временским условима F1,5 (стабилна атмосфера, са класом стабилности F и брзином ветра од 1,5 m/s), при чему, као повредиве зоне, разматра следеће зоне токсичног дејства пара амонијака:

- 1) Комплекс вишег реда - Азотара Панчево, оператера ХИП „Азотара“ д.о.о. Панчево (опасна материја амонијак):
  - LC50 (3000 ppm) концентрација које изазивају тренутно/или у кратком времену смрт (у око 50% случајева) - на раздаљини до 2900 метара од места удеса;
  - IDLH (300 ppm) концентрација опасна по живот и здравље радника када изложеност траје од 20 до 30 минута - на раздаљини од 7700 метара од места удеса;
  - 0,1 IDLH (30 ppm) концентрације опасне по живот и здравље људи опште популације, које могу бити штетне по живот и здравље опште популације, када изложеност траје од 20 до 30 минута - на раздаљини већој од 10000 метара од места удеса.

Обухват Просторног плана се налази у зони најмањих ефеката токсичног облака амонијака, који је могући резултат поменутог најгорег могућег сценарија, и то за вредности 0,1 IDLH од 30 ppm амонијака, за време излагања од 30 минута. Овај удесни сценарио представља удес IV нивоa регионални ниво удеса, а вероватноћа догађања је процењена као мала ($4,7 \times 10^{-7}$ год.⁻¹). Оператер ХИП „Азотара“ д.о.о. Панчево је дана 05. августа 2016. године исходовао Решење о сагласности на Извештај о безбедности и План заштите од удеса, у којима су описани идентификовани сценарији удеса, зоне ефеката удеса и мере превенције које оператер предузима да не би дошло до удеса.

У наведеном контексту, а према Закону о заштити животне средине, надлежни орган даје следеће услове, ради утврђивања подручја у којима ће се дугорочно сачувати одговарајуће удаљености између објеката у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја у количинама, које су веће од прописаних и стамбених подручја, јавних простора, као и подручја од посебног значаја, ради заштите живота и здравља људи и животне средине:

- Потребно је, услед токсичних ефеката наведеног хемијског удеса, да органи КО Омољица, а пре изградње било којих нових објеката стамбених подручја, јавних простора, као и подручја од посебног значаја, у обухвату предметног Просторног плана, израде екстерни План заштите од удеса, који је саставни део Плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, сходно Закону о ванредним ситуацијама.

Приликом изградње нових севесо постројења/комплекса, а у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС“, број 41/10), као полазни основ за идентификацију повредивих објеката разматра се удаљеност од минимум 1000 m од граница севесо постројења, односно комплекса, док се коначна процена ширине повредиве зоне - зоне опасности, одређује на основу резултата моделирања ефеката удеса. Такође, идентификација севесо постројења/комплекса се врши на основу Правилника о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС“, бр. 41/10 и 51/15). У наведеном контексту потребно је пажљиво планирати лоцирање и изградњу нових севесо постројења/комплекса и њихових максималних могућих капацитета севесо опасних материја, како би се избегли непотребни трошкови или лоше инвестиције за оператере, али и обезбедило адекватно управљање безбедношћу од хемијског удеса.

2.5.9. Мере енергетске ефикасности изградње

Циљ енергетске ефикасности изградње јесте смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих или бољих услова коришћења и функционисања објекта. Смањење потрошње необновљивих извора енергије (фосилних горива) и коришћење обновљивих извора енергије доприноси заштити животне средине и климатских услова.

Основне мере за унапређење енергетске ефикасности односе се на смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производњу енергије.

Реализација планских решења подразумева развој и коришћење нових и обновљивих облика енергије уз подстицање градитеља и власника објеката да примене енергетски ефикасна решења и технологије ради смањења текућих трошкова. Са што мање утрошене енергије енергетски ефикасном градњом треба обезбедити удобан и комфоран боравак у објекту у свим временским условима.

Повећање енергетске ефикасности треба обезбедити кроз:

- изградњу пешачких и бициклических стаза, за потребе обезбеђења комуницирања између центара и смањења коришћења моторних возила,
- подизање зеленила, уличног и уз ваннасељске путне коридоре (смањује се загревање тла и ствара се природни амбијент за шетњу, возњу бицикла и друге начине кретања),
- пројектовање и позиционирање зграда према климатским аспектима, изложености сунцу и утицају суседних објеката, подизање зелених кровова, као компензација окупираном земљишту,
- изградњу малих система за производњу енергије унутар планираних комплекса, на бази обновљивих извора енергије (сунце, геотермалне воде, и др.) и изградњом даљинских или централизованих система грејања и хлађења.

2.5.10. Уређење простора од интереса за одбрану земље

У складу са Законом о ванредним ситуацијама ради заштите од елементарних непогода и других несрећа, органи локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица, у оквиру својих права и дужности, дужна су да обезбеде да се становништво, односно запослени, склоне у склоништа и друге објекте погодне за заштиту.

Као други заштитни објекти користе се подрумске просторије и друге подземне просторије, прилагођене за склањање људи и материјалних добара. Приликом изградње објеката са подрумима, препорука је да се над подрумским просторијама гради ојачана плоча која може да издржи урушавање објекта.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА

Простор у оквиру подручја посебне намене

За подручје посебне намене, у највећем делу, предвиђено је директно спровођење овог Просторног плана.

У деловима где се подручје посебне намене преклапа са грађевинским подручјима насеља Омољица, Банатски Брестовац и Иваново предвиђено је усклађивање Плана генералне регулације насељеног места Омољица, Плана генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац и Плана генералне регулације насељеног места Иваново са овим Просторним планом.

У делу подручја посебне намене предвиђена је израда плана детаљне регулације за едукативно-туристички-рекреативни комплекс у КО Банатски Брестовац.

Просторни план Града Панчева престаје да важи у делу у ком се преклапа са подручјем посебне намене које је утврђено овим Просторним планом (на коме се директно спроводи овај Просторни план). За тај простор неопходно је усклађивање Просторног плана Града Панчева са овим Просторним планом.

Сви локалитети који се налазе у границама заштићеног подручја, а дефинисани су овим Просторним планом, према утврђеном режиму заштите, реализоваће се директно из Просторног плана у складу са датим условима.

За реконструкцију линијске саобраћајне инфраструктуре (путеви) услови се прописују на основу услова из овог Просторног плана, пројектно-техничке документације и услова имаоца јавних овлашћења надлежних за коришћење путне инфраструктуре.

Простор изван подручја посебне намене, а у оквиру Просторног плана

За простор изван подручја посебне намене, а у оквиру обухвата Просторног плана примењиваће се:

- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII);
- Просторни план Града Панчева;
- План генералне регулације насељеног места Омољица;
- План генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац;
- План генералне регулације насељеног места Иваново.

2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА

При изради урбанистичких планова, планиране садржаје је неопходно усагласити са мерама заштите, које су прописане важећим уредбама и условима надлежне институције за заштиту природе, а дате су овим Просторним планом.

3. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

С обзиром на то, да ће се разрада појединих планских решења вршити израдом одговарајуће планске документације, за наведене планове орган надлежан за њихову припрему, може донети Одлуку о изради стратешке процене, према критеријумима, прописаним Законом о стратешкој процени, ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

Чланом 5. Закона о стратешкој процени, „стратешка процена врши се за планове, програме, основе и стратегије (у даљем тексту: планови и програми) у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, електронских комуникација, туризма, очувања природних станишта и дивље флоре и фауне, којима се успоставља оквир за одобравање будућих развојних пројеката одређених прописима којима се уређује процена утицаја на животну средину.“

За наведене планове и програме којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу или у случају мањих измена планова и програма које не захтевају прописани поступак усвајања, као и за планове и програме који нису наведени у претходном пасусу, одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана и програма ако, према критеријумима прописаним овим законом, утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

„Министар надлежан за послове заштите животне средине, ближе утврђује листе планова и програма за које је обавезна стратешка процена утицаја на животну средину и листе планова и програма за које се може захтевати стратешка процена утицаја на животну средину.“

Чланом 7. Закона дефинисано је да се „Стратешка процена утицаја на животну средину ради на основу нивоа, врсте, циљева и садржаја плана или програма.

Ако је план или програм саставни део одређене хијерархијске структуре, стратешка процена утицаја на животну средину, ради се у складу са смерницама стратешке процене утицаја на животну средину плана или програма вишег хијерархијског нивоа.“

За планове нижег реда, у складу са чланом 9. Закона о стратешкој процени утицаја „Одлуку о изради стратешке процене доноси орган надлежан за припрему плана и програма по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.“

4. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Чланом 3. Закона о процени утицаја на животну средину дефинисано је да су „Предмет процене утицаја пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину.“

Предмет процене утицаја су и пројекти који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе (у даљем тексту: процена утицаја затеченог стања).

Процена утицаја врши се за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра.“

У складу са наведеним Законом и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката, за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката, за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08) инвеститори су дужни да се обрате, пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката са Листе II, надлежном органу. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о Процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби изради или ослобађању од израде студије.

Поступак процене утицаја треба спровести по фазама у поступку процене утицаја, како је то прописано поменутиим Законом. Начелни садржај студије о Процени утицаја на животну средину прописан је чланом 17. поменутог Закона, а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПЛАНА

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у планском периоду.

Чланом 17. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана садржи нарочито:

1. опис циљева плана и програма,
2. индикаторе за праћење стања животне средине,
3. права и обавезе надлежних органа,
4. поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја,
5. друге елементе у зависности од врсте и обима плана.

Законом о заштити животне средине дефинисано је да Република, односно јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине, у складу са овим и посебним законима.

Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине су:

- обезбеђење мониторинга,
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга,
- одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга,
- дефинисање мониторинга загађивача,
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача,
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА

Полазећи од посебне намене и специфичности подручја Просторним планом су дефинисани циљеви који су током израде Стратешке процене разматрани и анализирани у односу на дефинисане индикаторе и циљеве саме стратешке процене.

Циљеви Просторног плана су:

- заштита и одрживо коришћење природних вредности предела, заштићеног подручја и природних ресурса,
- постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја,
- очување и унапређење квалитета и режима воде,
- очување, заштита и унапређење постојећих шума, посебно шума у оквиру заштићених подручја, ради очувања и заштите популација дивљих врста,
- повећање површина под шумама и формирање заштитног појаса зеленила уз Поњавицу, на простору заштитне зоне заштићеног подручја, у складу са условима заштите природе,
- туристичка валоризација природних и антропогених вредности на посматраном простору и обезбеђивање услова за развој различитих облика туризма,
- дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе,
- утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете, уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума,
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања негативних утицаја, мониторинга и контроле свих облика загађивања животне средине.

2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промене стања и карактеристика животне средине. Имајући у виду дефинисане посебне циљеве, врши се избор одговарајућих индикатора у изради стратешке процене, који је у планском периоду неопходно пратити како би се могла вршити оцена планских решења односно њихов позитиван утицај на подручје обухваћено Просторним планом.

Предлог индикатора за праћење стања животне средине предлаже се на основу дефинисаних циљева стратешке процене који су наведени у поглављу II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА.

Имајући у виду обухват Просторног плана, постојеће и будуће садржаје, као и могућа загађења, мониторинг се односи на:

- успостављање биомониторинга на посматраном подручју,
- праћење квалитета ваздуха,
- контролу и праћење квалитета вода,
- праћење квалитета земљишта контролом концентрација загађујућих супстанци,
- успостављање мерних места у циљу праћења нивоа буке.

2.1. БИОМОНИТОРИНГ

Упоредо са мониторингом основних параметара (ваздух, вода, земљиште и бука), програм мониторинга обухвата и систем праћења биолошких промена у времену и простору - биомониторинг, који на најбољи начин приказује комплекс природних и антропогених појава, утицаја и процеса.

Биомониторинг обухвата поједине врсте биљака и животиња, њихове популације, а код изузетно ретких врста, чак и поједине индивидуе.

Посебан значај у биомониторингу заузима континуирано праћење последица негативних антропогених утицаја на природну средину кроз директно нарушавање појединих функционалних елемената екосистема, али и кроз непосредни утицај на поједине ретке, односно осетљиве врсте и њихова станишта.

У функцији биомониторинга потребно је изабрати биоиндикаторе на основу истраживања надлежних и стручних институција. Потребно је одредити индикаторске врсте биљака и животиња према типовима станишта, у складу са претходно дефинисаним годишњим плановима мониторинга индикаторских врста. У наведеном контексту неопходан је сталан прилив података о распрострањењу врста на простору Парка природе, успостављен систем праћења стања, уз прилагођеност управљачких активности.

У оквиру заштите и очувања природних вредности флоре и фауне, неопходно је извршити:

- картирање популација свих природних реткости на подручју Парка природе (у границама парка и заштитне зоне),
- редовно праћење стања популација природних реткости,
- израда листе потенцијално изчезлих врста.

У оквиру мониторинга шумских екосистема, потребно је дефинисати показатеље екосистемског приступа газдовању шумама.

2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Законом о заштити ваздуха дат је законски оквир за проучавање и праћење квалитета ваздуха које за циљ има контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Контрола квалитета ваздуха се остварује праћењем нивоа загађујућих материја у ваздуху у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха и Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање.

Мониторинг квалитета ваздуха врши се и на основним руралним локацијама ван непосредног утицаја значајних извора загађења ваздуха.

За објекте за које се утврди да се не ради Студија процене утицаја на животну средину по Закону, по мишљењу надлежне службе за област заштите животне средине, а у складу са технологијом рада, утврђује се потреба вршења додатног мониторинга, посебно за праћење загађења ваздуха и вода (у складу са важећом законском регулативом).

2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ

У циљу предузимања мера за ограничавање даљег загађивања и евентуално побољшање вода, од значаја је стално и систематско контролисање параметара квалитета површинских и подземних вода, на прописан начин на основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, Уредбе о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање, Правилника о опасним материјама у водама и Правилника о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода.

У циљу утврђивања мера, које треба предузимати ради заштите вода од загађивања и контроле резултата реализованих мера заштите, потребно је, поред систематског праћења квалитета површинских и подземних вода које врши Републички хидрометеоролошки завод, додатно вршити и контролу квалитета површинских и подземних вода.

Од висине воде у Поњавици зависе све еколошке карактеристике у заштићеном подручју. Подаци о променама висине површинских и подземних вода у зависности од осцилација воде ће се користити за дефинисање водног биланса. Физичко хемијски параметри који ће се пратити су растворени кисеоник, zasiћење кисеоника, рН и електро-проводљивост.

Стандарди квалитета животне средине за површинске воде постижу се:

- смањивањем годишњих нивоа емисије приоритетних супстанци и престанком емитовања приоритетних супстанци у површинске воде,
- смањивањем концентрације приоритетних супстанци до њиховог потпуног елиминисања у површинским водама.

Обавеза лица (правног или физичког) које испушта приоритетне супстанце у површинске воде је да усклади своје емисије са стандардима квалитета животне средине за површинске воде које нису под утицајем прекограничног загађења, прописаним Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање.

Предузећа која врше испитивање квалитета подземних вода, као и испитивање квалитета отпадних вода, дужна су да резултате испитивања доставе Републичком хидрометеоролошком заводу и јавном водопривредном предузећу месечно, а у случају хаваријског загађења воде, у току истог дана.

Посебна испитивања се обављају у циљу одређивања обима и могућности последица хаваријског загађивања, провере и дефинисања техничких решења и за друге намене, према посебно утврђеним програмима.

Мониторинг квалитета акватичних екосистема је неопходна активност у оквиру одрживог управљања водним ресурсима. Иако саставни део мониторинга у систему управљања водама, мерење физичко-хемијских параметара квалитета воде даје само слику о тренутном загађењу и зато мора бити комбиновано са биолошким мониторингом, јер живи свет акватичких екосистема осликава кумулативно и истовремено дејство свих еколошких фактора чије промене током времена нису некад довољне јачине и учесталости да би могле бити регистроване методама аналитичке хемије.

Физичко-хемијска и бактериолошка анализа воде за пиће треба да се врши у складу са Законом о водама и Правилником о хигијенској исправности воде за пиће.

2.4. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

Контрола квалитета земљишта спроводи се у складу са Законом о заштити животне средине, Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма, Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту и Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања.

Програм систематског праћења квалитета земљишта у смислу локалне мреже локалитета за праћење квалитета земљишта успоставља се на нивоу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Листа параметара обухвата податке и информације које се прикупљају на местима узорковања земљишта, а приликом избора параметара узимају се у обзир они параметри који могу достићи вредности које могу изазвати значајан ризик по здравље људи и животну средину.

Степен угрожености земљишта од хемијског загађења одређује се на основу вредности загађујућих материја датих у посебном пропису којим се регулишу граничне вредности опасних и штетних материја у подземним водама, као и у посебним прилозима Уредбе, који се односе на ремедијационе вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију подземних вода и земљишта.

У случају прекорачења граничних и ремедијационих вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију земљишта, као и у случају прекорачења граничног нивоа концентрација загађујућих материја у подземним водама, врше се додатна истраживања на контаминираним локацијама ради утврђивања степена загађености и израде ремедијационих програма.

Пројекат ремедијације и рекултивације се увек реализује када просечна концентрација било које загађујуће, опасне и штетне материје у више од 25 m³ запремине земљишта прелази ремедијациону вредност (Прилог 1 Уредбе) или у више од 100 m³ запремине водоносног слоја на контаминираним локацијама прелази ремедијациону вредност (Прилог 2 Уредбе).

Пројекат ремедијације и рекултивације може се реализовати и у случају прекорачења граничних вредности, као и у случају да концентрације загађујућих, опасних и штетних материја у мање од 25 m³ запремине земљишта прелазе ремедијационе вредности или у мање од 100 m³ запремине водоносног слоја на контаминираним локацијама прелазе ремедијационе вредности, ако додатна истраживања на контаминираним локацијама укажу на значајне последице на здравље људи и животну средину.

Праћење параметара квалитета земљишта је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, на одређеним местима за које се утврди евидентна угроженост овог природног ресурса.

Локације на којима је депонован незагађен материјал од ископавања (земља) не припадају контаминираним локацијама.

Мониторинг буке

Ниво буке у животној средини контролише се системским мерењем буке, које обезбеђује јединица локалне самоуправе. Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини, прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи. За индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортне терминале без стамбених зграда, према Уредби важи да на граници ове зоне бука не сме прелазити граничну вредност у зони са којом се граничи.

Законом о заштити од буке у животној средини дефинисано је да Аутономна покрајина утврђује мере и услове заштите од буке, односно звучне заштите у плановима, програмима и пројектима, укључујући и оне на које даје сагласност у поступку стратешке процене утицаја, процене утицаја пројеката на животну средину, односно у поступку издавања интегрисане дозволе за рад постројења и активности.

Мере и услове заштите од буке јединица локалне самоуправе утврђује у складу са овим Законом. Обавезе јединице локалне самоуправе односе се на акустичко зонирање на својој територији, одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини на својој територији и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Утврђивање акустичних зона методологије мерења буке на територији јединице локалне самоуправе врши се у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке и Правилником о методологији за израду акционих планова.

Такође, у обзир треба узети извештаје појединачних мерења нивоа буке, у складу са прописаним мерењима, која могу бити предвиђена студијом о процени утицаја на животну средину за поједине објекте или по решењу инспектора за заштиту животне средине.

3. ЗАКОНСКИ ОКВИР

Програм праћења стања животне средине регулисан је великим бројем правних аката, националним и међународним, директивама и смерницама ЕУ од којих су најважнији:

- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, и 36/09-др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11-УС и 14/16);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС”, број 112/15);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10)
- Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12 и 101/16);
- Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон - одредбе чл. 81. до 96.);
- Уредба одређивању зона и агломерација (Службени гласник РС”, бр. 58/11 и 98/12);

- Уредба о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи (Службени гласник РС, број 58/11);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, број 6/16);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник СРС“, број 5/68);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11 и 48/12, 1/16);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10);
- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС“, број 88/10 и 30/18-др. пропис);
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12);
- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ“, бр. 42/98 и 44/99);
- Правилник о опасним материјама у водама („Службени гласник СРС“, број 31/82);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10);
- Правилником о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Службени гласник РС“, број 96/10);
- Правилником о референтним условима за типове површинских вода („Службени гласник РС“, број 67/11);
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник РС“, број 74/11);
- Правилник о начину размене информација о мерним местима у државној и локалној мрежи, техникама мерења, као и о начину размене података добијених праћењем квалитета ваздуха у државној и локалним мрежама („Службени гласник РС“, број 84/10).
- и др.

4. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су у питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона. Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији, који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Мониторинг загађивача

Оператер постројења, односно комплекса који представља извор емисија и загађивања животне средине дужан је да, у складу са законом, преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења,
- 2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач је дужан да изради план обављања мониторинга, да води редовну евиденцију о мониторингу и да доставља извештаје, у складу са овим законом.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

5. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У случају појаве неочекиваних негативних утицаја, у смислу ванредних ситуација и могућих удеса на севесо постројењима, који могу имати утицаја на обухват Просторног плана и контактну зони, неопходно је поступати у складу са важећом законском регулативом: Закон о заштити животне средине, Закон о ванредним ситуацијама, Закон о заштити од пожара, Закон о потврђивању Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса („Службени гласник РС-Међународни уговори“, број 42/09), Закон о потврђивању Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту („Службени гласник Р - Међународни уговори“, број 102/07), Конвенција о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима („Службени гласник СФРЈ-Међународни уговори“, број 11/86) и др.

У случају удеса, зависно од његовог обима, унутар или ван постројења и процене последица које могу изазвати директну или одложену опасност по људско здравље и животну средину, проглашава се стање угрожености животне средине и обавештава јавност о предузетим мерама.

Стање угрожености животне средине проглашава надлежно министарство, орган аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе. За удесе са прекограничним ефектима стање угрожености животне средине проглашава Влада Републике Србије.

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Општи методолошки приступ изради стратешке процене утицаја на животну средину

Анализа методолошких приступа је корисна како би се могла направити потребна компаративна анализа примењене методологије, коришћене за потребе овог Извештаја са методолошким основама, које су прокламоване у склопу опште законске регулативе која регулише ову проблематику, пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Основни циљ се састоји пре свега у покушају да се општа методологија прилагоди специфичностима анализираних Просторног плана.

Стратешка процена утицаја на животну средину, у релативном смислу представља дисциплину новијег датума, резултат је развоја процена утицаја на животну средину, које интегришу еколошке, друштвено-економске и кумулативне утицаје, тако што:

- Укључује одрживост на самом извору еколошких проблема у планској фази, тако да се санација последица редукује;
- Омогућује да се утврди потреба и оправданост са аспекта заштите животне средине, пре свега, иницијатива и инвестиционих подухвата;
- Обрађује питања од ширег значаја;
- Утврђује контекст и поставља смернице за хијерархијски оквир даљих процена утицаја планова, односно пројеката на животну средину.

Фазе израде Стратешке процене утицаја на животну средину су:

- Одлучивање о изради стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину као саставног дела одлуке о изради планског документа;
- Одређивање садржаја стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одговарајућег програмског основа за израду стратешке процене утицаја на животну средину (тзв. „scoring report“) у оквиру програма за израду плана;
- Израда Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину – саставни део планског документа.

Општи методолошки поступак, који се користи приликом израде стратешке процене и припреме Извештаја о стратешкој процени, састоји се из неколико општих фаза, и то:

Методолошки основ за израду Стратешке процене утицаја, у ужем смислу, представљају методе научног истраживања (анализа и синтеза, компаративни метод, индукција и дедукција, статистички метод, картографски метод и др.), односно примењене методе праћења стања објеката, односно појава и процеса у простору, од извора загађења, притисака, стања и одговора (планског решења).

Истовремено са применом метода научног истраживања, коришћена су страна и домаћа искуства и упутства за примену „Стратешке директиве“, пре свега искуства из Европске Уније. Посебно су значајне методе из „Практичног упутства за примену ЕУ Директиве 2001/42/ЕС на урбанистичке и просторне планове“.

Анализирајући поступак израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, може се закључити да се он састоји, условно говорећи, из четири фазе:

- Полазне основе, анализа и оцена стања (намене простора у обухвату Просторног плана и елемената животне средине);
- Процена могућих утицаја на животну средину;
- Мере заштите животне средине;
- Програм праћења стања животне средине.

Не улазећи у детаљније елаборирање појединих фаза, потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности и никако се не сме запоставити у поступку интегралног планирања животне средине.

Полазне основе стратешке процене обухватају дефинисање предмета, као и просторног обухвата студије, циљева и метода рада, правног, планског и документационог основа.

Анализа и оцена стања је аналитичка фаза, која се ради на основу резултата мерења елемената животне средине на терену односно стручних, научних и других литературних података о стању животне средине на датом подручју.

Након анализе и оцене стања, другу фазу представља *процена могућих утицаја*, које одређене активности и објекти могу имати на животну средину. Процена могућих утицаја на животну средину се врши на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања и процена угрожености повредивих ресурса у околини планираних садржаја и процене еколошког ризика.

Према критеријумима и оцени постојећег стања животне средине, а имајући у виду природне услове и изграђене структуре на подручју за које се план доноси, издвајају се најзначајнији утицаји на животну средину, који могу неповољно утицати на непосредно окружење.

У трећој фази, имајући у виду све напред наведено, прописују се одговарајуће *мере заштите животне средине* у циљу смањења негативних утицаја и унапређења животне средине. У овој фази дефинишу се смернице за ниже хијерархијске нивое планирања животне средине, односно израда Стратешке процене утицаја и Процена утицаја пројеката на животну средину.

На крају, следи фаза у којој се дефинише *програм праћења* стања животне средине у току спровођења Плана, које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака. Такође, веома је важно пратити и ефикасност спровођења прописаних мера заштите, односно да ли дефинисане мере заштите дају одговарајуће резултате.

Примењени метод рада се заснива на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа.

Примењени метод рада

Стратешка процена предметног Просторног плана ради се са циљем обезбеђивања заштите животне средине и одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме, израде и доношења Просторног плана, а на основу донете Одлуке о изради Стратешке процене.

Главни задатак Стратешке процене је да обезбеди благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на нивоу стратешког доношења одлука о плановима и програмима уважавајући принципе одрживог развоја. Интегрисањем поступка стратешке процене утицаја у процес припреме, израде и доношења Просторног плана омогућава се ефикаснија инструментализација стратешке процене утицаја на животну средину у просторном и урбанистичком планирању.

Садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, дефинисан је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10) и Одлуком о изради стратешке процене.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину планског документа представља завршни документ стратешке процене и саставни је део планског документа. Садржина Извештаја дефинисана је у складу са одредбама члана 12. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину и има следећа поглавља:

1. Полазне основе стратешке процене;
2. Општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора;
3. Процена могућих утицаја плана на животну средину;

4. Смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;
5. Програм праћења стања (мониторинг) животне средине у току спровођења Просторног плана;
6. Приказ коришћене методологије у изради Стратешке процене и тешкоће у изради Стратешке процене;
7. Приказ начина одлучивања;
8. Закључна разматрања до којих се дошло током израде Извештаја.

2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Током израде Стратешке процене услед специфичности Просторног плана и карактеристика постојећег стања животне средине на планском подручју, садржај предметног Извештаја је у одређеној мери модификован, прилагођен основним карактеристикама Просторног плана и обухвата процењивање стратешки значајних утицаја за развој подручја обухваћеног Просторним планом.

Поред недостатака одговарајућих смерница и упутстава за израду стратешке процене, услед недостатка детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу правилника, обрађивач се сусрео и са проблемом веома скромног информационог система о животnoj средини, као и са непостојањем Програма праћења стања параметара животне средине, на основу система показатеља-индикатора за оцену и праћење стања животне средине на подручју у обухвату Просторног плана. Информациона основа која је коришћена за Стратешку процену, највећим делом је преузета из достављене документације за потребе израде Просторног плана.

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Методологија израде Просторног плана урађена је у сарадњи експерата појединачно из одређених области кључних за предметно подручје, стручних организација и стручног тима ЈП Завода за урбанизам Војводине. Посебно значајна сарадња имајући у виду да је предмет израде Просторног плана посебна намена два заштићена подручја, успостављена је са Покрајинским заводом за заштиту природе.

Стратешка процена утицаја Просторног плана на животну средину, интегрисана је као процес у све фазе израде Просторног плана, чиме је било омогућено интегрисање циљева и принципа одрживог развоја у све фазе израде Просторног плана (од почетних циљева, преко дефинисања стратешких опредељења и утврђивања планских решења), а са циљем спречавања или ограничавања негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Сходно члану 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину омогућено је учешће заинтересованих органа и организација у току израде Извештаја о стратешкој процени, односно орган надлежан за припрему плана доставља на мишљење извештај о стратешкој процени органу надлежном за заштиту животне средине, заинтересованим органима и организацијама. Заинтересовани органи и организације дужни су да доставе мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Такође, чланом 19. дефинисано је да је орган надлежан за припрему плана и програма обавезан да обезбеди учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени.

Јавни увид и јавна расправа за Извештај организује се по правилу у оквиру излагања Просторног плана на јавни увид и одржавања јавне расправе у складу са Законом о планирању и изградњи и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Комплексност система заштите животне средине на подручју Просторног плана разматрана је у оквиру Нацрта плана, али и у склопу предметног Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Методологија примењена у процесу вршења Стратешке процене је описана у претходном поглављу и сагласна је са претпоставкама које су дефинисане Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја предметног плана на животну средину је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире дефинисане законском регулативом.

Да би се постављени циљ могао остварити, потребно је било сагледати постојеће стање животне средине и активности предвиђене Просторним планом .

Резимирајући утицаје Просторног плана на животну средину и одрживост планских решења као и међусобне утицаје појединих планских решења, њихову координацију у простору и синергијско дејство, долази се до закључка да ће већина утицаја планских решења имати позитиван утицај на конкретан простор.

Мањи негативни утицаји, које је могуће очекивати реализацијом планских решења су ограниченог интензитета и просторних размера.

Да би се овакви утицаји свели у оквире који неће оптеретити капацитет простора, потребно је спроводити мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја плана на животну средину.

У варијанти да се Просторни план не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати поједини негативни ефекти у појединим секторима у односу на циљеве стратешке процене утицаја.

У варијанти да се планска решења имплементирају, могу се очекивати бројни позитивни ефекти у кључним секторима, који отклањају већину негативних тенденција у развоју предметног простора, ако се Просторни план не би имплементирао.

Стратешка процена не може дати експлицитне одговоре на прихватљивост појединих планских решења. Таква планска решења морају се разрађивати и детаљно оцењивати приликом израде планске документације нижих хијерархијских нивоа као и пројектно техничке документације. Детаљнија анализа појединачних објеката и њихових утицаја на животну средину, разматраће се у оквиру стратешких процена утицаја планске документације на нижим хијерархијским нивоима и у оквиру процена утицаја појединачних објеката на животну средину.

Анализирајући Просторни план у целини, односно подручје њиме обухваћено, као јединствено такво подручје на територији Покрајине, на основу евалуације значајних утицаја може се закључити да имплементација Планских решења не изазива могуће стратешки значајне негативне утицаје на целом планском подручју, већ само на деловима (локалитетима, трасама) планског подручја на коме се реализују одређена планска решења која су дефинисана као приоритетна за развоја целог подручја Покрајине. У случајевима где је процењено да може доћи до значајног потенцијално негативног утицаја, потребно је предузети одговарајуће мере заштите прописане овом Стратешком проценом.

ПРИМЕНА ПЛАНА

Оцена извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, бр. 135/04 и 88/10).

На основу оцене извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на извештај о стратешкој процени, у складу са чл. 22. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Предметним Елаборатом су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредноване све мере и активности предвиђене Просторним планом, процењени су њихови потенцијално негативни утицаји, који се могу реализовати имплементацијом Просторног плана, уочени су одређени деградациони пунктови на овом простору и дат је предлог адекватних мера заштите животне средине за њихову елиминацију или смањење.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО